

Broj: 03-11-777/2022
Sarajevo, 14.07.2022. godine

**PARLAMENT FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE**

- Zastupnički dom-
gosp. Mirsad Zaimović, predsjedatelj
- Dom naroda –
gosp. Tomislav Martinović, predsjedatelj

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
**PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO**

Prilijepeno: 115-07-2022			
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
09,02-	11-	1516	22

Poštovani,

Na temelju članka 50. Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 75/17) dostavljam Vam **IZVJEŠĆE O POSLOVANJU AGENCIJE ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2021. GODINU SA INFORMACIJOM O SUBJEKTIMA BANKOVNOG SUSTAVA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE SA STANJEM NA DAN 31.12.2021. GODINE I IZVJEŠĆE O RADU OMBUDSMANA ZA BANKOVNI SUSTAV FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2021. GODINU**, koje je Vlada Federacije Bosne i Hercegovine prihvatila na 323. sjednici, održanoj 14.07.2022. godine.

S poštovanjem,

Privitak: kao u tekstu

Na osnovu člana 19. stav (4) Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 323. sjednici, održanoj 14.07.2022. godine, donosi

ZAKLJUČAK

1. Vlada Federacije Bosne i Hercegovine prihvata Izvještaj o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za 2021. godinu, uključujući i Izvještaj o radu Ombudsmena za bankarski sistem Federacije Bosne i Hercegovine za 2021. godinu, te Informaciju o subjektima bankarskog sistema Federacije Bosne i Hercegovine sa stanjem na dan 31.12.2021. godine.
2. Izvještaj iz tačke 1. ovog zaključka uputit će se, zajedno sa pratećom Informacijom, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine.
3. Ovaj zaključak stupa na snagu danom donošenja.

V. broj: *1070*/2022
14.07.2022. godine
Sarajevo

Na osnovu člana 19. stav 1) pod tačkom (f) Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH" broj:75/17) i člana 12. stav 1) pod (p) Statuta Agencije za bankarstvo Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 3/18), Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH na 77. sjednici održanoj dana 13.06.2022. godine donosi:

ODLUKU

o usvajanju Izvještaja o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2021. godinu

I

Usvaja se Izvještaj o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2021. godinu.

II

Izvještaj o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2021. godinu sastavni je dio ove Odluke.

III

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

U skladu s odredbama člana 50. Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije BiH (u daljem tekstu: Zakona) sačinjen je Izvještaj o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2021. godinu.

Odredbom člana 19. stav 1) pod (f) Zakona o Agenciji, te članom 12. stav 1) pod (p) Statuta Agencije za bankarstvo Federacije BiH propisano je da Upravni odbor u obavljanju poslova iz svoje nadležnosti, između ostalog, usvaja Izvještaj o poslovanju Agencije.

Slijedom naprijed navedenog, a u skladu sa citiranim odredbama, Upravni odbor je na 77. sjednici održanoj dana 13.06.2022. godine donio Odluku o usvajanju Izvještaja o poslovanju Agencije za bankarstvo FBiH za 2021. godinu broj U.O.-77-02/22 od 13.06.2022. godine, te ista stupa na snagu danom donošenja. Izvještaj o poslovanju Agencije za bankarstvo FBiH za 2021. godinu je razmatran i usvojen na 76. sjednici Upravnog odbora dana 30.05.2022. godine.

Broj: U.O.-77-02/22
Sarajevo, 13.06.2022. godine

Predsjednica Upravnog odbora
mr.sc. Ljerka Marić, dipl. ecc.

Na osnovu člana 19. stav (1) tačka f) Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 75/17) i člana 12. stav (1) tačka p) Statuta Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 3/18) Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH (u daljemu tekstu: Upravni odbor) na 75. sjednici održanoj 20.04.2022. godine donosi

ODLUKU

1. Usvaja se Informacija o subjektima bankarskog sistema Federacije Bosne i Hercegovine sa stanjem na dan 31.12.2021.godine (po konačnim nerevidiranim podacima).
2. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH (UOFBA) je, na svojoj 75. sjednici koja je održana dana 20.04.2022.godine, pod tačkom 2. dnevnog reda sjednice, razmatrao prijedlog Informacije o subjektima bankarskog sistema Federacije Bosne i Hercegovine sa stanjem na dan 31.12.2021.godine (po konačnim nerevidiranim podacima).

UOFBA je jednoglasno usvojio Informaciju o subjektima bankarskog sistema Federacije Bosne i Hercegovine sa stanjem na dan 31.12.2020.godine (po konačnim nerevidiranim podacima), bez primjedbi.

Broj: U.O.-75-02/22
Sarajevo, 20.04.2022. godine

Predsjednica Upravnog odbora
mr. sc. Ljiljana Marić, dipl. ecc.

Na osnovu člana 19. stav (1) tačka (f) i člana 36. u vezi sa članom 50. stav (3) Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH 75/17), člana 12. stav (1) tačka (p) Statuta Agencije za bankarstvo Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 3/18) i člana 16. stav (2) Pravilnika o ombudsmenu za bankarski sistem Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 46/18), Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH na 72. sjednici održanoj dana 24.02.2021. godine donosi

ODLUKU

**o usvajanju Izvještaja o radu Ombudsmena za bankarski sistem Federacije BiH
za period 01.01 – 31.12.2021.godine**

I

Usvaja se Izvještaj o radu Ombudsmena za bankarski sistem Federacije BiH za period 01.01 – 31.12.2021.godine, koji je sastavni dio Izvještaja o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2021.godinu.

III

Izvještaj o radu Ombudsmena za bankarski sistem Federacije BiH za period 01.01 – 31.12.2021.godine sastavni je dio ove odluke.

II

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH (UO FBA) je, pod tačkom 6. Dnevnog reda 72.sjednice UOFBA, razmatrao Izvještaj o radu Ombudsmena za bankarski sistem FBiH za period 01.01.– 31.12.2021.godine. UOFBA je predmetni Izvještaj usvojio bez primjedbi.

Broj: U.O.-72-06/22
Sarajevo, 24.02.2022. godine

Predsjednica Upravnog odbora
mr.sc. Ljerka Marić, dipl. ecc.

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

IZVJEŠĆE O POSLOVANJU

**Agencije za bankarstvo
Federacije Bosne i Hercegovine
za 2021. godinu**

Sarajevo, svibanj 2022. godine

SKRAĆENICE I TERMINI:

ABRS	Agencija za bankarstvo Republike Srpske
AMFI	Udruženje mikrofinancijskih organizacija u BiH
AOD	Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine
BA-TEDIS	Banking Agency Trusted Exchanges Data Information Systems (Informacijski sustavi za slanje, obradu i prikupljanje financijskih izvještaja Agencije za bankarstvo FBiH)
BCBS	Basel Committee for Banking Supervision (Bazelski komitet za bankarsku superviziju)
BDP	Bruto domaći proizvod
BH-BATIS	Banking Agency Trusted Information Systems (Poslovni informacijski sustavi koji omogućavaju točan prikaz i detaljan pregled poslovanja Agencije za bankarstvo FBiH)
BiH	Bosna i Hercegovina
BRRD	Direktiva 2014/59/EU Europskog Parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava
BSCEE	Banking Supervisors from Central and Eastern Europe (Grupa bankarskih supervizora Središnje i Istočne Europe)
CBBiH	Centralna banka Bosne i Hercegovine
COREP	Common Reporting Framework (Jedinstveni okvir za regulatorno izvješćivanje na razini EU)
CRD IV	Capital Requirements Directive (Direktiva o kapitalnom zahtjevu) - Direktiva 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ (Službeni list EU L 176/2013)
CRK	Centralni registar kredita u BiH
CRR	Capital Requirements Regulation (Regulatorni okvir o kapitalnim zahtjevima) - Uredba (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (Službeni list EU L 176/2013)
DEI	Direkcija za europske integracije BiH
DEP	Direkcija za ekonomsko planiranje BiH
Drugostupanjska komisija	Komisija za odlučivanje po žalbi protiv prvostupanjskih akata Agencije za bankarstvo Federacije BiH
EBA	European Banking Authority (Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo)
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development (Europska banka za obnovu i razvoj)
ECB	European Central Bank (Europska središnja banka)
ECL	Expected credit loss (Očekivani kreditni gubitak)

EK	Europska komisija
EKS	Efektivna kamatna stopa
EU	Europska unija
FATF	Financial Action Task Force (Radna grupa za financijsko djelovanje)
FBA	Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FINREP	Financial Reporting Framework (Okvir za financijsko izvještavanje banaka)
FMA	Financial Market Authority (Regulatorna institucija financijskog tržišta u Austriji)
FMF	Federalno ministarstvo financija/finansija
FOO	Financijsko-obavještajni odjel
FSI	Financial Stability Institute (Institut za financijsku stabilnost)
FSI's	Financial Soundness Indicators (Indikatori financijske stabilnosti)
HNB	Hrvatska narodna banka
ICAAP	Internal Capital Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti kapitala)
IDDEAA	Agencija za identifikacijske dokumente Bosne i Hercegovine
IKT	Informacijsko-komunikacijske tehnologije
ILAAP	Internal Liquidity Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti)
IS	Informacijski sustav
IT	Informacijske tehnologije
KVP	Komisija za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine
LCR	Liquidity Coverage Ratio (Koeficijent pokrića likvidnosti)
MKD	Mikrokreditno društvo
MKF	Mikrokreditna fondacija
MKO	Mikrokreditna organizacija
MMF	Međunarodni monetarni fond
MONEYVAL	Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism (Odbor stručnjaka za procjenu mjera protiv pranja novca i financiranja terorizma)
MoU	Memorandum of Understanding (Memorandum o razumijevanju)
MREL	Minimalni zahtjev za regulatorni kapital i prihvatljive obveze
MRS	Međunarodni računovodstveni standardi
MSFI	Međunarodni standardi financijskog izvještavanja
NFI	Nedepozitne financijske institucije
NKS	Nominalna kamatna stopa
NPL	Non performing loans (Nekvalitetni krediti)
NSFR	Net Stable Funding Ratio (Koeficijent neto stabilnih izvora financiranja)
NTOS	Nadzorno testiranje otpornosti na stres

OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development (Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj)
OeNB	Oesterreichische Nationalbank (Narodna banka Austrije)
Ombudsman	Ombudsman za bankovni sustav u FBiH
OSCE	Office for Security and Co-operation in Europe (Organizacija za sigurnost i suradnju u Europi)
OzR	Odbor za restrukturiranje
OzS	Odbor za superviziju
Pandemija	Virusno oboljenje COVID - 19
PNiFTA	Pranje novca i financiranje terorističkih aktivnosti
Program rada FBA	Program rada Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za 2021. godinu
RBFBiH	Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine
RFID	Radio-frequency identification (Radio-frekvencijska kartica za identifikaciju)
RS	Republika Srpska
RWA	Risk-weighted asset (Rizikom ponderirana aktiva)
SB	Svjetska banka
SBS	Subjekti bankovnog sustava FBiH: banke, bankarske grupe, razvojne banke, MKO, leasing društva, faktoring društva, mjenjači i druge financijske organizacije čije poslovanje nadzire FBA
SEP	Supervisory Examination Program (Program supervizorskih aktivnosti)
SIPA	State Investigation and Protection Agency (Državna agencija za istrage i zaštitu)
SPNiFTA	Sprečavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti
SRB	Single Resolution Board (Jedinstveni odbor za sanaciju banaka u EU)
SREP	Supervisory Review and Evaluation Process (Postupak supervizorskog pregleda i procjene)
SSP	Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Bosne i Hercegovine s druge strane
Statut FBA	Statut Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
Strategija FBA	Strategija razvoja Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine 2021 - 2026.
Top-down stres test	Odozgo prema dolje/makro razina testiranja otpornosti na stres
UBBiH	Udruga banaka Bosne i Hercegovine
UDLBiH	Udruga društava za leasing BiH
UO	Upravni odbor Agencije za bankarstvo FBiH
USAID	United States Agency for International Development (Agencija Sjedinjenih Američkih Država za međunarodni razvoj)
USAID FINRA projekt	United States Agency for International Development - Financial Reform Agenda Activity Project (Agencija Sjedinjenih Američkih Država za međunarodni razvoj - Projekt reformi financijskog sektora)

ZoA	Zakon o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
ZoB	Zakon o bankama
ZoF	Zakon o faktoringu
ZoL	Zakon o leasingu
ZoMKO	Zakon o mikrokreditnim organizacijama
ZoRBFBiH	Zakon o Razvojnoj banci Federacije Bosne i Hercegovine
ZoRR	Zakon o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine
ZoSPNiFTA	Zakon o sprečavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti
ZoZKFU	Zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga

SADRŽAJ:

SKRAĆENICE I TERMINI.....	2
SAŽETAK.....	9
UVOD.....	13
1. POSTUPANJE FBA U UVJETIMA PANDEMIJE.....	14
1.1. Ciljevi i postupanje FBA.....	14
1.2. FBA kao lider u donošenju primjenljivog regulatornog okvira.....	14
1.3. Ostale regulatorne aktivnosti FBA.....	16
1.4. Pojačani nadzor FBA u razdoblju pandemije.....	17
2. EKVIVALENCIJA REGULATORNOG OKVIRA FBA.....	17
2.1. Aktivnosti FBA na postizanju ekvivalencije sa EU zakonodavnim okvirom.....	18
2.2. Procjena ekvivalentnosti.....	19
2.3. Efekti pozitivnog mišljenja EBA-e o ekvivalenciji.....	20
3. UPRAVLJANJE I RUKOVOĐENJE FBA.....	21
3.1. Aktivnosti organa upravljanja.....	22
3.2. Rukovođenje radom FBA.....	22
3.3. Aktivnosti OzS.....	23
3.4. Aktivnosti OzR.....	23
3.5. Ostale aktivnosti.....	24
4. NADZOR POSLOVANJA BANAKA.....	24
4.1. Neposredni nadzor banaka.....	25
4.1.1. Kontrole banaka od značaja za bankovni sustav u FBiH.....	26
4.1.2. Kontrole banaka u pojačanom nadzoru.....	26
4.1.3. Kontrole ostalih banaka u FBiH.....	26
4.1.4. Opseg, struktura i druge aktivnosti neposrednog nadzora banaka.....	27
4.2. Posredni nadzor banaka.....	28
4.2.1. Kontrola banaka putem propisanih izvješća i postkontrolni postupci.....	31
4.3. Ostali poslovi nadzora poslovanja banaka.....	32
4.4. Podrška superviziji banaka.....	33
4.4.1. Razvoj supervizorskih procedura/internih akata.....	33
4.4.2. Razvoj izvještajnog okvira za banke.....	33
4.4.3. Podrška supervizorskim timovima.....	33
4.4.4. Nadzorno testiranje otpornosti na stres.....	34
4.4.5. Ostali poslovi podrške superviziji banaka.....	35
5. POSLOVI RESTRUKTURIRANJA BANAKA I NADZORA BANAKA U POSTUPKU STEČAJA I LIKVIDACIJE.....	35
5.1. Poslovi restrukturiranja banaka.....	35
5.2. Poslovi nadzora banaka u postupku stečaja i likvidacije.....	37
6. NADZOR POSLOVANJA NFI.....	39
6.1. Posredni nadzor.....	39
6.1.1. Posredni nadzor MKO.....	40
6.1.2. Posredni nadzor leasing društava.....	40
6.1.3. Posredni nadzor faktoring poslova.....	40
6.2. Neposredni nadzor.....	41
6.2.1. Neposredni nadzor MKO.....	41
6.2.2. Neposredni nadzor leasing društava.....	42
6.2.3. Neposredni nadzor banaka koje obavljaju poslove faktoringa.....	42
6.2.4. Ostale aktivnosti iz neposrednog nadzora NFI.....	43
6.3. Ostali poslovi vezani uz nadzor NFI.....	43
7. SPECIJALISTIČKI NADZOR SBS.....	44

7.1. Nadzor platnog prometa.....	44
7.2. Nadzor usklađenosti SBS sa standardima SPNIFTA.....	44
7.3. Nadzor sigurnosti IS.....	45
7.3.1. Aktivnosti posrednog nadzora u okviru kontrole IS.....	46
7.3.2. Ostale aktivnosti u segmentu sigurnosti IS.....	46
7.4. Komunikacija s predstavnicima SBS-a, drugih institucija i organizacija.....	47
7.5. Sudjelovanje u radu BiH Moneyval delegacije.....	47
7.6. Suradnja s drugim institucijama.....	48
8. POSLOVI REGULATIVE, IZVJEŠĆIVANJA I STATISTIKE.....	48
8.1. Poslovi regulative.....	48
8.1.1. Bankarska regulativa.....	49
8.1.2. Regulativa za unutarnji platni promet u bankarskom sektoru i zaštita korisnika finansijskih usluga.....	51
8.1.3. Regulativa za nadzor sigurnosti IS.....	51
8.1.4. Regulativa NFI.....	51
8.1.5. Regulativa za RBFBiH.....	52
8.1.6. Davanje mišljenja na pojedinačne upite SBS-a i drugih pravnih i fizičkih osoba.....	53
8.1.7. Inicijative i ostali poslovi povezani s regulatornim aktivnostima.....	53
8.1.8. Sudjelovanje u radu tijela BiH za Europske integracije.....	55
8.2. Poslovi izvješćivanja i statistike.....	56
8.2.1. Analize upitnika i simulacije efekata izmjene regulatornog okvira.....	57
8.2.2. Sudjelovanje u radu tijela BiH za Europske integracije.....	58
8.2.3. Ostali poslovi izvješćivanja i statistike.....	59
9. POSLOVI PRAVNE PODRŠKE I LICENCIRANJE SBS.....	60
9.1. Poslovi pravne podrške.....	60
9.1.1. Normativna djelatnost - praćenje, ažuriranje i izrada internih akata FBA.....	60
9.1.2. Pravna podrška u izradi podzakonskih akata čije je donošenje u nadležnosti FBA.....	61
9.1.3. Evidentiranje i objavljivanje akata FBA.....	61
9.1.4. Suradnja s institucijama.....	62
9.1.5. Ostale aktivnosti pravne podrške.....	62
9.2. Poslovi zastupanja FBA.....	63
9.3. Poslovi licenciranja.....	64
9.3.1. Poslovi licenciranja banaka.....	64
9.3.2. Poslovi licenciranja MKO.....	65
9.3.3. Poslovi licenciranja leasing društava.....	65
10. PODRUŽNICA MOSTAR.....	65
10.1. Poslovi podrške iz segmenta kupoprodaje plasmana banke.....	66
10.2. Poslovi pružanja podrške nadležnim organizacijskim dijelovima FBA.....	66
10.3. Ostali poslovi Podružnice Mostar.....	66
11. POSEBNE AKTIVNOSTI FBA.....	66
11.1. Međunarodne aktivnosti FBA i međuinstitucionalna suradnja.....	66
11.2. Posebni projekti FBA od značaja za razvoj regulative i supervizije SBS.....	67
11.3. Edukacija zaposlenih u FBA.....	68
12. POSLOVI VEZANI ZA IKT PODRŠKU.....	69
12.1. Poslovi analize procesa i razvoja.....	69
12.2. Poslovi administracije i podrške.....	71
12.3. Ostale aktivnosti IKT podrške.....	72
13. ZAJEDNIČKE FUNKCIJE U FBA.....	72
13.1. Opći, kadrovski poslovi i poslovi informiranja javnosti.....	73
13.2. Računovodstveno - finansijski poslovi.....	76
13.3. Finansijsko poslovanje FBA.....	77
13.3.1. Financiranje rada FBA.....	77

13.3.2. Izvršenje finansijskog plana	77
13.3.3. Uspješnost poslovanja – Račun dobiti i gubitka za razdoblje od 1.1. do 31.12.2021...78	
13.3.4. Stanje imovina i obveza/izvora sredstava - Bilanca stanja na dan 31.12.2021	79
14. ZAKLJUČAK	84
PRILOG 1.	86
PRILOG 2.	87
PRILOG 3.	92
PRILOG 4.	94
PRILOG 5.	95
PRILOG 6.	96
PRILOG 7.	97
PRILOG 8.	98
PRILOG 9.	100
PRILOG 10.	101

SAŽETAK

FBA je tijekom 2021. godine nastavila s uspješnim ispunjavanjem zakonom propisanih nadležnosti, osiguravajući svojim aktivnostima održavanje i jačanje stabilnosti bankovnog sustava i zaštite deponenata, te unapređenje sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja SBS-a u FBiH, a sukladno utvrđenim Programom rada FBA.

Tijekom 2021. godine organi upravljanja i rukovođenja FBA nastavili su izvršavati propisane nadležnosti daljnjim unapređenjem supervizije SBS-a, usuglašavanjem podzakonskih akata FBA kojima se regulira rad i nadzor poslovanja SBS-a s domaćim i međunarodnim regulatornim okvirom, donošenjem internih akata FBA kojim se osiguravaju organizacijski, metodološki, tehnički, kadrovski i financijski resursi za efektivno i efikasno obavljanje supervizije SBS-a, kao i restrukturiranje banaka. U Prilogu 1. ovoga Izvješća daje se važeća organizacijska struktura FBA.

UO je imao aktivnu ulogu u obavljanju općeg nadzora poslovanja FBA i poduzimao odgovarajuće mjere za efikasno obavljanje poslova iz djelokruga rada FBA. Direktor i zamjenica direktora FBA su, sukladno zakonom utvrđenim nadležnostima, Statutu FBA i aktima o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta u FBA, rukovodili radom FBA i izvršavali poslove u okviru zakonom utvrđenih prava i obveza, te kontinuirano i sveobuhvatno izvješćivali UO o radu FBA. U oblasti supervizije SBS-a u FBiH, OzS je, kao savjetodavno tijelo direktora FBA, kontinuirano obavljao svoje poslove, utvrđujući prijedloge akata u oblasti supervizije i regulative kojom se uređuje poslovanje i nadzor SBS-a u FBiH, čije je donošenje u nadležnosti direktora FBA. U 2021. godini, OzR je, kao savjetodavno tijelo direktora FBA u oblasti restrukturiranja banaka, utvrđivao prijedloge akata iz oblasti restrukturiranja banaka, kao i likvidacije banaka, čije je donošenje u nadležnosti direktora FBA.

Ključni poslovi iz djelokruga rada Ureda direktora, u 2021. godini, direktno su bili vezani za nadležnosti organa upravljanja i rukovođenja FBA (priprema sjednica i aktivnosti na izradi zapisnika sa sjednica UO, OzS i OzR, te drugi poslovi za potrebe tih organa). Pored toga, izvršavani su poslovi koji proizlaze iz realizacije Programa rada FBA, rukovodni i specijalistički poslovi u koordinaciji s drugim organizacijskim dijelovima FBA, poslovi korespondencije, administrativno-tehnički i ostali poslovi u skladu s internim aktima FBA.

Ključne odrednice u nadzoru poslovanja banaka u 2021. godini determinirane su značajnim, zahtjevnim i opsežnim procesima koji se vezuju za:

- kontinuirani proces neposrednog i posrednog nadzora i komunikaciju s predstavnicima nadzornih odbora i uprava banaka, te kontrolnim funkcijama banaka (unutarnja revizija, funkcija upravljanja rizicima i funkcija usklađenosti);
- izvršene pune SREP procjene svih banaka, kroz primjenu novog seta supervizorskih alata za procjenu rizičnog profila banaka;
- procjenu dostavljenih izvješća o ICAAP-u i ILAAP-u svih komercijalnih banaka, kao sastavnih dijelova SREP ocjene;
- procjenu planova oporavka koje su dostavile banke;
- okončanje drugog ciklusa provođenja NTOS-a na svim bankama u FBiH, uz značajne izmjene metodološkog okvira, te uz suradnju sa CBBiH, ABRS i USAID FINRA;
- unapređenje suradnje sa supervizorima matičnih banaka i druge prioritetne supervizorske aktivnosti.

Poslovi iz nadležnosti FBA, kao organa za restrukturiranje banaka, u 2021. godini bili su usmjereni na:

- ažuriranje i usvajanje planova restrukturiranja za sve komercijalne banke u FBiH i sačinjavanje sažetaka ključnih elemenata istih za devet banaka nad kojima je predviđena strategija likvidacije/stečaja;
- izračun MREL-a i utvrđivanje ključnih funkcija u bankama;
- ažuriranje podzakonskih akata vezano za ovlaštenja i pravila provođenja nadzora i mjera koje se poduzimaju, te za podatke i informacije koje se dostavljaju FBA za potrebe izrade i ažuriranja planova restrukturiranja.

Poslovi nadzora banaka u postupku stečaja i likvidacije odvijali su se sukladno Programu rada FBA i odnosili su se na redovne aktivnosti kontinuiranog nadzora banaka u postupku likvidacije i analize provođenja likvidacijskih postupaka, te izvješćivanje organa upravljanja i rukovođenja FBA o tim aktivnostima.

Ključne aktivnosti FBA u 2021. godini u segmentu nadzora NFI, odnosile su se na:

- obavljanje kontinuiranog procesa posrednih kontrola NFI, s posebnim fokusom na nastavak aktivnosti vezanih za unapređenje sustava izvješćivanja MKO;
- obavljanje neposrednih kontrola NFI, sukladno planiranim aktivnostima, izmijenjenim okolnostima, prioritetima, potrebama i zahtjevima;
- sudjelovanje u poslovima licenciranja NFI po osnovi svih zaprimljenih zahtjeva za izdavanje suglasnosti NFI, a u vezi s izdavanjem mišljenja za imenovanje vanjskih revizora, organa upravljanja i rukovođenja, mišljenja vezanih za osnivanje novih NFI i njihovih podružnica i drugih suglasnosti;
- analizu zakonskih rješenja, te sudjelovanje u izradi propisa vezanih za nadzor MKO i leasing društava.

U okviru specijalističkog nadzora SBS ključne aktivnosti FBA u 2021. godini odnosile su se na usklađivanje podzakonskih akata s izmjenama i dopunama Zakona o unutarnjem platnom prometu, što je rezultiralo dostavom i objavom na internetskoj stranici FBA usporednog prikaza naknada usluga za poslovne subjekte u unutarnjem platnom prometu. Također, izvršene su kontrole u segmentu nadzora platnog prometa u bankama, usklađenosti SBS sa standardima SPNiFTA i sigurnosti IS banaka, te sudjelovanje u radu Moneyval delegacije BiH.

Ključne aktivnosti organizacijskog dijela FBA nadležnog za regulativu u 2021. godini su bile:

- bankarska regulativa (redovne i izvanredne aktivnosti predlaganja i usklađivanja podzakonskih akata iz segmenta bankarskog poslovanja s domaćom regulativom, EU regulativom, delegiranim i provedbenim aktima koje donosi EK, te smjernicama EBA-e, kao i ABRS-om). S tim u vezi, ostvaren je veliki uspjeh s obzirom da je EK u listopadu 2021. godine objavila provedbenu odluku kojom se potvrđuje ekvivalencija supervizorskog i regulatornog okvira u BiH u odnosu na CRR i CRD IV;
- regulatorni okvir za restrukturiranje banaka;
- regulativa za unutarnji platni promet za SBS i zaštitu korisnika financijskih usluga;
- regulativa NFI (predlaganje i usklađivanje podzakonskih akata s domaćom regulativom uzimajući u obzir iskustva i prakse u nadzoru NFI, prakse regulatora u okruženju);
- izrada regulative za RBFBiH;

- sačinjavanje prijedloga odgovora i/ili sudjelovanje u pripremi prijedloga odgovora zainteresiranim stranama na pitanja u vezi s primjenom podzakonskih akata i ostalih pitanja iz nadležnosti FBA;
- sudjelovanje u projektima tehničke pomoći i podrške s međunarodnim institucijama, međuinstitucionalna suradnja i harmonizacija bankarske regulative sa ABRS-om;
- ostali poslovi iz djelokruga FBA i organizacijskog dijela nadležnog za regulativu;
- sudjelovanje u radu tijela BiH za Europske integracije.

Ključne aktivnosti organizacijskog dijela za izvješćivanje i statistiku bile su usmjerene na:

- pripremu i objavu preliminarnih podataka o poslovanju SBS-a;
- pripremu prijedloga jedinstvenih informacija o SBS, Programa rada Agencije za bankarstvo FBiH za 2022. godinu, te Izvješća o poslovanju Agencije za bankarstvo FBiH za 2020. godinu;
- provođenje logičkih kontrola regulatornih izvješća na razini bankarskog sektora u BH-BATIS-u;
- pripremu i dostavu informacija i podataka o bankarskom sektoru za druge domaće i međunarodne institucije;
- koordinaciju i razmjenu podataka i informacija iz oblasti financijske stabilnosti;
- sudjelovanje u radu tijela BiH za Europske integracije;
- poslove analize upitnika/anketiranja SBS u segmentima od značaja za sagledavanje trenutnog stanja i simulacije efekata izmjene postojećeg regulatornog okvira.

Ključne aktivnosti u 2021. godini poslova pravne podrške, licenciranja i zastupanja FBA odnosile su se na:

- davanje odgovora na upite, tumačenje propisa i davanje mišljenja vezano za način postupanja prema zakonskim odredbama i podzakonskim aktima FBA;
- sudjelovanje u izradi, izmjeni i dopuni internih akata FBA;
- izdavanje raznih vrsta dozvola, suglasnosti i odobrenja u skladu sa zakonskom i podzakonskom regulativom;
- izradu i dostavu na postupanje prekršajnih naloga prema SBS po izvršenim kontrolama, postupanje po prigovorima na prekršajne naloge, zastupanje pred nadležnim sudovima u postojećim sudskim predmetima, samostalno i u suradnji s vanjskim odvjetnicima, administrativna i tehnička podrška radu Drugostupanjnske komisije, rad u postupcima po zahtjevima za oslobađanje od obveze jamstva prema Zakonu o zaštiti žirantata u FBiH nakon obrade i izdane preporuke Ombudsmana i dr.

U 2021. godini, Podružnica Mostar je pružala podršku nadležnim organizacijskim dijelovima FBA u postupcima iz nadležnosti FBA, obrade zahtjeva i predlaganja izdavanja ili odbijanja izdavanja suglasnosti za kupoprodaju plasmana i podršku u vezi s rezervnom lokacijom IS FBA.

Nastavljene su aktivnosti na jačanju i unapređenju suradnje s domaćim i međunarodnim financijskim institucijama, bilateralne i multilateralne suradnje s bankarskim regulatorima u zemlji i inozemstvu, kroz razmjenu podataka i informacija od značaja za bankovni sustav i financijsku stabilnost.

FBA razmjenjuje informacije i sudjeluje na kolegijima supervizora za banke čije je sjedište bankarskih grupa u zemljama EU. U 2021. godini potpisan je Sporazum o suradnji sa IDDEAA.

Značajna suradnja i razmjena informacija s ciljem unapređenja stabilnosti i efikasnosti nadzora nad SBS i procesa usklađivanja bankarske regulative s regulativom EU ostvaruje se sa ECB-om i EBA-om.

U 2021. godini FBA je sudjelovala u posebnim projektima od značaja za razvoj regulative i supervizije SBS koji se odnose na Projekt jačanja bankarskog sektora SB, USAID FINRA projekt i Program za jačanje kapaciteta središnjih banaka zemalja Zapadnog Balkana. Ostvarena je značajna suradnja i s međunarodnim finansijskim institucijama po pitanju informacija i analiza kretanja u bankovnom sustavu FBiH.

Obavljane su aktivnosti vezano za podršku organizacijskim dijelovima FBA u obavljanju njihovih aktivnosti kroz jačanje IT podrške u segmentima daljnjeg razvoja, implementacije, dorade i održavanja aplikativnih rješenja, kao i podrške prilagođavanju novom regulatornom okviru, te unapređenje i izmjene postojećeg okvira.

U segmentu zajedničkih funkcija kontinuirano je davana podrška u radu FBA vezano za obavljanje računovodstveno-financijskih poslova, upravljanje ljudskim resursima, kao i donošenje općih internih akata FBA. Vezano za informiranje javnosti redovno su se dostavljale informacije, priopćenja i publikacije u cilju blagovremenog informiranja javnosti o aktivnostima i događajima koji su vezani za rad i postupanje na predmetima iz nadležnosti FBA.

Sredstva za financiranje rada FBA u 2021. godini osigurana su iz vlastitih izvora. Ukupni prihodi ostvareni su od naknada koje SBS plaćaju FBA i naknada za obavljanje drugih poslova iz djelokruga rada FBA.

UVOD

Sukladno propisanim nadležnostima, FBA obavlja poslove s ciljem očuvanja stabilnosti bankovnog sustava i zaštite deponenata, te unapređenja sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja SBS. U obavljanju poslova iz svoje nadležnosti, FBA postupa u skladu s odredbama ZoA, pravilima supervizije i struke, kao samostalna i neovisna institucija osnovana radi uređenja, reguliranja i nadzora rada SBS, koja je za svoj rad odgovorna Parlamentu FBiH. U pogledu financiranja, FBA je u skladu s odredbama ZoA, neprofitna organizacija, neproračunska institucija koja sredstva za rad osigurava isključivo iz propisanih naknada koje SBS plaćaju za izdavanje dozvola za rad, za superviziju njihovog poslovanja i naknada za obavljanje drugih poslova iz propisanih nadležnosti FBA.

Kao polazna osnova za sačinjavanje Izvješća o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za 2021. godinu korištena su dostavljena izvješća o radu svih organizacijskih dijelova FBA o provedenim aktivnostima tijekom izvještajne 2021. godine, informacije o SBS u 2021. godini, informacije o realizaciji planiranih aktivnosti iz Programa rada FBA i druge relevantne raspoložive informacije od značaja za izvršenje poslova iz nadležnosti FBA. Polazeći od odredaba članka 18. ZoA, provedene aktivnosti UO tijekom 2021. godine u obavljanju općeg nadzora poslovanja FBA i poduzimanju mjera za efikasno obavljanje poslova iz propisanih nadležnosti FBA su obuhvaćene i sadržane u ovom Izvješću, kao njegov sastavni dio, u pripadajućem poglavlju 3. podnaslov 3.1. „Aktivnosti organa upravljanja“ i Prilogu 2. - „Pregled akata usvojenih od strane UO u 2021. godini“.

UO je u 2021. godini usvojio Strategiju FBA, kao ključni strateško-planski dokument s definiranim strateškim ciljevima. Strategija FBA predstavlja odgovor na izazove budućeg razvoja i sveukupnog pristupa superviziji bankovnog sustava u FBiH, kao i instrument za proaktivno i odgovorno upravljanje razvojem FBA.

FBA je sudjelovala u aktivnostima koje su definirane Strategijom FBA u dijelu usklađivanja regulative FBA sa EU regulativom i unapređenja procesa digitalizacije. Sukladno strateškim ciljevima za 2021. godinu provedene su i određene aktivnosti koje predstavljaju preduvjet izrade Strategije razvoja sustava IKT koja je prema Strategiji FBA planirana u 2021. godini. Tijekom izvještajne godine pripremljeni su potrebni akti za nabavu usluga dubinske analize IS FBA kao i provjere sigurnosti sustava FBA, procjene rizika i preporuka za poduzimanje mjera na njegovom otklanjanju, putem analize i detekcije slabosti/ranjivosti, tehnikama penetracijskog testiranja, s izradom preporuka za smanjenje rizika i otklanjanje akutnih identificiranih slabosti/ranjivosti unutar sustava. Nabava će se izvršiti u 2022. godini, te će FBA na temelju sačinjenih preporuka vlastitim kapacitetima definirati IKT strategiju za razdoblje od pet godina, a kako je to planirano Strategijom FBA.

UO je imao aktivnu ulogu u obavljanju propisanih nadležnosti, koja je u izvještajnom razdoblju najvećim dijelom bila usmjerena na donošenje podzakonskih akata koji reguliraju rad SBS, podzakonskih akata FBA iz oblasti restrukturiranja banaka, razmatranja i usvajanja izvješća o provedenim aktivnostima unutarnje revizije, Ombudsmana, Drugostupanjske komisije, informacija o SBS-u, kao i aktivnostima FBA na ublažavanju negativnih posljedica pandemije. Pravodobnim usvajanjem programskih akata FBA za 2021. godinu (Program rada FBA i Plan financijskog poslovanja Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine) od strane UO, stvorene su pretpostavke za realizaciju planiranih aktivnosti FBA. O izvršenju svih planiranih

i ostalih aktivnosti FBA redovno je informiran UO putem sveobuhvatnih informacija o izvršenju odluka, realizaciji prijedloga i zaključaka UO.

1. POSTUPANJE FBA U UVJETIMA PANDEMIJE

1.1. Ciljevi i postupanje FBA

Tijekom 2021. godine nastavljen je utjecaj globalne ekonomske krize uzrokovane pandemijom. S obzirom na ranjivost ekonomije BiH i slabosti koje su pratile tržište BiH prije i početkom pandemije, zahtijevan je dodatni oprez i pažnja u postupanju. Bankovni sustav FBiH je regulatorno usklađen sa zahtjevima EU i međunarodnim standardima za poslovanje i nadzor kreditnih institucija, te je otporniji na stresne situacije i regulatorno razvijeniji u odnosu na druge segmente ekonomije. Bankovni sustav je u vrhuncu krize bio, kao što je to i danas, dovoljno kapitaliziran i likvidan, čime je omogućeno djelovanje FBA u uvjetima produžene krize i u fazi oporavka ekonomije.

U 2021. godini FBA je, u okviru svoje nadležnosti propisane ZoB-om i ZoA, nastavila proaktivno djelovati, te poduzimati aktivnosti na oporavku od negativnih ekonomskih posljedica izazvanih pojavom pandemije, što je imalo za rezultat stabilnost bankarskog i financijskog sektora u FBiH, te zaštitu deponenata. S obzirom na adekvatne pripreme i prilagođavanja regulatornog okvira FBA za upravljanje krizom u 2020. godini, stvoreni su uvjeti za naknadno djelovanje u slučaju produžene krize, te su u 2021. godini obavljane aktivnosti koje imaju za cilj oporavak i nastavak aktivnog djelovanja banaka na tržištu, izbjegavanje pogoršanja kvalitete portfelja, poticanje ranih restrukturiranja značajnijih izloženosti i formiranje osnove za podršku kreditnim aktivnostima.

1.2. FBA kao lider u donošenju primjenljivog regulatornog okvira

U nastaloj situaciji produžene krize uzrokovane pandemijom, planovi i prioriteti FBA su se u 2021. godini prilagođavali novim izazovima. Početkom 2021. godine praćena su dešavanja u našoj zemlji i na globalnoj razini, te je postalo jasno da će pandemija i vezani negativni efekti obilježiti i 2021. godinu i u BiH. Uspostavljeno je kontinuirano praćenje aktivnosti banaka, stanja tržišta, ekonomskih pokazatelja i tijeka pandemije, te su izvršene simulacije efekata izmjene regulatornog okvira.

Imajući u vidu pogoršanje epidemiološke situacije i mjere nadležnih organa i institucija u FBiH u pogledu zaštite od produblivanja zdravstvene i socioekonomske krize, FBA je, u okviru propisanih nadležnosti, pristupila produženju rokova za podnošenje zahtjeva za odobravanje posebnih mjera utvrđenih odlukama o privremenim mjerama koje banke, leasing društva i MKO primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih pandemijom. U uvjetima s kraja prvog kvartala 2021. godine, očekivao se ponovni rast broja dužnika u poteškoćama s otplatom kreditnih obveza čija će mogućnost oporavka biti izvjesnija ukoliko se omogući odobravanje moratorija i drugih posebnih mjera tijekom 2021. godine. S tim u vezi, FBA je usvojila Odluku o izmjenama Odluke o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19 i Odluku o izmjenama Odluke o privremenim mjerama koje leasing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih

virusnim oboljenjem COVID-19, koje su imale za cilj očuvanje stabilnosti bankarskog, mikrokreditnog i leasing sektora u FBiH i omogućavanje davanja olakšica klijentima SBS-a čiji su prihodi, odnosno izvori za otplatu i dalje smanjeni kao posljedica produženog utjecaja pandemije, čime je otežano njihovo izmirivanje obveza prema SBS. Donošenje navedenih akata je imalo pozitivan utjecaj na cjelokupnu ekonomiju FBiH i bankarski sektor, s obzirom da je produžena mogućnost SBS da klijentima koji su pogođeni negativnim efektima pandemije osiguraju održiv model koji će podržati uredno izmirenje njihovih obveza i održati stabilnost bankovnog sustava. Inicijalnim odlukama je obuhvaćen čitav niz mjera koje SBS mogu nuditi klijentima kako bi olakšali servisiranje njihovih obveza, te su izloženosti pod posebnim mjerama izuzete iz definicije nekvalitetnih kredita. Osim mjera za olakšanje otplate za klijente pogođene negativnim efektima pandemije, navedenim odlukama propisane su i mjere usmjerene ka očuvanju kapitala banaka i osiguranju kontinuiteta kreditne aktivnosti putem korištenja zaštitnog sloja kapitala.

FBA je u prosincu 2021. godine, nakon pojave nove varijante virusa koja je već imala značajne efekte na tržištu izvan BiH, pristupila produženju rokova važenja određenih mjera do 31. ožujka 2022. i usvojila Odluku o izmjenama Odluke o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19 i Odluku o izmjenama Odluke o privremenim mjerama koje leasing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19. Posebno su uvažene informacije i najave o mogućim privremenim i pojačanim utjecajima na određene segmente gospodarstva koji su u drugoj polovici 2021. godine ostvarili oporavak gospodarskih aktivnosti, a naročito se izdvajaju gospodarske djelatnosti transporta roba i turizma za koje su očekivani negativni utjecaji u prvom kvartalu 2022. godine. Navedenim odlukama dana je mogućnost za ublažavanje dodatnih negativnih efekata i oporavka gospodarstva u razdoblju za koje se očekuje dodatni pritisak pandemije (prije svega prvi kvartal 2022. godine), s obzirom na opravdan rizik od „zaključavanja“ gospodarstva pojedinih zemalja EU koji su značajni vanjskotrgovinski partneri BiH.

U odnosu na podatke koji se nisu značajnije mijenjali, procjena stope rasta BDP-a prema Projekcijama ekonomske aktivnosti u BiH u 2021. godini od strane CBBiH iznosila je 5,8% za 2021. godinu. Uvažavajući navedeno smatramo da su mjere koje je donosila FBA imale pozitivan utjecaj na zadržavanje povoljnih pokazatelja, kao i na oživljavanje gospodarskih aktivnosti u posljednja dva kvartala 2021. godine. FBA se istakla kao vodeća regulatorna i supervizorska institucija po donesenim efektivnim i kvalitetnim mjerama, kao i u brzini djelovanja u nastaloj situaciji uzrokovanoj produženim djelovanjem pandemije, što je prepoznato i od strane međunarodnih financijskih institucija.

Efekte donesenih mjera FBA se mogu uočiti i na temelju iskazanih ključnih pokazatelja poslovanja bankarskog sektora FBiH sa 31. 12. 2021., na temelju kojih se može zaključiti da je bankovni sustav stabilan, adekvatno kapitaliziran i likvidan. U usporedbi s krajem 2020. godine, zabilježen je rast aktive od 6,1%, novčanih sredstava od 7,7%, ukupnog kapitala 1,4%, kredita 3,5%, vrijednosnih papira 16,5% i depozita 7,8%. Udjel NPL-a, kao ključnog indikatora kvaliteta kredita, u ukupnim kreditima je na istoj razini kao na kraju 2020. godine, a što je rezultat mjera propisanih od strane FBA, koje će utjecati na oporavak ekonomije i umanjeње negativnih ekonomskih efekata pandemije.

Važno je napomenuti da je racionalan pristup, temeljen na analizama stvarnih potreba, bio jedini moguć i dugoročno održiv pristup za održavanje stabilnosti bankovnog sustava i omogućavanje oporavka, odnosno rasta i razvoja ekonomije BiH. Također, u 2021. godini nastavljena je intenzivna komunikacija s međunarodnim partnerima i institucijama, a sve u cilju najboljeg pristupa u uvjetima krize.

1.3. Ostale regulatorne aktivnosti FBA

S ciljem pravodobnog informiranja o efektima realizacije posebnih mjera poduzetih za oporavak od pandemije, FBA je uspostavila okvir za praćenje i procjenu ključnih rizika uzrokovanih pandemijom. S tim u vezi, FBA je donijela Uputu za popunjavanje izvješća o posebnim mjerama odobrenim sukladno Odluci o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19 i Uputu za popunjavanje izvješća o posebnim mjerama odobrenim u sukladno Odluci o privremenim mjerama koje leasing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19. Pri praćenju realizacije postojećih i donošenju novih mjera FBA se oslanja na podatke iz okvira za regulatorno izvješćivanje, okvira za praćenje i procjenu ključnih rizika uzrokovanih pandemijom, te dodatne alate i kapacitete koje je razvila za praćenje razvoja financijskih i operativnih rizika u bankarskom sektoru.

FBA je nastavila provoditi simulacije stresnih scenarija kako bi procijenila efikasnost donesenih, ali i planirala nove mjere. Kontinuirane aktivnosti koje je FBA poduzimala i koje planira nastaviti usmjerene su na oporavak gospodarstva i stimuliranje kreditnog rasta kroz kontinuirano financiranje klijenata i održive kreditne aranžmane, korištenje zaštitnih slojeva kapitala i likvidnosti od strane banaka, uz pozivanje na oprezno i odgovorno upravljanje rizicima, sukladno važećem računovodstvenom i regulatornom okviru, domaćim i međunarodnim standardima i dobrim praksama.

Kao odgovor na poremećaje u ekonomiji uzrokovane pandemijom, FBA je prilagodila svoj pristup superviziji poslovanja banaka u skladu sa stajalištima EBA-e i ECB-a. U ožujku 2021. godine FBA je uputila svim bankama u FBiH Zahtjev za postupanje - upravljanje nekvalitetnom aktivom i upravljanje ostalim rizicima koji se odnose na efekte pandemije virusnog oboljenja COVID-19. Zahtjevom za postupanje od banaka se očekuje da s ciljem stvaranja uvjeta za naknadni oporavak i ublažavanje nepovoljnih ekonomskih posljedica uzrokovanih pandemijom na održivost poslovanja, provode sve potrebne aktivnosti radi adekvatnog upravljanja kreditnim rizikom i prilagođavanja trenutnim i privremenim okolnostima u poslovanju. U tu svrhu od banaka se očekuje da ažuriraju postojeći okvir za postupanje s nekvalitetnim izloženostima iz Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, uključujući ažuriranje procesa za kontinuiranu analizu strukture, kvaliteta i trendova kreditnog portfelja, kao i ažuriranje Strategije za postupanje s nekvalitetnim izloženostima.

U prosincu 2021. godine FBA je pristupila izradi Supervizorskih očekivanja u vezi s postupanjem banaka u 2022. godini. Trenutno okruženje u kojem posluju SBS FBiH karakterizira neizvjesnost u vezi s budućim globalnim ekonomskim i sociopolitičkim kretanjima, na što utječu i posljedice pandemije. Sposobnost adekvatnog upravljanja rizicima, uključujući i pravodobnu identifikaciju novih i rastućih rizika i instrumenata za njihovo ublažavanje, od presudne je važnosti. U skladu sa supervizorskim očekivanjima od banaka se

traži dosljedna implementacija postojećeg regulatornog okvira u svim njegovim dijelovima. Neophodno će biti i prilagođavanje dodatnim zahtjevima koji se odnose na zaštitu okoliša i odgovorno bankarstvo. U 2022. godini FBA očekuje aktivan pristup banaka kod pružanja podrške i financiranja razvojnih projekata i gospodarstva. U segmentu zaštite korisnika finansijskih usluga očekuje se da banke posebnu pažnju usmjere na ograničen, opravdan ili razuman rast naknada u segmentu depozitnog i transakcijskog poslovanja, kao i da uzmu u obzir osjetljivost klijenata na učestale i značajne promjene naknada. Od banaka se očekuje formiranje razine naknada uvažavajući naglašene potrebe finansijske inkluzije i prilagođavanja stvarnim mogućnostima i potrebama korisnika finansijskih usluga. FBA podržava jačanje konkurencije, uz obaveznu transparentnost kod iskazivanja naknada.

1.4. Pojačani nadzor FBA u razdoblju pandemije

FBA je u 2021. godini kontinuirano sa svim bankama sa sjedištem u FBiH razmjenjivala ključne informacije u razdoblju pandemije. Ključne podatke koje su banke bile u obvezi i dalje dostavljati FBA su sljedeće:

- informacije o događajima koji dovode ili bi mogli dovesti do privremenog i/ili trajnog prekida u kontinuitetu poslovanja banke, kao i obustave dijela poslovanja banke i/ili problema u pružanju ključnih funkcija i usluga, neovisno jesu li ti događaji uzrokovani operativnim ili finansijskim poteškoćama banke;
- nadzor promjene strategija i politika koje mogu imati efekte na tržište i potencijalnu eskalaciju na sistemske rizike;
- informacije o bilo kojem narušavanju zakonskih i regulatornih limita u poslovanju (kapital, likvidnost, nedopuštene koncentracije kreditnog rizika i dr., te se na dnevnoj osnovi vrši monitoring poslovanja banaka, likvidne imovine i potencijalnih odljeva), pokretanju planova za izvanredne okolnosti, planova za osiguranje kontinuiteta poslovanja, kao i narušavanju pokazatelja za pokretanje planova oporavka;
- značajnom iznosu povlačenja depozita pravnih ili fizičkih osoba, ili povećanja svoje izloženosti prema bilo kojoj članici grupacije, kao i operativno-tehničkim problemima uzrokovanim povlačenjem depozita u KM i/ili u stranoj valuti;
- informacije o eventualnim poteškoćama u dostavi regulatornih izvješća FBA;
- sve druge informacije i podatke koji po ocjeni banke mogu utjecati na kontinuitet poslovanja, finansijsku i operativnu održivost banke.

Na temelju dodatnih regulatornih i izvještajnih zahtjeva u segmentu primjene posebnih mjera za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica pandemije, FBA je kontinuirano pratila primjenu istih u SBS-u i obavljala nadzor upravljanja kreditnim rizikom i izvršenja prethodno naloženih mjera.

2. EKVIVALENCIJA REGULATORNOG OKVIRA FBA

Polazna osnova prilikom pristupanja FBA procesu ekvivalencije je strateško opredjeljenje za osiguravanje ekvivalencije bankarske regulative i supervizije u BiH sa EU regulatornim i supervizorskim okvirom. Postizanje ekvivalencije bankarske regulative i supervizije u BiH sa zakonodavnim okvirom za poslovanje i nadzor banaka u EU predstavlja značajan korak na putu

ka europskim integracijama, odnosno ka dobivanju punopravnog članstva u EU, što je strateški cilj koji doprinosi unapređenju stabilnosti bankarskog sektora u BiH.

Postupak procjene ekvivalencije sukladno zakonodavnim ovlastima provodi EK na temelju tehničke podrške europskih supervizorskih agencija, koje dostavljaju mišljenje, odnosno pružaju tehnički savjet EK. Ekvivalenciju bankarske regulative i supervizije u BiH obavljala je EBA u suradnji sa EK. Procjena se prvenstveno zasnivala na djelovanju relevantnog nadzornog tijela i regulatornog okvira kojeg čine zakonski propisi i propisi doneseni na temelju zakona od strane vlasti trećih zemalja. Cilj postupka procjene je utvrditi primjenjuju li treće zemlje regulatorne i nadzorne aranžmane koji su ekvivalentni zakonskim propisima i regulatornim aktima EU i da li je nadzorni okvir primijenjen u relevantnim oblastima. Ekvivalentnost se većinski odnosi na temeljne propise CRR i CRD IV.

U konačnici, rezultat procjene je razumijevanje je li stupanj primjene regulatornog i supervizorskog okvira u određenoj trećoj zemlji takav da osigurava efekte koji su isti onima u EU, a u pogledu:

- a) efikasne i adekvatne zaštite investitora i potrošača - korisnika finansijskih usluga;
- b) stabilnosti i integriteta domaćeg finansijskog sustava;
- c) suradnje između različitih sudionika finansijskog sustava, uključujući regulatore i supervizore;
- d) neovisnog i efikasnog nadzora;
- e) pravilne primjene i provođenja relevantnih međunarodno dogovorenih standarda koji su transponirani u zakonodavstvo EU i dr.

2.1. Aktivnosti FBA na postizanju ekvivalencije sa EU zakonodavnim okvirom

Polazeći od zakonski propisanih nadležnosti za superviziju SBS i restrukturiranje banaka, FBA je u proteklom razdoblju realizirala sveobuhvatnu reformu regulatornog okvira za poslovanje i nadzor banaka. Uspostavljen je novi podzakonski okvir za restrukturiranje banaka, okončan višegodišnji kompleksni projekt prelaska na SREP, uspostavljen COREP, revidirane i inovirane obvezne izvještajne forme koje banke dostavljaju FBA u nadzorne i statističke svrhe, uvedeni novi regulatorni zahtjevi u upravljanju rizikom likvidnosti, kvantitativne prirode (LCR i NSFR) i kvalitativne prirode (ILAAP). Također, zaokružena je primjena regulatornih zahtjeva u pogledu uspostavljanja adekvatnog supervizorskog dijaloga s bankama, transparentnosti banaka (javna objava propisanih informacija i podataka banaka), planova oporavka i restrukturiranja banaka, nastavljene aktivnosti na uspostavi FINREP-a i na provođenju NTOS-a, revidirana i integrirana podzakonska regulativa u pogledu sustava internog upravljanja u bankama i dr.

Ciljevi navedenih reformi su, pored zakonom utvrđenih i vezanih za očuvanje i jačanje stabilnosti bankovnog sustava, zaštite deponenata, unapređivanja sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja banaka, bili usmjereni na unapređenje postojeće bankarske regulative i supervizije i osiguranje njihove usuglašenosti s pravnim okvirom za poslovanje i nadzor kreditnih institucija u EU. Navedeno je podrazumijevalo i primjenu najboljih međunarodnih praksi i „lekcija“ naučenih tijekom posljednje globalne finansijske krize u pogledu jačanja otpornosti bankarskog sektora i smanjenja njegove ranjivosti na krizne situacije. Ovi opsežni, složeni i kompleksni procesi realizirani su putem planiranih aktivnosti razvoja bankarske regulative i supervizije. Korištene su propisane mogućnosti primjene nacionalnih diskrecijskih

ovlaštenja i prava na izbor opcija u pogledu provedbe propisanih zahtjeva i utjecaja na bankarski sustav u BiH.

Unapređenje postojećeg podzakonskog okvira za poslovanje i nadzor banaka kroz redovne i izvanredne aktivnosti FBA realizirano je u skladu s ciljevima, prioritetima i novonastalim okolnostima, uz prilagodavanje novim izazovima, a slijedeći najbolje europske i međunarodne regulatorne i supervizorske prakse. Isto je rezultiralo implementacijom bankarske regulative i supervizorske ocjene poslovanja banaka prema općeprihvaćenom regulatornom okviru i supervizorskoj metodologiji koju primjenjuju nadležni regulatorni i nadzorni organi EU i zemalja članica, uz istovremeno jačanje institucionalnih kapaciteta za efikasnu i proaktivnu regulativu i superviziju zasnovanu na rizicima.

2.2. Procjena ekvivalentnosti

U cilju dobivanja statusa treće zemlje u kojima se primjenjuju regulatorni i supervizorski zahtjevi ekvivalentni zahtjevima koji se primjenjuju u EU, u skladu sa CRD IV i CRR-om, bilo je potrebno izvršiti procjenu usklađenosti u dijelu povjerljivosti i profesionalne tajne koji se primjenjuju na nadzorna tijela treće zemlje, bonitetnih zahtjeva koji se primjenjuju na kreditne institucije osnovane u trećoj zemlji i konsolidiranih režima nadzornih tijela koji se primjenjuju u trećim zemljama. Pristup je da se uzimaju u obzir glavne značajnosti relevantnog nadzornog i regulatornog okvira, razmatraju odredbe trećih zemalja i značajnost svih odstupanja od EU okvira, te način na koji se takva odstupanja u konačnici rješavaju.

Ekvivalentnost s europskim propisima i nadzornim okvirom EU, koju procjenjuje EBA, obavljala se na temelju upitnika o procjeni i kontrole na licu mjesta od strane predstavnika EBA-e. Svrha upitnika je da se olakša prikupljanje podataka i provodi procjena ekvivalentnost ostalih jurisdikcija s bonitetnim nadzorom i regulativom EU, odnosno zahtjevima propisanim u CRD IV i CRR. Procjena je uglavnom kvalitativna i zasnovana na rezultatu razmatranja glavnih karakteristika relevantnog nadzornog i regulatornog okvira određene treće zemlje, pri čemu ekvivalentnost regulatornog i nadzornog okvira treće zemlje podrazumijeva dijeljenje istih ciljeva kao i u okviru EU (osiguravanje odgovarajuće regulacije i nadzora, te financijske stabilnosti).

U nastavku se dostavljaju fazne aktivnosti FBA u postupku procjene ekvivalencije:

- srpanj 2018. godine - popunjavanje preliminarnog EBA upitnika, koji podrazumijeva prudentnu superviziju i prudentne regulatorne zahtjeve;
- travanj 2019. godine – službeni poziv EBA-e za pokretanje procedure stjecanja ekvivalencije;
- svibanj 2019. godine - EBA-i je dostavljen preliminarni upitnik u okviru prve faze procjene, a koji je prvenstveno usmjeren na utvrđivanje da li su svi bitni elementi koji karakterizira regulatorni i supervizorski okvir koji je trenutno na snazi u EU prisutan i u trećoj zemlji;
- srpanj 2019. godine - druga faza procjene, koja podrazumijeva glavnu fazu procjene. FBA su dostavljena dva upitnika i to: upitnik o ekvivalentnosti regulatornog okvira u segmentu povjerljivosti i profesionalne tajne i sveobuhvatni upitnik o ekvivalentnosti regulatornog i supervizorskog okvira. Upitnik se sastojao od pitanja iz 16 tematskih cjelina koje su bile predmet procjene;
- rujanj 2019. godine - FBA je EBA-i dostavila popunjene upitnike, te odgovore na dodatna pitanja vezana za povjerljivost informacija;

- studeni 2019. godine - FBA je EBA-i dostavila odgovore na dodatna pitanja vezana za kreditni, tržišni, operativni rizik, makroprudencijalni okvir, velike izloženosti, kapital, likvidnost i financijsku polugu;
- prosinac 2019. godine - posjeta predstavnika EBA-e s ciljem boljeg razumijevanja regulatornog i supervizorskog okvira u BiH, te primjenu istog u praksi;
- siječanj 2020. godine - EBA-i dostavljeni dodatni odgovori na pitanja nakon završene posjete;
- veljača 2020. godine - EBA-i je dostavljena samoprocjena glavnih rizika i izazova u bankarskom sektoru, te potvrda o usvajanju SREP-a;
- travanj 2020. godine - EBA-i dostavljeni dodatni odgovori na pitanja vezana za investicijska društva;
- kolovoz 2020. godine - EBA-i dostavljeni dodatni odgovori na pitanja vezana za platne sustave;
- rujn 2021. godine - objavljen nacrt Odluke EK o ekvivalenciji;
- listopad 2021. godine - u Službenom listu EU objavljena Provedbena odluka Komisije (EU) 2021/1753 od 1. 10. 2021. o istovjetnosti nadzornih i regulatornih zahtjeva određenih trećih zemalja i državnih područja za potrebe tretmana izloženosti u skladu sa CRR-om, kojom je BiH uvrštena u Prilog I Popis trećih zemalja i državnih područja iz članka 1. (kreditne institucije).

Navedeni opsežni, složeni i kompleksni proces procjene ekvivalencije podrazumijevao je dostavu odgovora FBA na preko 800 pitanja EBA-e, čime je po okončanju procjene sačinjeno više dokumenata na približno 1.500 stranica.

2.3. Efekti pozitivnog mišljenja EBA-e o ekvivalenciji

Provedbena odluka EK predstavlja dostizanje strateškog cilja FBA koji ima veliku važnost za BiH, bankovni sustav, ekonomiju i građane. Efekti pozitivnog mišljenja EK vezano za status „treće zemlje“ su dalekosežni. Najznačajniji efekt u konkretnom slučaju za BiH institucije, jeste da kreditne institucije iz EU mogu koristiti povoljnije pondere rizika za relevantne izloženosti prema vladama, gospodarskim subjektima, bankama, financijskim institucijama i drugim subjektima koji se nalaze u BiH. Navedeno podrazumijeva da će kreditne institucije primjenjivati pondere rizika 0% ili 20% umjesto 100%, što omogućava tim subjektima veću dostupnost i povoljnije izvore financiranja.

Potvrda da FBA i dalje ostaje posvećena interesima građana i gospodarstva su dodatni efekti statusa ekvivalencije regulative iz segmenta nadležnosti FBA i to:

- a) unapređenje efikasnosti bankovnog sustava i razvoj financijske infrastrukture, smanjenje sistemskih rizika;
- b) poticanje dijaloga i suradnje s nadležnim regulatornim/nadzornim tijelima izvan EU;
- c) jačanje međunarodnih odnosa i implementacije zaključenih sporazuma o suradnji u oblasti bankarske regulative i supervizije, te razmjene informacija relevantnih za primjenu ekvivalentnih propisa i standarda u BiH kao trećoj zemlji;
- d) olakšavanje bonitetnog nadzora članica međunarodnih bankarskih grupa sa sjedištem u BiH unutar i izvan supervizorskih i rezolucijskih kolegija, te režima konsolidiranog nadzora;
- e) kvalitativni pomak u statusu „promatrača“ koje ima FBA na kolegijima za međunarodne bankarske grupe na kojim prisustvuju, te određene promjene koje bi olakšale i unaprijedile supervizorsku suradnju (uključujući korištenje mogućeg izuzetka od pravila da treća zemlja

- ne sudjeluje prilikom rasprave i odlučivanja koje se odnose na pojedine kreditne institucije, ukoliko za to postoji direktan interes);
- f) pravodobno i cjelovito informiranje na kolegijima o supervizorskim odlukama za bankarsku grupu, koje se reflektira na strategiju i poslovni model članice bankarske grupacije za čiji nadzor je nadležna FBA, a od posebne je važnosti promptno međusobno obavještanje nadležnih nadzornih tijela u slučaju krize i osiguravanja usklađenog odgovora na kriznu situaciju;
 - g) postupanje po preporukama EBA-e o ekvivalentnosti režima povjerljivosti informacija i funkcioniranju multilateralnih sporazuma o suradnji i koordinaciji sudjelovanja na kolegijima;
 - h) kvalitetna priprema i daljnje jačanje institucionalnih kapaciteta za procese pridruživanja EU, odnosno na putu ka pridruživanju Europskom sustavu središnjih banaka i europskom nadzoru banaka, imajući u vidu da će EBA u svrhu doprinosa razvoju zajedničke nadzorničke kulture, otvoriti svoje redovne aktivnosti obuke, uključujući i mogućnost regionalnih treninga (ako se posebno dogovore);
 - i) identifikiranje svih područja za koja se zahtijeva daljnji razvoj u segmentu suradnje, razmjene informacija, konsolidiranog nadzora i drugih aspekata u kojima je potrebno otkloniti eventualne nedostatke u regulativi i superviziji;
 - j) jačanje i olakšavanje prekograničnog bankarstva, približavanje standardima jedinstvenog tržišta EU, te postizanje dosljednosti i pravne sigurnosti, čime se doprinosi preveniranju regulatorne arbitraže;
 - k) povoljnija financijska podrška unutar bankarskih grupa, za banke članice sa sjedištem u BiH;
 - l) povoljnije cijene financiranja na europskom financijskom tržištu i druge koristi u pogledu dostupnosti likvidnosnih linija;
 - m) povoljniji tretman kod izloženosti prema kreditnim institucijama, investicijskim društvima, klirinškim kućama i burzama, središnjim vladama i središnjim bankama trećih zemalja, regionalnim vladama ili lokalnim vlastima trećih zemalja, subjektima javnog sektora iz trećih zemalja, izloženosti u obliku jedinica ili udjela u otvorenim investicijskim fondovima trećih zemalja, velikih izloženosti i dr., a prema mogućnostima koje su propisane u relevantnim odredbama CRR-a koja se direktno primjenjuje u zemljama članicama EU, odnosno primjenu nižih pondera rizika kod izračuna kapitalnih zahtjeva za pokriće kreditnog, tržišnog i operativnog rizika i izuzeća kod ograničenja velikih izloženosti.

3. UPRAVLJANJE I RUKOVOĐENJE FBA

Sukladno internim aktima, Ured direktora obavlja poslove za organe upravljanja i rukovođenja FBA na način da se pripremaju sjednice, obavljaju aktivnosti oko izrade zapisnika i praćenje rada sa sjednica UO, OzS i OzR, te obavljaju drugi poslovi za potrebe tih organa. Pored navedenih poslova, koji su direktno vezani za obavljanje poslova iz nadležnosti organa upravljanja i rukovođenja FBA, u okviru ovog organizacijskog dijela izvršavaju se poslovi koji proizlaze iz realizacije Programa rada FBA, rukovodni i specijalistički poslovi u koordinaciji s drugim organizacijskim dijelovima, poslovi korespondencije, administrativno-tehnički i ostali poslovi u skladu s internim aktima FBA.

3.1. Aktivnosti organa upravljanja

U skladu sa zakonskim propisima, organ upravljanja FBA je UO, koji obavlja opći nadzor poslovanja FBA i poduzima mjere za efikasno i racionalno obavljanje poslova iz djelokruga rada FBA. Za svoj rad UO odgovara Parlamentu FBiH.

Odlukom Parlamenta FBiH broj 01,02-02-1773/16 od 2. 2. 2017. imenovan je UO u sastavu: Ljerka Marić, Meliha Bašić, Samir Bakić, Želimira Raspudić i Velid Efendić. Jedan član UO, gđa. Želimira Raspudić, je dana 29. 6. 2017. podnijela ostavku na mjesto člana UO, zbog prelaska na novu dužnost. Prof. dr. Velid Efendić, član UO, imenovan prethodno navedenom odlukom, je dana 14. 2. 2021. preminuo. Imajući u vidu navedeno, FBA je, u okviru svojih nadležnosti iz članka 18. stavka (3) ZoA, inicirala aktivnosti prema Vladi FBiH u vezi s pokretanjem procedure izbora i imenovanja novih članova UO na mandatno razdoblje trenutnog saziva UO, a sve s ciljem neometanog funkcioniranja i rada FBA.

Rad UO odvija se u skladu sa zakonskim propisima, Statutom FBA i Poslovníkom o radu Upravnog odbora Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine. Sve odluke, zaključci i ostali akti doneseni su jednoglasno, a materijali za sjednice UO pripremljeni su blagovremeno, stručno i profesionalno. UO je redovno informiran o svim važnim aktivnostima FBA kroz točku dnevnog reda „Mjesečna Informacija o radu FBA”, te redovnim kvartalnim, polugodišnjim i godišnjim izvješćima o radu FBA, odnosno svim aktivnostima i događajima, izvršenju odluka i realizaciji prijedloga i zaključaka s potrebnim obrazloženjima.

U obavljanju svojih nadležnosti utvrđenih ZoA i Statutom FBA, UO je imao aktivnu ulogu, koja je u izvještajnom razdoblju najvećim dijelom bila usmjerena na donošenje podzakonskih akata koji reguliraju rad SBS, te podzakonskih akata FBA iz oblasti restrukturiranja banaka. U skladu s planiranim obvezama u 2021. godini, UO je održao ukupno 15 redovnih sjednica na kojima je usvojio sve propisane akte. Pregled pojedinačno usvojenih akata UO daje se u Prilogu 2. ovog Izvješća.

3.2. Rukovođenje radom FBA

U skladu sa zakonskim propisom, direktor FBA predstavlja FBA, rukovodi radom i odgovoran je za rad FBA. Zamjenica direktora zamjenjuje direktora FBA u slučaju njegovog odsustva i spriječenosti da obavlja funkciju direktora s istim pravima i dužnostima, te obavlja poslove u skladu s nalogom direktora FBA i aktom o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta.

Sukladno propisanom postupku, Parlament FBiH je Odlukom o imenovanju direktora Agencije za bankarstvo Federacije BiH broj 01-02-100-01/17 i Odlukom o imenovanju zamjenice direktora Agencije za bankarstvo Federacije BiH broj 01-02-99-01/17 od 20. 2. 2017. imenovao g. Jasmina Mahmuzića za direktora FBA i gđu. Dubravku Bošnjak za zamjenicu direktora FBA. Tijekom izvještajne 2021. godine direktor i zamjenica direktora FBA su izvršavali redovne poslove u okviru propisanih nadležnosti, a u skladu sa zakonskim propisima, Statutom FBA i internim aktima FBA.

U oblasti supervizije SBS-a u FBiH, savjetodavno tijelo direktora FBA - OzS kontinuirano je radilo sukladno svojim propisanim nadležnostima, utvrđujući prijedloge akata u oblasti

supervizije i regulative kojom se uređuje poslovanje i nadzor SBS-a u FBiH, čije je donošenje u nadležnosti direktora FBA.

U skladu sa ZoB-om, FBA je nadležni organ za restrukturiranje banaka u slučaju potrebe oporavka banke primjenom propisanih instrumenata restrukturiranja. U oblasti restrukturiranja banaka u FBiH, savjetodavno tijelo direktora FBA - OzR razmatrao je i usvajao prijedloge planova restrukturiranja za banke u FBiH, prijedloge akata kojima se utvrđuje poslovanje SBS-a iz oblasti restrukturiranja rada banaka, te druge akte iz djelokruga rada OzR.

Direktor i zamjenica direktora FBA su, sukladno zakonskim propisima, Statutom FBA i internim aktima sudjelovali u radu UO bez prava glasa, te redovno prisustvovali sjednicama OzS i OzR, bez prava glasa i sudjelovanja u utvrđivanju prijedloga oba odbora.

3.3. Aktivnosti OzS

Statutom FBA je određeno da je OzS savjetodavno tijelo direktoru FBA u oblasti supervizije, koje se sastoji od stalnih i zamjenskih članova, a stalni članovi OzS su pomoćnik direktora za superviziju banaka, pomoćnik direktora za pravnu podršku i licenciranje i savjetnik direktora, kojeg na prijedlog direktora FBA, imenuje UO. OzS je kontinuirano radio sukladno svojim propisanim nadležnostima, utvrđujući prijedloge akata u oblasti supervizije i regulative kojom se uređuje poslovanje i nadzor SBS-a u FBiH.

OzS je razmatrao i usvajao, između ostalog, sljedeće prijedloge:

- a) akata kojima se izdaje/oduzima prethodna suglasnost, odnosno suglasnost za imenovanje članova organa upravljanja i rukovođenja SBS, u skladu s posebnim propisom kojim se uređuje njihovo poslovanje;
- b) akata za poduzimanje propisanih mjera prema SBS, u skladu s posebnim propisom kojim se uređuje njihovo poslovanje;
- c) općih akata kojima se regulira poslovanje SBS u skladu s posebnim propisima kojima se uređuje njihovo poslovanje, koji su u nadležnosti UO.

Sukladno Poslovniku o radu OzS-a, kojim se uređuje način sazivanja i održavanja sjednica OzS-a i druga pitanja u vezi s njegovim radom, a u skladu s odredbama članka 24. ZoA, odnosno odredbi čl. 25. do 27. Statuta FBA, sjednice OzS-a se održavaju po potrebi, a najmanje jednom mjesečno. Zaključno sa 31. 12. 2021., OzS je održao ukupno 28 sjednica na kojima je razmatrao prijedloge akata u okviru svoje nadležnosti utvrđene Poslovníkom o radu OzS-a.

3.4. Aktivnosti OzR

Statutom FBA je određeno da je OzR savjetodavno tijelo direktoru FBA u oblasti restrukturiranja, koje se sastoji od stalnih i zamjenskih članova, te da su stalni članovi OzR-a: pomoćnik direktora za pravnu podršku i licenciranje, direktor Sektora za restrukturiranje banaka i savjetnik direktora kojeg, na prijedlog direktora FBA, imenuje UO.

OzR je kontinuirano radio u skladu sa svojim propisanim nadležnostima, utvrđujući prijedloge akata iz oblasti restrukturiranja banaka, kao i likvidacije banaka. Sukladno Poslovníku o radu OzR-a, kojim se uređuje način sazivanja i održavanja sjednica OzR-a i druga pitanja u vezi s njegovim radom, a u skladu s odredbama članka 25. stavak (10) ZoA, odnosno odredbi čl. 30.

stavak (4) Statuta FBA, sjednice OzR se održavaju po potrebi, a najmanje jednom u tri mjeseca. Zaključno sa 31. 12. 2021., OzR je održao ukupno pet sjednica na kojima je razmatrao prijedloge akata u okviru svoje nadležnosti utvrđene Poslovníkom o radu OzR-a.

3.5. Ostale aktivnosti

Ostale aktivnosti Ureda direktora FBA su, u značajnoj mjeri, bile usmjerene na jačanje i unapređenje suradnje s domaćim i međunarodnim finansijskim institucijama, te regionalnim i drugim organizacijama, kao i jačanje bilateralne i multilateralne suradnje s bankarskim regulatorima iz zemlje i regije i šire, na temelju postojećih i novih sporazuma o suradnji i razmjeni informacija. Ured direktora FBA je obavljao i druge poslove u suradnji s drugim organizacijskim dijelovima FBA, s ciljem ispunjenja planiranih zadataka FBA u okviru propisanih nadležnosti i ciljeva FBA, kao što su organizacija različitih sastanaka, skupova, konferencija i sl.

4. NADZOR POSLOVANJA BANAKA

Aktivnosti FBA u oblasti nadzora bankarskog sektora u 2021. godini bile su usmjerene na očuvanje stabilnosti, sigurnosti, likvidnosti i dobre kapitaliziranosti bankarskog sektora u FBiH. Praćenje poslovanja banaka u FBiH realiziralo se kroz kontinuirani proces neposrednog i posrednog nadzora i komunikaciju s predstavnicima nadzornih odbora i uprava banaka, kontrolnim funkcijama banaka (unutarnja revizija, funkcija upravljanja rizicima i funkcija praćenja usklađenosti), vanjskim revizorima banaka, kao i regulatorima iz zemalja gdje se nalaze sjedišta bankarskih grupa čije su članice banke sa sjedištem u FBiH, kako bi se sinkronizirale i koordinirale aktivnosti u okviru supervizije bankarskog sektora.

U 2021. godini kontrola poslovanja bankarskog sektora u FBiH je obavljana kroz kontinuirano praćenje poslovanja svih banaka u sustavu, a posebno sistemskih banaka i banaka koje su bile u pojačanom nadzoru i čija je razina rizika ocijenjena kao visoka ili srednje visoka, a upravljanje i kontrole rizika slabe ili neadekvatne. Sukladno prioritetima utvrđenim za supervizorski ciklus (dvije do tri godine) i planiranim supervizorskim aktivnostima za pojedinačne banke, predmet neposrednog nadzora u 2021. godini bio je primjena Odluke o izračunavanju kapitala banke u segmentu izvješćivanja o kapitalu, uključujući i izračun RWA, upravljanje likvidnošću i izvješćivanje o LCR-u, kao i kvaliteta aktive, upravljanje kreditnim rizikom i utvrđivanje ECL-a, te primjena regulatornog okvira o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih pandemijom. Cilj neposrednog nadzora je bio da se ocijeni sposobnost banaka da upravljaju ključnim rizicima u poslovanju i usklađenost njihovog poslovanja sa ZoB-om i propisima FBA. Pod posebnom pažnjom su bile banke prema kojima je FBA propisala posebne mjere i regulatorne zahtjeve. Postupanje po izrečenim mjerama se pratilo kroz posredan nadzor u okviru postkontrolnog postupka i putem neposrednog nadzora izvršenja naloženih mjera. Supervizorski zadaci u okviru posrednog nadzora u 2021. godini obuhvatili su: SREP svih banaka, što osim ocjene poslovnog modela i profitabilnosti, internog upravljanja i kontrola, rizika na kapital (kreditni, tržišni i operativni), rizika likvidnosti i izvora financiranja, uključuje i procjenu izvješća o ICAAP-u i ILAAP-u, procjenu planova oporavka banke, pripremu SEP-a, kontrolu izvješća koje banke dostavljaju FBA i izradu kvartalnih analiza, utvrđivanje slabosti, nedostataka i nepravilnosti kod pojedinačnih banaka, davanje preporuka ili korektivnih mjera, postkontrolne postupke itd.

U 2021. godini uspješno je okončan drugi ciklus provođenja NTOS-a, što je važna i kompleksna aktivnost gdje su pripremne radnje započete u drugoj polovici 2020. godine. U 2021. godini, NTOS je proveden na svim bankama u FBiH, uz značajne izmjene metodološkog okvira, te uz suradnju sa CBBiH, ABRS-om i USAID FINRA projektom.

4.1. Neposredni nadzor banaka

Postupak neposrednog nadzora poslovanja banaka obavlja se kroz supervizorski proces koji je definiran ZoB-om, odlukama i internim aktima FBA i obuhvaća sljedeće:

- planiranje (godišnji plan, kvartalni planovi i planovi pojedinačnih kontrola);
- priprema kontrole;
- izvršenje kontrole u banci;
- izrada osnovnog akta - zapisnika koji sadrži i ocjene poslovanja kontroliranog segmenta;
- donošenja korektivnih, sankcijskih mjera i daljnje strategije nadzora banke;
- postkontrolni postupak.

Ovaj proces obuhvaća niz složenih kontrolnih, analitičkih i dijagnostičkih aktivnosti i radnji, na temelju kojih se donose zaključci i ocjene o kvaliteti poslovanja, u cijelosti ili po segmentima, utvrđuju se neusklađenosti s propisima, nepravilnosti i slabosti, ocjenjuje kvaliteta upravljanja rizicima u poslovanju banaka, daju prijedlozi i donose odluke o korektivnim i sankcijskim mjerama prema bankama, a sve s ciljem održavanja financijskog zdravlja i stabilnosti bankovnog sustava u FBiH.

Osnovna polazišta za planiranje aktivnosti neposrednog nadzora u 2021. godini svrstana su u tri osnovne oblasti djelovanja:

- 1) kontrole banaka od značaja za bankovni sustav u FBiH (šest banaka);
- 2) kontrole banaka u pojačanom nadzoru (tri banke);
- 3) kontrola ostalih banaka u FBiH (sedam banaka).

Planiranje kontrola u bankama zasniva se na ocjeni postojećeg stanja svake banke polazeći od: ukupne SREP ocjene banke i ocjene pojedinačnih elemenata SREP-a, odnosno ocjene profila rizika banke i kvalitete upravljanja i unutarnjih kontrola, nalaza kontrole iz prethodnog razdoblja, težine nalaza supervizora, financijskog stanja banke, analize osnovnih pokazatelja i trendova u poslovanju, vrste i sadržaja korektivnih mjera, te tijeka postupka usklađivanja banaka i stupanja izvršenja istih. Rezultati posrednog i neposrednog nadzora u prethodnom razdoblju značajan su podatak za ocjenu o potrebi umjerenog ili pojačanog nadzora u pojedinačnim bankama.

Zbog epidemiološke situacije izazvane pojavom pandemije, poštujući mjere nadležnih organa, planirani neposredni nadzor banaka u određenim bankama se obavljao kombinacijom posrednog i neposrednog nadzora, uz korištenje postojećih platformi za komunikaciju. Tijekom 2021. godine, deset komercijalnih banaka u FBiH bile su obuhvaćene bar jednom vrstom ciljanog nadzora, a obavljena je i kontrola upravljanja kreditnim rizikom i izvršenja naloga u RBFBiH. Detaljan pregled izvršenih neposrednih kontrola u bankama u 2021. godini dan je u Prilogu 3. ovoga Izvještaja.

4.1.1. Kontrole banaka od značaja za bankovni sustav u FBiH

Kontrole banaka od značaja za bankovni sustav u FBiH bile su prioritet u pogledu primjene regulatornog okvira iz segmenta upravljanja kapitalom, izračuna RWA i COREP izvješćivanja, upravljanja rizikom likvidnosti i izračuna LCR-a, kao i kvalitete aktive, upravljanja kreditnim rizikom i utvrđivanja ECL-a, te primjene regulatornog okvira o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih pandemijom. U jednoj banci izvršena je kontrola primjene Odluke o izračunavanju kapitala banke u segmentu izvješćivanja o kapitalu, s fokusom na izračun RWA, u jednoj kontrola upravljanja rizikom likvidnosti u segmentu izvješćivanja o LCR-u, dok je u jednoj banci izvršena kontrola upravljanja kreditnim rizikom i utvrđivanja ECL-a. Osim navedenih kontrola, u jednoj banci od značaja za bankovni sustav FBiH obavljena je i kontrola izvršenja naloženih mjera od strane FBA, pri čemu se cijenila razina i kvaliteta izvršenja naloženih mjera i na temelju toga utvrđivao daljnji postkontrolni postupak. U skladu s navedenim, može se konstatirati da su izvršene ukupno četiri kontrole u bankama od značaja za bankovni sustav u FBiH, od čega tri kontrole prema riziku i jedna kontrola izvršenja naloga.

4.1.2. Kontrole banaka u pojačanom nadzoru

Druga razina prioriteta je nadzor banaka koje se nalaze u pojačanom nadzoru. Ove banke iziskuju najveće napore i najviše supervizorskog vremena. Iste su se u svom poslovanju izlagale većim rizicima, odnosno imaju rizičniji poslovni profil, uz nižu razinu kapitala i ograničene izvore dodatnog kapitala i financiranja. Ocjene za ove banke o razini rizika su srednje visok ili visok, a upravljanje rizicima i unutarnje kontrole su ocijenjene kao slabe ili neadekvatne. Od strane supervizora poduzete su značajne formalne mjere i ograničenja u poslovanju.

U 2021. godini neposredni nadzor je obavljen u dvije banke pod pojačanim nadzorom, a u trećoj banci kontinuirano je praćen proces statusne promjene pripajanja drugoj banci. Ukupno su obavljene tri kontrole prema riziku i jedna kontrola u funkciji postkontrolnog procesa i otklanjanja značajnih nepravilnosti i slabosti u poslovanju.

4.1.3. Kontrole ostalih banaka u FBiH

Ostale banke u FBiH, kao i RBFBiH, ukupno njih sedam, su također bile predmet neposrednih kontrola tijekom 2021. godine. Ova grupa banaka, iako manjih po veličini aktive, tržišnom udjelu i značaju za bankarski sektor FBiH, vrlo je heterogena i zahtijevala je različit pristup i obuhvat kontrola u zavisnosti od financijskog stanja, vrste i razine rizika koje preuzimaju u svom poslovanju, odnosno supervizorske ocjene kvalitete i upravljanja rizicima. Jedan broj banaka u ovoj grupi bio je u većem opsegu i formalnije nadziran, jer se izlagao većim rizicima u poslovanju, odnosno imao je rizičniji profil u odnosu na razinu raspoloživog kapitala. To su banke koje su imale tendenciju slabijeg pridržavanja regulatornih ograničenja, te su bile pod značajnim korektivnim mjerama iz prethodnog razdoblja.

U bankama iz grupe ostalih banaka obavljeno je ukupno deset kontrola, od čega četiri kontrole prema riziku i šest kontrola izvršenja naloga. U tri banke izvršena je kontrola kvalitete aktive i upravljanja kreditnim rizikom i utvrđivanja ECL-a, s fokusom na procese odobravanja kredita i upravljanja nekvalitetnom aktivom, dok je u jednoj banci obavljena kontrola primjene Odluke o izračunavanju kapitala banke, s fokusom na izračun RWA. U šest banaka iz grupe ostalih

banaka obavljene su i kontrole izvršenja naloženih mjera od strane FBA, tj. kontrole u funkciji postkontrolnog procesa.

4.1.4. Opseg, struktura i druge aktivnosti neposrednog nadzora banaka

Tijekom 2021. godine izvršeno je ukupno 18 kontrola, što je za 20% više u odnosu na planirani broj (15). Rekapitulacija planiranih i izvršenih neposrednih kontrola banaka u 2021. godini dana je u Prilogu 4. ovoga Izvješća.

U 2021. godini obavljeno je ukupno deset ciljanih kontrola prema riziku u poslovanju od čega: primjena Odluke o izračunavanju kapitala banke u segmentu izvješćivanja o kapitalu s fokusom na izračun RWA - dvije kontrole, upravljanje rizikom likvidnosti, primjena regulative iz segmenta likvidnosti, izvješćivanje o LCR-u - dvije kontrole, te kvaliteta aktive, primjena Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, s fokusom na procese odobravanja kredita i upravljanja nekvalitetnom aktivom, kao i primjena regulatornog okvira o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih pandemijom - šest kontrola.

Tijekom 2021. godine obavljeno je osam kontrola izvršenja naloženih mjera od strane FBA. Četiri od ovih kontrola su se obavljale kao posebne kontrole, a četiri u okviru ciljanih kontrola prema riziku. Banke su u postkontrolnom postupku bile obavezne dostavljati dodatna izvješća, informacije o izvršenju danih korektivnih mjera, dokaze o izvršenju korektivnih mjera i informacije o stupanju izvršenja naloženih mjera. FBA je pratila stupanj izvršenja naloženih mjera putem posrednog nadzora, analizom dostavljene dokumentacije od strane banke, a u neposrednim kontrolama se cijenila razina i kvaliteta izvršenja naloženih mjera i na temelju toga utvrđivao daljnji postkontrolni postupak. Značajan dio vremena u nadzoru je utrošen na praćenje izvršenja korektivnih mjera kod banaka pod pojačanim nadzorom.

Najveći dio naloženih korektivnih mjera (izdavanja pisanih naloga), nakon obavljenih kontrola, odnosio se na: točnost izvješćivanja o RWA i kapitalu i izvješćivanja o LCR-u, unapređenje upravljanja likvidnošću, unapređenje unutarnjih kontrola u segmentu izvješćivanja, formiranje adekvatnih ECL-ova, unapređenje unutarnjih metodologija i internih akata za utvrđivanje parametara kreditnog rizika i utvrđivanje ECL-a, utvrđivanje međusobno povezanih osoba i osoba u posebnom odnosu s bankom, ažuriranje internih akata, unapređenje upravljanja kreditnim rizikom i pravodobno identificiranje povećanog kreditnog rizika, adekvatan tretman modifikacije kreditne izloženosti i dr.

U okviru naprijed navedenih poslova i aktivnosti neposrednog nadzora, sačinjeni su, razmatrani i doneseni sljedeći akti: 13 naloga za kontrolu, 14 zapisnika o obavljenim kontrolama, 14 informacija za OzS, četiri odgovora na prigovor, devet rješenja o izdavanju pisanog naloga, četiri zaključka o obustavi postupka, kao i veći broj suglasnosti vezanih za raspolaganje zapisnikom.

Također, sačinjeni su i sljedeći akti:

- redovna izvješća organima FBA o izvršenju planiranih zadataka i statusu banaka u procesu nadzora (mjesečna, kvartalna, polugodišnja i godišnja izvješća);
- godišnje i polugodišnje izvješće o obavljenim kontrolama i stanju nalaza u pojedinačnim bankama po obavljenim neposrednim kontrolama;

- mjesečna i kvartalna izvješća o radu organizacijskog dijela za nadzor poslovanja banaka;
- godišnji plan neposrednih kontrola za 2022. godinu;
- godišnji SEP za svaku banku pojedinačno (16 banaka);
- četiri kvartalna plana neposrednog nadzora;
- pojedinačni planovi neposrednog nadzora za kontrolirane banke (14 planova).

Poslovi u organizacijskom dijelu FBA nadležnom za nadzor poslovanja banaka obavljali su se na temelju planiranih aktivnosti koje su predviđene Programom rada FBA, a zatim detaljnije definirane i prenesene u kvartalne planove. Na temelju kvartalnih planova, za svaku pojedinačnu banku koja je predmet neposrednog nadzora, sačinjavao se konkretni plan neposrednog nadzora, zajedno s vremenskim rasporedom zadataka.

4.2. Posredni nadzor banaka

Posredni nadzor banaka podrazumijeva kontinuirano praćenje i analizu financijskog i operativnog stanja pojedinačnih banaka i praćenje njihove usklađenosti s regulatornim zahtjevima na temelju pregleda i kontrole izvještajnih podataka banaka. Navedeno se obavlja na temelju propisanih regulatornih i financijskih izvještaja, nalaza iz neposrednog nadzora, dokumentacije koju banke dostavljaju u postkontrolnom postupku, podataka iz izvješća drugih institucija, izvješća vanjskog revizora o obavljenoj reviziji godišnjih financijskih izvještaja banaka, ostalih podataka, dokumentacije i informacija koje banke dostavljaju FBA i svih drugih raspoloživih podataka o poslovanju banaka i njihovom financijskom stanju, uključujući i podatke iz CRK-a kod CBBiH.

Supervizorski zadaci u okviru posrednog nadzora u 2021. godini obuhvatili su: SREP, što uključuje i procjenu izvješća o ICAAP-u i ILAAP-u, procjenu planova oporavka banke, pripremu SEP-a, izradu kvartalnih analiza, ocjenu razine rizika i kvalitete upravljanja i kontrola, utvrđivanja slabosti, nedostataka i nepravilnosti kod pojedinačnih banaka, davanja preporuka ili korektivnih mjera, postkontrolne postupke itd. U 2021. godini provedena je puna SREP procjena za sve komercijalne banke koje posluju u FBiH. Ista je uključivala procjenu pojedinačnih SREP komponenti: rizik poslovnog modela i profitabilnost BMA (engl. Business Model Analysis), interno upravljanje i upravljanje rizicima, rizike za kapital (kreditni, kamatni, tržišni i operativni rizik), adekvatnost kapitala i ICAAP-a, rizik likvidnosti i izvora financiranja, adekvatnost likvidnosti i ILAAP-a, utvrđivanje jedinstvene SREP ocjene i dodatnih kapitalnih zahtjeva za banke, dijalog s bankama u vezi sa SREP ocjenom i kapitalnim zahtjevima, sačinjavanje prijedloga preporuka i supervizorskih mjera i prijedloga SEP-a za narednu godinu. Također, izvršena je i procjena primjerenosti uspostavljenih ICAAP-a i ILAAP-a u bankama putem ocjene izvješća banaka o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a. Na temelju analize dostavljenih izvješća banaka, provedene samoprocjene adekvatnosti kapitala i likvidnosti od strane banke, izvršena je procjena primjerenosti postupaka koje je banka propisala i provela s ciljem pravodobne identifikacije, mjerenja, kontrole i upravljanja rizicima, te adekvatnosti utvrđenih internih kapitalnih zahtjeva i internih likvidnosnih potreba, a rezultati i zaključci su uključeni u odgovarajuću komponentu SREP ocjene.

Istovremeno s aktivnostima u pogledu prijedloga ocjena za sva četiri SREP elementa pojedinačno, kao i ukupne SREP ocjene, sačinjen je i zapisnik o obavljenom SREP-u. U istom su navedene predložene ocjene i utvrđeni nedostaci i nepravilnosti za svaki pojedinačni SREP element. S ciljem održavanja supervizorskog dijaloga s bankom održani su sastanci sa svim

bankama, na kojima su prezentirane ocjene po svim SREP elementima (uključujući razinu i kontrolu rizika), ukupna SREP ocjena i nalazi supervizije koji se odnose na utvrđene nepravilnosti i neusklađenosti identificirane tijekom obavljanja SREP procjene. Kao rezultat supervizorskog pregleda i procjene pojedinačnih ocjena segmenta i konačne SREP ocjene formiran je zahtjev za kapitalom, odnosno obveza banke da dostigne i održava iznos kapitalnih zahtjeva za stavkama redovnog temeljnog, temeljnog i regulatornog kapitala, uključujući i zahtjev za zaštitnim slojem kapitala.

Po završenom procesu supervizorskog dijaloga s bankama, svim bankama su dostavljeni zapisnici o obavljenom SREP-u, tako da je do kraja 2021. godine za sve komercijalne banke u FBiH izvršena SREP procjena. Također, za banke koje posluju na području oba entiteta, između entitetskih agencija su izvršene prezentacije ključnih SREP nalaza i ocjene. Procjena financijskog stanja svake pojedinačne banke se ažurira najmanje kvartalno prema kvartalnom pregledu SREP indikatora na bazi RAS-a (Risk Assessment System - Sustav za procjenu rizika), analize promjena i sačinjavanja sažetih analiza o istima, kao i kvalitativnih podataka o poslovanju banaka dobivenih kroz postupak neposrednog nadzora, dokumentacije koju banke dostavljaju u okviru postkontrolnog postupka, te podataka iz svih ostalih dostupnih izvora.

Polazne osnove za planiranje aktivnosti posrednog nadzora u 2021. godini bile su:

1. postojeće financijsko stanje i rizični profil banaka u bankarskom sektoru FBiH;
2. utvrđene slabosti i nepravilnosti u neposrednom nadzoru, izdane korektivne mjere i preporuke i praćenje postupanja po istim od strane banke;
3. struktura, razvoj i trendovi u bankarskom sektoru, kretanja u gospodarskom, regulatornom i nadzornom okruženju;
4. primjena Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka;
5. suradnja i razmjena informacija s nadležnim institucijama - regulatorima zemalja u kojima je sjedište bankarskih grupa kojima pripadaju banke iz FBiH, što je sukladno principima konsolidirane supervizije i supervizije prekograničnih bankarskih grupa, a što je definirano u CRD IV, kao i u drugim zvaničnim dokumentima i uputama koje su objavljene od strane međunarodnih institucija (BCBS i EBA);
6. suradnja s drugim institucijama: ABRs-om, CBBiH, MMF, SB, EBRD, BSCEE, kao i ostalim institucijama (AOD, UBBiH, DEP, FMF, Agencija za statistiku BiH, Federalni zavod za statistiku i sl.).

Osim navedenog, dodatna odrednica planiranja i izvršenja plana proizlazi iz činjenice značajnosti za banke primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, koji je donio značajne promjene vezano za klasifikaciju financijskih instrumenata i metodologiju mjerenja financijske imovine i obveza, odnosno utvrđivanja ECL-a za stavke imovine i stavke rizične izvanbilance koje su izložene kreditnom riziku.

U prvom kvartalu 2021. godine obavljena je procjena planova oporavka svih komercijalnih banaka u FBiH, u skladu sa ZoB-om i podzakonskim aktima. Procjena dostavljenih planova oporavka rađena je sukladno Smjernicama za procjenu planova oporavka, pripremljenim obrascima za procjenu i supervizorski utvrđenim minimalnim pragovima za propisane indikatore aktiviranja opcija iz planova oporavka. U procesu procjene planova oporavka, realizirana je i suradnja i razmjena informacija s organizacijskim dijelom FBA nadležnim za restrukturiranje banaka. Po završenom pregledu i ocjeni planova oporavka, supervizorska

pisma s konačnim rezultatima o izvršenim procjenama su u zakonskom roku dostavljena svim komercijalnim bankama u FBiH. Krajem 2021. godine počeo je novi krug procjene planova oporavka.

FBA je i u 2021. godini sudjelovala u međunarodnim kolegijima supervizora za banke čije je sjedište bankarskih grupa u Sloveniji i Austriji. U tom smislu postoji kontinuirano dobra suradnja s navedenim supervizorskim autoritetima u pogledu razmjene informacija u nadzoru navedenih banaka, zajedničke supervizorske ocjene profila rizika bankarske grupacije i pojedinačnih banaka članica grupacije, supervizorske ocjene planova oporavka grupacije i pojedinačnih banaka, kao i mogućnosti zajedničkih kontrola, sukladno potpisanom MoU između regulatornih institucija i bilateralnih aranžmana u vezi s konkretnim bankama i grupacijama. Održani su i sastanci s predstavnicima HNB-a s ciljem razmjene supervizorskih informacija i ocjene rizičnog profila dvije banke koje su supsidijari banaka iz Hrvatske.

U 2021. godini, u skladu s Programom rada FBA, provedene su sljedeće aktivnosti u okviru posrednog nadzora:

1. pregled i kontrola izvješća koja banke dostavljaju FBA, u skladu s propisanim rokovima (dnevna, mjesečna, kvartalna i godišnja);
2. pregled i kontrola izvješća koja banke dostavljaju FBA u segmentu posebnih mjera, a u skladu s Odlukom o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19;
3. izdavanje uputa i instrukcija bankama za izvješćivanje prema novom regulatornom okviru;
4. kvartalno praćenje automatskih indikatora i izrada SREP analiza svih banaka, po dinamici i u skladu s rokovima propisanim za dostavljanje kvartalnih izvješća banaka;
5. urađene su godišnje SREP ocjene, prezentacije i zapisnici za 15 komercijalnih banaka, izdana rješenja o kapitalnim zahtjevima i korektivnim mjerama gdje je bilo potrebno;
6. pregled revidiranih financijskih izvještaja banaka (kratka i duga forma), pisma preporuka upravi i planova vanjskih revizija, te sastanci s vanjskim revizorima;
7. pregled javnih objava banaka;
8. provođenje postkontrolnog nadzora banaka praćenjem izvršenja naloženih mjera na temelju podataka, informacija i dokumentacije dostavljene od strane banke i izrada internih informacija o postupanju banke po naloženim mjerama;
9. poduzimanje korektivnih i/ili prekršajnih mjera prema bankama;
10. praćenje i analiza primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka;
11. dostavljanje kvartalnih podataka i informacija nadležnom organizacijskom dijelu FBA, neophodnih za sačinjavanje informacije o SBS-u po podacima s financijskim datumom 31. 12. 2020. (po preliminarnim i konačnim podacima), 31. 3., 30. 6 i 30. 9. 2021.;
12. izrada drugih pregleda, informacija i izvješća za interne potrebe i vanjske korisnike u zemlji i inozemstvu;
13. suradnja i razmjena informacija kroz standardizirane formate izvješća (godišnje Supervizorsko izvješće i kvartalne informacije - Newsletter) s nadležnim institucijama - regulatornim tijelima zemalja u kojima je sjedište bankarskih grupa čije su članice banke iz FBiH;
14. sudjelovanje na kolegijima supervizora:
 - bankarskih grupa iz Austrije, čije su članice banke sa sjedištem u FBiH, na poziv FMA i ECB, u svojstvu promatrača i

- bankarske grupe iz Slovenije, čija je članica banka sa sjedištem u FBiH, na poziv slovenskog regulatora (Banka Slovenije) i ECB, u svojstvu promatrača;
15. održavanje sastanaka s predstavnicima banaka, vanjskim revizorima, CBBiH, AOD, ABRS, MMF, SB i drugim domaćim i stranim institucijama.

4.2.1. Kontrola banaka putem propisanih izvješća i postkontrolni postupci

Jedan od važnijih segmenata i područja supervizorskog djelovanja u 2021. godini, bio je pregled i kontrola COREP i ostalih regulatornih i statističkih izvješća koje banke dostavljaju FBA, u skladu s propisanim rokovima i dinamikom. Značajan angažman supervizora u okviru posrednog nadzora banaka, izdvojen je za kontrolu, analizu i uspoređivanje izvješća po novom i starom izvještajnom okviru, izdavanje instrukcija za izvješćivanje svim bankama, kao i izdavanje pojedinačnih tumačenja za banke. FBA je u okviru poslova nadzora poslovanja banaka redovno obavljala pregled i kontrolu izvješća banaka, ostalih informacija i podataka o poslovanju banaka, dokumentacije, informacija i dodatnih izvješća koje su banke dostavljale na zahtjev i po nalogu FBA, kao i ostale dostupne dokumentacije i na temelju istih analizirala financijsko stanje banaka, trendove u poslovanju, te profil, razinu i trend rizika kojima su banke izložene. Kontinuirani nadzor se obavljao nad svim komercijalnim bankama u FBiH i RBFBiH.

Druga značajna nadzorna aktivnost odnosila se na praćenje banaka u postkontrolnom postupku, odnosno analizu dokumentacije, izvješća i ostalih informacija koje su banke dostavljale kao dokaz o postupanju po naloženim mjerama, izdanim nakon obavljenog neposrednog ili posrednog nadzora.

Tijekom 2021. godine odvijao se postupak statusne promjene dvije banke, odnosno pripajanja jedne banke drugoj banci, u cilju konsolidacije poslovanja pripojene banke, njihovog okrupnjavanja i jačeg tržišnog pozicioniranja. Čitav tok ovog kompleksnog i složenog procesa kontinuirano je nadziran od strane FBA. U fazi izdavanja prethodne suglasnosti, u okviru poslova nadzora poslovanja banaka vršeno je analiziranje i davanje mišljenja na akte dostavljene uz zahtjev za izdavanje odobrenja za statusnu promjenu pripajanja (Elaborat o ekonomskoj opravdanosti pripajanja - Plan reorganizacije, trogodišnji plan poslovanja i kapitala, revidirani planovi i ostala dokumentacija). Nakon operativnog završetka procesa pripajanja, ishodna banka je, sukladno zahtjevu FBA, dostavila izvješća o početnim stanjima, kao i određene dodatne informacije i podatke, što je bilo predmet pregleda, kontrole i analize od strane nadzora poslovanja banaka. Pripojena banka imala je obvezu izrade završnih računa i revizije financijskih izvještaja s datumom prestanka poslovanja, odnosno pripajanja, što je također FBA aktivno nadzirala.

U 2021. godini obavljene su sljedeće aktivnosti planirane Programom rada FBA:

1. izvršene su 64 kvartalne financijske analize za 15 komercijalnih banaka i RBFBiH na sljedeće financijske datume: 31. 12. 2020., 31. 3., 30. 6. i 30. 9. 2021.;
2. sačinjene su ukupno 23 informacije o statusu izvršenja naloženih mjera (postkontrolni postupak). Tri banke, kod kojih su utvrđene slabosti u poslovanju i slabe prakse upravljanja rizicima, bile su pod posebnim, pojačanim nadzorom i imale su obvezu češćeg izvješćivanja FBA o poduzetim i provedenim mjerama na poboljšanju ukupnog operativnog i financijskog stanja banke;

3. kontinuirani nadzor u redovnom postkontrolnom postupku bio je nad osam banaka, praćenjem izvršavanja naloženih mjera za otklanjanje uočenih nepravilnosti i neusklađenosti u njihovom poslovanju;
4. sudjelovanje na više sastanaka s predstavnicima banaka vezano za izvršenje naloženih mjera i aktivnosti koje je banka poduzela s ciljem otklanjanja nepravilnosti i slabosti u poslovanju, te za uočene negativne trendove u određenim segmentima ili ukupnom poslovanju, za izvješćivanje i/ili probleme i nejasnoće koje su bile rezultat značajnih promjena u određenim segmentima poslovanja i sl.;
5. u zavisnosti od profila rizika i praksi upravljanja istim, održani su sastanci s predstavnicima uprave i kontrolnih funkcija banaka (unutarnjom revizijom, funkcijom upravljanja rizicima i funkcijom praćenja usklađenosti).

4.3. Ostali poslovi nadzora poslovanja banaka

Sukladno zahtjevima i potrebama, organizacijski dio FBA nadležan za nadzor poslovanja banaka je tijekom 2021. godine izvršio i ostale poslove, od kojih su najznačajniji:

1. suradnja i razmjena informacija sa supervizorskim institucijama zemalja u kojima je sjedište bankarskih grupa čije su članice banke sa sjedištem u FBiH:
 - za potrebe nadzornog organa Slovenije urađeno je Supervizorsko izvješće (SREP) za 2020. godinu za jednu banku;
 - za potrebe FMA urađeno je Supervizorsko izvješće (SREP) za 2020. godinu za jednu banku;
 - za potrebe ECB urađeno je Supervizorsko izvješće (SREP) za dvije banke, članice bankarskih grupacija iz Austrije, koje su pod nadzorom ECB-a;
 - za pet banaka koje su članice međunarodnih bankarskih grupacija dostavljene su redovne kvartalne supervizorske informacije (Newsletter) nadležnim supervizorima matičnih banaka;
2. priprema za održavanje redovnih posjeta MMF-a vezanih za postojeći aranžman između MMF-a i BiH, rad s predstavnicima MMF-a i SB po pitanju održavanja stabilnosti bankarskog sektora i razmatranje poduzetih aktivnosti i jačanja bankarske supervizije u oba entiteta;
3. koordiniranje aktivnosti radnih grupa u kojima je FBA identificirana kao nadležna institucija i aktivno sudjelovanje u radu Pododbora za unutarnje tržište i konkurenciju, uključujući zaštitu zdravlja i potrošača s gledišta usklađivanja zakonodavstva BiH sa pravom EU;
4. postupanje po prigovorima klijenata u vezi s primjenom Odluke o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19, kao izvanrednu mjeru i po ubrzanoj proceduri. Tijekom 2021. godine ukupno je obrađeno 76 prigovora klijenata banaka, od čega 70 prigovora fizičkih osoba i šest prigovora pravnih osoba;
5. sudjelovanje na državnom i europskom prvenstvu - EURO Audit Championship 2021, koje je održano u razdoblju od 17. 9. do 19. 9. 2021. na kojem je tim iz BiH osvojio prvo mjesto;
6. dostavljanje mišljenja, stavova i informacija drugim organizacijskim dijelovima na temelju iskazane potrebe ili zahtjeva (izdavanje suglasnosti, dostave dokumentacije pravosudnim organima i tužiteljstvu i dr.).

4.4. Podrška superviziji banaka

Sukladno osnovnim zadacima i aktivnostima definiranim Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu Agencije za bankarstvo FBiH, poslovi podrške bankarskoj superviziji u 2021. godini mogu se grupirati na sljedeće ključne cjeline:

- razvoj supervizorskih procedura/internih akata;
- razvoj izvještajnog okvira za banke;
- podrška supervizorskim timovima;
- NTOS;
- ostali poslovi.

4.4.1. Razvoj supervizorskih procedura/internih akata

U okviru grupe poslova usmjerenih na razvoj supervizorskog postupka ključne aktivnosti podrške bankarskoj superviziji bile su usmjerene na:

- redovno godišnje ažuriranje i dopunu SREP metodologije za potrebe provođenja SREP procjene u 2021. godini;
- sačinjavanje Procedura za posredni nadzor kreditnog rizika. Radna verzija procedura za kontrolu kreditnog rizika je sačinjena i interno usuglašena, te se primjenjuje u neposrednom nadzoru - kontrolama upravljanja kreditnim rizikom i primjeni Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka;
- sačinjavanje pratećih akata za neposredni nadzor upravljanja kreditnim rizikom (lista zahtjeva i lista izloženosti).

4.4.2. Razvoj izvještajnog okvira za banke

Razvoj izvještajnog okvira za banke je predstavljao dinamičan proces tijekom 2021. godine i većim dijelom se odvijao u suradnji s drugim organizacijskim dijelovima FBA.

Ključne aktivnosti su bile:

- sačinjavanje akata koji su u vezi s adekvatnom implementacijom SREP-a u FBiH;
- priprema ažuriranog izvještajnog okvira za banke koji se planira implementirati u 2022. godini (izvješća koja banka dostavlja FBA u nadzorne i statističke svrhe);
- pripremanje svih izvještajnih obrazaca u Excel formi (unos formula, standardizacija i dr.) za objavu na internetskoj stranici FBA;
- priprema pratećih uputa za izvješćivanje;
- suradnja s organizacijskim dijelom FBA nadležnim za IKT na razvoju informatičke podrške za implementaciju ažuriranog izvještajnog okvira;
- rad na implementaciji izvješća za novi regulatorni okvir u IS FBA.

4.4.3. Podrška supervizorskim timovima

Poslovi podrške supervizorskim timovima uspostavljeni su s ciljem unapređenja kapaciteta supervizije, kao i standardizacije poslova nadzora. Obavljaju se putem razvoja alata i obrazaca koji supervizori koriste u postupku nadzora, tematskih sastanaka ili prezentacije supervizorskim timovima vezano za pojedine teme od značaja, horizontalne preglede različitih segmenata poslovanja banaka, te dubinske preglede tj. analizu i provjeru metodologija, modela i parametara koji se u pojedinim bankama koriste kod mjerenja i upravljanja rizicima, kao i

provjeru ostalih problematičnih područja poslovanja banaka za čiju procjenu je nužno posjedovati stručna znanja.

Tijekom 2021. godine radnici funkcije podrške superviziji banaka su sudjelovali u neposrednom nadzoru - kontrolama upravljanja kreditnim rizikom (u dijelu koji se odnosi na procjenu korištenih internih modela/metodologija za utvrđivanje ECL-a) u tri banke. Navedeno je predstavljalo ključnu aktivnost u domeni podrške superviziji banaka, koja je iziskivala značajnu alokaciju resursa u drugoj polovici 2021. godine.

Osim navedenog, u 2021. godini obavljene su i sljedeće aktivnosti u okviru poslova podrške supervizorskim timovima:

- u okviru pregleda planova oporavka za 2020. godinu, sačinjen je horizontalni pregled pokazatelja definiranih u planovima oporavka, kritičnih funkcija i opcija oporavka;
- popunjavanje obrazaca za horizontalni pregled SREP-a i priprema analize i zaključaka na temelju horizontalnog pregleda. Navedeno je uključivalo horizontalnu analizu SREP indikatora, SREP ocjena, ocjena ICAAP-a i ILAAP-a;
- redovno ažuriranje upita SREP indikatora;
- ažuriranje SREP alata koji se koristi za standardizaciju provođenja SREP procjene;
- ažuriranje alata za usporedni pregled SREP indikatora i rezultata automatske ocjene;
- podrška supervizorskim timovima kod primjene SREP metodologije i korištenja SREP alata;
- sudjelovanje na redovnim sastancima vezano za preliminarne SREP nalaze;
- sudjelovanje na kolegiju supervizora vezano za interne modele i rezultate EU „wide stres“ testa za jednu banku;
- priprema upitnika za banke o implementaciji MSFI 9 (modifikacija financijskih instrumenata);
- pregled politike za utvrđivanje ECL-a i dokumentacije za PD model jedne banke (PD - vjerojatnost nastupanja statusa neizmirenja obveza).

4.4.4. Nadzorno testiranje otpornosti na stres

Funkcija podrške je tijekom 2021. godine uspješno okončala drugi ciklus provođenja NTOS-a, što je važna i kompleksna aktivnost. Pripremne radnje vezane za NTOS započete su u drugoj polovici 2020. godine. U 2021. godini, NTOS je proveden na svim bankama u FBiH, uz značajne izmjene metodološkog okvira, te uz suradnju sa CBBiH, ABRS-om i USAID FINRA projektom. Tijekom 2021. godine izvršene su sljedeće aktivnosti na provođenju NTOS-a:

- horizontalna analiza prikupljenih podataka na razini bankarskog sektora iz Upitnika o parametrima kreditnog rizika;
- održan niz video sastanaka s konzultantom USAID FINRA projekta, predstavnicima ABRS-a i CBBiH;
- prilagodba makroekonomskih scenarija CBBiH za potrebe NTOS-a;
- testiranje nacrtu Metodologije NTOS-a na već dostupnim podacima za sve banke radi uočavanja eventualno nelogičnih rezultata i trendova;
- slanje nacrtu Metodologije NTOS s pratećim obrascima i instrukcijom za popunjavanje svim bankama na pregled i dostavu komentara;
- usvajanje finalne verzije Metodologije NTOS-a s pratećim obrascima i instrukcijom za popunjavanje, dostava istih bankama zajedno s odgovorima na postavljena pitanja od strane banaka;

- sastanci sa svim bankama vezano za postupanje po Metodologiji i popunjavanje pratećih obrazaca;
- pregled kvalitete dostavljenih podataka za potrebe NTOS-a;
- održavanje sastanaka s bankama u vezi s projekcijama i kvalitetom podataka;
- analiza dostavljenih podataka i sačinjavanje Izvješća o rezultatima supervizorskog stres testa.

4.4.5. Ostali poslovi podrške superviziji banaka

U okviru svojih redovnih aktivnosti, funkcija podrške superviziji je obavila i druge poslove tijekom 2021. godine, kao što su:

- praćenje dnevne likvidnosti banaka;
- praćenje realizacije izvješća o posebnim mjerama odobrenim sukladno Odluci o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19 u IS FBA i validacija dostavljenih izvješća;
- pregled kamatno osjetljivih stavki bankarske knjige na dan 31. 12. 2020. za sve banke i na razini bankarskog sektora - referentne kamatne stope;
- efekti izmjene klasifikacije gospodarskih društava po novom ZoRR i instrukcija za banke;
- kontrola regulatornih i finansijskih izvještaja na razini bankarskog sektora;
- razvoj upita na obrasce za velike izloženosti;
- slanje upitnika svim bankama i analiza dostavljenih podataka vezano za popunjavanje regulatornih izvješća za kamatni rizik u bankarskoj knjizi;
- dostavljanje podataka i izvješća za druge organizacijske dijelove FBA (Izvješće o kamatnim stopama za DEP, podaci o stranom kapitalu za informaciju o SBS i podaci za stres test);
- priprema izmjena FSI indikatora prema novom metodološkom okviru MMF-a (u suradnji sa CBBiH i ABRB-om);
- sastanci s predstavnicima CBBiH na temu izvješćivanja i dorade CRK-a i dr.;
- praćenje i dostava izvješća o posebnim mjerama za organizacijske dijelove banaka iz RS;
- davanje mišljenja i odgovaranje na upite i dopise (kontinuirano interno i eksterno).

5. POSLOVI RESTRUKTURIRANJA BANAKA I NADZORA BANAKA U POSTUPKU STEČAJA I LIKVIDACIJE

5.1. Poslovi restrukturiranja banaka

U okviru poslova restrukturiranja banaka, u 2021. godini, u skladu s Programom rada FBA, izvršene su sljedeće aktivnosti:

- ažurirani su i usvojeni planovi restrukturiranja na finansijski datum 31. 12. 2020. za sve komercijalne banke u FBiH. Sačinjeni su prijedlozi kratkih sažetaka ključnih elemenata planova restrukturiranja za banke nad kojima je predviđena strategija likvidacije/stečaja (devet banaka). U kratkim sažecima, pored naznačene strategije likvidacije/stečaja, navedene su sljedeće informacije: da banke nemaju utvrđene ključne funkcije čiji bi prestanak pružanja od strane banke doveo do prekida usluga bitnih za realni sektor ili do poremećaja finansijske stabilnosti, MREL banke i MREL zahtjev u relativnom i apsolutnom iznosu, te da banke ispunjavaju MREL zahtjeve. Kratki sažeci za banke s utvrđenim ključnim funkcijama (predviđena strategija restrukturiranja - šest banaka) radit će se

početkom 2022. godine, u kojima će se, pored nabrojanih podataka za banke bez ključnih funkcija (predviđena strategija likvidacije/stečaja) navesti dodatno sljedeće: preferirani i alternativni instrument restrukturiranja/poželjna strategija restrukturiranja, utvrđene ključne funkcije banke, te da banka ne ispunjava MREL zahtjev i iznos nedostajućeg kapitala u apsolutnom i relativnom iznosu kako bi ispunila MREL zahtjev;

- izračunat je MREL zahtjev za banke prema važećoj Metodologiji za određivanje minimalnog zahtjeva za kapitalom i prihvatljivim obvezama banke i utvrđene su ključne funkcije u bankama na financijski datum 31. 12. 2020.;
- sačinjeni su osvrti na planove oporavka komercijalnih banaka u FBiH na financijski datum 31. 12. 2020. i isti su dostavljeni organizacijskom dijelu FBA nadležnom za nadzor poslovanja banaka. Organizacijski dio nadležan za restrukturiranje banaka analizirao je planove oporavka banaka u dijelu koji se odnosi na ključne funkcije, kao i izvješća koja su banke prema Odluci o podacima i informacijama koje banke dostavljaju Agenciji za bankarstvo FBiH za potrebe izrade i ažuriranja planova oporavka, dostavile FBA. U predmetnim izvješćima, banke su bile obavezne navesti ključne funkcije. Banke su u znatno manjoj mjeri nekonzistentno prikazivale utvrđene ključne funkcije u planovima oporavka i predmetnom izvješću, za razliku od prethodnih planova oporavka. Također, razmatrane su i preispitane ekonomske funkcije definirane prema Metodologiji za određivanje ključnih funkcija u banci, kojom se utvrđuju ključne funkcije za potrebe izrade i ažuriranja planova restrukturiranja;
- okončan je rad s organizacijskim dijelom FBA nadležnim za IKT podršku na temelju tehničkih zahtjeva i izvršena je nadogradnja dijela logičkih i računskih kontrola u izvještajnim obrascima restrukturiranja. Uspostavljena je automatizacija izračuna ključnih funkcija banaka u IS FBA, dok je izračun MREL-a banke dijelom automatiziran;
- usvojena je Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o podacima i informacijama koje se dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe. Usvojena je i Uputa o načinu sačinjavanja izvješća koja se dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe;
- objavljen je javni poziv fizičkim osobama za iskazivanje interesa za obavljanje poslova posebnog upravnika;
- u listopadu 2021. godine održana je dvodnevna radionica sa USAID FINRA konzultantima i sačinjen je prednacrt dokumenta „Preporuke i smjernice bankama u planiranju restrukturiranja - Očekivanja od banaka“, za koji je planirana javna rasprava početkom 2022. godine, nakon čega će se isti uputiti na usvajanje.

Dodatne aktivnosti koje su izvršene, a nisu bile predviđene Programom rada FBA, odnosile su se na sljedeće:

- usvojena je Odluka o dopuni Odluke o uvjetima i načinu provedbe nadzora i nalaganja mjera u cilju izvršavanja ovlaštenja iz nadležnosti restrukturiranja banaka;
- na temelju ponudnog dokumenta od strane USAID konzultanata sačinjen je predložak zapisnika o MREL-u;
- održani su sastanci s predstavnicima banaka nad kojima je predviđena strategija restrukturiranja na teme: planovi restrukturiranja, MREL i dokument „Preporuke i smjernice bankama u planiranju restrukturiranja - Očekivanja od banaka“;
- izvršena je simulacija izračuna ključnih funkcija na financijski datum 31. 12. 2020. pod pretpostavkom statusne promjene pripajanja jedne banke drugoj na taj datum;

- sudjelovanje predstavnika FBA, kao imenovanog člana komisije, u utvrđivanju činjeničnog stanja imovine i obveza popisivanjem dokumentacije Gospodarske banke d.d. Mostar u likvidaciji, prilikom imenovanja novog likvidatora;
- objedinjen je i poslan Upitnik o kvalitativnim pokazateljima za organe vlasti - Dimenzija 6 - Pristup financiranju za MSP (mikropoduzeće, malo ili srednje poduzeće).

5.2. Poslovi nadzora banaka u postupku stečaja i likvidacije

Od aktivnosti koje su planirane Programom rada FBA za 2021. godinu organizacijski dio nadležan za nadzor banaka u postupku stečaja i likvidacije izvršio je sljedeće aktivnosti:

- sačinjen je nacrt Priručnika za rad likvidatora u postupku prinudne likvidacije u bankama i nacrt Procedura za intervenciju prilikom pokretanja postupka prinudne likvidacije;
- započete su aktivnosti na ažuriranju Upute o načinu izvješćivanja likvidatora o provođenju likvidacije u banci sukladno trenutnim regulatornim izvještajnim okvirom. Imajući u vidu da je u listopadu 2021. godine usvojen Pravilnik o kontnom okviru i sadržaju konta za banke i druge financijske organizacije, u narednom razdoblju će biti izvršeno prilagodavanje Upute shodno usvojenom Pravilniku;
- likvidator je u studenom 2021. godine podnio prijedlog za otvaranjem stečajnog postupka nad Gospodarskom bankom d.d. Mostar u likvidaciji. Organizacijski dio nadležan za nadzor banaka u postupku stečaja i likvidacije je obradio zahtjev likvidatora i dostavio OzR prijedlog za pokretanje stečajnog postupka. Zaključkom OzR sa sjednice od 18. studenog 2021. odluka o pokretanju stečajnog postupka je prolongirana;
- uslijed smrti likvidatora Gospodarske banke d.d. Mostar u likvidaciji obavljane su aktivnosti s ciljem imenovanja novog likvidatora (izrada rješenja o imenovanju novog likvidatora, formiranje povjerenstva za utvrđivanje činjeničnog stanja itd.). Novoimenovanom likvidatoru pružena je pomoć u izradi i sačinjavanju Prijedloga za stečaj i Izvješća banke o financijskom stanju koji je podnesen FBA u studenom 2021. godine;
- obavljena je kontinuirana analiza redovnih izvješća banaka u likvidacijskom postupku, kao i analiza izvanrednih i povremenih izvješća i informacija likvidacijskih upravnika banaka;
- redovno su rađene obrade i analize izvješća likvidatora na mjesečnoj i kvartalnoj razini, sačinjavane su i informacije za OzR s prijedlogom zaključaka i kontinuirano se prati realizacija usvojenih zaključaka sa sjednica OzR;
- u listopadu 2021. godine objavljen je javni poziv za iskazivanje interesa za obavljanje poslova likvidatora banke i posebnog upravnika u bankama u restrukturiranju. Pristigla je samo jedna prijava. U tijeku su aktivnosti vezane za sačinjavanje Odluke o utvrđivanju liste likvidatora i Odluke o utvrđivanju liste posebnih upravnika u banci u restrukturiranju na kojoj se nalaze dva kandidata. U narednom razdoblju planirano je da javni pozivi budu ponovno objavljeni, nakon čega će FBA dopuniti listu i sačiniti konačnu listu likvidatora i posebnih upravnika;
- davanje prijedloga, mišljenja i sugestija po aktualnim pitanjima u kontaktu s likvidatorima;
- suradnja s nadležnim organima i relevantnim institucijama po pitanju rješavanja statusa banaka, te su dostavljane informacije i podaci unutarnji i vanjski korisnicima o stanju banaka u likvidacijskom postupku;
- ažurirani su podaci o mjerama i statusu banaka u nadležnosti ovog organizacijskog dijela, te je u narednom razdoblju planiran nastavak rada na izradi elektronske arhivske građe.

Dodatne aktivnosti koje su realizirane, a koje nisu bile predviđene Programom rada FBA odnosile su se na sljedeće:

- ažurirani su i usvojeni planovi restrukturiranja na financijski datum 31. 12. 2020. za tri banke bez utvrđenih ključnih funkcija. Za navedene banke sačinjeni su kratki sažeci ključnih elemenata planova restrukturiranja i nacrti zapisnika o MREL-u, na financijski datum 31. 12. 2020., a koji se bankama dostavljaju početkom 2022. godine;
- predstavnik organizacijskog dijela je prisustvovao ispitnom i izvještajnom ročištu Komercijalne banke d.d. Tuzla u stečaju, te je sudjelovao u radu Odbora vjerovnika (FBA najveći vjerovnik sa 93,03% ukupnih priznatih potraživanja svrstanih u II. red prioriteta). Naredna sjednica Odbora vjerovnika planirana je u veljači 2022. godine.

U 2021. godini u postupku likvidacije su dvije banke:

Hercegovačka banka d.d. Mostar u likvidaciji

Do kraja 2021. godine od I. do V. reda prioriteta komitentima koji su prijavili svoja potraživanja isplaćeno je 31,9 milijuna KM obveza (isplate 22,9 milijuna KM, prijeboj devet milijuna KM), od čega u 2021. godini 188 tisuća KM. Banka je isplatila vjerovnicima, koji su prijavili potraživanja od I. do IV. isplatnog reda, ukupno 19 milijuna KM ili 59,7%. Od obveza iz I. isplatnog reda isplaćeno je 2,7 milijuna KM ili 8,5%, od obveza iz IV. isplatnog reda isplaćeno je 16,3 milijuna KM ili 51,2%. Obveza iz V. isplatnog reda isplaćeno je 12,9 milijuna KM ili 40,3%. Banka je isplatila i tekuće obveze nastale u likvidacijskom postupku u iznosu od 5,3 milijuna KM (I. isplatni red-prioritet).

Razina novčanih sredstava na dan 31. 12. 2021. iznosi 17,9 milijuna KM, dok obveze banke po neisplaćenim prijavljenim potraživanjima (I., IV. i 23% V. isplatnog reda) iznose 16,5 milijuna KM i manje su od novčanih sredstava za 1,4 milijuna KM. FBA se obratila dopisom FMF-u u mjesecu srpnju s inicijativom za nastavak aktivnosti na traženju rješenja i zaštite interesa vjerovnika Banke. Najznačajnija imovina je nekretnina Naftnog terminala Dretelj. Banka je do 2005. godine stekla vlasništvo od 97% udjela u društvu Hercegovina osiguranje d.d. Mostar, koji se nalazi u likvidacijskom postupku. Dana 19. 6. 2018. Hercegovina osiguranje d.d. Mostar u likvidaciji podnijela je tužbu protiv Banke kojom traži pravo na izdvajanje sredstava iz likvidacijske mase po osnovi Ugovora o depozitu, transakcijskih i deviznih računa, te po osnovi naplaćenih sredstava po mandatnim kreditima u sveukupnom iznosu od 5,9 milijuna KM. Status predmeta je još uvijek u fazi čekanja izrade nalaza i mišljenja vještaka, nakon čega treba biti zakazana glavna rasprava.

Gospodarska banka d.d. Mostar u likvidaciji

Do kraja 2021. godine isplaćeno je 5,5 milijuna KM obaveza (od čega u 2021. godini 24 tisuće KM) što predstavlja 54,6% ukupnih priznatih potraživanja, odnosno 99,9% potraživanja za čiju isplatu je FBA dala suglasnost. Preostali dio ukupnih neisplaćenih priznatih potraživanja iznosi 4,6 milijuna KM, a prvenstveno se odnosi na VII. isplatni red i to dio potraživanja preko 34% pro-rate (preostali dio od 66% potraživanja VII. reda prioriteta za koju FBA nije dala suglasnost za isplatu). Razina novčanih sredstava na 31. 12. 2021. iznosi 685 tisuća KM. Nakon što je početkom travnja 2021. godine iznenada preminuo tadašnji likvidator, FBA je imenovala novog, počevši od 26. 4. 2021.

Tijekom 2021. godine, a nakon imenovanja novog likvidatora, izvršen je popis, klasificiranje i arhiviranje dokumentacije. Isto tako, kontinuirano su se obilazili poslovni prostori i po potrebi,

zaštita istih, te su u suradnji s odvjetničkim kućama poduzimane pravne radnje s ciljem zaštite interesa Banke. U drugoj polovici 2021. godine likvidator je provodio pripremne radnje radi utvrđivanja prijedloga FBA za donošenje odluke o otvaranju stečaja nad Bankom u skladu sa Zakonom o stečaju. S ciljem stvaranja uvjeta za isto, od strane ovlaštene revizorske kuće, izvršena je revizija financijskog poslovanja Banke sa stanjem na dan 31. 8. 2021. Prema mišljenju revizije ključno revizorsko pitanje su imovina – stalna sredstva i dokazi o vlasništvu. Prema revizorskom mišljenju procijenjena vrijednost nekretnina koje se vode u knjigama Banke, a čije je vlasništvo teško dokazivo, nedokazivo ili je izgubljeno u sudskom sporu iznosi ukupno 803 tisuće KM (ili 57,9 % ukupno procijenjene vrijednosti poslovnih prostora u bilanci Banke), a odnosi se na poslovne objekte u Ljubuškom (izgubljen spor), Grudama (nedokazivo) i Neumu (teško dokazivo).

Dana 8. 11. 2021. FBA je dostavljeno Izvješće o provođenju likvidacijskog postupka na dan 31. 8. 2021. s prijedlogom za pokretanje stečajnog postupka. Nakon razmatranja Informacije na sjednici OzR od 18. 11. 2021., likvidator je povukao prijedlog za otvaranje stečajnog postupka nad Bankom, te je OzR donio zaključak da se prihvaća povlačenje navedenog prijedloga dok se ne izvrši pravna analiza statusa nekretnina Banke od strane neovisnog pravnog procjenitelja i utvrdi da li je FBA iscrpila sve mogućnosti da se dokaže vlasništvo Banke nad onim nekretninama za koje ne posjeduje kompletnu dokumentaciju i za koje se vode sudski postupci.

6. NADZOR POSLOVANJA NFI

Osnovni cilj FBA je da osigura zdrav i stabilan mikrokreditni, leasing i faktoring sektor sposoban da potakne gospodarski razvoj, zadovolji potrebe građana i u uvjetima otežane likvidnosti omogući malim i srednjim gospodarskim društvima jednostavniji i brži pristup financijskim sredstvima na domaćem tržištu. Postupkom nadzora, FBA utvrđuje posluju li MKO, leasing društva, banke koje obavljaju poslove financijskog leasinga, faktoring društva i banke koje obavljaju faktoring poslove u skladu sa ZoMKO, ZoL, ZoF, ZoA, podzakonskim aktima i uputama FBA donesenim na temelju navedenih zakona, sukladno drugim propisima, kao i u skladu s vlastitim pravilima i standardima, te pravilima struke, na način koji će osigurati stabilnost pojedine NFI i stabilnost njihove djelatnosti na razini FBiH.

Cilj nadzora NFI je da se ocijeni sposobnost nadziranih subjekata da upravljaju ključnim rizicima u poslovanju i usklađenost njihovog poslovanja sa zakonskom regulativom i podzakonskim aktima FBA, kao i regulativom kojom je definirana zaštita korisnika financijskih usluga. Nadzor se obavljao kroz kontinuirani posredni i neposredni nadzor.

6.1. Posredni nadzor

Postupak posrednog nadzora NFI obavlja se kroz sljedeće procese: pregled, kontrola i analiza regulatornih izvješća koje MKO, leasing društva i pružatelji usluga financijskog leasinga i faktoringa dostavljaju FBA na mjesečnoj i kvartalnoj razini, analiza izvješća vanjskih revizora o obavljenim revizijama godišnjih financijskih izvještaja MKO i leasing društava, te ostalih podataka i informacija koji se dostavljaju na zahtjev FBA i svih ostalih raspoloživih podataka o poslovanju NFI u FBiH i njihovom financijskom stanju.

Regulatorna izvješća se dostavljaju za obradu podataka o poslovanju NFI i banaka koje u svom portfelju imaju potraživanja po osnovi financijskog leasinga i potraživanja po osnovi faktoring poslova. Po osnovi dostavljenih izvješća NFI i banaka koje obavljaju poslove leasinga i faktoringa analizirano je financijsko stanje sustava, trendovi u poslovanju i rizici kojima su ovi subjekti izloženi u poslovanju, te na bazi istih planirane su aktivnosti neposrednog nadzora.

6.1.1. Posredni nadzor MKO

U okviru poslova posrednog nadzora, organizacijski dio FBA nadležan za nadzor poslovanja NFI je izvršio analizu regulatornih izvješća MKO, te su podaci revidirani i konsolidirani u tabelarnoj formi i proslijeđeni organizacijskom dijelu FBA nadležnom za izvještavanje i statistiku u svrhu sačinjavanja kvartalnih i godišnjih informacija o stanju u mikrokreditnom sektoru. U okviru poslova posrednog nadzora MKO kontinuirano su praćeni i analizirani mjesečni i kvartalni podaci dostavljeni od MKO, te korišteni u okviru pripreme za neposredni nadzor, kao i u cilju kontinuiranog praćenja sektora u FBiH.

Tijekom 2021. godine nastavljene su aktivnosti na unapređenju sustava izvješćivanja MKO. U suradnji s organizacijskim dijelom FBA nadležnim za IKT podršku izvršeno je testiranje upita po osnovi validacije podataka (računske i logičke kontrole točnosti) koje MKO unose u aplikativni softver FBA sukladno Odluci o izvješćima koje mikrokreditna organizacija dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine i rokovima izvješćivanja. Okončano je testiranje upita za validaciju podataka, te su isti implementirani na strani MKO s ciljem onemogućavanja unosa računski i logički netočnih podataka. Dodatno testiranje će se obaviti tijekom prvog kvartala 2022. godine po preliminarnim izvještajima na dan 31. 12. 2021.

6.1.2. Posredni nadzor leasing društava

Nakon kontrole i obrade regulatornih izvješća leasing društava, tijekom 2021. godine urađena je provjera točnosti izvještajnih podataka leasing društava koji su dostavljeni organizacijskom dijelu FBA nadležnom za izvješćivanje i statistiku radi izrade kvartalnih i godišnjih informacija o stanju u leasing sektoru. Pored aktivnosti na provjeri točnosti podataka, u okviru poslova posrednog nadzora, kontinuirano su praćeni i analizirani mjesečni i kvartalni podaci dostavljeni od strane leasing društava, te korišteni u okviru pripreme za neposredni nadzor, kao i u cilju kontinuiranog praćenja leasing sektora u FBiH. Po osnovi uočenih nedostataka ili nejasnoća u izvješćima, tražena su pojašnjenja ili korekcije istih.

6.1.3. Posredni nadzor faktoring poslova

U okviru provođenja posrednog nadzora faktoring poslova u 2021. godini izvršen je redovni pregled i kontrola mjesečnih i kvartalnih sveobuhvatnih regulatornih i ostalih dodatnih izvješća i informacija koje banke, koje obavljaju poslove faktoringa, dostavljaju po propisima FBA. U izvještajnoj godini izrađene su četiri informacije o stanju u sektoru faktoringa u FBiH, te su iste dostavljene organizacijskom dijelu FBA za izvješćivanje i statistiku na daljnju obradu.

6.2. Neposredni nadzor

Postupak neposrednog nadzora NFI obavlja se kroz sljedeće procese: planiranje, priprema kontrole, kontrola, ocjena poslovanja, nalažanje korektivnih mjera i postkontrolni postupak. Spomenuti procesi obuhvaćaju složene aktivnosti i radnje, na temelju kojih se donose ocjene o usklađenosti poslovanja sa zakonskom regulativom, utvrđuju se nepravilnosti i neusklađenosti, ocjenjuje kvaliteta upravljanja rizicima u poslovanju nadziranih subjekata, daju prijedlozi i donose odluke o korektivnim i drugim mjerama prema istim, s ciljem održavanja stabilnog financijskog sustava u FBiH.

Tijekom 2021. godine neposredne kontrole su se obavljale kombinirano, odnosno u sjedištu nadziranih subjekata i iz prostorija FBA, u zavisnosti od epidemiološke situacije, opsega i složenosti kontrole. U prvoj polovici 2021. godine neposredni nadzor u sjedištu nadziranog subjekta se obavljao selektivno s ograničenim (manjim) brojem zaposlenika za segmente za koje je ovakva vrsta kontrole neophodna, dok se najveći dio kontrole obavljao iz prostorija FBA na način da nadzirani subjekti dostavljaju dokumentaciju elektroničkim putem. Tijekom trećeg kvartala sve kontrole su se obavljale odlaskom na lice mjesta. Jedna kontrola je uslijed pogoršane epidemiološke situacije prekinuta u trajanju od sedam dana, nakon čega je nastavljena u sjedištu nadziranog subjekta. Tijekom 2021. godine izvršeno je ukupno 15 kontrola, koliko je i planirano. Rekapitulacija planiranih i izvršenih neposrednih kontrola NFI i banaka koje obavljaju poslove leasinga i faktoringa u 2021. godini, dana je u Prilogu 6. ovoga Izvješća.

6.2.1. Neposredni nadzor MKO

Programom rada FBA planirano je obavljanje osam neposrednih kontrola MKO i to jedne kontrole izvršenja naloga, četiri kombinirane kontrole (kontrola izvršenja naloga i ciljane kontrola) i tri opsežne kontrole. Tijekom 2021. godine obavljeno je osam kontrola MKO, od čega sedam kontrola koje su planirane Programom rada FBA, dok je jedna kontrola odgođena za prvi kvartal 2022. godine, a umjesto iste je obavljena ciljane kontrola druge MKO koja je u izvješćima koje dostavlja FBA iskazivala trend rasta koji je bio značajno veći u odnosu na prosjek sektora MKO, a što je uočeno aktivnostima iz posrednog nadzora. Detaljan pregled izvršenih neposrednih kontrola MKO u 2021. godini dan je u Prilogu 5. ovoga Izvješća.

Po osnovi izvršenih kontrola, izrečene su sljedeće nadzorne mjere: dva rješenja s ukupno pet naloga, dva pisana upozorenja, jedna opomena članovima uprave, jedna opomena članovima upravnog odbora i jedna opomena članovima nadzornog odbora. Izdanim rješenjima je MKO naloženo usklađivanje internih akata i poslovanja s odredbama Odluke o privremenim mjerama koje leasing društva i MKO primjenjuju za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19. Izdana pisana upozorenja se odnose na nedovoljno poduzimanje aktivnosti na izvršenju naloženih supervizorskih mjera iz prethodnih kontrolnih ciklusa. Izrečene mjere opomene članovima upravnog odbora MKO, članovima nadzornog odbora MKO i članovima uprave MKO izdane su po osnovi ponovljenog nedovoljnog i neadekvatnog poduzimanja radnji na izvršenju naloga iz ranijih kontrolnih ciklusa.

6.2.2. Neposredni nadzor leasing društava

Programom rada FBA planirano je obavljanje četiri neposredne kontrole u 2021. godini i to jedna ciljana kontrola banke koja obavlja poslove leasinga, dvije kombinirane kontrole leasing društava i jedna opsežna kontrola poslovanja. Aktivnosti planirane Programom rada FBA u potpunosti su realizirane. Detaljan pregled izvršenih neposrednih kontrola leasing društava i banke koja obavlja poslove leasinga u 2021. godini, dan je u Prilogu 5. ovoga Izvješća. Po osnovi neposrednog nadzora leasing društava, kontroliranim društvima izrečene su sljedeće nadzorne mjere: tri rješenja s ukupno osam naloga i jedna preporuka upravi s ukupno tri dane preporuke. Izdana rješenja sadrže naloge koji se odnose na:

- usklađivanje poslovanja s odredbama Odluke o minimalnim standardima za dokumentiranje financiranja putem leasing ugovora i procjenu kreditne sposobnosti;
- obvezu propisivanja metodologije i nadležnosti za izradu i dostavu izvješća koja se dostavljaju FBA po osnovi portfelja financijskog leasinga;
- unapređenje procesa eksternalizacije;
- usklađivanje ugovora o radu s važećim internim aktima;
- jasno definiranje nadležnosti organa društva odredbama statuta;
- unapređenje odredbi internih akata kojima se definira proces i metodologija formiranja rezervi za gubitke;
- unapređenje aplikativnog softvera u cilju uspostave automatiziranog načina formiranja rezervi za gubitke, a u svrhu osiguranja postojanja i djelovanja sustava unutarnjih kontrola;
- usklađivanje internih akata s odredbama ZoRR u dijelu uspostave odbora za reviziju.

Izrečena preporuka upravi leasing društva odnosi se na unapređenje sustava unutarnjih kontrola u segmentima usklađenosti ugovorne i ostale dokumentacije, postupanja u skladu s odredbama Odluke o uvjetima i načinu postupanja banke, MKO, i leasing društva po prigovoru klijenta i unapređenja procesa razmatranja i odobravanja zahtjeva klijenata po osnovi privremenih mjera.

6.2.3. Neposredni nadzor banaka koje obavljaju poslove faktoringa

Programom rada FBA planirano je obavljanje kontrole poslovanja tri komercijalne banke koje obavljaju poslove faktoringa, a aktivnosti planirane Programom rada FBA koje se odnose na ovaj segment su u potpunosti realizirane. Detaljan pregled izvršenih neposrednih kontrola leasing društava i banaka koje obavljaju poslove faktoringa u 2021. godini, dan je u Prilogu 5. ovoga Izvješća.

Po osnovi neposrednog nadzora banaka koje obavljaju faktoring poslove izrečena je jedna nadzorna mjera preporuke, s dvije preporuke koje se odnose na unapređenje internih akata u kontekstu detaljnijeg načina i postupka izvješćivanja zaduženja klijenata u CRK-u, kao i uspostavljanje adekvatnog sustava izvješćivanja o zaduženjima klijenata u CRK-u, odnosno postupanje sukladno odredbama Odluke o Centralnom registru kredita poslovnih subjekata i fizičkih osoba u Bosni i Hercegovini. U dvije izvršene kontrole nisu konstatirane značajne nepravilnosti i neusklađenosti, te su po osnovi ovih kontrola izdana dva zaključka o okončanju postupka kontrole.

6.2.4. Ostale aktivnosti iz neposrednog nadzora NFI

U okviru neposrednog nadzora NFI, organizacijski dio FBA nadležan za nadzor poslovanja NFI proveo je i sljedeće aktivnosti:

- obavljene su pripremne radnje za kontrolu: kontakti s odgovornim osobama u nadziranim subjektima, definirani su zahtjevi za potrebnu dokumentaciju i informacijama, organizacija pripreme kontrole, održavanje internih sastanaka članova tima za kontrolu, izrada plana kontrole (raspored zadataka, vrijeme potrebno za pripremu kontrole i kontrolu na licu mjesta) i održavanje uvodnog sastanka;
- izrada tjednih informacija o tijeku kontrole, održavanje završnog sastanka s odgovornim osobama i prezentacija preliminarne nalaza kontrole,
- ostali postkontrolni postupci koji obuhvaćaju: analiziranje dostavljene dokumentacije o izvršenju naloženih mjera, sačinjavanje izvješća po istom i sl.

Navedene aktivnosti podrazumijevaju primjenu zakonskih i podzakonskih procedura i rokova za njihovo izvršenje, uz dosljednu primjenu i drugih akata FBA. Pregled i rekapitulacija izvršenih neposrednih kontrola NFI i banaka koje obavljaju poslove leasinga i faktoringa u 2021. godini prikazani su u prilogima 5. i 6. ovog Izvješća.

6.3. Ostali poslovi vezani uz nadzor NFI

Sukladno zahtjevima i potrebama, organizacijski dio FBA nadležan za nadzor NFI je obavljao i ostale poslove iz svoje nadležnosti, a najznačajniji su se odnosili na:

- davanje mišljenja iz segmenta poslova licenciranja NFI (u vezi s obradom zahtjeva kandidata za imenovanje organa NFI, izmjena statuta, prethodnih suglasnosti za izbor vanjskog revizora, prethodnih suglasnosti za osnivanje organizacijskih dijelova i dr.);
- analizu i vođenje postupka gašenja jedne MKO i preuzimanje ostatka imovine od strane druge MKO;
- obradu zahtjeva jedne MKO u vezi s preuzimanjem portfelja druge MKO;
- izradu analize po osnovi upita Narodne banke Moldavije u okviru Fit&Proper procedure za pribavljanje informacija o grupaciji jedne MKO;
- analizu zahtjeva za izdavanje prethodne suglasnosti za izmjenu okvirnog ugovora o pružanju tehničke podrške između leasing društva i banke i obradu upita banke po osnovi obavljanja poslova informatičke podrške za supsidijarno leasing društvo;
- analizu zahtjeva za izdavanje dozvole za obavljanje poslova leasinga jednoj pravnoj osobi i aktivnosti po osnovi izdavanja dozvole za rad pravnoj osobi, koje je dobilo dozvolu FBA za obavljanje poslova leasinga;
- sudjelovanje u izradi propisa iz oblasti: mjera koje se primjenjuju za oporavak od negativnih posljedica pandemije, nadzora MKO i leasing društava, naknada NFI, te je izvršio analizu nacrtu zakonskih rješenja i pripremu nacrtu podzakonskog okvira za NFI u segmentu primjene MSFI 9 i upravljanja rizicima u NFI;
- održavanje niza sastanaka s predstavnicima ABRB, AMFI, UDLBIH i NFI;
- iskazivanje inicijativa prema FMF za održavanje sastanaka na temu izmjena zakonskog okvira koji regulira poslovanje NFI;
- davanje odgovora na novinarske upite, upite NFI, AMFI, UDLBIH i fizičkih lica;
- davanje objašnjenja za potrebe Drugostupanje komisije, te prezentirana rješenja po kojima su izjavljene žalbe;
- analizu funkcionalnosti aplikativnog softvera FBA i davanje prijedloga za doradu i unapređenje;

- davanje službenih iskaza i pripremu dokumentacije na zahtjev nadležnih organa;
- analizu izvješća vanjskih revizora koji su obavili godišnju reviziju finansijskih izvještaja NFI za 2020. godinu;
- izdavanje suglasnosti za raspolaganje zapisnicima izdanih NFI.

7. SPECIJALISTIČKI NADZOR SBS

Programom rada FBA planirano je da organizacijski dio FBA nadležan za specijalistički nadzor SBS u segmentu platnog prometa, SPNiFTA i sigurnosti IS SBS u 2021. godini izvrši 55 kontrola. U izvještajnom razdoblju obavljeno je 18 kontrola banaka u segmentu platnog prometa, 30 kontrola u segmentu SPNiFTA i sedam kontrola IS SBS, čime su izvršene aktivnosti u ovom segmentu po pitanju planiranog broja kontrola. U Prilogu 10. dana je rekapitulacija izvršenog specijalističkog nadzora SBS u 2021. godini.

7.1. Nadzor platnog prometa

Programom rada FBA planirano je da u izvještajnoj godini organizacijski dio FBA nadležan za nadzor platnog prometa izvrši 18 kontrola banaka u segmentu platnog prometa, od kojih je 14 neposrednih i četiri posredne kontrole. Kontrolama su bili obuhvaćeni i organizacijski dijelovi banaka iz RS-a koji posluju u FBiH. Također, Programom rada FBA planirano je da će se izvršiti i neposredna kontrola u jednoj banci, što nije izvršeno uslijed statusne promjene pripajanja drugoj banci. Planirana posredna kontrola u jednoj banci, zbog potrebe provjere podataka na licu mjesta, izvršena je u prostorijama banke. U skladu s planiranim aktivnostima te uzimajući u obzir navedeno, izvršene su sve planirane kontrole u segmentu platnog prometa. U Prilogu 7. ovog Izvješća dan je pregled izvršenih kontrola platnog prometa u bankama u 2021. godini.

O izvršenim kontrolama, u izvještajnom razdoblju, sačinjeno je 17 zapisnika kojim su konstatirane činjenice utvrđene kontrolama. Kontrolama je utvrđeno da banke kao jedini pružatelji platnih usluga u FBiH imaju uspostavljene sustave koji omogućavaju sigurnu i učinkovitu upotrebu novca kao sredstva plaćanja, kao i izvršavanje bezgotovinskih platnih transakcija, te na taj način osiguravaju uspješno i sigurno funkcioniranje platnog prometa. Kod određenih banaka utvrđene su slabosti, međutim, iste nisu sistemski značajne. Slabosti su utvrđene u dijelu: neusklađenosti internih akata s propisima kojima se uređuje platni promet, izvršenja naloga unutarnjeg platnog prometa, realizacije transakcija isplate gotovine, izvješćivanja nadležnih poreznih uprava, plaćanja doprinosa s redovnog računa klijenta, ažurnosti dokumentacije kojom se dokumentira otvaranje računa klijenata, evidencije računa, izvršenje naloga prinudne naplate, obavještavanja klijenata, te u dijelu funkcioniranja sustava unutarnjih kontrola. U cilju otklanjanja uočenih slabosti, u izvještajnom razdoblju, doneseno je 14 rješenja o izdavanju pisanog naloga kojima su bankama naložene mjere i određeni rokovi u kojim nalozi trebaju biti izvršeni. U postupku donošenja rješenja sačinjeno je i 14 informacija o izvršenim kontrolama.

7.2. Nadzor usklađenosti SBS sa standardima SPNiFTA

Programom rada FBA planirano je da u 2021. godini organizacijski dio FBA nadležan za kontrolu usklađenosti SBS sa standardima SPNiFTA obavi 32 kontrole i to:

- devet neposrednih kontrola usklađenosti poslovanja banaka sa standardima SPNiFTA;
- tri neposredne kontrole izvršenja naloga danih bankama u segmentu SPNiFTA;
- tri neposredne kontrole usklađenosti poslovanja MKO sa standardima SPNiFTA;
- pet neposrednih kontrola izvršenja naloga danih MKO u segmentu SPNiFTA;
- jednu neposrednu kontrolu usklađenosti poslovanja leasing društva sa standardima SPNiFTA;
- jednu neposrednu kontrolu izvršenja naloga danih leasing društvu u segmentu SPNiFTA;
- tri posredne kontrole poslovanja banaka u segmentu SPNiFTA;
- pet posrednih kontrola poslovanja MKO u segmentu SPNiFTA;
- dvije posredne kontrole poslovanja leasing društava u segmentu SPNiFTA.

Također, Programom rada FBA planirano je da će se izvršiti posredna kontrola u jednoj banci ukoliko statusna promjena pripajanja drugoj banci ne bude okončana u 2021. godini. Međutim, ista nije izvršena jer je navedena statusna promjena okončana u izvještajnoj godini. Izvršena je i jedna izvanredna, ciljana kontrola segmenta SPNiFTA, te je umjesto planirane kontrole usklađenosti poslovanja jedne banke obavljena neposredna kontrola izvršenja naloga danih rješenjem tog banci. U odnosu na broj planiranih kontrola, dvije kontrole segmenta usklađenosti SBS sa standardima SPNiFTA, iz objektivnih razloga nisu izvršene. U Prilogu 8. ovog Izvješća dan je Pregled izvršenih kontrola usklađenosti SBS sa standardima SPNiFTA u 2021. godini.

O izvršenim kontrolama sačinjeno je 20 zapisnika i deset izvješća kojim su konstatirane činjenice utvrđene kontrolama. Kontrolama je utvrđeno da SBS imaju uspostavljene sustave upravljanja rizikom od PNiFTA. Kod određenih SBS utvrđene su slabosti, međutim, iste nisu sistemski značajne. Slabosti su utvrđene u dijelu: klasifikacije klijenata u rizične skupine, identifikacije klijenata i verifikacije identiteta klijenta, praćenja računa i transakcija klijenata, te aktivnosti kontrolnih funkcija i upravljanja rizicima. S ciljem otklanjanja uočenih slabosti, u izvještajnom razdoblju, doneseno je devet rješenja o izdavanju pisanog naloga kojim su bankama naložene mjere i određeni rokovi u kojima nalozi moraju biti izvršeni. U postupku donošenja rješenja sačinjeno je devet informacija o izvršenim kontrolama, te je doneseno i devet ocjena usklađenosti poslovanja SBS.

Kontrolama izvršenja naloga u MKO utvrđeno je da su MKO poduzele aktivnosti na izvršenju danih naloga, te su poduzetim aktivnostima većinu slabosti utvrđenih nadzorima MKO otklonile, te na taj način unaprijedile upravljanje rizikom od PNiFTA. Zbog nepoduzimanja adekvatnih radnji koje bi rezultirale izvršenjem svih naloga danih rješenjima, FBA je odgovornim osobama dvije MKO izrekla mjeru pisane opomene.

7.3. Nadzor sigurnosti IS

Programom rada FBA planirano je da u izvještajnom razdoblju organizacijski dio FBA nadležan za kontrolu IS SBS obavi pet kontrola i to: ciljanu kontrolu sigurnosti IS u četiri banke i kontrolu izvršenja naloga u jednoj banci. Planirana kontrola jedne banke nije izvršena, s obzirom da je ista odgodila najavljenju promjenu IS. Obavljena je ciljana neposredna kontrola u drugoj banci i dvije kontrole izvršenja naloga koje nisu bile planirane Programom rada FBA. Uzimajući u obzir navedeno, izvršene su dvije kontrole više u odnosu na planirani broj kontrola. O izvršenim kontrolama, u izvještajnom razdoblju, sačinjeno je pet zapisnika kojim su konstatirane činjenice utvrđene kontrolama. Na jedan zapisnik banka je uložila prigovor, radi

čega je sačinjen i odgovor na isti. U Prilogu 9. ovog Izvješća dan je Pregled izvršenih neposrednih kontrola IS SBS u 2021. godini.

Kontrolama je utvrđeno da banke imaju uspostavljene sustave upravljanja rizicima sigurnosti IS. Kod određenih banaka utvrđene su slabosti, međutim, iste nisu sistemski značajne. Slabosti su utvrđene u dijelu neadekvatno uspostavljenog sustava nadzora nad sigurnosnim zapisima IS, upravljanju kontinuitetom rada IS, upravljanju konfiguracijama IS i sustavu nadzora transakcija elektroničkog bankarstva. U cilju otklanjanja uočenih slabosti, u izvještajnom razdoblju, donesena su četiri rješenja o izdavanju pisanog naloga kojim su bankama naložene mjere i određeni rokovi u kojim se nalozi trebaju izvršiti. U postupku donošenja rješenja o izdavanju pisanog naloga sačinjeno je i pet informacija o izvršenim kontrolama.

7.3.1. Aktivnosti posrednog nadzora u okviru kontrole IS

U okviru projekta statusne promjene pripajanja jedne banke drugoj, vršila se integracija IS dvije banke, koja je uključivala odabir informacijskog rješenja, njegovu doradu, testiranje, pripremu, migraciju podataka, pripremu nove integrirane infrastrukture IS. Organizacijski dio FBA nadležan za kontrolu IS je u 2020. godini pokrenuo aktivnosti na aktivnom praćenju projekta integracije IS putem posrednog nadzora banke koja je na tjednoj razini izvještivala FBA o provedenim aktivnostima. Putem posrednog nadzora aktivno su se pratile aktivnosti i status projekta, te neposredno prije kraja projekta obavljen je neposredni nadzor te banke, u okviru kojeg je pregledana adekvatnost projekta integracije IS, rezultati provedenih testova i dana ocjena spremnosti banke za prelazak na integrirani IS i pokretanje migracije podataka.

U drugom kvartalu 2021. godine započelo se s pregledom i redovnim praćenjem projekta zamjene ključne bankarske aplikacije jedne banke, koja je prijavljena FBA u prosincu 2020. godine. FBA je uspostavila mjesečno informiranje o poduzetim i planiranim aktivnostima. U okviru posrednog nadzora banke, prate se aktivnosti vezane za dostavljeni plan, te se analizira upravljanje ključnim rizicima projekta. Implementacija nove ključne bankarske aplikacije je pomjerena s prosinca 2021. godine na svibanj 2022. godine, kada se planira neposredni nadzor ove banke.

7.3.2. Ostale aktivnosti u segmentu sigurnosti IS

U okviru ostalih aktivnosti u segmentu sigurnosti IS, obavljeni su sljedeći poslovi:

- eksternalizacija materijalno značajnih aktivnosti u bankama - tijekom 2021. godine nastavljen je započeti trend povećanog broja zahtjeva za eksternalizacijom aktivnosti, te je analizirano ukupno 28 predmeta eksternalizacija materijalno značajnih aktivnosti. Od toga, 13 aktivnosti se odnosilo na eksternalizaciju „poslovanje u oblaku“ koja sa sobom nosi specifične rizike, te zahtijeva pojačanu pažnju načinu upravljanja rizicima ove vrste eksternalizacije;
- vanjska revizija IS - u izvještajnoj godini izvršeno je jedanaest analiza vanjskih revizorskih izvješća o IS, te su održani redovni godišnji sastanci s vanjskim revizorima IS-a. U četvrtom kvartalu izvještajne godine održani su sastanci sa svim vanjskim revizorima, u okviru kojih su sumirana zapažanja o obavljenim revizijama, te su dogovoreni ciljevi revizija za narednu godinu. Do kraja svibnja 2021. godine dostavljena su izvješća o vanjskim revizijama IS u bankama za 2020. godinu. U razdoblju srpanj - rujna izvještajne godine obavljen je analiza

pristiglih izvješća, definiranje fokusa za narednu godinu, te su održani sastanci s vanjskim revizorima IS.

- davanje mišljenja za izdavanje suglasnosti za obavljanje vanjske revizije IS u bankama - nakon pregleda dokumentacije i analize iste, dana su mišljenja organizacijskom dijelu FBA nadležnom za licenciranje, koja su se odnosila na adekvatnost i potpunost dostavljene dokumentacije, te je u 2021. godini izdano jedanaest mišljenja koji se odnose na navedene predmete;
- ocjena upravljanja rizikom eksternalizacije i IS u okviru SREP metodologije - tijekom 2021. godine izrađena je ocjena za 14 banaka, a početkom izvještajne godine pristupilo se unapređivanju navedene metodologije sukladno stečenim iskustvima u dosadašnjim procesima ocjenjivanja;
- protokol razmjene informacija o mogućim cyber napadima - tijekom 2021. godine razmijenjeno je 35 informacija o mogućim cyber napadima.

Pored navedenih aktivnosti, tijekom 2021. godine usvojene su tri analize „insourcing“ aktivnosti, pratile su se ključne izmjene u IS banaka, usvojena je jedna interna analiza dostavljenih informacija u vezi s incidentima u IS banaka i analiza neusklađenosti tri banke sa SWIFT obaveznim kontrolama, sačinjen je dopis bankama u vezi s procjenom materijalne značajnosti kod modela „poslovanja u oblaku“, te je sačinjena analiza zloupotrebe kartica putem internetske kupovine za sedam banaka (izrada upitnika i analiza dostavljenih rezultata).

7.4. Komunikacija s predstavnicima SBS-a, drugih institucija i organizacija

U okviru poslova vezanih za specijalistički nadzor SBS, u izvještajnoj godini održana su četiri sastanka s predstavnicima banaka, tri sastanka s predstavnicima MKO, sedam redovnih sastanaka s vanjskim revizorima IS za 2020. i 2021. godinu i četiri sastanka s bankama, UBBiH i pružateljima usluga, u vezi sa sigurnosti IS.

U izvještajnoj godini održani su i sastanci s predstavnicima Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine, revizorskih kuća, kartičnih kuća, Direkcije za financije Brčko distrikta BiH i drugim organizacijama.

7.5. Sudjelovanje u radu BiH Moneyval delegacije

Odlukom Vijeća ministara BiH donesenoj na sjednici u studenom 2019. godine imenovana je Delegacija BiH pri Komitetu eksperata Vijeća Europe za evaluaciju borbe protiv PNiFT-a. Jedan od članova Delegacije je predstavnik FBA.

U okviru sudjelovanja u radu Delegacije, a u suradnji s drugim organizacijskim dijelovima FBA, kreirana je informacija, odgovori na dva upitnika u vezi s aktivnostima koje je FBA poduzimala u razdoblju krize izazvane pandemijom. Također, u okviru sudjelovanja u radu Delegacije, sačinjena je i informacija u vezi s međunarodnom suradnjom s Republikom Hrvatskom.

Predstavnik FBA prisustvovao je sastanku Delegacije BiH pri Moneyvalu. Na sastanku se diskutiralo o nacrtu ZoSPNiFTA, ažuriranju Procjene rizika od pranja novca i financiranja terorizma u Bosni i Hercegovini, narednom krugu evaluacije i o aktivnostima koje poduzimaju agencije iz kojih članovi delegacije dolaze.

7.6. Suradnja s drugim institucijama

U izvještajnoj godini, FBA je surađivala sa sljedećim institucijama:

- FOO - kontinuirana suradnja s ovlaštenim predstavnicima FOO u svrhu razmjene iskustava i blagovremenog prepoznavanja novih trendova PNiFTA i prijetnji SBS, a u cilju unapređenja kontrolnih mjera;
- ABRS - kontinuirana suradnja u svrhu razmjene iskustava i blagovremenog prepoznavanja novih prijetnji SBS, a u cilju unapređenja i ujednačavanja kontrolnih mjera;
- UBBiH - radno-konzultativni sastanci ovlaštenih osoba za koordinaciju i provedbu mjera SPNiFTA u bankama u organizaciji UBBiH. FBA je sudjelovala i na sastanku kojem su, pored predstavnika organizatora, UBBiH, prisustvovali i predstavnici Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine i FOO, na kojem se diskutiralo o poslovanju klijenata banaka s krypto valutama s aspekta primjene propisa kojima se uređuje segment SPNiFTA;
- AMFI - sudjelovanje na sastancima vezano za uočene slabosti u radu MKO i Komisijom za IT vezano za digitalizaciju i cyber sigurnost, te direktorima osam MKO iz FBiH, u vezi s posljedicama pandemije, ulozi i značaju mikro kreditnog sektora.

8. POSLOVI REGULATIVE, IZVJEŠĆIVANJA I STATISTIKE

8.1. Poslovi regulative

Aktivnosti organizacijskog dijela nadležnog za regulativu primarno su određeni strateškim opredjeljenjem za ekvivalenciju regulatornog okvira FBA s istim u EU u segmentu bankarske regulative, a koji za cilj ima smanjenje rizika i ispunjenje globalnih standarda, te delegiranim i provedbenim aktima koje donosi EK, EBA, ECB, kao i s dokumentima koje donosi BCBS. S tim u vezi, bitno je napomenuti da je u 2021. godini i od strane EK potvrđeno ispunjenje ovog strateškog opredjeljenja. EK je 1. 10. 2021. objavila provedbenu odluku kojom se potvrđuje ekvivalencija supervizorskog i regulatornog okvira u BiH u odnosu na CRR i CRD IV. Rezultati procjena ekvivalencije su dalekosežni i uključuju razumijevanje je li stupanj primjene regulatornog i supervizorskog okvira u BiH takav da osigurava efekte koji su istovjetni onima u EU, a podrazumijevaju važne segmente koji se odnose na zaštitu deponenata i potrošača - korisnika financijskih usluga, stabilnost i integritet domaćeg financijskog sustava, suradnje između različitih sudionika financijskog sustava, uključujući regulatore i supervizore, pravilne primjene i provođenja relevantnih međunarodno dogovorenih standarda koji su transponirani iz zakonodavstva EU. Posebno se izdvaja provjera i potvrda neovisnog i efikasnog nadzora banaka. Nastavak aktivnosti u ovom segmentu usmjeren je na zadržavanje statusa ekvivalencije.

Aktivnosti u segmentu NFI određene su, prije svega, unapređenjem zakonskog okvira za poslovanje MKO i leasing društava kroz izmjene i dopune ZoMKO i ZoL, čime bi se omogućilo sistemsko usklađivanje seta podzakonskih akata. Također, izmjene i dopune bi uključile i iskustva i prakse u nadzoru MKO i leasing društava, koje omogućuju efikasnu primjenu propisa i nadzor njihovog poslovanja.

S obzirom da je utjecaj pandemije bio izražen i u 2021. godini, nastavljene su aktivnosti na kontinuiranom praćenju i donošenju regulatornih i supervizorskih mjera s ciljem oporavka od negativnih ekonomskih posljedica na stabilnost bankovnog sustava u FBiH. Za potrebe

provođenja adekvatnih regulatornih i supervizorskih mjera u uvjetima pandemije i njenog utjecaja na poslovanje SBS-a, inicirano je i uspostavljeno redovno praćenje poduzetih COVID-19 mjera od strane bankarskih regulatora i supervizora na razini EU i u zemljama okruženja, uz sačinjavanje pregleda istih sa zaključcima i/ili inicijativama prema nadležnim organizacijskim dijelovima FBA (tzv. Dnevnik regulatornih aktivnosti), kao i praćenje redovnih regulatornih/supervizorskih aktivnosti.

U 2021. godini organizacijski dio FBA nadležan za regulativu je samostalno i/ili u suradnji s drugim nadležnim organizacijskim dijelovima FBA pratio, inicirao i provodio procese usklađivanja podzakonskih akata kojim se uređuje poslovanje SBS s domaćom i EU regulativom iz oblasti supervizije SBS-a i restrukturiranja banaka. Također, značajne aktivnosti su usmjerene na sačinjavanje i dostavljanje mišljenja i/ili odgovora FBA na upite SBS, drugih pravnih i fizičkih osoba, zainteresiranih strana u vezi s primjenom i tumačenjem podzakonskih akata.

Ostali poslovi ovog organizacijskog dijela su obuhvaćali suradnju i korespondenciju s međunarodnim finansijskim institucijama i regulatorima iz okruženja, sudjelovanje na sastancima s istim, koordinaciju održavanja i organizacije obuke radnika FBA iz okvira supervizije SBS i regulative, te redovne poslove planiranja i izvješćivanja iz svoje nadležnosti.

8.1.1. Bankarska regulativa

Ključne aktivnosti iz segmenta bankarske regulative odnosile su se na sljedeće:

- izradu Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke, koja, između ostalog, podrazumijeva i uvođenje segmenta NSFR regulatornih zahtjeva u pogledu obveze izvješćivanja o NSFR-u počevši od 31. 12. 2021. i obaveznog održavanja kvantitativnog zahtjeva u pogledu NSFR-a počevši od 31. 12. 2022. Imajući u vidu značajan broj izmjena predmetne Odluke, izmjene i dopune su implementirane kroz novu Odluku o upravljanju rizikom likvidnosti banke, s dvije prateće upute i to: Uputa o načinu primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke o izračunu i održavanju NSFR-a i Uputa za izvješćivanje o NSFR-u;
- revidiranje regulative iz segmenta likvidnosti i LCR-a u cilju usklađivanja sa supervizorskim iskustvima u primjeni zahtjeva za održavanje, izračun i izvješćivanje o LCR-u, harmoniziranju dijela regulatornih zahtjeva sa ABRS-om i/ili jasnijeg formuliranja postojećih regulatornih zahtjeva. S obzirom da je usvojena nova Odluka o upravljanju rizikom likvidnosti banke, izrađena je i prateća Uputa o načinu primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke o izračunu i održavanju LCR-a i Uputa za popunjavanje izvještajnih obrazaca za likvidnosnu pokrivenost, s pratećim obrascima;
- izrada novog integralnog podzakonskog akta o sustavu internog upravljanja u banci. Integralni podzakonski akt podrazumijeva usklađivanje s EBA smjernicama, te objedinjavanje zahtjeva u pogledu sustava internog upravljanja u banci u integralni podzakonski akt, što je imalo za posljedicu objedinjavanje postojećih šest pojedinačnih podzakonskih akata, koji su stupanjem na snagu nove predmetne odluke prestali važiti. Aktivnost je podrazumijevala predlaganje i usvajanje Odluke o sustavu internog upravljanja u banci. Dodatno, kao prateći akt usvojena je Uputa za primjenu posebnih standarda u upravljanju pojedinačnim rizicima u banci;
- revidiranje regulative za objavljivanje podataka i informacija banke koje podrazumijeva analizu neusklađenosti između ABRS i FBA Odluke o objavljivanju podataka i informacija banke, te usklađivanje sa EU regulativom vodeći računa da predmet odluke bude primjenljiv

na jedinstveno tržište BiH. Donesena je nova Odluka o objavljivanju podataka i informacija banke, a banke su dužne uskladiti se s odredbama ove Odluke prilikom godišnje javne objave za 2020. godinu, osim u dijelu o objavi podataka, odnosno informacija o opterećenoj (založenoj) i neopterećenoj (nezaloženoj) imovini i o nekvalitetnim i restrukturiranim izloženostima i stečenim kolateralom, prilikom godišnje javne objave za 2021. godinu. Kao prateći akt usvojena je Uputa za objavljivanje podataka i informacija banke;

- izrada nacrtu Odluke o uvjetima za dokumentiranje kreditnih aktivnosti banke. Navedene aktivnosti podrazumijevaju objedinjavanje, revidiranje, usklađivanje sa EU regulativom trenutno dvije važeće odluke. Aktivnosti, također, podrazumijevaju primjenu digitalizacije u kontekstu dokumentiranja kreditnih sposobnosti, odnosno digitalizaciju bankarskih procesa i usluga. Odluka podrazumijeva i upotrebu digitalne tehnologije za promjene u poslovnim modelima, širi i dostupniji paket proizvoda banke, te omogućavanje stvaranja novih vrijednosti za klijente. Nacrt Odluke je upućen na razmatranje na OzS;
- izrada Strateškog plana razvoja regulatornog okvira FBA s primarnim ciljem održavanja ekvivalencije s EU regulatornim okvirom i zadržavanjem statusa „treće zemlje“. Isti se realizira na temelju usuglašenog programa rada između FBA i ABRS, a podrazumijeva izradu GAP analize usklađenosti regulatornog okvira sa CRR II i CRD V, te dokumenta koji će sumirati i odrediti strateški pravac daljnjeg razvoja regulatornog okvira. GAP analize su završene, analizirane, te su u tijeku aktivnosti na izradi prvog nacrtu strateškog dokumenta;
- izrada novog podzakonskog akta za upravljanje kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi. Navedeno podrazumijeva izradu odluke, pripadajuće upute, izvještajnih zahtjeva i supervizorskih procedura. Pripremljen je prvi radni nacrt odluke i pripadajuće upute, te izvršena analiza i usklađenost od strane FBA. U narednom razdoblju je planirano usuglašavanje teksta odluke, upute i obrazaca sa ABRS-om, te provođenje javne rasprave s bankarskim sektorom;
- sudjelovanje u predlaganju i pripremi akata vezanih uz COVID-19 regulativu. Odluka o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19 prilagođavana je trenutnoj situaciji u FBiH. Ključna izmjena je izvršena krajem 2021. godine, kada je FBA proaktivno djelovala i cijeneći osnovne pokazatelje produžila važenje posebnih mjera propisanih predmetnom Odlukom do 31. 3. 2022.;
- sudjelovanje u pripremi nacrtu Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o superviziji banaka i postupcima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, koja je usvojena u studenom 2021. godine;
- sudjelovanje u pripremi nacrtu Odluke o postupku supervizorskog pregleda i procjene banaka, koja je usvojena u studenom 2021. godine;
- sudjelovanje u pripremi i izradi Odluke o uvjetima za privremeno priznavanje stavki redovnog temeljnog kapitala, koja je usvojena u kolovozu 2021. godine. S obzirom na pretpostavke i polazne osnove za donošenje Odluke, odnosno činjenicu da je ista privremenog karaktera, čija važnost prestaje imenovanjem KVP-a i početkom neometanog obavljanja njene funkcije, usvojena je Odluka o stavljanju izvan snage Odluke o uvjetima za privremeno priznavanje stavki redovnog temeljnog kapitala;
- sudjelovanje u pripremi Odluke o izmjenama Odluke o planovima oporavka banke i bankarske grupe, koja je usvojena u lipnju 2021. godine;
- sudjelovanje u pripremi Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o izvješćima koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine prema standardiziranom regulatornom izvještajnom okviru (COREP) u kontekstu nove Odluke o upravljanju rizikom

likvidnosti banke, odnosno uključivanje NSFR obrazaca za izvješćivanje kao sastavnog dijela izvještajnog okvira. Ista je usvojena u srpnju 2021. godine;

8.1.2. Regulatorna za unutarnji platni promet u bankarskom sektoru i zaštita korisnika financijskih usluga

Ključne aktivnosti iz segmenta unutarnjeg platnog prometa i zaštite korisnika financijskih usluga odnosile su se na sudjelovanje u izradi izvještajnih obrazaca i uputa za popunu istih sukladno Zakonu o unutarnjem platnom prometu. Regulatorna za usklađivanje sa Zakonom o unutarnjem platnom prometu podrazumijevala je:

- Odluku o sadržaju, rokovima i načinu dostavljanja podataka za usporedni prikaz naknada usluga za poslovne subjekte u unutarnjem platnom prometu i međubankarske naknade za transakcije platnim karticama, kojom se uspostavljaju regulatorni zahtjevi u pogledu sadržaja, rokova i načina dostavljanja podataka o vrsti i visini naknada usluga za poslovne subjekte koje su pružatelji platnih usluga dužni dostavljati FBA za potrebe objave usporednog prikaza naknada koje pružatelji platnih usluga naplaćuju poslovnim subjektima u poslovima unutarnjeg platnog prometa, kao i podataka o međubankarskim naknadama kod transakcija debitnim i kreditnim karticama koje su pružatelji platnih usluga obvezni dostavljati FBA;
- Uputa za dostavu podataka za usporedni prikaz naknada usluga za poslovne subjekte u unutarnjem platnom prometu;
- Uputa za dostavu podataka o međubankarskim naknadama za transakcije platnim karticama.

8.1.3. Regulatorna za nadzor sigurnosti IS

U segmentu sigurnosti IS, u suradnji s organizacijskim dijelom nadležnim za nadzor sigurnosti IS banaka izvršeni su sljedeći poslovi:

- rad na novoj regulatorni vezanoj za upravljanje eksternalizacijom u banci;
- rad na prijedlogu regulatorne vezane za upravljanje IS u bankama - analiza i pregled potrebnih izmjena, usklađivanje sa EBA Smjernicama o upravljanju rizicima IKT i sigurnosnim rizicima iz studenog 2019. godine;
- rad na izmjeni regulatornog izvješćivanja u oblasti upravljanja eksternalizacijom i IS, te odgovarajuće izmjene Odluke o izvješćima koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine u nadzorne i statističke svrhe, te izrada popratnih Uputa i rad na unapređenju SREP metodologije u oblasti procjene upravljanja rizikom eksternalizacije i upravljanja IS, izrada upitnika za samoprocjenu banaka u oblasti upravljanja rizikom IS i eksternalizacije.

8.1.4. Regulatorna NFI

Ključne aktivnosti u 2021. godini na izradi regulatorne za poslovanje i nadzor NFI, odnosile su se na:

- podršku nastavku započetih aktivnosti na uspostavi novog zakonskog okvira u segmentu mikrokreditiranja i leasinga putem sudjelovanja u pripremi inicijative prema FMF za izmjene i dopune zakonskih odredbi;
- izradu radnog nacrta Odluke o upravljanju rizicima u NFI (kojom su obuhvaćene MKO, leasing društva i faktoring društva). Radni nacrt ove odluke usuglašen je s organizacijskim

dijelom FBA nadležnim za nadzor poslovanja NFI, te je nakon konzultacija zaključeno da će se navedena odluka razmatrati nakon usvojenih izmjena i dopuna ZoMKO;

- pripremu radnog nacrtu Odluke o provođenju nadzora nad poslovanjem MKO i postupcima FBA i radnog nacrtu Odluke o provođenju nadzora nad poslovanjem leasing društava i postupcima FBA, koji su dostavljeni na usuglašavanje organizacijskom dijelu FBA nadležnom za nadzor poslovanja NFI, u čijoj nadležnosti je provođenje daljnjih aktivnosti nakon zaključaka s održanih sastanaka;
- pripremu radnog nacrtu Odluke o tarifi naknada NFI kojom su obuhvaćene naknade MKO, leasing i faktoring društava. Nakon sačinjenih pregleda naknada SBS, izrade neslužbenih pročišćenih tekstova važećih odluka o tarifi naknada MKO, leasing i faktoring društava, izvršene analize naknada NFI s efektima eventualnih korekcija istih, usuglašen je prijedlog visine tarife naknada NFI s organizacijskim dijelom FBA nadležnim za nadzor poslovanja NFI, na temelju kojeg je pripremljen radni nacrt Odluke o tarifi naknada NFI. Isti je upućen u daljnju proceduru usvajanja;
- pripremu radnog nacrtu Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka u MKO, koja je na komentare dostavljena organizacijskom dijelu FBA nadležnom za nadzor poslovanja NFI, a ista bi predstavljala polaznu osnovu za razmatranje na sastancima radne grupe koja se treba formirati i koju bi činili predstavnici FBA i ABRŠ;
- izradu neslužbeno pročišćenog teksta Odluke o uvjetima i postupku za izdavanje i oduzimanje dozvole za obavljanje poslova leasinga;
- pripremu radnog nacrtu Odluke o uvjetima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja, oduzimanje i ukidanje dozvole NFI, koja je na razmatranje dostavljena organizacijskom dijelu FBA nadležnom za nadzor poslovanja NFI;
- izradu dvije odluke o izmjenama i dopunama Odluke o privremenim mjerama koje leasing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19;
- pripremne aktivnosti vezane za sudjelovanje u izradi izmjena i dopuna podzakonskog akta kojim se propisuje struktura i sadržaj izvješća faktoring društava, te način i rokovi dostave istih FBA, u vezi koje su obavljene konzultacije s organizacijskim dijelom nadležnim za nadzor poslovanja NFI u čijoj ingerenciji je priprema navedenih izmjena i dopuna.

Od ostalih aktivnosti koje je organizacijski dio FBA nadležan za regulativu izvršio u 2021. godini u segmentu poslovanja NFI može se izdvojiti i sačinjavanje odgovora na upit AMFI-ja, UDLBiH, MKO, portala u BiH i kontinuirana suradnja sa ABRŠ-om na ujednačavanju propisa vezanih za poslovanje NFI.

8.1.5. Regulativa za RBFBiH

Tijekom 2021. godine nastavljene su aktivnosti u segmentu regulatornog okvira za nadzor RBFBiH. Istom je prethodilo iniciranje izmjena zakonskog okvira za poslovanje RBFBiH od strane FMF-a, formiranje Radne grupe ispred FBA, koja je predstavljala sastavni dio Radne grupe za obavljanje aktivnosti na izradi teksta novog ZoRBFBiH, zajedno s predstavnicima RBFBiH. Predstavnik organizacijskog dijela nadležnog za regulativu je aktivno participirao u izradi radnog materijala za novi ZoRBFBiH, zajedno s predstavnicima FMF i RBFBiH, a što je rezultiralo davanjem prvih prijedloga i sugestija u vezi s mogućim dopunama navedenog akta. Neovisno od činjenice da ZoRBFBiH još uvijek nije usvojen, iako je dostavljen u parlamentarnu proceduru usvajanja, pokrenute su aktivnosti na pripremi sistemskog usklađivanja seta podzakonskih akata s odredbama nacrtu ZoRBFBiH, te se ove aktivnosti

mogu okarakterizirati kao „aktivnosti u tijeku“. Prema posljednjoj verziji nacрта ZoRBFBiH, identificirano je trinaest podzakonskih akata koje će biti neophodno usklađivati. S obzirom da će ZoRBFBiH biti ostavljen rok za navedeno usklađivanje, očekivati je da će se navedene aktivnosti, koje ovise o usvajanju i stupanja na snagu ovog zakona, prenijeti na sljedeću godinu.

8.1.6. Davanje mišljenja na pojedinačne upite SBS-a i drugih pravnih i fizičkih osoba

U suradnji s nadležnim organizacijskim dijelovima FBA kontinuirane aktivnosti su davanje mišljenja na upite SBS-a, strukovnih udruženja UBBiH, AMFI, UDLBiH, drugih pravnih i fizičkih osoba u vezi s tumačenjem i primjenom podzakonskih akata iz segmenta bankarske regulative i regulative NFI. Tako je tijekom 2021. godine dan 221 pojedinačni odgovor, odnosno mišljenje na dostavljene upite. Navedeno se odnosi na davanje najsloženijih odgovora na upite iz oblasti podzakonskog okvira za reguliranje SBS-a.

8.1.7. Inicijative i ostali poslovi povezani s regulatornim aktivnostima

Ostale aktivnosti u 2021. godini koje su povezane s regulatornim aktivnostima odnosile su se na sljedeće:

- izradu Procedura za davanje mišljenja i odgovora na upite SBS, pravnih i fizičkih osoba kojima se uređuju postupci sačinjavanja prijedloga odgovora i njihovog internog usuglašavanja i utvrđivanja finalnog teksta odgovora na upite SBS, strukovnih udruženja SBS, fizičkih i pravnih osoba, medijskih kuća i drugih zainteresiranih strana u vezi s tumačenjem bankarske regulative i regulative NFI;
- izradu Smjernica o dopuni smjernica za izradu akata Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine u postupcima planiranja i izvješćivanja;
- praćenje COVID-19 mjera regulatora u okruženju i u EU, s ciljem pravodobnog reagiranja na supervizorski i regulatorni pristup;
- sudjelovanje u izradi akta FBA „Zahtjev za postupanje - upravljanje nekvalitetnom aktivom i upravljanje ostalim rizicima koji se odnose na efekte pandemije virusnog oboljenja COVID-19“;
- izradu dokumenta vezano za postupanje FBA u uvjetima pandemije, a u okviru Izvješća o poslovanju Agencije za bankarstvo FBiH za 2020. godinu;
- izradu Analize izloženosti banaka prema stanovništvu koja uključuje prekoračenja, kartične proizvode, potrošačke nenamjenske kredite i stambene kredite, a u cilju zaštite korisnika finansijskih usluga pokrenuta je inicijativa za kreiranjem upitnika s podacima koje banke trebaju dostaviti, te analiza dostavljenih podataka. Predmetna analiza rezultirala je dopunom izvještajnog okvira u ovom segmentu;
- izradu Analize ponašanja potrošača u pretpandemijskom i pandemijskom razdoblju u segmentu korištenja elektroničkih kanala plaćanja. Shodno globalnim kretanjima i trendovima u segmentu digitalnih tehnologija u bankarstvu dana je inicijativa za analiziranje stanja na tržištu FBiH, te je u tu svrhu kreiran i Upitnik za banke u FBiH;
- izradu informacija i analiza vezanih za bankarsku regulativu za interne potrebe menadžmenta FBA (kvantitativni zahtjevi u upravljanju rizikom likvidnosti banke, ograničenja izloženosti prema subjektima “bankarstva u sjeni”, poremećaji u globalnim lancima opskrbe izazvanih pandemijom, analiza prednosti koje donosi pozitivna ocjena o ekvivalentnosti bankarske regulative i supervizije sa EU okvirom, zakonska revizija vs. regulatorni zahtjevi FBA u pogledu vanjske revizije u SBS);

- sačinjavanje prijedloga odgovora na pitanja bankarskog sektora u postupku javne rasprave po podzakonskim aktima FBA;
- sudjelovanje u praćenju probnog izvješćivanja banaka o NSFR s finansijskim datumom 30. 6. 2021.;
- inicijativu vezanu za revidiranje podzakonskih akata FBA u kontekstu stupanja na snagu novog ZoRR;
- razumijevanje potreba nadzora SBS, uvrštavanje supervizorskih iskustava u ocjeni primjene regulatornih zahtjeva, konzistentnost s poduzetim supervizorskim mjerama u svrhu izrade nacrtu podzakonskih propisa i/ili njihovog tumačenja;
- aktivnosti na ažuriranju Pitanja & Odgovori banaka koji se nalaze na internetskoj stranici FBA vezano za podzakonske akte FBA;
- pripremu odgovora vezano za aktivnosti u pogledu regulatornog okvira za mala i srednja poduzeća u kontekstu propisanih nadležnosti FBA za potrebe aktivnosti OECD-a na pripremi agende za SME Policy Index 2022 za Zapadni Balkan i Tursku;
- davanje odgovora na Upitnik Središnje banke Armenije;
- sudjelovanje na sastanku s predstavnicima ECB-a, MMF-a, SB, Standard & Poor's;
- sudjelovanje u izradi Upitnika „Moneyval Typologies Supervision Questionnaire“;
- dostavu traženih podataka EBRD-u u segmentu posebnih mjera;
- davanje odgovora na upite ECB-a;
- sudjelovanje na operativnom sastanku s predstavnicima UBBiH, odnosno Komisijom za unutarnju reviziju UBBiH;
- popunjavanje Upitnika Vlade FBiH vezano za procjenu spremnosti za otvorene podatke u institucijama u FBiH;
- popunu Upitnika BSCEE za NFI;
- izradu prezentacije za BSCEE konferenciju;
- pripremu i slanje odgovora na dostavljeni BSCEE Questionnaire „Qualification requirements for managers of financial institutions in BSCEE member states“;
- aktivnosti vezane za pripremu i popunjavanje OECD upitnika „Effective Approaches and Lessons Learnt to Protect Consumers and Support Financial Inclusion in the Context of COVID-19“;
- informaciju o koristima dobivanja statusa „treće zemlje“ u segmentu ekvivalencije regulatornog okvira;
- izvješće o realizaciji prioritetnih strateških i operativnih ciljeva za razdoblje 2015 – lipanj 2021. godina i postupanja FBA u uvjetima pandemije za potrebe Vlade FBiH, odnosno vezano za transparentnost rada Vlade FBiH u implementaciji reformskih procesa;
- davanje komentara CBBiH vezano za kompiliranje FST's;
- davanje komentara organizacijskom dijelu FBA nadležnom za nadzor vezano za Procedure za nadzor;
- davanje mišljenja organizacijskom dijelu FBA nadležnom za pravnu podršku i licenciranje vezano za izdavanje finansijskih instrumenata;
- pripremu prezentacije za internu edukaciju zaposlenika, a vezano za aktivnosti koje je FBA provela u svrhu dobivanja ekvivalencije, odnosno statusa „treće zemlje“;
- pripremu dijela dokumenta za VI. sastanak Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku;
- popunjavanje OECD upitnika SME Policy Index Western Balkans and Turkey.

8.1.8. Sudjelovanje u radu tijela BiH za Europske integracije

Radna grupa za financijske usluge

Odlukom Vijeća ministara BiH o uspostavljanju radnih grupa za Europske integracije ispred FBA je kao član Radne grupe za financijske usluge (Poglavlje 9) imenovan predstavnik iz organizacijskog dijela nadležnog za regulativu. U okviru aktivnosti vezanih za navedenu radnu grupu u 2021. godini su izvršene sljedeće aktivnosti:

- izrada transpozicijskih tablica vezanih za CRR, CRD, BRRD - navedene aktivnosti podrazumijevale su finaliziranje tablica na lokalnom i engleskom jeziku s ciljem sveobuhvatnog pregleda usklađenosti podzakonskih akata iz nadležnosti FBA s europskom regulativom, odnosno sa CRR, CRD i BRRD;
- unos podzakonskih akata usklađenih sa EU regulatornim okvirom u proteklom razdoblju u posebno za to kreiranu aplikaciju DEI-a. Predmetni unos podrazumijevao je unos podataka o nazivu konkretnog podzakonskog akta na tri službena jezika koji se koriste u BiH, te engleskom jeziku, vrsti propisa, razini vlasti, nadležnom tijelu, obliku propisa, instituciji, datumu usvajanja akta, datumu početka primjene, vrsti službenih novina, broju, izvaji o usklađenosti i povezanim propisima EU s kojima se vršilo konkretno usklađivanje. U okviru ovih aktivnosti učitavao se podzakonski akt na jednom od tri službena jezika i engleskom jeziku, te transpozicijske tablice;
- unos planiranih aktivnosti na usklađivanju važećih podzakonskih akata sa EU regulativom u aplikaciju DEI-a za razdoblje od naredne četiri godine (2022 - 2025. godina);
- unos planiranih mjera i administrativnih kapaciteta u okviru aplikacije DEI-a za razdoblje od naredne četiri godine.

Pododbor za unutarnje tržište i konkurenciju

Predstavnik ovog organizacijskog dijela FBA je zajedno s predstavnikom organizacijskog dijela FBA nadležnog za nadzor poslovanja banaka u 2021. godini aktivno sudjelovao u radu EU/BiH Pododbora za unutarnje tržište i konkurenciju uključujući zaštitu zdravlja i potrošača. Aktivnosti su bile usmjerene na usklađivanje zakonodavstva BiH s pravom EU, člankom 89. SSP-a, s posebnim akcentom na trenutno stanje usklađenosti/implementacije direktive CRD IV, BRRD i CRR. Vezano za dostavljene Preporuke, operativne zaključke EU i Popratne aktivnosti nakon održanog petog sastanka Pododbora za unutarnje tržište i konkurenciju, uključujući zaštitu zdravlja i potrošača, koji je održan virtualno 28. 1. 2021., Uredu Vlade FBiH je dostavljena informacija po narednim aktivnostima, a koja se odnosi na napredak u provedbi postupka nadzorne provjere, poboljšanja u koordinaciji korektivnih i izvršnih ovlasti, te napretku u dijelu okvira za sanaciju i udjel NPL-a.

Od strane Ureda Vlade FBiH za europske integracije, FBA je početkom prosinca 2021. godine dobila obavijest da bi se šesti sastanak Pododbora za unutarnje tržište i konkurenciju, uključujući zaštitu zdravlja i potrošača trebao održati 27. 1. 2022. putem video konferencije. U svrhu pripreme Dokumenta za diskusiju, FBA je dostavila relevantne informacije o aktivnostima FBA za razdoblje od siječnja do prosinca 2021. godine.

8.2. Poslovi izvješćivanja i statistike

Organizacijski dio FBA nadležan za izvješćivanje i statistiku je u 2021. godini, u dijelu poslova koji se odnose na izvješćivanje o SBS, obavljao sljedeće aktivnosti:

- provođenje logičkih kontrola regulatornih izvješća u BH-BATIS-u na razini bankarskog sustava
Prije korištenja i obrade podataka iz IS FBA, za potrebe izvješćivanja, provode se kontinuirano na kvartalnoj razini logičke kontrole regulatornih izvješća u BH-BATIS-u na razini bankovnog sustava i u slučaju neslaganja izvješćuju nadležni organizacijski dijelovi FBA s ciljem provjere i/ili otklanjanja istih, a prije korištenja i obrade podataka iz BH-BATIS-a za potrebe izvješćivanja uprave FBA i vanjskih korisnika;
- priprema i objava preliminarnih podataka o poslovanju SBS
Nakon izvršene kontrole podataka o poslovanju banaka i NFI, iz BH-BATIS-a se generiraju kumulativni podaci o poslovanju SBS-a na razini bankovnog sustava, te se pripremaju preliminarni podaci o poslovanju SBS-a kroz tabelarne preglede u Excel formatu. Tabelarni pregledi predstavljaju preliminarne podatke koji se objavljuju na službenoj internetskoj stranici FBA na kvartalnoj razini i dostupni su vanjskim korisnicima i prije objave kvartalnih informacija o SBS na referentni datum, kako bi banke mogle pravodobno izraditi poslovne planove i analize. U 2021. godini pripremljeni su i objavljeni preliminarni podaci o poslovanju SBS kroz tabelarne preglede sa stanjem na dan 31. 12. 2020., 31. 3. 2021., 30. 6. 2021. i 30. 9. 2021.;
- priprema prijedloga informacija o SBS
U 2021. godini sačinjeni su prijedlozi informacija o SBS sa stanjima na dan 31. 12. 2020. po preliminarnim i konačnim podacima, kao i stanjima na dan 31. 3. 2021., 30. 6. 2021. i 30. 9. 2020. U izradi informacija korišteni su obrađeni podaci koje SBS dostavljaju FBA u skladu s izvještajnim i regulatornim okvirom, te zadanim rokovima, kao i drugi podaci i informacije koje SBS dostavljaju FBA i koji se koriste u redovnom nadzoru SBS-a. U kvartalnim informacijama dana je detaljna analiza bankovnog sustava FBiH, u pogledu strukture, financijskih pokazatelja poslovanja i trendova u poslovanju SBS-a. Polugodišnje i godišnje informacije sadrže makroekonomsko okruženje u kojem posluju kreditne institucije na globalnoj razini, kao i poslovanje banaka u platnom prometu, te SBS sa standardima SPNiFTA. Informacije o SBS usvojene su od strane UO i dostupne na službenoj internetskoj stranici FBA, zajedno s podacima iz tabelarnih pregleda i grafikona iz informacija u Excel formatu. Za potrebe uprave FBA sačinjene su na kvartalnoj razini i kratke informacije o SBS na referentne datume.
U 2021. godini FBA je značajno unaprijedila formu informacije o SBS sukladno standardima koje postavljaju regulatori u EU, na način da je izmijenjen pregled ključnih pokazatelja SBS, te unificirano i unaprijeđeno izvješćivanje po pojedinim segmentima. FBA kontinuirano radi na unapređenju procesa rada prilikom izrade informacija o SBS;
- praćenje i analiziranje domaćih i međunarodnih kretanja u bankarskom sektoru, te inkorporiranje istih za potrebe sačinjavanja polugodišnjih i godišnjih informacija o SBS, u dijelu koji se odnosi na makroekonomski aspekt;
- priprema i dostava informacija i podataka o bankovnom sustavu za domaće, međunarodne institucije i medije
U promatranom razdoblju pripremljene su i dostavljene na kvartalnoj razini informacije i podaci o stanju i trendovima u bankarskom sektoru FBiH za sljedeće institucije:
 - Agenciju za statistiku Bosne i Hercegovine i Federalni zavod za statistiku, podaci neophodni za obračun BDP-a;

- DEP, podaci o bankarskom sektoru FBiH s ciljem sagledavanja analitike trendova ekonomskih kretanja u BiH (sektorska struktura kredita po namjeni, ročna struktura depozita po sektorima, Bilanca stanja i Račun dobiti i gubitka bankarskog sektora, ponderirane NKS i EKS po kreditima i depozitima, financijska imovina, izvanbilančne stavke i očekivani kreditni gubici, izloženost prema razinama kreditnog rizika i krediti prema razinama kreditnog rizika).

Također, pripremljeni su i dostavljeni podaci o poslovanju SBS za određena razdoblja po zahtjevu međunarodnih institucija i središnjih banaka zemalja EU vezani za podatke o osnovnim financijskim pokazateljima banaka u FBiH, strukturalni pregled kreditnog portfelja FBiH na referentni datum koji je obuhvaćen nekom od posebnih mjera propisanim aktima FBA, podaci o poslovanju NFI, te upite medija;

- koordinacija i razmjena podataka i informacija iz oblasti financijske stabilnosti
U 2021. godini vršena je koordinacija i razmjena podataka sa sljedećim institucijama:
 - CBBiH, podaci potrebni za FSI's, kao i podaci za „top-down“ makro stres testove (stanja na dan 31. 12. 2020., 31. 3. 2021., 30. 6. 2021. i 30. 9. 2021.);
 - MMF, podaci potrebni za FSI's, kao i prudencijalni podaci za banke u FBiH (stanja na dan 31. 12. 2020., 31. 3. 2021., 30. 6. 2021. i 30. 9. 2021.);
- priprema i dostava informacija i podataka o bankovnom sustavu za interne potrebe vezane za pregled osnovnih pokazatelja poslovanja banaka i makroekonomskih pokazatelja.

8.2.1. Analize upitnika i simulacije efekata izmjene regulatornog okvira

U 2021. godini, organizacijski dio FBA nadležan za izvješćivanje i statistiku je obavljao poslove analize upitnika/anketiranja SBS u segmentima od značaja za sagledavanje trenutnog stanja i simulacije efekata izmjene postojećeg regulatornog okvira.

Simulacija efekata kod izračuna LCR-a

S ciljem sagledavanja izmjene Upute o načinu primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke o izračunavanju i održavanju LCR-a, u ožujku 2021. godine, izvršena je simulacija efekata izmjene praga iznosa depozita za primjenu viših stopa odljeva kod izračuna LCR-a. Simulacija efekata izvještajnih podataka na razini bankarskog sektora FBiH sa stanjem na dan 31. 12. 2020. izvršena je s ciljem harmoniziranja odredbi predmetne Upute entitetskih agencija za bankarstvo i eventualne izmjene postojećeg praga. Navedena analiza predstavlja pokazatelj opravdanosti izmjene postojećeg regulatornog okvira u segmentu upravljanja rizikom likvidnosti banke.

Analiza Upitnika o izloženosti banaka u FBiH prema stanovništvu

FBA je početkom rujna 2021. godine uputila svim bankama Upitnik za popunu podataka o segmentu kreditiranja stanovništva sa stanjem na dan 30. 6. 2021., koji uključuje kvantitativni i kvalitativni dio. Postojeći izvještajni okvir u FBA zahtijeva dodatne podatke o strukturi kreditnog portfelja stanovništva po vrsti kreditnih proizvoda koji bi omogućavao adekvatno praćenje izloženosti banaka po ovim proizvodima.

Prema dostavljenim i obrađenim podacima banaka, sačinjena je Informacija o izloženosti banaka u FBiH prema stanovništvu. Obrađeni i sistematizirani podaci na razini bankarskog sektora u FBiH mogu poslužiti za sagledavanje strukture kreditnog portfelja stanovništva u

pogledu vrste kreditnih proizvoda, njihove visine, uvjeta, te visine NKS i EKS. Navedena Informacija, također, može biti osnova za dopunu izvještajnog okvira za banke u FBiH, ali i iniciranje procesa usklađivanja regulative u pogledu zaštite korisnika financijskih usluga u BiH s međunarodnim standardima i EU regulatornim okvirom za poslovanje i nadzor kreditnih institucija. Izvršena analiza Upitnika o izloženosti banaka u FBiH prema stanovništvu, rezultirala je i prijedlogom za unapređenje postojećeg izvještajnog okvira.

Analiza Upitnika o elektronskim sredstvima plaćanja

S ciljem ocjene koliko su banke u FBiH uključene u globalne tokove digitalizacije poslovanja i provođenja analize korištenja elektroničkih sredstava plaćanja, FBA je u listopadu 2021. godine sačinila Upitnik - Elektronička sredstva plaćanja, koji je u rujnu 2021. godine dostavljen bankama u FBiH. Kroz postojeći regulatorni okvir izvješćivanja, FBA na godišnjoj razini od banaka prikuplja izvješća o opsegu elektroničkog bankarstva i opsegu kartičnog poslovanja. S obzirom na sve veći značaj kartičnog i elektroničkog plaćanja, FBA će unaprijediti IS za prihvaćanje, kontrolu i obradu podataka o elektroničkom i kartičnom poslovanju u okviru postojeće izvještajne baze, kao preduvjet za adekvatno praćenje trendova na razini bankarskog sektora i publiciranja podataka za vanjske korisnike.

Simulacija efekata kreditnog portfelja za repo poslove

S ciljem donošenja odluke o načinu, odnosno dinamici obavljanja repo poslova (kratkoročne izloženosti niskog rizika) kod jedne banke, u listopadu 2021. godine, izvršena je simulacija efekata na kreditni portfelj bankarskog sektora FBiH. Simulacija je rađena na temelju prijedloga banke koja obavlja repo poslove s ciljem procjene utjecaja planirane dinamika smanjenja repo poslova na ukupan kreditni portfelj FBiH i kreditni portfelj pravnih osoba. Navedeno je podrazumijevalo izračun projekcije udjela i stopa rasta ukupnog kreditnog portfelja i portfelja pravnih osoba, na mjesečnoj razini, zaključno sa 31. 12. 2021.

Analize podzakonskih akata vezanih za postupak licenciranja NFI

S ciljem izmjene podzakonskog okvira za NFI, izvršene su dvije analize podzakonskih akata FBA koji reguliraju postupak licenciranja NFI. Predmet analiza su izmjene postojećih odluka FBA kojima se reguliraju, s jedne strane, uvjeti, postupak izdavanja i oduzimanja dozvola za rad NFI, a s druge strane, uvjeti i postupak izdavanja drugih suglasnosti (suglasnosti za izbor organa NFI, osnivanja organizacijskih dijelova i druge suglasnosti).

Analize podzakonskih akata FBA vezane za postupak licenciranja NFI sačinjene su krajem 2021. godine, a imaju za cilj utvrditi pravac za daljnje unapređenje postojećih podzakonskih akata iz ove oblasti. Iste su rađene na temelju zakona koji reguliraju poslovanje NFI (ZoMKO, ZoL i ZoF). Analize predstavljaju osnovu za sagledavanje trenutnog stanja, davanje inicijative predlagačima zakona - resornim ministarstvima po pitanju izmjene zakona, kao i izmjene postojećih podzakonskih akata koji reguliraju ovu materiju.

8.2.2. Sudjelovanje u radu tijela BiH za Europske integracije

U 2021. godini predstavnik ovog organizacijskog dijela FBA sudjelovao je u radu Radne grupe za monetarnu i ekonomsku politiku (poglavlje 17 acquisa EU u okviru sustava koordinacije u

BiH, vezano za rad radnih grupa za Europske integracije) i Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku.

Radna grupa za monetarnu i ekonomsku politiku

U prethodnom razdoblju nastavljen je rad radnih grupa u BiH za Europske integracije prema poglavljima *acquisa* koju čine predstavnici nadležnih institucija sa svih razina vlasti u BiH. FBA, preko imenovanih predstavnika, sudjeluje u radu radnih grupa: ekonomski kriteriji, 4., 9., 17. i 28., odnosno u radu radnih grupa koje se odnose na slobodno kretanje kapitala, finansijske usluge, monetarnu i ekonomsku politiku, zaštitu potrošača i ekonomske kriterije.

Predstavnik organizacijskog dijela FBA nadležnog za izvješćivanje i statistiku sudjeluje u radu radne grupe za Europske integracije - Radna grupa za monetarnu i ekonomsku politiku (Poglavlje 17.) u skladu sa zahtjevom DEI, odnosno Uredom Vlade FBiH za Europske integracije. U 2021. godini aktivnosti su se izvršavale u skladu sa Programom integriranja BiH u EU, odnosno dokumentima koji se odnose na Metodologiju izrade Programa integriranja BiH u EU, kao jednog od bitnih dokumenata za dobivanje kandidatskog statusa BiH u procesu pristupanja EU.

Pododbor za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku

FBA je u 2021. godini sudjelovala u radu Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku u okviru svojih nadležnosti putem sačinjavanja i dostavljanja informacije za dokument za diskusiju, dok je održavanje samog sastanka Pododbora sa delegacijom BiH i delegacijom EK odloženo do daljnjeg. Šesti sastanak ovog Pododbora, između predstavnika EK i delegacije BiH (predstavnici iz nadležnih institucija na državnoj, entitetskoj razini i Brčko Distriktu, uključujući i DEI), planiran je da se održi u studenom 2021. godine. FBA je sukladno utvrđenoj dinamici sačinila Informaciju Uredu Vlade FBiH za europske integracije, koja je dio Dokumenta za diskusiju ovog Pododbora sa EK. Informacija sadrži sve aktivnosti FBA od prethodnog sastanka, a vezano za dešavanja u finansijskom sektoru, što uključuje, pored karakteristika i trendova u bankarskom i finansijskom sektoru, između ostalog, i aktivnosti FBA po pitanju realizacije već započetih ili novih projekata od značaja za rad FBA i za finansijsku stabilnost.

Aktivnosti predstavnika FBA oko izlaganja i davanja pojašnjenja EK na konferenciji su odgođene. Ured Vlade FBiH za europske integracije informirao je sve institucije, čiji su predstavnici članovi ovog Pododbora, da Vijeće ministara BiH još uvijek nije usvojilo Dokument za diskusiju i listu delegacije za sastanak Pododbora, te se nisu stekli uvjeti za održavanje planiranog sastanka sa EK.

8.2.3. Ostali poslovi izvješćivanja i statistike

U 2021. godini obavljale su se i sljedeće aktivnosti, odnosno sačinjeni su sljedeći akti:

- Procedure za obradu i analizu statističkih podataka i izvješćivanje (u daljnjem tekstu: Procedure), čija je svrha efikasno izvršavanje poslova iz djelokruga rada ovog organizacijskog dijela FBA, samostalno i/ili u koordinaciji s drugim nadležnim organizacijskim dijelovima FBA. Procedure detaljno propisuju postupanje prilikom izrade prijedloga informacija o poslovanju SBS-a, izrade godišnjih programa rada i izvješća o

poslovanju FBA, provođenja logičkih kontrola regulatornih izvješća na razini bankarskog sektora i sektora NFI, pripremu i objavu na internetskoj stranici FBA preliminarnih podataka o poslovanju SBS-a, podataka za potrebe menadžmenta FBA i domaćih i međunarodnih institucija, kao i obavljanje ostalih poslova iz djelokruga rada ovog organizacijskog dijela FBA;

- Instrukcija za izradu Izvješća o radu sektora/ureda za izvještajnu godinu, s ciljem unapređenja izvještajne forme i sadržaja Izvješća o poslovanju FBA za izvještajnu godinu. Instrukcijom su dane upute o sačinjavanju pojedinačnih izvješća o radu sektora/ureda na odgovarajući i standardizirani način, uz kvantificiranje provedenih aktivnosti, gdje je god to moguće i isključivanja nepotrebnih detalja koje opterećuju sam tekst. Uputa sadrži i način poboljšanja izvješćivanja određenih segmenata, kao i unificirane priloge koji uključuju bitne, po mogućnosti usporedive podatke izvršenja aktivnosti po segmentima;
- mjesečne, kvartalne, polugodišnje i godišnje informacije o radu, kao i prijedlog Izvješća o radu za 2020. godinu i prijedlog Programa rada za 2022. godinu ovog organizacijskog dijela FBA;
- prijedlog Programa rada Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2022. godinu. Za potrebe uprave FBA, sačinjen je i sažetak Programa rada Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2022. godinu;
- Informacija o izvršenju Programa rada za razdoblje I. – IX. 2021. godine ovog organizacijskog dijela za potrebe unutarnje revizije FBA;
- prijedlog Izvješća o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za 2020. godinu. Za potrebe uprave FBA, sačinjen je i sažetak Izvješća o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za 2020. godinu.

Također, izvršeni su i sljedeći poslovi:

- koordinacija i popunjavanje Upitnika BSCEE, s ciljem prikupljanja podataka od zemalja članica za objavu godišnjeg izvješća, u kojem su dani relevantni podaci za BiH, odnosno FBiH po pitanju makroekonomskih kretanja i razvoja bankarskog sektora u FBiH, izmjena zakonskog, institucionalnog okvira i ovlaštenja FBA u obavljanju supervizije, ključnih aktivnosti, uključujući i međunarodne aktivnosti i suradnju s drugim supervizorskim autoritetima, kao i financijske pokazatelje za bankarski sektor u FBiH s trendom od prethodne dvije godine i druge relevantne informacije;
- davanje prijedloga, mišljenja i sugestija po svim aktualnim pitanjima za potrebe uprave FBA.

9. POSLOVI PRAVNE PODRŠKE I LICENCIRANJE SBS

9.1. Poslovi pravne podrške

9.1.1. Normativna djelatnost - praćenje, ažuriranje i izrada internih akata FBA

U izvještajnom razdoblju usvojeni su i objavljeni sljedeći interni akti:

- Pravilnik o kontinuitetu poslovanju i kriznom upravljanju;
- Pravilnik o donacijama i sponzorstvima;
- Poslovnik o radu Komisije za pripremu i provedbu postupka dodjele donacija i sponzorstva;
- izmjene i dopune:
 - Pravilnika o radu Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine;

- Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine;
- Pravilnika o sistematizaciji poslova Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine;
- Upute o metodologiji u postupku planiranja i izvješćivanja Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine;
- Smjernica za izradu akata Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine;
- Zaključak o tehničkoj korekciji Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o sistematizaciji poslova Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine i
- Priručnik za obavljanje kontrola usklađenosti poslovanja leasing društava sa standardima sprečavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti s ciljem standardiziranja načina obavljanja kontrola leasing društava.

U izvještajnom razdoblju su izrađeni prijedlozi novih internih akata, koji su u procesu usuglašavanja, te se očekuje usvajanje u 2022. godini, a radi se o sljedećim internim aktima: Pravilnik o arhivskom i uredskom poslovanju, Lista registraturne građe, Etički kodeks, Pravilnik o poslovnom ponašanju, Pravilnik o poslovnoj tajni, Pravilnik o znački i legitimaciji, prijedlog stavljanja izvan snage Pravilnika o odobravanju kredita radnicima Agencije i dr.

9.1.2. Pravna podrška u izradi podzakonskih akata čije je donošenje u nadležnosti FBA

Organizacijski dio FBA nadležan za pravnu podršku je u izvještajnom razdoblju aktivno participirao i sudjelovao u radu imenovanih radnih grupa u suradnji s tehničkim konzultantima, na sljedećim aktima, s pregledom statusa izvršenja:

- ZoMKO - FBA je shodno Strategiji FBA inicirala dodatne izmjene ZoMKO, koje još uvijek nisu uvrštene u nacrt ZoMKO, a budući da isti nije upućen u parlamentarnu proceduru u svrhu konačnog usvajanja, izrada podzakonskih akata nije realizirana;
- ZoRFBiH - FBA je putem imenovane radne grupe imala aktivnu ulogu u izradi nacrta novog ZoRFBiH. Nakon što je radna grupa (FBA, RFBiH i FMF) usuglasila tekst prednacrta ZoRFBiH, FMF je izvijestio FBA da je prijedlog ovog zakona usvojen u formi nacrta od Vlade FBiH i isti je upućen u parlamentarnu proceduru na usvajanje. Nacrt ZoRFBiH nije prošao Dom naroda Parlamenta FBiH, čija je sjednica održana u lipnju 2021. godine;
- ZoL - FBA je u izvještajnom razdoblju sačinila inicijativu za izmjene i dopune ZoL-a, te ih uputila FMF-u.

9.1.3. Evidentiranje i objavljivanje akata FBA

U izvještajnom razdoblju, organizacijski dio FBA nadležan za pravnu podršku je kontinuirano pružao pravnu podršku u normativnim aktivnostima, davao inicijativu ili pružao pravnu podršku u radu drugih organizacijskih dijelova FBA. Navedene aktivnosti su rađene u skladu s internim aktima FBA, odredbama sistemskih zakona kojima je propisan rad SBS-a, suglasno potrebi usklađivanja s normativnim okvirom EU, u suradnji s međunarodnim stručnjacima/konzultantima, interno dobivenim primjedbama i sugestijama ostalih organizacijskih dijelova FBA.

9.1.4. Suradnja s institucijama

U 2021. godini obavljene su i sljedeće aktivnosti:

- s Federalnim zavodom za programiranje razvoja – podgrupa „Makroekonomska stabilnost i odgovorne javne institucije“, okončan je rad usvajanjem Strategije razvoja FBiH 2021-2027. na kojoj je participirala FBA;
- kontakt s Antikorupcijskim timom Vlade FBiH, koji je dostavio Akcijski plan za borbu protiv korupcije po kojem je FBA dužna u narednom razdoblju provoditi aktivnosti. U izvještajnom razdoblju su okončane pripremne radnje za realizaciju navedenog;
- koordiniranje i neposredno sudjelovanje u radu na odgovorima iz Poglavlja 4 EU Upitnika u okviru čega su obavljane aktivnosti u vezi s metodologijom izrade Programa integriranja BiH u EU, davanje suglasnosti na prijedlog prioriteta koji se imaju transponirati u domaćem zakonodavstvu u vezi s metodologijom izrade Programa integriranja BiH u EU, te dostavljanje komentara na prezentirani plan aktivnosti za naredne faze izrade Programa integriranja BiH u EU;
- komunikacija s DEI prema potrebi i dostavljenim dopisima i dr.

9.1.5. Ostale aktivnosti pravne podrške

Pored planiranih poslova i zadataka, u 2021. godini obavljale su se i sljedeće aktivnosti:

- praćenje zakonodavnog okvira po kojem je FBA dužna postupati, s posebnim akcentom na praćenje zakonske regulative koja se odnosi na postupanje FBA u odnosu na SBS;
- sudjelovanje u izradi odgovora na postavljene upite pravnih i fizičkih osoba, FMF-a, koji su se odnosili na nadležnost FBA ili na rad SBS-a. Ukupno je odgovoreno na 143 postavljena upita, traženo mišljenje i tri poslanička pitanja;
- vođenje evidencije ugovora koje je FBA zaključila s dobavljačima u postupku provedenih javnih nabava, te kontinuirano i neposredno sudjelovanje u radu imenovanih povjerenstava za provođenje postupka javnih nabava u FBA, izradi i provjeri tenderske dokumentacije, izradi i kontroli prijedloga ugovora, odluka, rješenja i dr.;
- izvršene potrebne radnje po Zaključku Vlade FBiH u vezi s dostavljanjem eventualnih sugestija na „Principe koordinacije u procesu europskih integracija na razini FBiH“;
- kontinuirano ažuriranje pravno-regulatornog okvira u kojem FBA i SBS postupaju;
- izrada odgovora na upitnik koji je dobiven od Antikorupcijskog tima Vlade FBiH;
- pravna podrška u organiziranju unutarnje službe za zaštitu imovine i osoba u FBA - tehnička i fizička zaštita, postupanje prema nadležnom MUP-u;
- pravna podrška u aktivnostima FBA koje su se odnosile na dvije banke koje su u likvidaciji;
- postupanje po predmetima koji su se odnosili na zahtjeve za pristup informacijama po Zakonu o slobodi pristupa informacijama u FBiH, te shodno spomenutom Zakonu izrada rješenja. Tijekom 2021. godine obrađeno je 24 zahtjeva za pristup informacijama u smislu donošenja rješenja FBA. Sukladno zakonskoj obvezi prema Zakonu o slobodi pristupa informacijama u FBiH dostavljena su izvješća o zaprimljenim i obrađenim predmetima Parlamentu FBiH i Ombudsmanu za ljudska prava BiH;
- dostava informacija, podataka i odgovora po zahtjevima sudova, tužiteljstava i institucija s javnim ovlaštenjima. Obrađeno je 30 predmeta podnesenih od strane nadležnog suda ili tužiteljstva, policijske uprave, porezne uprave ili drugog organa.

9.2. Poslovi zastupanja FBA

Poslovi zastupanja FBA u 2021. godini odnosili su se na sljedeće aktivnosti:

- 1) izrada prekršajnih naloga po izvršenim kontrolama u SBS, te otprema istih, kao i unošenje izdanih prekršajnih naloga u Registar novčanih kazni i u evidenciju. Tijekom 2021. godine, nakon izvršene posredne i neposredne kontrole FBA izdato je 12 prekršajnih naloga i to:
 - četiri prekršajna naloga za banke i odgovorne osobe u banci, te dioničare banke i
 - osam prekršajnih naloga za MKO i odgovorne osobe u MKO.Tijekom 2021. godine pokrenuto je sudsko odlučivanje za dva prekršajna naloga po izdanim prekršajnim nalogima FBA;
- 2) zastupanje FBA pred sudovima u postojećim sudskim predmetima (upravni sporovi, parnični postupci, radno-pravni sporovi, kazneni postupci i ostali) u ukupno 40 sudskih postupaka, sa sljedećom klasifikacijom prema vrsti postupka:
 - šest predmeta upravnog spora
Od šest upravnih sporova, u izvještajnom razdoblju postupci u dva predmeta miruju, tri predmeta su u tijeku, a jedan predmet je upućen na Vrhovni sud FBiH radi odlučivanja po zahtjevu za izvanredno preispitivanje odluke;
 - 14 parničnih postupaka
Od 14 parničnih postupaka u izvještajnom razdoblju pravomoćno su okončana tri predmeta gdje je donesena drugostupanjska presuda u korist FBA, dva predmeta su po žalbi na prvostupanjsku presudu pred Kantonalnim sudom u Sarajevu, pet predmeta su u tijeku, četiri postupka su u fazi mirovanja i u jednom predmetu Sud je donio Rješenje kojim se oglašava stvarno nenadležnim;
 - 17 radno-pravnih postupaka
Od 17 radno-pravnih postupaka, pred prvostupanjskim sudom tijekom 2021. godine nalazi se šest predmeta u tijeku i 11 u postupku odlučivanja po žalbi pred Kantonalnim sudom u Sarajevu;
 - dva postupka likvidacije i stečaja pokrenuta 2019. godine su i dalje u tijeku i
 - jedan prekršajni postupak je pokrenut u 2021. godini i isti je u tijeku;
- 3) praćenje i analiza rada vanjskih pravnih savjetnika i odvjetnika u predmetima koji zahtijevaju angažman istih. FBA su, tijekom 2021. godine, zastupala dva odvjetnika u 17 sudskih postupaka koji su pokrenuti po osnovama koje se ne odnose na poslove iz okvira zakonom propisane nadležnosti FBA i aktivno je koordiniran rad odvjetnika, dostavljane su potrebne informacije, podaci i dokumentacija s ciljem uspješnog vođenja predmetnih postupaka;
- 4) podrška radu Drugostupanjskoj komisiji. U izvještajnom razdoblju Drugostupanjska komisija zaprimila je i provela postupak po deset žalbi dostavljenih na izdata prvostupanjska rješenja FBA. U pogledu zaprimljenih žalbi održano je deset sjednica Drugostupanjske komisije i izdano deset rješenja kojima je odlučeno po zaprimljenim žalbama. Organizacijski dio FBA nadležan za poslove zastupanja je tijekom 2021. godine pružao administrativnu podršku, pripremao dokumentaciju i pratio izvršenja akata Drugostupanjske komisije u SBS-u iz nadležnosti FBA;
- 5) rad u postupcima po zahtjevima za oslobađanje od obveze jamstva. FBA je tijekom 2021. godine zaprimila tri preporuke Ombudsmana koje su se odnosile na zahtjeve za oslobađanje od jamstva. Od ukupno tri predmeta, svi su riješeni u 2021. godini, te su svi predmetni zahtjevi odbijeni kao neosnovani;
- 6) rad na prigovorima pravnih osoba na rad SBS-a. U 2021. godini obrađen je 71 prigovor. Predmeti su se odnosili na prigovore pravnih osoba u odnosu na rad i postupanje banaka,

dok FBA tijekom 2021. godine nije zaprimila prigovore na rad i postupanje MKO i leasing društva. FBA je četiri predmeta uputila drugim institucijama (ABRS i Ombudsman), dok jedan predmet nije tretiran kao prigovor.

9.3. Poslovi licenciranja

U izvještajnom razdoblju, sukladno odredbama ZoA, zakonima kojima se regulira rad i poslovanje SBS, podzakonskim aktima FBA koje se odnose na izdavanje suglasnosti, kao i drugim zakonima i podzakonskim aktima, FBA je obavljala poslove izdavanja dozvola, suglasnosti i odobrenja po zahtjevima SBS i drugih ovlaštenih osoba.

9.3.1. Poslovi licenciranja banaka

U izvještajnom razdoblju, organizacijski dio FBA nadležan za licenciranje je obavio sve planirane aktivnosti. U dijelu licenciranja banaka izvršeni su sljedeći poslovi:

- otvaranje organizacijskih dijelova banaka
U 2021. godini banke su, uz suglasnost FBA, reorganizirale mrežu poslovnih jedinica tako što su u većoj mjeri mijenjale organizacijski oblik, organizacijske pripadnosti ili adrese u sjedištu postojećih organizacijskih dijelova, ali i ukidanje nekih organizacijskih dijelova. Za sve pojedinačne promjene obavljala se analiza i davalo odobrenje. Kod banaka sa sjedištem u FBiH bilo je ukupno 18 promjena od čega se najveći dio odnosi na promjene naziva (jedna banka) ili sjedišta organizacijskih dijelova banaka (osam banaka), zatim promjenu pripadnosti organizacijskih dijelova (sedam banaka), osnovana su dva nova organizacijska dijela, a zatvoreno je 11 organizacijskih dijelova;
- stjecanje ili povećanje kvalificiranog udjela u banci
Navedena suglasnost zahtijeva kompleksniju obradu, suradnju s ostalim organizacijskim dijelovima FBA i suradnju s drugim relevantnim institucijama (porezni organi, nadležni MUP, registracijski sud, nadležne institucije iz drugih država u slučaju da je podnositelj zahtjeva strana osoba i sl.). U 2021. godini izdano je osam suglasnosti za stjecanje, a odnose se na stjecanje kvalificiranog udjela u jednoj banci, te jedan zaključak zbog odustajanja u predmetu indirektnog stjecanja kvalificiranog udjela u banci;
- izbor članova nadzornog odbora i imenovanje članova uprave banke
Pored obrade dokumentacije, odnosno same procjene ispunjenosti kriterija za svakog predloženog kandidata, sukladno podzakonskim aktima FBA, sa svim kandidatima se obavlja intervju. Kod svake obrade zahtjeva za kandidate koji obavljaju ili su obavljali rukovodne funkcije u SBS izvan BiH provjerava se „fit&proper“ kriterij s nadležnim regulatorima u tim zemljama. U 2021. godini izdane su 22 suglasnosti za promjene u nadzornim odborima šest banaka, te 23 suglasnosti za promjene u upravama sedam banaka;
- dopunski kapital banke - izdana je jedna suglasnost za uključivanje sredstava subordiniranog duga u stavku dopunskog kapitala, jedna suglasnost za isključivanje sredstava subordiniranog duga iz obračuna dopunskog kapitala, te jedna suglasnost za uključivanje revidirane dobiti u temeljni kapital;
- emisije i konverzije dionica - izdana je jedna suglasnost ove vrste u 2021. godini;
- odobrenje za vanjsku reviziju - u koordinaciji s organizacijskim dijelom FBA za nadzor poslovanja banaka, izdano je sedam suglasnosti za vanjsku reviziju u bankama za 2021. godinu;

- odobrenje za vanjsku reviziju IS banke - u koordinaciji s organizacijskim dijelom FBA za kontrolu IS, u 2021. godini izdano je 14 odobrenja za imenovanje neovisnog vanjskog revizora za reviziju IS banke za 2021. godinu;
- suglasnost za statusnu promjenu pripajanja banke - u 2021. godini realizirana je jedna statusna promjena pripajanja dvije banke, na temelju rješenja FBA izdanog u 2020. godini, te je na temelju toga jednoj banci u 2021. godini oduzeta dozvola za rad.

9.3.2. Poslovi licenciranja MKO

U dijelu licenciranja MKO izvršeni su sljedeći poslovi:

- izdavanje dozvole za rad, odnosno rad i osnivanje organizacijskog dijela u FBiH za novi MKD/MKF sa sjedištem u RS-u - izdana je dozvola za dva MKO sa sjedištem u RS-u za osnivanje i rad četiri nova organizacijska dijela u FBiH;
- otvaranje organizacijskih dijelova MKD/MKF - izdane su suglasnosti za 20 novih organizacijskih dijelova;
- izbor članova organa MKD/MKF - izdane su četiri suglasnosti za direktore, kao i jedno rješenje FBA kojim se odbija zahtjev za izdavanje prethodne suglasnosti za predloženog kandidata i deset suglasnosti za članove upravnog odbora/nadzornog odbora u pet MKO sa sjedištem u FBiH;
- izmjena statuta - izdano je pet suglasnosti na izmjenu statuta;
- odobrenje za vanjsku reviziju - izdano je 13 suglasnosti za izbor neovisnih revizorskih kuća;
- oduzete dozvole za rad - oduzeta je dozvola za rad jednoj MKO, te je slijedom toga doneseno rješenje FBA o prijenosu preostale imovine na drugu MKO.

9.3.3. Poslovi licenciranja leasing društava

U 2021. godini vezano za poslove licenciranja leasing društava izvršeni su sljedeći poslovi:

- izdavanje dozvole za rad - izdana je dozvola za rad jednom leasing društvu;
- izbor članova uprave - izdano je pet suglasnosti za članove uprave, kao i jedno rješenje FBA o odbijanju zahtjeva za izdavanje prethodne suglasnosti za imenovanje člana uprave. Za članove nadzornih odbora, u skladu s podzakonskim aktima, FBA ne izdaje suglasnosti, ali provjerava ispunjenost kriterija;
- odobrenje za vanjsku reviziju - izdane su četiri suglasnosti.

10. PODRUŽNICA MOSTAR

Djelokrug poslova Podružnice Mostar odnosi se na pružanje podrške nadležnim organizacijskim dijelovima u postupcima iz nadležnosti FBA, a posebno podrške u djelokrugu poslova organizacijskog dijela FBA nadležnog za nadzor poslovanja NFI, formiranja izvještajnih zahtjeva i validacijskih pravila za prikupljanje i obradu podataka iz NFI i unutar FBA. Također, ovaj organizacijski dio FBA obrađuje zahtjeve i predlaže izdavanje ili odbijanje izdavanja suglasnosti za kupoprodaju plasmana, sudjeluje u procesima arhivskog poslovanja FBA, daje podršku i sudjeluje u procesima u vezi s rezervnom lokacijom IS FBA i procesima upravljanja kontinuitetom poslovanja i oporavka IKT procesa i sustava.

10.1. Poslovi podrške iz segmenta kupoprodaje plasmana banke

Poslovi podrške iz segmenta kupoprodaje plasmana odnosili su se na sljedeće aktivnosti:

- pružanje podrške oko analize ispunjenosti, kako općih tako i posebnih uvjeta, ako se radi o materijalno značajnim iznosima, po dostavljenim zahtjevima za prodaju dospjelih nenaplaćenih plasmana banke (obrađena su dva zahtjeva za izdavanje suglasnosti o ispunjenosti uvjeta za kupoprodaju plasmana banke na temelju kojih je FBA dvjema bankama dala suglasnost za zaključenje ugovora o kupoprodaji plasmana, te je obavljena kontrola izvješća o izvršenoj prodaji plasmana);
- u suradnji s organizacijskim dijelova FBA za IKT, završene su aktivnosti kreiranja izvještajnog obrasca KUPO-1 o izvršenoj kupoprodaji plasmana u sustavu BH-BATIS/BA-TEDIS, te je bankama omogućena dostava podataka elektroničkim putem.

10.2. Poslovi pružanja podrške nadležnim organizacijskim dijelovima FBA

Poslovi pružanja podrške nadležnim organizacijskim dijelovima FBA u postupcima iz nadležnosti FBA primarno su se obavljali kroz sudjelovanje u kontrolama SBS. Podružnica Mostar je sudjelovala u pet neposrednih kontrola, od toga u četiri ciljne i jednoj opsežnoj kontroli. Obavljene kontrole se odnose na segment leasing i faktoring poslovanja.

10.3. Ostali poslovi Podružnice Mostar

Vezano za zahtjeve i potrebe FBA, Podružnica Mostar je obavljala i ostale poslove i to:

- sačinjavanje dopisa koji sadrže odgovore na zaprimljene upite, pojašnjenja i instrukcije vezane za primjenu Odluke o kupoprodaji plasmana banke;
- u suradnji s organizacijskim dijelom FBA nadležnim za nadzor poslovanja NFI izvršen je unos mjesečnih izvješća o EKS banke koja se bavi leasing poslovima u sustavu BH-BATIS, te je pružena podrška u finalnoj izradi kvartalnih planova neposrednih nadzora;
- u suradnji s organizacijskim dijelom FBA za IKT kreiran je zaseban odjeljak Podružnica Mostar za vođenje elektroničke arhive i dostave dokumentacije elektroničkim putem u BH-BATIS;
- u suradnji sa zajedničkim funkcijama FBA završene su aktivnosti najma dodatnih poslovnih prostorija za potrebe Podružnice Mostar. Podružnica Mostar je sudjelovala u radu tri povjerenstva FBA.

11. POSEBNE AKTIVNOSTI FBA

11.1. Međunarodne aktivnosti FBA i međuinstitucionalna suradnja

Nastavljene su aktivnosti i u 2021. godini na jačanju i unapređenju suradnje, kako s domaćim, tako i s međunarodnim financijskim institucijama, te regionalnim i drugim organizacijama, kao i jačanju bilateralne i multilateralne suradnje s bankarskim regulatorima iz zemlje i regije i šire, na temelju postojećih i novih sporazuma o suradnji i razmjeni informacija.

U 2021. godini potpisan je Sporazum o suradnji sa IDDEAA, kojim je omogućen pristup FBA evidencijama IDDEAA-e, olakšano poslovanje SBS i omogućena veća pristupačnost usluge građanima i pravnim osobama. Također, inicirane su aktivnosti prema SRB s ciljem uspostave

memoranduma o suradnji, čije se potpisivanje očekuje u narednoj godini, što predstavlja preduvjet za prisustvo supervizora FBA na rezolucijskim kolegijima. Pripremljen je i najvećim dijelom usuglašen nacrt MoU iz segmenta restrukturiranja banaka sa AOD-om, CBBH i ABRSo-om.

FBA razmjenjuje informacije i sudjeluje na međunarodnim kolegijima supervizora za banke čije je sjedište bankarskih grupa u Sloveniji, Austriji i Hrvatskoj. Nastavljena je i suradnja sa ECB-om kroz razmjenu informacija i sudjelovanje na kolegijima banaka koji su pod nadzorom ECB-a i redovnim godišnjim sastancima, kao i sa EBA-om.

S obzirom na značaj banaka članica međunarodnih grupa za bankovni sustav i financijsku stabilnost, unapređenje suradnje sa supervizorima matičnih grupa u domeni razmjene informacija, zajedničke ocjene profila rizika grupacije i pojedinačnih banaka, ocjene planova oporavka, zajedničkog djelovanja, interakcije s bankarskim grupama i jačanja spremnosti na krizne situacije, bit će u fokusu supervizorskog djelovanja i u narednom razdoblju.

Značajne aktivnosti FBA odnosile su se i na sudjelovanje u misijama/posjetama međunarodnih financijskih organizacija (MMF, SB, ECB i dr.) po pitanju informacija i analiza kretanja u bankovnom sustavu FBiH i jačanju bankarske supervizije. Tijekom 2021. godine FBA je aktivno sudjelovala i u radu BSCEE.

U izvještajnoj godini nastavljena je suradnja sa CBBiH na provođenju top-down stres testova i NTOS, razmjeni podataka o FSI's i dr., a sa AOD-om u okviru redovne razmjene informacija. Sa ABRSo-om, pored redovne razmjene informacija, ostvaruje se suradnja vezano za izradu nove regulative, oblasti posrednog i neposrednog nadzora, a za banke koje posluju na području oba entiteta izvršene su i međusobne prezentacije ključnih SREP nalaza i ocjena.

FBA aktivno sudjeluje u radu radnih grupa za Europske integracije, te je preko imenovanih predstavnika sudjelovala u radu radnih grupa koje se odnose na ekonomske kriterije, slobodno kretanje kapitala, financijske usluge, monetarnu i ekonomsku politiku i zaštitu potrošača. U skladu sa svojim nadležnostima FBA sudjeluje u radu Pododbora za ekonomska i financijska pitanja i statistiku i Pododbora za unutarnje tržište i konkurenciju.

U 2021. godini nastavljena je suradnja sa UBBiH, AMFI i UDLBiH vezana za primjenu postojećeg regulatornog okvira, njegovog tumačenja i prijedloga za njihovu izmjenu, te proces donošenja novog regulatornog okvira za poslovanje i nadzor SBS-a.

11.2. Posebni projekti FBA od značaja za razvoj regulative i supervizije SBS

Nakon implementacije i pune primjene novog supervizorskog okvira - SREP, uslijedile su aktivnosti na izradi internog akta koji treba obuhvatiti sve supervizorske aktivnosti iz posrednog nadzora, kao i aktivnosti na izradi akta za supervizorsku procjenu primjene MSFI 9, a u okviru projekta SB - Projekt jačanja bankarskog sektora. Dokument Operativne procedure za posredni nadzor banaka sačinjen je na temelju važećeg regulatornog okvira za bankovni sustav, međunarodnih i općeprihvaćenih načela i standarda za obavljanje bankarske supervizije, kao i dosadašnje supervizorske prakse i iskustava. Projekt jačanja bankarskog sektora okončan je krajem lipnja 2021. godine.

Značajnu tehničku pomoć FBA u jačanju supervizije banaka pruža i USAID FINRA projekt kroz dugogodišnji projekt tehničke pomoći usmjerene na izgradnju kapaciteta za superviziju i restrukturiranje banaka. U okviru USAID FINRA projekta, FBA je nastavila obavljati planirane aktivnosti na daljnjem jačanju kapaciteta za efikasnu superviziju banaka i restrukturiranje banaka, s već započetim projektima na implementaciji podzakonskog okvira za NSFR, izmjenama i dopunama regulatornog okvira za interno upravljanje u bankama, implementaciji FINREP-a u smislu izrade podzakonskog okvira, obrazaca za izvješćivanje, smjernica, validacijskih pravila i alata za FINREP, izgradnji kapaciteta za funkciju podrške superviziji (modeli, stres testovi, izrada metodologija, standarda i procedura, izvješćivanja), kao i ažuriranju metodologije za NTOS i dr. FBA je u drugom kvartalu 2021. godine usvojila novu regulativu o sustavu internog upravljanja u banci, te podzakonski okvir u kojem su propisani kvantitativni zahtjevi za NSFR. Vezano za projektni zadatak pregleda i ocjene ILAAP-a koje su komercijalne banke bile u obvezi dostaviti na procjenu FBA u 2021. godini, pružena je pomoć entitetskim agencijama za bankarstvo i izvršen je pregled i ocjena izvješća o ILAAP-u.

U segmentu restrukturiranja banaka aktivnosti su usmjerene na daljnjem jačanju kapaciteta u dijelu utvrđivanju ključnih funkcija, usvajanju MREL pristupa, definiranju indikativnog MREL-a, kao i ažuriranje planova restrukturiranja i mogućnost korištenja instrumenta banke za posebne namjene i instrumenta odvajanja imovine. S ciljem unapređenja institucionalnih kapaciteta FBA, u okviru USAID FINRA projekta nastavit će sa pružanjem tehničke pomoći na već započetim aktivnostima vezanim za implementaciju regulatornog okvira.

Također, FBA sudjeluje i u okviru Programa za jačanje kapaciteta središnjih banaka zemalja Zapadnog Balkana usmjerenim prema integraciji u Europski sustav središnjih banaka - ESCB Program. U 2021. godini, aktivnosti su se odvijale u okviru bilateralne suradnje sa OeNB i FMA, stažiranju predstavnika FBA iz oblasti restrukturiranja banaka koje je održano u Narodnoj banci Češke, kao i održanoj radionici u Narodnoj banci Mađarske. Ovaj dvogodišnji projekt se završio 31. 12. 2021., uz mogućnost njegovog nastavka, počevši od druge polovice 2022. godine.

11.3. Edukacija zaposlenih u FBA

Imajući u vidu značaj pravodobne i kontinuirane edukacije postojećeg kadra, a s ciljem unapređenja stručnih i profesionalnih kapaciteta zaposlenih, kao i efikasnosti poslovnih procesa, stabilnijem i kvalitetnijem bankarskom i finansijskom sektoru, FBA je i u 2021. godini značajnu pažnju poklanjala edukaciji svojih kadrova.

Edukacija zaposlenih u FBA, koja je u funkciji jačanja institucionalnih kapaciteta u 2021. godini, održavana je virtualno, s obzirom na izvanrednu situaciju izazvanu pandemijom. FBA je sukladno zahtjevima i potrebama poslova koje obavlja, svojim radnicima omogućila da sudjeluju na virtualnim seminarima, stručnim konferencijama, tečajevima i radionicama. Značajni programi edukacije u 2021. godini realizirani su kroz projekte tehničke pomoći koje pruža SB i USAID FINRA projekt.

Teme koje su obrađene na prethodno navedenim oblicima obuke odnosile su se na:

- bankarsku superviziju unutar Bazelskog okvira;
- procjenu parametara rizika i modeliranje za IRB i MSFI 9;

- ILAAP, NSFR, NTOS, regulatorni okvir i stres testiranje u EU, NPL;
- interno upravljanje i unutarnju reviziju;
- MRS 12 - Porezi, odgođena porezna imovina/obveze;
- planove oporavka i restrukturiranje;
- ažuriranje MSFI za regulatore;
- SPNiFTA i procjenu rizika od PNiFTA, zloupotrebu kriptovaluta za PNiFTA;
- jačanje prudencijalne supervizije i nadzor „retail“ plaćanja;
- upravljanje „Fintech“ uslugama;
- „Fraud Forum“;
- makroekonomsku analizu za supervizore banaka;
- izradu Programa integriranja BiH u EU i dr.

12. POSLOVI VEZANI ZA IKT PODRŠKU

Nadležni organizacijski dio FBA za IKT podršku obavljao je kontinuirane procese koji su neophodni za uspješno poslovanje FBA i rad ostalih organizacijskih dijelova FBA.

12.1. Poslovi analize procesa i razvoja

U 2021. godini u segmentu poslova koji se odnose na analizu procesa i razvoja IS FBA, izvršene su sljedeće aktivnosti:

- reinženjering aplikacije „Job Manager“ u vidu unapređenja postojećih i uvođenje novih funkcionalnosti. Predmetna aplikacija ima funkciju „Help Desk“ sustava i omogućava evidentiranje korisničkih zahtjeva i praćenje realizacije istih;
- dorada i ažuriranje „Registra banaka“ u okviru sustava BH-BATIS, s ciljem omogućavanja evidencije banaka koje su registrirane u RS-u, a posluju na području FBiH;
- reinženjering i migracija aplikativnog rješenja „Registar MKO“ s „Oracle“ baze podataka na „PostgreSQL“ bazu podataka, s ciljem postojanja svih registara SBS-a u istoj vrsti sustava za upravljanje bazama podataka;
- u segmentu nadzora poslovanja banaka, u okviru sustava BA-TEDIS, implementirani su NSFR regulatorni obrasci (12 obrazaca). Provedene su izmjene i dorade na pet regulatornih obrazaca na LCR modulu, u skladu s predmetnom uputom. U okviru sustava BH-BATIS implementiran je cijeli niz regulatornih izvještajnih upita. Na 44 izvještajna upita provedene su odgovarajuće izmjene u skladu s novim regulatornim okvirom za izvješćivanje. Implementirana su i dva izvještajna upita koji se odnose na izračun SREP indikatora koji se koriste u okviru procjene banaka;
- za potrebe nadzora NFI, u okviru sustava BA-TEDIS, implementirana su dva nova regulatorna obrasca. Kreirana su i implementirana validacijska pravila bazirana na „XBRL“ standardu za 18 regulatornih obrazaca putem kojih MKO izvješćuju prema FBA. U okviru sustava BH-BATIS implementirano je 25 izvještajnih upita, s ciljem provođenja nadzora MKO;
- u okviru sustava BA-TEDIS implementiran je regulatorni obrazac „KUPO - Izvješće o izvršenoj prodaji plasmana“;
- u segmentu specijalističkog nadzora SBS-a omogućeno je regulatorno izvješćivanje banaka koje su registrirane u RS-u, a koje svoje aktivnosti obavljaju na području FBiH, uspostavljanjem „VPN Site-To-Site“ komunikacijskog kanala i ažurirano je 18 agregiranih izvještajnih upita koji uključuju banke iz oba entiteta. U okviru IS FBA implementiran je

- „web“ bazirani servis koji omogućava „javni“ prikaz usluga koje banke pružaju pravnim osobama, te prikaz tarifa naknada koje banke naplaćuju od pravnih osoba za predmetne usluge. Navedeni „javni“ servis predstavlja softversko rješenje koje koristi različite baze podataka koje su implementirane u okviru IS FBA. Radi se o 13 regulatornih obrazaca koji omogućavaju izvješćivanje vezano za otvaranje, vođenje i zatvaranje računa, bezgotovinske platne transakcije, uplate i isplate gotovog novca, korištenje elektroničkih servisa, debitne i kreditne kartice poslovnih subjekata, trajni nalog, naloge prinudne naplate, izvode, izdavanje potvrda, usluge POS terminala i međubankarske naknade kod transakcija debitnom i kreditnom karticom i sl. Predmetni „web“ servis je dostupan preko internetske stranice FBA;
- za potrebe organizacijskog dijela FBA nadležnog za restrukturiranje banaka, provedeno je dizajniranje, razvoj i puštanje u produkcijski režim rada automatizacije procesa za određivanje kritičnih funkcija u banci za poslovne segmente (kreditno i depozitno poslovanje, platni promet, investicijske usluge i aktivnosti na novčanom tržištu). Također, provedeno je dizajniranje, razvoj i puštanje MREL projekta (aplikativnog modula za ključne funkcije banke). U okviru sustava BH-BATIS provedena je i nadogradnja 14 izvještajnih upita;
 - u okviru aplikativnog modula „Financijsko računovodstvo“ sustava BH-BATIS, implementirana je izvještajna funkcionalnost koja omogućava „export“ knjige ulaznih faktura (KUF) u .xlsx format na bazi definiranih ulaznih parametara. Razvijen je novi aplikativni modul „Obračun plaća“ koji će u 2022. godini zamijeniti postojeće aplikativno rješenje;
 - s ciljem osiguranja funkcionalnosti upravljanja pristupom i BA-TEDIS sustava putem kojih SBS obavljaju regulatorno izvješćivanje prema FBA, provedene su aktivnosti na predmetnim razvojnim i produkcijskim sustavima u pogledu ažuriranja programskog jezika na aktualnu verziju, migracije aplikativnog „frameworka“ na aktualnu verziju, ažuriranje programskih biblioteka i izmjene izvornog programskog koda sukladno zahtjevima nove verzije programskog jezika i aplikativnog „frameworka“. Sa stanovišta osiguranja funkcionalnosti sustava BH-BATIS koji koriste radnici FBA, izvršeno je ažuriranje programskog jezika na aktualnu verziju, ažuriranje programskih biblioteka i izmjena izvornog programskog koda sukladno zahtjevima nove verzije programskog jezika;
 - implementacija „Search“ modula za pronalaženje regulatornih izvješća u okviru sustava BA-TEDIS. Predmetni sustav je dostupan SBS s ciljem obavljanja regulatornog izvješćivanja prema FBA;
 - razvoj programskih skripti putem kojih je izvršeno kopiranje dokumenata sa „NAS Storage“ uređaja na „CEPH Storage“ uređaj (kopiranje *.pdf, *.doc i drugih vrsta dokumenata);
 - u okviru modula „Document management“ i „File management“ sustava BH-BATIS, provedene su aktivnosti koje su omogućile korištenje „CEPH Storage“ uređaja na koji je omogućeno pohranjivanje korisničkih dokumenata;
 - redovni poslovi na održavanju aplikativnih sustava FBA-STATISTIKA, BA-TEDIS i BH-BATIS, te podrška korisnicima koji koriste predmetne sustave u okviru redovnih aktivnosti;
 - administracija sustava „Document tracking“ (sustav za skeniranje, pohranjivanje i dostavljanje poslovne dokumentacije), „Document management“ i „File management“ prema zahtjevima organizacijskih dijelova FBA;
 - administracija sustava „Kontrola radnog vremena i prolaza“ sukladno zahtjevima organizacijskih dijelova FBA. Administracija se odnosi na zahtjeve za izradu pristupnih RFID kartica za nove radnike FBA, aktiviranje i deaktiviranje postojećih RFID pristupnih kartica, dodjelu/oduzimanje pristupnih prava, promjenu izvještajnih kategorija radnika FBA u okviru UNILAB sustava;

- postavljenja dokumentacije u okviru kategorije „Interni akti“ sustava BH-BATIS na zahtjev organizacijskih dijelova FBA.

12.2. Poslovi administracije i podrške

U 2021. godini, u segmentu poslova koji se odnose na IKT administraciju i podršku IS FBA, izvršene su sljedeće aktivnosti:

- administracija sustava „Document tracking“ vezano za sistemski segment posla;
- konfiguriranje i izdavanje računarske opreme za postojeće i nove radnike FBA;
- nadogradnja memorije određenog broja računala zaposlenika FBA s ciljem povećanja brzine predmetnih računala;
- implementiranje „VPN Site-To-Site“ komunikacijskog tunela između FBA i SBS-a u svrhu osiguranja tehničkih pretpostavki za uspostavljanje regulatornog izvješćivanja prema FBA;
- nadzor i održavanje virtualizacijskih platformi u okviru kojih su implementirani virtualni serveri koji se koriste za potrebe radnika FBA;
- redovni poslovi na održavanju IT sustava FBA;
- redovni poslovi na održavanju sustava koji se koriste od strane radnika SBS-a;
- redovni poslovi na održavanju i nadzoru sustava „Active Directory“, elektroničke pošte, WI-FI sustava FBA, te infrastrukture pisača i skenera;
- unaprijeđena su sigurnosna pravila na firewall-u FBA;
- u okviru IT infrastrukture u Podružnici FBA u Mostaru, implementiran je „AD controller“ s ciljem uspostave rezervnog informatičkog centra FBA;
- održavanje pristupnih komunikacijskih kanala prema SBS-u putem kojih se obavlja regulatorno izvješćivanje prema FBA, održavanje VPN infrastrukture (WAN), te održavanje lokalne računalne mreže (LAN) u okviru prostora FBA;
- redovni poslovi na održavanju sustava koji radnicima FBA omogućava VPN udaljeni pristup prema resursima IS FBA;
- na aktivnom mrežnom uređaju, koji u okviru IS FBA ima funkciju VPN koncentratora, omogućen je „SSL-VPN“ portal koji osigurava VPN udaljeni pristup prema resursima IS FBA. Predmetna funkcionalnost koristi se u slučajevima kada VPN klijent na računalima radnika FBA iz određenog razloga nije u funkciji, a postoji zahtjev za „promptnu“ uspostavu VPN udaljenog pristup prema IS FBA;
- tehnička pomoć u procesu objavljivanje informacija, akata i različitih formi dokumenata u okviru odgovarajućih kategorija internetske stranice FBA;
- održavanje i nadzor infrastrukture sustava koja osigurava ažurnost AV definicija i zaštitu resursa IS FBA od malicioznog koda;
- održavanje redovnih „update“ procesa putem WSUS sustava (eng. Windows Server Update Services), a koji se odnose na ažurnost „Microsoft Updatea“ na resursima IS FBA;
- održavanje DHCP sustava i otklanjanje problema u operativnom radu predmetnog sustava;
- nadzor sustava „WAF-Web Application Firewall“. Sustav „WAF“ predstavlja specifičnu kategoriju aplikativnih „firewalla“ koji filtrira, kontrolira i blokira HTTP promet koji je usmjeren prema javnim servisima FBA, kao i HTTP promet koji je usmjeren od strane javnih servisa FBA prema internetskoj strani;
- nadzor sustava „EFA-E-mail Filter Appliance“. Sustav „EFA“ pripada kategoriji „E-mail Filter“ firewalla i isti filtrira e-mail promet u svrhu detektiranja i blokiranja e-mail spamova i virusa, odnosno malicioznih e-mailova. Predmetni sustav je postavljen ispred FBA sustava elektroničke pošte i njegova funkcija je da izvrši filtriranje e-mail prometa koji dolazi s bilo

kojeg uređaja, odnosno da izvrši filtriranje svake e-mail poruke u svrhu detektiranja i blokiranja malicioznih e-mailova;

- redovni poslovi na održavanju i nadzoru sustava koji se koristi za izradu rezervnih kopija podataka resursa IS FBA, kao i preuzimanje kopija podataka banke u likvidaciji;
- tijekom 2021. godine započete su aktivnosti na uspostavljanju funkcionalnosti koja treba omogućiti zaštitu podataka koji su pohranjeni na prijenosnim računalima radnika FBA;
- provedeno je testiranje „Politike računa“ (eng. Account Policies) sustava „Active directory“, što je uključivalo testiranje „Politike lozinki“ i „Politike otključavanja/zaključavanja“ domenskih računa;
- provedena je revizija računa koji su kreirani u okviru sustava „Active Directory“ i sustava elektroničke pošte;
- dostava snimaka s nadzornih kamera FBA, a po zahtjevu policijskih agencija.

12.3. Ostale aktivnosti IKT podrške

U 2021. godini izvršene su sljedeće eksternalizirane aktivnosti:

- razvoj i održavanje systemske i mrežne infrastrukture IS FBA, održavanje sustava za kontrolu prolaza i radnog vremena, te alarmnog nadzora u prostorima FBA, održavanje sustava za klimatizaciju server sobe FBA;
- protupožarna zaštita server sobe FBA;
- usluge internet provajdera;
- servisiranje pisača i skenera.

Također, u promatranom razdoblju izvršene su i sljedeće aktivnosti:

- sačinjena je tehnička dokumentacija koja se odnosila na nabavu licenci sustava za zaštitu resursa IS FBA od Cyber napada;
- sačinjena je tehnička specifikacija koja se odnosila na nabavu Microsoft licenci, kao i na nabavu licenci sustava za upravljanje rezervnim kopijama podataka resursa IS FBA;
- sačinjena je tehnička dokumentacija koja se odnosila na nabavu licenci sustava za zaštitu resursa IS FBA od malicioznog koda, kao i na nabavu licenci virtualizacijskog sustava;
- sačinjena je tehnička dokumentacija za nabavu licenci sustava „JetBrain Full Product Pack“, a za potrebe razvoja i održavanja aplikativnih sustava IS FBA, kao i za nabavu računalne opreme za potrebe radnika FBA;
- kvalitativni i kvantitativni prijem IT robe, obavljen u skladu sa zaključenim ugovorima;
- dokumentiranje administratorskih kredencijala putem kojih se obavlja pristup resursima IS FBA.

13. ZAJEDNIČKE FUNKCIJE U FBA

Zajedničke funkcije u FBA, kao poslovna funkcija nadležna za pružanje podrške radu FBA, djeluje u područjima općih, kadrovskih, računovodstveno-financijskih i poslova informiranja javnosti sukladno programskim ciljevima i zahtjevima radnih procesa. Organizacijski dio FBA u okviru kojeg su zajedničke funkcije FBA sudjelovao je u aktivnostima koje su definirane Strategijom FBA, a koje predstavljaju preduvjet izrade Strategije razvoja IKT sustava koja je prema Strategiji FBA planirana u 2021. godini. Navedeno je podrazumijevalo provođenje postupka nabave usluge dubinske analize IT sustava, kroz realizaciju odluke UO za nabavu navedene usluge.

13.1. Opći, kadrovski poslovi i poslovi informiranja javnosti

U okviru ovog organizacijskog dijela FBA tijekom 2021. godine kontinuirano su izvršavani svi poslovi iz djelokruga nadležnosti i to: poslovi upravljanja ljudskim resursima, opći poslovi, tehnički poslovi, planiranje i provođenje procesa zapošljavanja, koordiniranje procesa obuka i edukacija, upravljanje procesima razvoja karijere i radne uspješnosti radnika, poslovi prijema, dostave i otpreme pošte i dokumenata, kao i s tim povezani ostali poslovi protokola, poslovi nabava i javnih nabava, poslovi prijevoza radnika, održavanja voznog parka i poslovi informiranja javnosti.

Tijekom izvještajnog perioda obavljane su aktivnosti upravljanja ljudskim resursima, koje se odnose na planiranje ljudskih resursa, profiliranje, procjenu i analizu stanja kadrova, prijem i raspoređivanje kadrova sukladno potrebama radnih procesa, uspostavljanje novih kadrovskih politika, obuka i usavršavanje radnika, te dr. Također, vođene su evidencije iz oblasti radnih odnosa, a u skladu s internim aktima i zakonskim propisima koji uređuju ovu oblast (kadrovska evidencija, evidencija o zaključenim ugovorima iz nadležnosti ovog organizacijskog dijela, ažuriranje podataka i dr.).

U dijelu vođenja evidencija o radnicima, nastavljeno je s razvijanjem interne baze podataka koja sadrži sve relevantne podatke u vezi s radnim odnosom, s ciljem unapređenja funkcioniranja sustava izvješćivanja i efikasnije razmjene informacija. Pokrenut je proces nabave softvera za računovodstvo i kadrove koji će biti implementiran u narednom razdoblju, te se radi sistematiziranje podataka i priprema za migraciju na novi sustav. Izvršeno je popunjavanje nedostajućih podataka u bazi, te usklađivanje istih s potrebama vezano za obračun plaća i naknada radnika FBA.

U 2021. godini, uslijed izmjena u organizaciji i sistematizaciji pojedinih poslova u FBA, pripremljeni su novi ugovori o radu za radnike organizacijskih dijelova u kojima su nastale promjene. Također, izvršeni su i poslovi internih premještaja radnika u skladu s potrebama posla i organizacije rada. Obavljane su aktivnosti i na razvoju unificiranog obrasca koji se koristi za procjenu sposobnosti i ocjenu rezultata rada radnika koji se nalaze na probnom radu.

Sukladno propisanim procedurama, primjenom Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH, provedeno je više postupaka prijema novih radnika putem javnog oglašavanja, kao i interno raspoređivanje radnika na nova radna mjesta, prema planu prijema kadrova, a sukladno programu rada i planu poslovanja za izvještajnu godinu (objava oglasa, formiranje povjerenstava, pružanje podrške radu povjerenstava u izradi akata/zapisnika o radu, evaluacije kandidata, pripremanje prijedloga odluka o izboru, rješavanje prigovora na odluke o izboru i druge radnje u vezi s vođenjem procesa izbora kandidata).

FBA je u skladu s planiranim aktivnostima tijekom 2021. godine zaposlila ukupno deset novih radnika. Svi su zaposleni na temelju raspisanih javnih oglasa za prijem u skladu s federalnom regulativom i internim aktima kojima je uređena predmetna materija. Također, tijekom izvještajne godine, FBA je napustilo pet radnika (odlazak u mirovinu, sporazumni raskid radnog odnosa i dr.). Raspoređivanje ljudskih resursa obavljano je sukladno planiranim potrebama organizacijskih dijelova, a na temelju zahtjeva rukovoditelja organizacijskih dijelova FBA, u cilju osiguranja uvjeta za kvalitetno obavljanje poslova koji proizlaze iz njihove nadležnosti, odnosno održavanja poslovanja FBA.

Tijekom 2021. godine provedene su aktivnosti na donošenju novih internih akata i ažuriranju postojećih vezano za unutarnje ustrojstvo i sistematizaciju poslova u FBA, kontinuitet poslovanja i krizno upravljanje, pravilnika o radu, smjernica za planiranje i izvješćivanje. Djelovanje ovog organizacijskog dijela bilo je usmjereno i na izradu općih i pojedinačnih internih akata iz područja radno-pravnih odnosa (ugovori, rješenja, potvrde, uvjerenja i dr.), kao i rješavanje određenih kadrovskih pitanja u oblasti radno-pravnih odnosa (vođenje radnih sporova i dr.).

U skladu sa Zakonom o javnim nabavama i podzakonskim aktima koji proizlaze iz istog, nabavljane su robe i usluge za potrebe FBA uz primjenu odgovarajućih postupaka javnih nabava. Navedeno podrazumijeva poslove izrade tenderskih dokumentacija, formiranja povjerenstava, objavljivanje postupaka i obavještenja u vezi s njihovim provođenjem na portalu javnih nabava, izradu odluka, zaključaka, izjašnjenja po žalbama ponuđača, ugovora, okvirnih sporazuma i drugih akata iz ove oblasti (korišteni otvoreni postupci nabave, konkurentski zahtjevi za dostavu ponuda, direktni sporazumi, te postupci uz primjenu Pravilnika o postupku dodjele ugovora o uslugama iz Aneksa II. dio B ovoga Zakona).

Uz ostalo, provedeni su i okončani postupci sljedećih nabava: usluga internog bifea, usluga čišćenja, nabave softverskog osiguranja Microsoft licence i licenci za zaštitu resursa IS od malicioznog koda, usluga iz oblasti odnosa s javnošću i kriznog komuniciranja, nabave goriva, uredskog materijala, sitnog inventara, uredske računalne opreme, usluga osiguranja, usluga održavanja sustava za klimatizaciju i ventilaciju, usluga održavanja telefonske centrale i telefonskih aparata, nabave softverskog rješenja za upravljanje financijama i računovodstvom, usluga sistematskog zdravstvenog pregleda, pravnih usluga, usluga tehničkog savjetovanja, usluge održavanja i popravaka službenih motornih vozila, te drugih roba i usluga predviđenih planom poslovanja i potrebama radnih procesa.

Tijekom izvještajnog perioda pružena je podrška svim organizacijskim dijelovima FBA u vezi prisustvovanjem njenih predstavnika na seminarima, radionicama, domaćim i međunarodnim konferencijama i drugim poslovnim skupovima, koji su zbog izmijenjenih uvjeta poslovanja uzrokovanih pandemijom, u 2021. godini najvećim dijelom održani virtualno, kao i podrška na planu stručnog osposobljavanja i usavršavanja radnika u zemlji i inozemstvu.

U dijelu poslovanja koje se odnosi na uredsko i arhivsko poslovanje, pored svakodnevnih poslova iz te oblasti (zavođenje akata u evidencijske knjige, administrativno-tehnička obrada dokumenata, dostavljanje predmeta u rad organizacijskim jedinicama, rad na aplikaciji za unos, obradu, skeniranje i dodjelu on-line dokumenata organizacijskim jedinicama, vođenje određenih evidencija, arhiviranje predmeta i dr.), obavljani su i radni zadaci u vezi s čuvanjem, održavanjem i klasificiranjem arhivske građe. Također, pokrenut je i proces polaganja stručnog arhivističkog ispita i stjecanja osnovnih i viših stručnih zvanja u arhivskoj djelatnosti za dva radnika raspoređena na dane poslove.

U okviru ovog dijela rada, obavljani su i poslovi:

- upravljanja imovinom (održavanje prostora, uređaja, sustava, opreme i instalacija);
- održavanja voznog parka, računalne, telekomunikacijske, uredske i druge opreme;
- provođenja fizičke i tehničke zaštite prostora (poslovi recepcije, osiguranje/zaštita osoba i imovine - unutarnje fizičko osiguranje, organiziranje tehničke zaštite, ispitivanje

protuprovalnog i video nadzora, te sustava za kontrolu pristupa u poslovne prostorije i evidenciju radnog vremena);

- provođenja preventivnih mjera iz oblasti zaštite od požara, s ciljem sprečavanja nastanka požara i eksplozije, kao i osiguranja uvjeta za efikasnu evakuaciju, a što je sukladno odredbama Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu i internim aktima koji uređuju ovu oblast, uz ispitivanje ispravnosti sustava vatrodajave u objektu, kao i periodičnih pregleda i ispitivanje protupožarnih aparata i hidrantske mreže;
- redovnog čišćenja i održavanja higijene u poslovnim prostorijama;
- kontrole ulaza u poslovne prostorije, te kontrole parkinga i dr.

U zadnjem kvartalu 2021. godine pokrenut je proces formiranja unutarnje službe zaštite u FBA, koji uključuje prvu fazu i to predaju zahtjeva prema nadležnom ministarstvu unutarnjih poslova, prilagođavanje internih akata započetom procesu, prva selekcija radnika koji će biti raspoređeni na poslove tehničke i fizičke zaštite, te upućivanje istih na potrebne edukacije za stjecanje certifikata.

Aktivnosti FBA u oblasti informiranja u 2021. godini odnosile su se na nastavak uspješne interakcije s javnošću. Komunikacija s javnošću FBA se većim dijelom odnosila na odnose s medijima. U 2021. godini plasirano je više od 70 vijesti i priopćenja za tiskane i elektroničke medije, te odgovoreno na više od 100 medijskih upita po pitanju rada na predmetima iz nadležnosti FBA. Informacije o radu FBA dostavljane su elektroničkim i tiskanim medijima u BiH, kao i putem internetske stranice FBA. Pratili su se i analizirali materijali, informacije i izvješća koji se odnose na SBS i rad FBA koji su se objavljivali u sredstvima javnog informiranja i o tome izvješćivao menadžment FBA. U komunikaciji s medijima i javnosti, FBA se pridržavala općeprihvaćenih principa neovisnosti, dostupnosti, etike, te blagovremenosti u pružanju odgovora. U 2021. godini nastavljeno je s realizacijom dugoročne strategije komuniciranja FBA s predstavnicima bosanskohercegovačkih medija, građanima i sveukupnom javnošću. Od strane medija u 2021. godini bilo je ukupno 2.800 objava, od toga najveći broj u rujnu i prosincu 2021. godine. Najveći broj objava zabilježen je na internetskim portalima, zatim u tiskanim i u elektroničkim medijima.

Prilikom komuniciranja s medijima, korišten je velik broj alata, odnosno kreirane su i distribuirane različite informacije, intervjui, izjave, priopćenja i odluke o aktualnim temama, odnosno aktivnostima FBA. Najčešći alat komunikacije bila su priopćenja, kao efikasan način slanja informacija široj javnosti, dostupna na internetskoj stranici FBA. Građani i mediji su preko zvanične mail adrese FBA uputili preko 400 upita. U okviru aktivnosti unapređenja komunikacije s javnošću, u 2021. godini na internetskoj stranici FBA, proširene su postojeće sekcije, te uvrštene nove informativnog karaktera. Izvršena je revizija tekstova objava na internetskoj stranici FBA, te prijevod tekstova na engleski jezik. Posjetiteljima internetske stranice FBA, kao i korisnicima finansijskih usluga na internetu, ponuđen je bogatiji sadržaj informacije o radu FBA, ali i edukacija putem pisanog i video sadržaja.

Svakodnevnim „press clippingom“ iz elektroničkih i tiskanih medija praćeno je izvješćivanje i stavovi medija o FBA. Također, arhivirale su se objave iz tiska i elektroničkih medija, prikupljali su se, elektronski obrađivali i pohranjivali podaci neophodni za potrebe FBA u segmentu informiranja. U BH-BATIS-u je redovno ažurirana i posebna sekcija za arhiviranje medijskih upita, odgovora na medijske upite, priopćenja, fotografija, vanjske komunikacije i „press clipping“ mjesečnih izvješća.

13.2. Računovodstveno - finansijski poslovi

Obavljene aktivnosti u ovom segmentu poslovanja u osnovi obuhvaćaju svakodnevne redovne i periodične radne zadatke koji su obavljani sukladno planiranim programskim ciljevima, uz osiguranje efikasnog finansijskog upravljanja i pouzdanog sustava finansijske kontrole. U okviru ovoga dijela procesa rada izvršeni su niže navedeni poslovi vezani za računovodstveno-finansijsko poslovanje FBA:

- redovni finansijski i računovodstveni poslovi koji obuhvaćaju: knjigovodstveno evidentiranje poslovnih promjena, pripremanje računovodstvene baze za kreiranje finansijskih izvještaja, obračun i isplata plaća, naknada plaća, kao i drugih naknada (po ugovoru o djelu i sl.), vođenje analitičkih evidencija o stalnim sredstvima, sitnom inventaru i bibliotečnom materijalu, blagajnički i administrativno-tehnički poslovi (unos, odobravanje, kontrola i plaćanje primljenih faktura, kontakti s dobavljačima, evidencija plaćanja i dr.), te drugi poslovi i radni zadaci koji se po svojoj prirodi svrstavaju u ovu grupu poslova;
- obračun i naplata prihoda koje FBA ostvaruje po osnovi obavljanja supervizije poslovanja SBS-a, putem naknada koje SBS plaćaju, naknada po osnovi provođenja obrade zahtjeva za izdavanje suglasnosti, dozvola, odobrenja i drugih akata, te obavljanja drugih poslova iz djelokruga rada FBA (provođenje postupaka po žalbama na prvostupanjske akte, izdavanje mišljenja, potvrda, ovjera i sl.), a sve u skladu s odlukama kojima je propisana visina i način plaćanja naknada;
- upravljanje приходima i rashodima, sačinjavanje mjesečnih i kvartalnih analiza o njihovom ostvarenju i odnosu, provođenje politika i procedura za efikasno i efektno upravljanje novčanim sredstvima i bankovnim računima, praćenje stanja raspoloživih sredstava i dr.;
- izrada programa rada, plana finansijskog poslovanja, izvješća o radu i izvješća o finansijskom poslovanju, periodičnih izvješća o poslovanju i drugih akata koji reguliraju finansijsko i računovodstveno poslovanje;
- redovno izvješćivanje Direkcije FBA i UO o izvršenju plana poslovanja i drugim pitanjima značajnim za finansijsko poslovanje;
- provođenje pripremnih radnji za izradu godišnjeg obračuna za izvještajnu godinu, koje obuhvaćaju predbilančne radnje i aktivnosti na organizaciji popisa imovine i obveza, kao kontrolnih postupaka koji prethode izradi i sastavljanju finansijskih izvještaja koji podrazumijevaju rad na usuglašavanju svih sintetičkih i analitičkih knjigovodstvenih evidencija, provođenje kontrole ispravnosti knjiženja i dokumentiranosti proknjiženih poslovnih promjena tijekom godine, utvrđivanje fer vrijednosti pojedinih stavki imovine u skladu sa MRS/MSFL, usuglašavanje potraživanja i obveza, pripremanje podataka za potrebe izrade aktuarskog mišljenja u vezi s primjenom MRS-a 19, te druge poslove u vezi s izradom finansijskih izvještaja;
- aktivnosti na provođenju postupka otuđenja ili uništenja dugotrajne materijalne imovine, kao rashodovanih stavki po ranije obavljenim popisima sredstava koje se vode u poslovnim knjigama kao izvanbilančna evidencija, kao i stavke bilančne aktive koje su istrošene, zastarjele i dotrajale uslijed višegodišnje upotrebe i od čije se upotrebe ne očekuju buduća ekonomska korist;
- poslovi povezani s obavljanjem revizije finansijskih izvještaja, koji se odnose na pripremanje dokumentacije potrebne za provođenja revizijskog procesa;

- dostavljanje propisanih izvješća federalnim organima i institucijama (Porezna uprava i Federalni zavod za statistiku), putem propisanih obrazaca, u skladu sa+ propisima koji uređuju određene oblasti;
- aktivnosti na planu modificiranja (proširenja) postojećih aplikativnih softverskih rješenja koja se koriste pri obračunu plaća, evidentiranju ulaznih računa, stalnih sredstava i sitnog inventara i obračunu amortizacije i dr.

13.3. Financijsko poslovanje FBA

13.3.1. Financiranje rada FBA

Financiranje rada FBA uređeno je odredbama ZoA kojim je definirano da se sredstva za njen rad, kao neprofitne institucije, osiguravaju isključivo iz propisanih naknada koje SBS plaćaju FBA za izdavanje dozvola za rad i za superviziju njihovog poslovanja, kao i naknada za obavljanje drugih poslova iz djelokruga rada FBA. Sredstva se naplaćuju sukladno ZoA i odlukama FBA kojima je utvrđena tarifa naknada koje SBS plaćaju FBA, kao i visina i način njihovog plaćanja.

Naknade koje SBS plaćaju FBA za superviziju njihovog poslovanja sastoje se od godišnjeg linearnog administrativnog dijela koji se uplaćuje u jednakim tromjesečnim obrocima i tromjesečnog varijabilnog dijela od iznosa aktive bilance stanja SBS-a (u promilima) u visini propisanoj odlukama FBA. Prihodi ostvareni od naknada za obavljanje drugih poslova iz djelokruga rada FBA obuhvaćaju ostale naknade koje SBS uplaćuju po osnovi izdanih suglasnosti, odobrenja, zaključaka i drugih akata koje izdaje FBA. Novčane kazne za učinjene prekršaje koje se u skladu sa ZoB-om i ZoA izriču financijskim institucijama i odgovornim osobama tih institucija koje FBA nadzire se uplaćuju u proračun FBiH. U skladu sa ZoA propisano je da se višak prihoda nad rashodima tekućeg obračunskog razdoblja prenosi u narednu poslovnu godinu.

13.3.2. Izvršenje financijskog plana

Prema Računu dobiti i gubitka za razdoblje od 1.1. do 31.12.2021., FBA je ostvarila ukupne prihode u iznosu od 16.405.323,02 KM (prethodna godina: 15.938.825,91 KM), rashodi su iznosili 14.030.535,30 KM (prethodna godina: 13.392.832,67), a višak prihoda nad rashodima obračunskog razdoblja iznosi 2.374.787,72 KM (prethodna godina: 2.545.993,22 KM).

Ukupni prihodi poslovanja veći su za 2,93% ili 466.497,11 KM u odnosu na ostvarenu vrijednost iz 2020. godine, odnosno veći za 6,67% ili 1.025.323,02 KM u odnosu na planirane vrijednosti za 2021. godinu. Najznačajniju stavku u strukturi ostvarenih prihoda čine ostvareni prihodi po osnovi naplaćenih naknada za superviziju rada banaka koji čine glavninu ostvarenih prihoda. Rashodi poslovanja iznosili su 14.030.535,30 KM i ostvareni su sa 91,23% u odnosu na planiranu vrijednost, a veći su za 4,76% ili 637.702,63 KM u odnosu na ostvarenje u 2020. godini.

Pregled prihoda prema izvorima i njihov udio u ukupnim prihodima prikazan je u sljedećoj tablici:

R. br.	Opis	Ostvareno 2021.	Udio %
1.	Naknade - banke	15.543.291,60	94,75
2.	Naknade - MKO	608.171,75	3,71
3.	Naknade - leasing društva	192.472,00	1,17
4.	Naknade - faktoring društva	-	-
5.	Ostali prihodi	61.387,67	0,37
U K U P N O		16.405.323,02	100,00

Poslovni rashodi predstavljaju troškove iz osnovne djelatnosti FBA i obuhvaćaju materijalne troškove, troškove plaća, naknade, usluge, amortizaciju, te ostale troškove poslovanja institucije. Rashodi obračunskog razdoblja priznati su u razdoblju u kojem su i nastali.

U strukturi ukupno ostvarenih rashoda najveći dio izdataka odnosi se na troškove osoblja, odnosno isplaćene plaće i naknade iz radnog odnosa radnicima FBA tijekom obračunskog razdoblja, te troškove usluga. Izvršena izdvajanja za bruto plaće u izvještajnom razdoblju, kao bruto masa sredstava izdvojena za tu namjenu, uključuju neto isplate radnicima FBA, te pripadajuće poreze, doprinose i naknade (kao javne prihode), obračunate su i uplaćene u proračunske i izvanproračunske fondove sukladno zakonskim propisima koji uređuju tu oblast. Struktura sredstava usmjerenih u proračunske i izvanproračunske fondove, obračunatih i isplaćenih na plaće isplaćene radnicima FBA, kao doprinosa iz plaće i na plaću, s usporedbom njihovog ostvarenja u prethodnoj godini, daje se u sljedećoj tablici:

R. br.	Javni prihod	2020. godina	2021. godina
1.	Mirovinsko-invalidsko osiguranje	1.901.255,88	1.993.160,45
2.	Osnovno zdravstveno osiguranje	1.363.944,69	1.429.876,00
3.	Osiguranje od nezaposlenosti	165.326,77	173.318,08
U K U P N O		3.430.527,34	3.596.354,53

13.3.3. Uspješnost poslovanja – Račun dobiti i gubitka za razdoblje od 1.1. do 31.12.2021.

Struktura prihoda i rashoda ostvarenih u izvještajnom razdoblju, s usporedbom njihovog ostvarenja u prethodnoj godini, prikazana je u obrascu "Račun dobiti i gubitka" za razdoblje od 1.1. do 31.12.2021., kako slijedi:

Opis	Iznos	
	Prethodna godina	Tekuća godina
A. P r i h o d i		
Članarina	-	-
Prihodi iz proračuna	-	-
Humanitarni prihodi	-	-
Prihodi od vlastite aktivnosti	15.799.734	16.343.135
Ostali prihodi	139.092	61.388
Prihodi ukupno	15.938.826	16.405.323
B. R a s h o d i		
Materijal i energija	321.258	224.676
Usluge	1.055.665	928.468
Plaće i naknade	10.429.489	11.287.510
Amortizacija	949.332	901.890

Financijski rashodi	39.248	50.401
Putni troškovi	78.457	97.494
Humanitarni rashodi	193.427	219.360
Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata	1.611	667
Ostali rashodi	324.346	320.068
Rashodi ukupno	13.392.833	14.030.534
C. Rezultat		
Višak prihoda	2.545.993	2.374.789
Višak rashoda	-	-

13.3.4. Stanje imovina i obveza/izvora sredstava - Bilanca stanja na dan 31. 12. 2021.

Stanje imovine i obveza, odnosno izvora sredstava FBA, prikazano je u obrascu „Bilanca stanja“ na dan 31. 12. 2021., kako slijedi:

Opis	Iznos po odbitku ispravke vrijednosti	
	Prethodna godina	Tekuća godina
Aktiva		
A. Stalna sredstva	19.330.636	18.603.046
Nekretnine, postrojenja i oprema	19.233.672	18.424.239
Nematerijalna stalna sredstva	77.414	128.165
Dugoročni plasmani i potraživanja	19.550	50.642
Biološka imovina	-	-
Ulaganja u nekretnine	-	-
Sredstva namijenjena prodaji	-	-
Dugoročna razgraničenja	-	-
B. Tekuća sredstva	17.707.089	21.409.466
Novac i novčani ekvivalenti	17.607.593	21.031.527
Kratkoročni plasmani i potraživanja	86.001	377.223
Zalihe	-	-
Ulazni PDV	-	-
Kratkoročna razgraničenja	13.495	716
Aktiva ukupno	37.037.725	40.012.512
Pasiva		
A. Trajni izvori	31.785.959	34.160.748
Trajni izvori	22.183.453	24.729.446
Rezerve	7.056.513	7.056.513
Neraspoređeni višak prihoda	2.545.993	2.374.789
Neraspoređeni višak rashoda	-	-
Revalorizacijske rezerve	-	-
B. Dugoročne obveze	4.317.825	4.766.199
Dugoročne financijske obveze	-	-
Dugoročna razgraničenja i rezerviranja	4.317.825	4.766.199
C. Kratkoročne obveze	933.941	1.085.565
Tekuće obveze	924.434	1.074.583
Kratkoročne financijske obveze	2.604	3.962
Obveze za PDV	-	-
Kratkoročna razgraničenja i rezerviranja	6.903	7.020
Pasiva ukupno	37.037.725	40.012.512

Pri izradi finansijskih izvještaja FBA je primijenila općeprihvaćene računovodstvene koncepte, te računovodstvena načela i računovodstvene standarde finansijskog izvještavanja. Finansijski izvještaji sastavljeni su sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH, MRS i MSFI, odnosno prema zakonskom okviru finansijskog izvještavanja u FBiH, te računovodstvenim politikama i drugim internim aktima FBA koji uređuju njeno računovodstveno-financijsko poslovanje.

U skladno odredbama ZoRR, shodno Međunarodnim revizijskim standardima, revizorsko društvo Grant Thornton d.o.o. Banja Luka obavilo je reviziju finansijskih izvještaja FBA za 2021. godinu, čije mišljenje glasi:

Izveštaj nezavisnog revizora

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka
Vasa Paskića 28V
78 000 Banja Luka
Republika Bosna
i Hercegovina

T +387 51 211 500; +387 51 211 294
F +387 51 211 501
E office@bta.gt.com
www.grantthornton.ba

Upravnom odboru Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
Sarajevo - Novo Sarajevo

Mišljenje

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine Sarajevo - Novo Sarajevo (u daljem tekstu "Agencija"), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2021. godine, bilans uspjeha, izvještaj o promjenama na kapitalu i izvještaj o tokovima gotovine za godinu koja se završila na taj dan i napomene uz finansijske izvještaje koje uključuju pregled značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim aspektima, finansijsku poziciju Agencije na dan 31. decembra 2021. godine kao i njenu finansijsku uspješnost i novčane tokove za godinu koja se tada završila, u skladu sa zakonskim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Osnova za mišljenje

Obavili smo reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljno opisane u našem izvještaju u odjeljku Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja. Nezavjeni smo u odnosu na Agenciju u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA) i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom. Uvjereni smo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dostatni i primjereni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

Ostala pitanja

Finansijske izvještaje Agencije na dan i za godinu koja se završava 31. decembra 2020. godine revidirao je drugi revizor, u čijem je izvještaju od 12. maja 2021. godine izražano nemodificirano mišljenje.

Ostale informacije

Organ rukovođenja Agencije je odgovoran za ostale informacije. Ostale informacije sadrže informacije uključene u Godišnji izvještaj o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine u periodu od 01.01 - 31.12.2021. godine, ali ne uključuju finansijske izvještaje i naš revizorski izvještaj o njima. Naše mišljenje o finansijskim izvještajima ne obuhvata ostale informacije i mi ne izražavamo bilo koji oblik zaključka s izražavanjem uvjerenja o njima. U vezi s našom revizijom finansijskih izvještaja, naša odgovornost je da pročitamo gore navedene ostale informacije i da razmotrimo jesu li ostale

informacije značajno proturječne finansijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenih u reviziji ili se drugačije čini da su značajno pogrešno prikazane. Ako, na osnovu posla koji smo obavili na ostalim informacijama, zaključimo da postoji značajan pogrešan prikaz tih ostalih informacija, od nas se zahtijeva da objavimo tu činjenicu.

U ovom pogledu nemamo nikakve značajne činjenice koje smatramo prigodnim za objavu.

Odgovornost Organa rukovođenja za finansijske izvještaje

Organ rukovođenja Agencije je odgovoran za sastavljanje i fer prikazivanje finansijskih izvještaja u skladu sa zakonskim okvirima finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine, kao i za takve interne kontrole za koje Organ rukovođenja Agencije utvrdi da su neophodne i koje omogućavaju sastavljanje finansijskih izvještaja koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed pronevjere ili greške.

U sastavljanju finansijskih izvještaja, Organ rukovođenja Agencije je odgovoran za procjenjivanje sposobnosti Agencije da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju i objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja.

Lica ovlaštena za upravljanje odgovornosti su za nadzor nad procesom finansijskog izvještavanja Agencije.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji Agencije, kao cjelina, bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili pogreške i izdati revizorov izvještaj koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viši nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija u skladu sa Međunarodnim standardima revizije uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili pogreške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRvS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik otkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog usljed prevare je veći od rizika nastalog usljed pogreške, jer prevare može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaoblazjenje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Agencije;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika, razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava;

- zaključujemo o primjerenosti korištenja računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja i, temeljno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Agencija da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtjeva da skrenemo pažnju u našem revizorskom izvještaju na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo naša mišljenja. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg revizorskog izvještaja. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Agencija prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju;
- ocjenjujemo ukupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaj, osnovne transakcije i događaje na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo sa onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi sa, između ostalih pitanja, planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i sve značajne nedostatke u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Takođe, dostavljamo Organu rukovođenja Agencije izjavu da smo usklađeni sa relevantnim etičkim zahtjevima u pogledu nezavisnosti i da ćemo ih obavijestiti o svim odnosima i ostalim pitanjima za koje se može razumno da se pretpostavi da utiču na našu nezavisnost, i gdje je to moguće, o povezanim mjerama zaštite.

Partner na revizorskom angažmanu čiji je rezultat ovaj izvještaj nezavisnog revizora je Nevena Mišković, Ovlašćeni revizor.

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka
Banja Luka, 29. april 2022. godine

Isidora Džombić,
Managing Partner – Direktor
Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

Nevena Mišković
Ovlašćeni revizor
Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

14. ZAKLJUČAK

U izvršenju poslova iz propisane nadležnosti, FBA je samostalna i neovisna institucija koja postupa sukladno zakonskim propisima, supervizorskim principima i pravilima struke, kao i najboljim međunarodnim praksama. U izvještajnom razdoblju FBA je izvršila planirane aktivnosti iz djelokruga rada utvrđenog zakonskim propisima i Programom rada FBA, kao i aktivnosti koje su realizirane u skladu s izmijenjenim okolnostima, potrebama i zahtjevima u nadzoru poslovanja SBS.

Ispunjeni su svi ciljevi za održavanje stabilnosti finansijskog sustava u uvjetima pandemije, a posebno održavanje razine i kvalitete nekvalitetne aktive, izbjegavanja nastanka značajnih sistemskih rizika kao rezultata neadekvatnog postupanja SBS u razdoblju pandemije i poticanja kreditne aktivnosti u cilju nastavka podrške gospodarstvu i građanima. FBA je u suradnji s ABRS i EBA-om okončala postupak procjene usklađenosti regulatornog i supervizorskog okvira s okvirom EU, te dobila status ekvivalentnosti, odnosno status treće zemlje u kojoj se primjenjuju regulatorni i supervizorski zahtjevi ekvivalentni zahtjevima koji se primjenjuju u EU. Kao rezultat navedenih aktivnosti, EK je u listopadu 2021. godine objavila provedbenu odluku kojom se potvrđuje ekvivalentnost supervizorskog i regulatornog okvira BiH u odnosu na regulatorni okvir EU.

FBA je u proteklom razdoblju uspostavila efikasan proces supervizije SBS i jačala kapacitete u skladu sa zahtjevnim procesima regulatornih i supervizorskih reformi. Poslovanje FBA u 2021. godini obilježile su i aktivnosti vezane za produženje donesenih mjera uslijed negativnih efekata izazvanih pandemijom.

Obavljajući superviziju rada i zakonitosti poslovanja SBS-a, FBA je, u skladu sa zakonskim propisima, pravodobno nalagala i poduzimala mjere za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti. Ključni izazov FBA u narednom razdoblju je održavanje dinamike usklađenosti i primjene regulatornih i supervizorskih zahtjeva, sukladno procesima koji su uspostavljeni u EU. Strategije razvoja FBA su jasno definirane, a planovi detaljno razrađeni uz naglašene potrebe za nastavak digitalizacije procesa u oblastima supervizije SBS.

Realizirana je sveobuhvatna reforma regulatornog okvira za poslovanje i nadzor banaka. Revidirane su i inovirane obavezne izvještajne forme koje banke dostavljaju FBA u nadzorne i statističke svrhe, te je uveden novi regulatorni zahtjev u upravljanju rizikom likvidnosti. Ključne aktivnosti iz segmenta regulative unutarnjeg platnog prometa i zaštite korisnika finansijskih usluga odnosile su se na izradu izvještajnih obrazaca i uputa za popunu istih sukladno Zakonu o unutarnjem platnom prometu.

FBA je i u 2021. godini aktivnosti usmjerila na jačanje i unapređenje suradnje s domaćim, međunarodnim finansijskim institucijama te regionalnim i drugim organizacijama, kao i na jačanje bilateralne i multilateralne suradnje s bankarskim regulatorima iz zemlje i inozemstva. FBA razmjenjuje informacije i sudjeluje na međunarodnim kolegijima supervizora za banke čije je sjedište bankarskih grupa u EU. Nastavljena je i suradnja sa ECB-om kroz razmjenu informacija i sudjelovanje na kolegijima banaka koji su pod nadzorom ECB-a i redovnim godišnjim sastancima, kao i sa EBA-om.

U 2021. godini FBA je nastavila sudjelovati u projektima od značaja za razvoj regulative, supervizije i restrukcije banaka koji se odnosi na projekt Svjetske banke FinSAC, USAID FINRA projekt tehničke pomoći jačanja kapaciteta FBA za efikasniju bankarsku superviziju i Program za jačanje kapaciteta središnjih banaka zemalja Zapadnog Balkana.

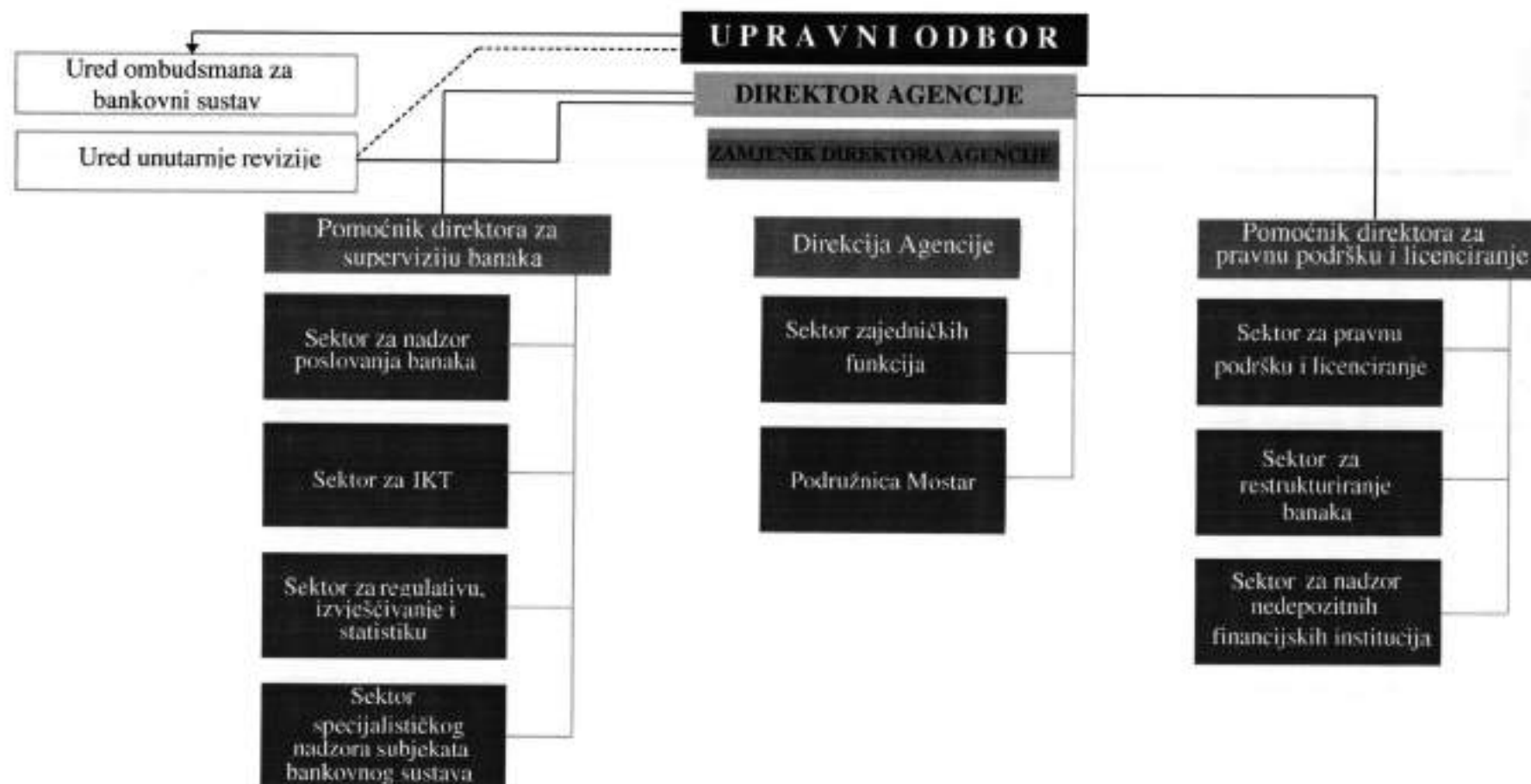
FBA će nastaviti s realizacijom planiranih aktivnosti sukladno zakonskim propisima, Statutu FBA i internim aktima FBA, kako je i utvrđeno u Programu rada Agencije za bankarstvo FBiH za 2022. godinu. Navedene aktivnosti su usmjerene na izvršavanje poslova iz nadležnosti FBA, obavljanje supervizije, izradu regulatornog okvira za SBS, te poslove koji se odnose na restrukturiranje banaka, a sve s ciljem očuvanja i jačanja stabilnosti bankovnog sustava i zaštite deponenata, kao i unapređenja sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja SBS.

Broj: 01-2242/22

Sarajevo, 30. svibnja 2022.

DIREKTOR

Jasmin Mahmuzić, v.r.

**PREGLED AKATA
USVOJENIH OD STRANE UO U 2021. GODINI**

a) Akti kojima se propisuje rad FBA:

1. Pravilnik o izmjeni i dopunama Pravilnika o radu, s izmjenama Priloga 1. – Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, broj: U.O.-55-04/21 i U.O.-55-04-1/21 od 25. 2. 2021.;
2. Pravilnik o kontinuitetu poslovanja i kriznom upravljanju u Agenciji za bankarstvo Federacije BiH, broj: U.O.-55-05/21 od 25. 2. 2021.;
3. Odluka o izmjeni Odluke o imenovanju stalnog člana i zamjenskih članova Odbora za restrukturiranje Agencije za bankarstvo Federacije BiH, U.O.-55-06/21 od 25. 2. 2021.;
4. Odluka o usvajanju Strategije razvoja Agencije za bankarstvo FBiH 2021 - 2026. godina, broj: U.O.-55-11/21 od 25. 2. 2021.;
5. Pravilnik o izmjeni Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, broj U.O.-57-01/21 od 9. 4. 2021.;
6. Pravilnik o dopuni Pravilnika o radu Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, broj: U.O.-58-06/21 od 15. 4. 2021.;
7. Uputa o izmjenama i dopunama Upute o metodologiji u postupku planiranja i izvješćivanja Agencije za bankarstvo Federacije BiH, broj: U.O.-58-07/21 od 15. 4. 2021.;
8. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o radu Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, broj: U.O.-61-04/21 od 31. 5. 2021.;
9. Odluka o izmjeni Odluke o imenovanju stalnog člana i zamjenskih članova Odbora za superviziju Agencije za bankarstvo Federacije BiH, broj: U.O.-62-04/21 od 11. 6. 2021.

b) Programi rada i izvješća o radu UO i FBA:

1. Izvješće o radu Upravnog odbora Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2020. godinu, Odluka o usvajanju broj: U.O.-61-02/61 od 31. 5. 2021.;
2. Izvješće o poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2020. godinu, Odluka o usvajanju broj: U.O.-61-03/61 od 31. 5. 2021.;
3. Polugodišnje izvješće o radu Agencije za bankarstvo Federacije BiH (izvršenje plana/programa u razdoblju 1.1. - 30.6.2021.), Zaključak UO broj: U.O.-63-09/21 od 29. 7. 2021.;
4. Program rada Upravnog odbora Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2022. godinu, Odluka broj: U.O.-69-02/21 od 28. 12. 2021.;
5. Program rada Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2022. godinu, Odluka broj: U.O.-69-03/21 od 28. 12. 2021.

c) Akti koji se odnose na rad Ombudsmana:

1. Izvješće o radu Ombudsmana za bankovni sustav Federacije BiH za 2020. godinu, Odluka o usvajanju Izvješća broj: U.O.-55-07/21 od 25. 2. 2021.;
2. Odluka o prestanku dužnosti Ombudsmana za bankovni sustav, broj: U.O.-61-05/21 od 31. 5. 2021.;

3. Odluke o raspisivanju Javnog oglasa za prijem u radni odnos radnika na radno mjesto Ombudsman za bankovni sustav, s tekstom javnog oglasa, broj: U.O.-61-06/21 od 31. 5. 2021.;
4. Informacija o provedenom postupku po Javnom oglasu za izbor kandidata za prijem u radni odnos na radno mjesto "Ombudsman za bankovni sustav" pri Uredu ombudsmena za bankovni sustav, s mjestom rada Podružnica Mostar – UO informiran na 64. sjednici 24. 8. 2021.;
5. Odluke o poništenju javnog oglasa za izbor kandidata za prijem u radni odnos na radno mjesto Ombudsmena za bankovni sustav, broj: U.O.-64-03/21 od 24. 8. 2021.;
6. Odluke o raspisivanju javnog oglasa za izbor kandidata za prijem u radni odnos na radno mjesto Ombudsmena za bankovni sustav, broj: U.O.-64-03-1/21 od 24. 8. 2021.;
7. Odluka o imenovanju Ombudsmena za bankovni sustav, broj: U.O.-67-04/21 od 19. 11. 2021.

d) Akti koji se odnose na rad Ureda unutarnje revizije u FBA:

1. Izvješće o radu Ureda unutarnje revizije Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2020. godinu, Zaključak UO broj: U.O.-55-08/21 od 25. 2. 2021.;
2. Sažetak nacrtu izvješća o reviziji javnih nabava Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine izvršenih u razdoblju od 1. 2. 2020. do 31. 12. 2020., broj: 01-3-105-5/21 od 29. 3. 2021., Zaključak UO broj: U.O.-58-08/21 od 15. 4. 2021.;
3. Izvješće o radu Ureda unutarnje revizije za prvi (I.) kvartal 2021. godine, Zaključak UO broj: U.O.-59-03/21 od 29. 4. 2021.;
4. Sažetak konačnog izvješća o reviziji javnih nabava Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine izvršenih u razdoblju od 1. 2. 2020. do 31. 12. 2020., broj: 01-3-105-5/21 od 12. 4. 2021., Zaključak UO broj: U.O.-59-04/21 od 29. 4. 2021.;
5. Sažetak nacrtu i Sažetak konačnog izvješća o reviziji postupanja po nalazima (nepravilnostima) konstatiranim u zapisnicima o izvršenim kontrolama i poduzimanja mjera prema subjektima bankovnog sustava Federacije BiH u Sektoru za nadzor nedepozitnih finansijskih institucija – Tim za nadzor poslovanja leasing društava, broj: 01-3-680-3/21 od 13. 4. 2021., Zaključak UO broj: U.O.-59-05/21 od 29. 4. 2021.;
6. Sažetak nacrtu izvješća o reviziji popisa sredstava i izvora sredstava Agencije za bankarstvo FBiH sa stanjem na dan 31. 12. 2020., broj: 01-3-1090-3/21 od 24. 5. 2021., Zaključak U.O. broj: U.O.-61-07/21 od 31. 5. 2021.;
7. Sažetak konačnog izvješća o reviziji popisa sredstava i izvora sredstava Agencije za bankarstvo FBiH sa stanjem na dan 31. 12. 2020., broj: 01-3-1090-3/21 od 3. 6. 2021., Zaključak UO broj: U.O.-62-05/21;
8. Izvješće o radu Ureda unutarnje revizije za II. kvartal 2021. godine, Zaključak UO broj: U.O.-63-07/21 od 29. 7. 2021.;
9. Izvješće o radu Ureda unutarnje revizije za III. kvartal 2021. godine, Zaključak UO broj: U.O.-66-03/21 od 29. 10. 2021.;
10. Sažetak nacrtu i konačnog izvješća o reviziji javnih nabava Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine izvršenih u razdoblju od 1. 1. 2021. do 30. 6. 2021., broj: 01-3-2942-3/21 od 18. 10. 2021., Zaključak UO broj: U.O.-66-05/21 od 29. 10. 2021.;
11. Sažetak nacrtu izvješća o unutarnjoj reviziji praćenja realizacije preporuka danih u 2018., 2019. i 2020. godini (follow-up revizija) broj: 01-3-3770-5/21 od 30. 11. 2021., Zaključak UO broj: U.O.-68-07/21 od 17. 12. 2021.;

12. Izvješće unutarnje revizije izvršenja plana (programa rada) Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za razdoblje siječanj - rujan 2021. godine, broj: 01-3-4128-1/21 od 1. 12. 2021., Zaključak UO broj: U.O.-68-08/21 od 17. 12. 2021.;
13. Program rada Ureda unutarnje revizije Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2022. godinu, Odluka broj: U.O.-69-05/21 od 28. 12. 2021.

e) Akti koji se odnose na rad Drugostupanjske komisije:

1. Informacija o radu Drugostupanjske komisije za razdoblje od 30. 9. 2020. do 31. 12. 2020., Zaključak UO, broj: U.O.-55-9/21 od 25. 2. 2021.;
2. Izvješće o radu Drugostupanjske komisije za 2020. godinu, Zaključak UO, broj: U.O.-55-10/21 od 25. 2. 2021.;
3. Izvješće o radu Komisije za odlučivanje o postupku po žalbi protiv prvostupanjskih akata Agencije za bankarstvo Federacije BiH (Drugostupanjske komisije) za razdoblje od 1. 1. do 31. 3. 2021., Zaključak UO, broj: U.O.-59-02/21 od 29. 4. 2021.;
4. Izvješće o radu Drugostupanjske komisije za razdoblje od 1. 4. 2021. do 30. 6. 2021., Zaključak UO broj: U.O.-63-08/21 od 29. 7. 2021.;
5. Izvješće o radu Komisije za odlučivanje o postupku po žalbi protiv prvostupanjskih akata (Drugostupanjska komisija) za razdoblje od 1. 7. do 30. 9. 2021., Zaključak UO broj: U.O.-66-04/21 od 29. 10. 2021.

f) Akti kojima se regulira rad SBS-a:

1. Odluka o sadržaju, rokovima i načinu dostavljanja podataka za usporedni prikaz naknada usluga za poslovne subjekte u unutarnjem platnom prometu i međubankarske naknade za transakcije platnim karticama, broj: U.O.-58-04/21 od 15. 4. 2021.;
2. Odluka o sustavu internog upravljanja u banci, broj: U.O.-60-02/21 od 12. 5. 2021.;
3. Odluka o objavljivanju podataka i informacija banke, broj: U.O.-60-03/21 od 12. 5. 2021.;
4. Odluka o upravljanju rizikom likvidnosti banke, broj: U.O.-60-04/21 od 12. 5. 2021.;
5. Odluka o izmjenama Odluke o planovima oporavka banke i bankarske grupe, broj: U.O.-62-03/21 od 11. 6. 2021.;
6. Odluka o dopuni Odluke o uvjetima i načinu provedbe nadzora i nalaganja mjera u cilju izvršavanja ovlasti iz nadležnosti restrukturiranja banaka, broj: U.O.-63-02/21 od 29. 7. 2021.;
7. Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o podacima i informacijama koje se dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe, broj: U.O.-63-03/21 od 29. 7. 2021.;
8. Odluka o izmjenama i dopunama odluke o izvješćima koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine prema standardiziranom regulatornom izvještajnom okviru (COREP), broj: U.O.-63-04/21 od 29. 7. 2021.;
9. Odluka o uvjetima za privremeno priznavanje stavki redovnog temeljnog kapitala, broj: U.O.-64-02/21 od 24. 8. 2021.;
10. Odluka o postupku supervizorskog pregleda i procjene banke, broj: U.O.-67-02/21 od 19. 11. 2021.;
11. Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o superviziji banaka i postupcima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, broj: U.O.-67-03/21 od 19. 11. 2021.;

12. Odluka o stavljanju izvan snage Odluke o uvjetima za privremeno priznavanje stavki redovnog temeljnog kapitala, broj: U.O.-68-02/21 od 17. 12. 2021.

g) Akti koji su doneseni vezano za COVID:

1. Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19, broj: U.O.-56-01/21 od 11. 3. 2021.;
2. Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o privremenim mjerama koje leasing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19; U.O.-56-02/21 od 23. 3. 2021.;
3. Odluka o izmjenama Odluke o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19, broj: U.O.-68-03/21 od 17. 12. 2021.;
4. Odluka o izmjenama Odluke o privremenim mjerama koje leasing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19, broj: U.O.-68-04/21 od 17. 12. 2021.

h) Informacije o SBS u FBiH:

1. Informacija o subjektima bankovnog sustava Federacije BiH sa stanjem na dan 31. 12. 2020., po konačnim nerevidiranim podacima, Odluka o usvajanju broj: U.O.-58-05/21 od 15. 4. 2021.;
2. Informacija o subjektima bankovnog sustava Federacije BiH sa stanjem na dan 31. 3. 2021., Zaključak UO broj: U.O.-62-02/21 od 11. 6. 2021.;
3. Informacija o subjektima bankovnog sustava Federacije BiH sa stanjem na dan 30. 6. 2021., Zaključak UO broj: U.O.-65-04/21 od 13. 9. 2021.;
4. Informacija o subjektima bankovnog sustava Federacije BiH sa stanjem na dan 30. 9. 2021., Zaključak UO broj: U.O.-68-05/21 od 17. 12. 2021.

i) Akti koji se odnose na financijsko poslovanje FBA:

1. Izvješće o financijskom poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2020. godinu:
 - Odluka o usvajanju Izvješća o financijskom poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2020. godinu i financijskih izvještaja Agencije za bankarstvo Federacije BiH po godišnjem obračunu za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2020., broj: U.O.-55-03/21 od 25. 2. 2021.
 - Odluka o rezerviranju sredstava za primanja zaposlenih Agencije za bankarstvo Federacije BiH za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2020., broj: U.O.-55-03/21 od 25. 2. 2021.;
2. Odluka o odobravanju kupovine/nabave poslovnog objekta u Mostaru za potrebe smještaja Podružnice Mostar Agencije za bankarstvo FBiH, broj: U.O.-55-12/21 od 25. 2. 2021.;
3. Odluka o odobravanju izdvajanja sredstava za nabavu opreme i usluga u cilju unapređenja računalne mreže, broj: U.O.-55-13/21 od 25. 2. 2021.;
4. Odluka o odobravanju izdvajanja sredstava za nabavu Microsoft licenci, broj: U.O.-55-14/21;

5. Odluke o financiranju školovanja djece preminule radnice Agencije za bankarstvo FBiH i djece preminulog člana Upravnog odbora Agencije za bankarstvo FBiH, br. U.O.-59-06-1/21, U.O.-59-06-1/21, U.O.-59-06-3/21, U.O.-59-06-4/21 od 29. 4. 2021.;
6. Zaključak UO, suglasnost na prijedlog Ugovora o financiranju školovanja u vezi s Odlukama o financiranju školovanja, br. U.O.-59-06-1/21, U.O.-59-06-1/21, U.O.-59-06-3/21, U.O.-59-06-4/21 od 29. 4. 2021. i ovlaštenje direktoru Agencije da potpiše pojedinačne ugovore, te zaduženje da u narednom razdoblju pripremi prijedloge općih akata kojima će se definirati potrebni elementi procesa odobravanja financiranja školovanja djece umrlih radnika i članova organa upravljanja Agencije;
7. Odluka o rasporedu financijskog rezultata Agencije za bankarstvo Federacije BiH ostvarenog u 2020. godini, broj: U.O.-63-05/21 od 29. 7. 2021.;
8. Odluka o odobravanju izdvajanja sredstava za nabavu uredske računalne opreme Agencije za bankarstvo FBiH, broj: U.O.-63-06/21 od 29. 7. 2021.;
9. Odluka o imenovanju neovisnog vanjskog revizora za reviziju financijskih izvještaja Agencije za bankarstvo FBiH za 2021. godinu, broj: U.O.-65-05/21 od 13. 9. 2021.;
10. Plan financijskog poslovanja Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2022. godinu, Odluka broj: U.O.-69-04/21 od 28. 12. 2021.

j) Ostali razmatrani i usvojeni akti:

1. Informacije o radu Agencije za bankarstvo Federacije BiH za I/2021 do XI/2021 – UO redovno informiran na svakoj sjednici o aktivnostima FBA u navedenom razdoblju;
2. Odluka po prigovoru jednog kandidata na obavijest o izboru kandidata po Javnom oglasu za prijem u radni odnos na radno mjesto Ombudsman za bankovni sustav s mjestom rada u Podružnici Mostar, broj: U.O.- 69-08-01/21;
3. Odgovor na zahtjev jedne radnice od 8. 12. 2021., Zaključak UO broj: U.O.- 69-08-02/21 od 28. 12. 2021.

PRILOG 3.

PREGLED IZVRŠENIH NEPOSREDNIH KONTROLA U BANKAMA
U 2021. GODINI

R. br.	Naziv banke	Predmet kontrole - rizik	Br. dana pripreme	Razdoblje kontrole	Kontrolor dana (broj kontrolora x broj dana)	Dani post-kontrolnog postupka
1	2	3	4	5	6	7
1.	UNION BANKA d.d. Sarajevo	Ciljana kontrola primjene Odluke o izračunavanju kapitala banke, s fokusom na izračun RWA	5	22.2. - 12.3.2021.	(3 x 15) = 45	10
2.	NLB BANKA d.d. Sarajevo	Ciljana kontrola primjene Odluke o izračunavanju kapitala banke, s fokusom na izračun RWA	5	2.3. - 16.3.2021.	(3 x 10) = 30	10
3.	ASA BANKA d.d. Sarajevo	Ciljana kontrola upravljanje rizikom likvidnosti, primjena regulative iz segmenta likvidnosti i izvješćivanje o LCR-u	5	22.3. - 13.4.2021.	(3 x 17) = 51	12
4.	ZIRAATBANK BH d.d. Sarajevo	Ciljana kontrola postupanja po odredbama Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka u segmentu računovodstvenog otpisa	2	6.4. - 8.4.2021.	(1 x 3) = 3	3
5.	UNICREDIT BANK d.d. Mostar	Ciljana kontrola primjene Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke u segmentu izvješćivanja o LCR-u	5	7.9. - 21.9.2021.	(3 x 11) = 33	15
6.	BOSNA BANK INTERNATIONAL d.d. Sarajevo	Ciljana kontrola upravljanja kreditnim rizikom i utvrđivanja ECL-a, s fokusom na procese odobravanja kredita i upravljanja nekvalitetnom aktivom	10	20.9. - 20.10.2021.	(5 x 23) = 115	15
7.	SPARKASSE BANK d.d. BiH Sarajevo	Ciljana kontrola primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka	7	18.10. - 17.11.2021.	(4 x 23) = 92	12
8.	RBFBIH	Ciljana kontrola kvalitete aktive i upravljanja kreditnim rizikom	5	25.10. - 12.11.2021.	(3 x 15) = 45	12
9.	ZIRAATBANK BH d.d. Sarajevo	Ciljana kontrola primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka	10	15.11. - 7.12.2021.	(7 x 17) = 119	15
10.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. Sarajevo	Ciljana kontrola upravljanja kreditnim rizikom i utvrđivanja ECL	10	22.11. - 17.12.2021.	(5 x 20) = 100	15
11.	RAIFFEISEN BANK d.d. BiH Sarajevo	Ciljana kontrola izvršenja naloga		8.2. - 23.2.2021.	(3 x 12) = 36	7
12.	PROCREDIT BANK d.d. Sarajevo	Ciljana kontrola izvršenja naloga		2.3. - 15.3.2021.	(3 x 10) = 30	7

Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine

13.	UNION BANKA d.d. Sarajevo	Ciljana kontrola izvršenja naloga		15.3. - 17.3.2021.	$(3 \times 3) = 9$	2
14.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. Sarajevo	Ciljana kontrola izvršenja naloga		7.6. - 17.6.2021.	$(2 \times 9) = 18$	10
15.	RBFBiH	Ciljana kontrola izvršenja naloga		15.11. - 16.11.2021.	$(3 \times 2) = 6$	2
16.	BOSNA BANK INTERNATIONAL d.d. Sarajevo	Ciljana kontrola izvršenja naloga		6.12. - 10.12.2021.	$(2 \times 5) = 10$	5
17.	ZIRAATBANK BH d.d. Sarajevo	Ciljana kontrola izvršenja naloga		8.12. - 14.12.2021.	$(7 \times 5) = 35$	3
18.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. Sarajevo	Ciljana kontrola izvršenja naloga		20.12. - 24.12.2021.	$(5 \times 5) = 25$	3

**REKAPITULACIJA IZVRŠENIH NEPOSREDNIH KONTROLA BANAKA
U 2021. GODINI**

R. br.	Vrsta kontrole – ciljane kontrole	Planirano	Izvršeno	% izvršenja
1	2	3	4	5
1.	Po dominantnim rizicima u poslovanju (1.1.+1.2.+1.3)	9	10	111
1.1.	Kapital, RWA i COREP izvješćivanje	2	2	100
1.2.	Likvidnost i izvješćivanje o LCR-u	2	2	100
1.3.	Kvaliteta aktive, upravljanje kreditnim rizikom i utvrđivanje ECL-a, kao i primjena regulatornog okvira o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih pandemijom	5	6	120
2.	Kontrola izvršenja naloga	6	8	133
UKUPNO (1.+2.)		15	18	120

PRILOG 5.

**PREGLED IZVRŠENIH NEPOSREDNIH KONTROLA NFI I BANAKA
KOJE OBAVLJAJU POSLOVE LEASINGA I FAKTORINGA U 2021. GODINI**

R. br.	Naziv NFI	Predmet kontrole	Broj dana pripreme	Razdoblje kontrole	Kontrolor dana (broj kontrolora x broj dana)	Dani post-kontrolnog postupka
1	2	3	4	5	6	7
MKO						
1.	MKF EKI Sarajevo	Kontrola izvršenja naloga i ciljana kontrola	5	18.1. - 12.2.2021.	(2 x 26) = 52	10
2.	MKD EKI Sarajevo	Kontrola izvršenja naloga	5	1.2. - 08.3.2021.	(3 x 25) = 75	10
3.	PRVA ISLAMSKA MKF Sarajevo	Kontrola izvršenja naloga i ciljana kontrola	5	14.4. - 12.5.2021.	(2 x 20) = 40	10
4.	MKF MELAHA Sarajevo	Kontrola izvršenja naloga i ciljana kontrola	5	4.5. - 26.5.2021.	(2 x 16) = 32	10
5.	MKF SUNRISE Sarajevo	Opsežna kontrola poslovanja	5	6.9. - 12.10.2021.	(3 x 27) = 81	12
6.	MKD Credo CENTAR d.o.o. Mostar	Opsežna kontrola poslovanja	5	6.9. - 13.10.2021.	(2 x 28) = 56	12
7.	MKD IUTECREDIT d.o.o. Sarajevo	Opsežna kontrola poslovanja	5	8.11. - 28.12.2021.	(2 x 36) + (1 x 16) = 88	38
8.	MKD MIKROFIN d.o.o. Banja Luka	Ciljana kontrola poslovanja MKD na području FBiH	5	22.11. - 16.12.2021.	(2 x 18) = 36	13
Leasing društva i banka koja obavlja poslove leasinga						
9.	UNICREDIT BANK BH d.d. Mostar	Ciljana kontrola poslovanja	5	15.2. - 8.3.2021.	(3 x 15) = 45	10
10.	MOGO d.o.o. Sarajevo	Kontrola izvršenja naloga i ciljana kontrola	5	6.4. - 21.4.2021.	(2 x 12) = 24	10
11.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo	Kontrola izvršenja naloga i ciljana kontrola	5	6.9. - 27.9.2021.	(2 x 16) = 32	12
12.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	Opsežna kontrola poslovanja	5	15.11. - 21.12.2021.	(3 x 26) = 78	12
Banke koje obavljaju poslove faktoringa						
13.	ASA BANKA d.d. Sarajevo	Ciljana kontrola	5	12.4. - 23.4.2021.	(2 x 10) = 20	10
14.	INTESA SANPAOLO BANK d.d. BiH Sarajevo	Kontrola izvršenja preporuke i ciljana kontrola	5	6.9. - 10.9.2021.	(3 x 5) = 15	10
15.	SPARKASSE BANK BiH d.d. Sarajevo	Kontrola izvršenja preporuke i ciljana kontrola	5	20.10. - 26.10.2021.	(3 x 6) = 18	9

PRILOG 6.

**REKAPITULACIJA IZVRŠENIH NEPOSREDNIH KONTROLA NFI I BANAKA
KOJE OBAVLJAJU POSLOVE LEASINGA I FAKTORINGA U 2021. GODINI**

R. br.	Vrsta kontrole	Planirano	Izvršeno	% izvršenja
1	2	3	4	5
1.	Nadzor poslovanja MKO (1.1.+1.2.+1.3.+1.4)	8	8	100
1.1.	Opsežna kontrola	3	3	100
1.2.	Ciljana kontrola	/	1	-
1.3.	Ciljana kontrola i kontrola izvršenja naloga	4	3	75
1.4.	Kontrola izvršenja naloga	1	1	100
2.	Nadzor poslovanja leasing društava i banke koja obavlja poslove leasinga (2.1.+2.2.+2.3.)	4	4	100
2.1.	Opsežna kontrola	1	1	100
2.2.	Ciljana kontrola	1	1	100
2.3.	Ciljana kontrola i kontrola izvršenja naloga	2	2	100
3.	Nadzor poslova faktoringa (3.1.+3.2.)	3	3	100
3.1.	Ciljana kontrola	1	1	100
3.2.	Ciljana kontrola i kontrola izvršenja naloga	2	2	100
UKUPNO (1+2+3)		15	15	100

**PREGLED IZVRŠENIH KONTROLA PLATNOG PROMETA U BANKAMA
U 2021. GODINI**

R. br.	Naziv banke	Predmet kontrole	Broj dana pripreme	Razdoblje kontrole	Kontrolor dana (broj kontrolora x broj dana)	Dani post-kontrolnog postupka
1	2	3	4	5	6	7
Neposredne kontrole						
1.	ZIRAATBANK BH d.d. Sarajevo	Usklađenost poslovanja	4	17.3. - 26.3.2021.	(2 x 8) = 16	6
2.	BOSNA BANK INTERNATIONAL d.d. Sarajevo	Usklađenost poslovanja	4	23.3. - 7.4.2021.	(2 x 11) = 22	6
3.	ADDIKO BANK d.d. Sarajevo	Usklađenost poslovanja	4	7.4. - 20.4.2021.	(2 x 10) = 20	6
4.	SBERBANK BH d.d. Sarajevo	Usklađenost poslovanja	4	5.5. - 12.5.2021.	(2 x 6) = 12	6
5.	UNION BANKA d.d. Sarajevo	Usklađenost poslovanja	4	2.6. - 10.6.2021.	(2 x 7) = 14	6
6.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. Sarajevo	Usklađenost poslovanja	4	7.7. - 16.7.2021.	(2 x 8) = 16	6
7.	SPARKASSE BANK d.d. BiH Sarajevo	Usklađenost poslovanja	4	7.7. - 16.7.2021.	(2 x 8) = 16	6
8.	RBFBiH	Usklađenost poslovanja	4	23.8. - 26.8.2021.	(2 x 4) = 8	4
9.	ASA BANKA d.d. Sarajevo	Usklađenost poslovanja	4	20.9. - 29.9.2021.	(2 x 8) = 16	6
10.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BiH Sarajevo	Usklađenost poslovanja	4	20.9. - 30.9.2021.	(2 x 9) = 18	6
11.	RAIFFEISEN BANK d.d. BiH Sarajevo	Usklađenost poslovanja	6	18.10. - 1.11.2021.	(2 x 11) = 22	10
12.	UNICREDIT BANK d.d. Mostar	Usklađenost poslovanja	6	18.10. - 29.10.2021.	(2 x 10) = 20	10
13.	PROCREDIT BANK d.d. Sarajevo	Usklađenost poslovanja	4	22.11. - 3.12.2021.	(2 x 10) = 20	8
14.	NLB BANKA d.d. Sarajevo	Usklađenost poslovanja	6	29.11. - 10.12.2021.	(2 x 10) = 20	10
15.	KOMERCIJALNA BANKA a.d. Banja Luka (organizacijski dijelovi koji posluju u FBiH)	Usklađenost poslovanja	6	22.12. - 28.12.2021.	(2 x 5) = 10	10
Posredne kontrole						
1.	NOVA BANKA a.d. Banja Luka (organizacijski dijelovi koji posluju u FBiH)	Usklađenost poslovanja	4	19.4. - 27.4.2021.	(2 x 7) = 14	6
2.	MF BANKA a.d. Banja Luka (organizacijski dijelovi koji posluju u FBiH)	Usklađenost poslovanja	4	24.5. - 1.6.2021.	(2 x 7) = 14	6
3.	KOMERCIJALNO - INVESTICIJONA BANKA d.d. Velika Kladuša	Usklađenost poslovanja	4	30.8. - 3.9.2021.	(2 x 5) = 10	4

**PREGLED IZVRŠENIH KONTROLA USKLAĐENOSTI SBS
SA STANDARDIMA SPNIFTA U 2021. GODINI**

Neposredne kontrole

R. br.	Naziv SBS	Predmet kontrole	Broj dana pripreme	Razdoblje kontrole	Kontrolor dana (broj kontrolora x broj dana)	Dani post-kontrolnog postupka
1	2	3	4	5	6	7
Banka						
1.	RBFBiH	Kontrola izvršenja naloga	2	18.1. - 21.1.2021.	(2 x 4) = 8	4
2.	PROCREDIT BANK d.d. Sarajevo	Kontrola izvršenja naloga	6	18.1. - 20.1.2021.	(3 x 3) = 9	6
3.	UNION BANKA d.d. Sarajevo	Kontrola izvršenja naloga	4	1.2. - 5.2.2021.	(2 x 5) = 10	8
4.	ZIRAATBANK BH d.d. Sarajevo	Usklađenost poslovanja	9	24.3. - 5.4.2021.	(3 x 9) = 27	21
5.	RAIFFEISEN BANK d.d. BiH Sarajevo	Usklađenost poslovanja	6	7.4. - 27.4.2021.	(2 x 15) = 30	24
6.	NLB BANKA d.d. Sarajevo	Usklađenost poslovanja	6	21.5. - 14.6.2021.	(2 x 15) = 30	20
7.	ASA BANKA d.d. Sarajevo	Usklađenost poslovanja	9	19.5. - 1.6.2021.	(3 x 10) = 30	21
8.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. Sarajevo	Usklađenost poslovanja	6	21.6. - 30.6.2021.	(2 x 8) = 16	12
9.	SPARKASSE BANK d.d. BiH	Usklađenost poslovanja	3	27.9. - 14.10.2021.	(3 x 12) = 36	12
10.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BiH Sarajevo	Kontrola izvršenja naloga	4	8.9. - 15.9.2021.	(2 x 6) = 12	10
11.	SBERBANK BH d.d. Sarajevo	Usklađenost poslovanja	6	25.10. - 16.11.2021.	(1 x 12) + (4 x 7) = 40	10
12.	UNICREDIT BANK d.d. Mostar	Usklađenost poslovanja	6	15.11. - 3.12.2021.	(3 x 13) = 39	15
NFI						
1.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	Kontrola izvršenja naloga	4	17.2. - 23.2.2021.	(2 x 5) = 10	4
2.	MKD IUTECREDIT BH d.o.o. Sarajevo	Usklađenost poslovanja	6	1.2. - 5.2.2021.	(3 x 5) = 15	6
3.	MKF MELAHA Sarajevo	Usklađenost poslovanja	4	17.2. - 23.2.2021.	(2 x 5) = 10	14
4.	MKD CREDO CENTAR d.o.o. Mostar	Usklađenost poslovanja	4	8.3. - 12.5.2021.	(3 x 5) = 15	12
5.	MKF EKI Sarajevo	Kontrola izvršenja naloga	2	8.3. - 11.3.2021.	(2 x 4) = 8	6
6.	MKD EKI d.o.o. Sarajevo	Kontrola izvršenja naloga	2	25.3. - 31.3.2021.	(2 x 5) = 10	4
7.	MKF MI-BOSPO Tuzla	Kontrola izvršenja naloga	3	13.7. - 16.7.2021.	(3 x 4) = 12	3
8.	MKF PARTNER Tuzla	Kontrola izvršenja naloga	3	31.8. - 3.9.2021.	(3 x 4) = 12	3

Posredne kontrole

R. br.	Naziv SBS	Razdoblje kontrole	Broj dana kontrole	Broj kontrolora	Kontrolor dana
1	2	3	4	5	6=4x5
1.	ADDIKO BANK d.d. Sarajevo	2.8. - 6.8.2021.	5	2	10
2.	BOSNA BANK INTERNATIONAL d.d. Sarajevo	8.10. - 12.10.2021.	5	2	10
3.	KOMERIJALNO-INVESTICIONA BANKA d.d. Velika Kladuša	15.10. - 20.10.2021.	4	2	8
4.	MKF MIKRA Sarajevo	5.7. - 8.7.2021.	4	3	12
5.	MKF MIKRO ALDI Goražde	26.7. - 28.7.2021.	5	2	10
6.	PRVA ISLAMSKA MKF Sarajevo	13.9. - 17.9.2021.	5	2	10
7.	MKF LOK Sarajevo	27.9. - 30.9.2021.	5	2	10
8.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo	7.12. - 10.12.2021.	4	3	12
9.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	14.12. - 20.12.2021.	5	2	10
10.	MKF LIDER Sarajevo	27.10. - 30.10.2021.	4	2	8

**PREGLED IZVRŠENIH NEPOSREDNIH KONTROLA IS SBS
U 2021. GODINI**

R. br.	Naziv SBS	Predmet kontrole	Broj dana pripreme	Razdoblje kontrole	Kontrolor dana (broj kontrolora x broj dana)	Dani post-kontrolnog postupka
1	2	3	4	5	6	7
1.	UNION BANKA d.d. Sarajevo	Ciljani nadzor sigurnosti IS	10	8.2. - 22.2.2021.	(3 x 10) = 30	10
2.	KOMERIJALNO-INVESTICIONA BANKA d.d. Velika Kladuša	Ciljani nadzor sigurnosti IS	5	19.4. - 30.4.2021.	(4 x 10) = 40	15
3.	SPARKASSE BANK d.d. BiH Sarajevo	Ciljani nadzor sigurnosti IS	12	23.8. - 7.9.2021.	(3 x 12) + (1 x 5) = 41	10
4.	ASA BANKA d.d. Sarajevo	Ciljani nadzor projekta integracije IS	6	23.11. - 26.11. i 20.12. - 22.12.2021.	(2 x 6) = 12	3
5.	UNION BANKA d.d. Sarajevo	Kontrola izvršenja naloga	2	22.2. - 26.2.2021.	(3 x 5) = 15	5
6.	SPARKASSE BANK d.d. BiH Sarajevo	Kontrola izvršenja naloga	3	8.9. - 10.9.2021.	(3 x 3) = 9	5
7.	SBERBANK BH d.d. Sarajevo	Kontrola izvršenja naloga	10	22.11. - 7.12.2021.	(2 x 10) + (2 x 7) = 34	10

**REKAPITULACIJA IZVRŠENOG SPECIJALISTIČKOG NADZORA SBS
U 2021. GODINI**

R. br.	Vrsta kontrole	Planirano	Izvršeno	% izvršenja
1	2	3	4	5
1.	Specijalistički nadzor banaka (1.1.+1.2.+1.3.)			
1.1.	Nadzor platnih sustava	18	18	100
a)	Neposredna kontrola usklađenosti poslovanja	14	15	107
b)	Posredna kontrola usklađenosti poslovanja	4	3	75
1.2.	Nadzor usklađenosti poslovanja sa standardima SPNiFTA	15	15	100
a)	Neposredna kontrola izvršenja naloga	3	4	133
b)	Neposredna kontrola usklađenosti poslovanja	9	8	89
c)	Posredna kontrola usklađenosti poslovanja	3	3	100
1.3.	Nadzor IS	5	7	140
a)	Ciljane kontrole	4	4	100
b)	Kontrole izvršenja naloga	1	3	300
UKUPNO 1		38	40	105
2.	Specijalistički nadzor NFI			
2.1.	Nadzor usklađenosti poslovanja sa standardima SPNiFTA	17	15	88
a)	Neposredna kontrola izvršenja naloga u leasing društvima	1	1	100
b)	Neposredna kontrola usklađenosti poslovanja leasing društava sa standardima SPNiFTA	1	0	0
c)	Neposredna kontrola usklađenosti poslovanja MKO sa standardima SPNiFTA	3	3	100
d)	Neposredna kontrola izvršenja naloga u MKO	5	4	80
e)	Posredna kontrola usklađenosti poslovanja MKO	5	5	100
f)	Posredna kontrola usklađenosti poslovanja leasing društava u segmentu SPNiFTA	2	2	100
UKUPNO 2		17	15	88
UKUPNO (1+2)		55	55	100

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

IZDAVAČ

**AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

**Zmaja od Bosne 47b
71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Tel. +387 33 72 14 00
Faks +387 33 66 88 11
Internet stranica: www.fba.ba
e-mail: agencija@fba.ba**

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

INFORMACIJA

**O SUBJEKTIMA BANKOVNOG SUSTAVA FEDERACIJE BOSNE I
HERCEGOVINE SA STANJEM NA DAN 31. 12. 2021.**

(PO KONAČNIM NEREVIDIRANIM PODACIMA)

Sarajevo, travanj 2022. godine

Skraćenice i termini

AMFI	Udruženje mikrofinancijskih organizacija u BiH
AOD	Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine
BD	Brčko Distrikt
BiH	Bosna i Hercegovina
CBBiH	Centralna banka Bosne i Hercegovine
CRK	Centralni registar kredita poslovnih subjekata i fizičkih osoba u BiH
DPP	Devizni platni promet
EBA	European Banking Authority (Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo)
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development (Europska banka za obnovu i razvoj)
ECB	European Central Bank (Europska centralna banka)
ECL	Expected credit loss (Očekivani kreditni gubitak)
EFSE	European Fund for Southeast Europe (Europski fond za Jugoistočnu Europu)
EKS	Efektivna kamatna stopa
EU	Europska unija
FBA	Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FED	The Federal Reserve (Američka centralna banka)
FOO	Financijsko-obavještajni odjel
FSAP	Financial Sector Assessment Program (Program procjene financijskog sektora)
FX rizik	Foreign Exchange Risk (Devizni rizik)
ICAAP	Internal Capital Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti kapitala)
IKT	Informacijsko-komunikacijske tehnologije
ILAAP	Internal Liquidity Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti)
LCR	Liquidity Coverage Ratio (Koeficijent pokriva likvidnosti)
MKD	Mikrokreditno društvo
MKF	Mikrokreditna fondacija
MKO	Mikrokreditna organizacija
MMF	Međunarodni monetarni fond
MSFI	Međunarodni standardi financijskog izvještavanja
NFI	Nedepozitne financijske institucije
NKS	Nominalna kamatna stopa
NPL	Non performing loans (Nekvalitetni krediti)
Pandemija	Virusno oboljenje COVID - 19
RBFBiH	Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine
RKG	Rezerve za kreditne gubitke
RS	Republika Srpska
SAD	Sjedinjene Američke Države
SB	Svjetska banka
SBS	Subjekti bankovnog sustava FBiH: banke, bankarske grupe, razvojne banke, MKO, leasing društva, faktoring društva, mjenjači i druge financijske organizacije čije poslovanje nadzire FBA

SPNIFTA	Sprečavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti
SREP	Supervisory Review and Evaluation Process (Supervizorski pregled i proces procjene)
UBBIH	Udruga banaka Bosne i Hercegovine
UDLBIH	Udruga društava za leasing BiH
UPP	Unutarnji platni promet
USAID FINRA Projekat	United States Agency for International Development - Financial Reform Agenda Activity Project (Agencija Sjedinjenih Američkih Država za međunarodni razvoj - Projekt reformi finansijskog sektora)
UO FBA	Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH
ZoA	Zakon o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
ZoB	Zakon o bankama
ZoF	Zakon o faktoringu
ZoL	Zakon o leasingu
ZoMKO	Zakon o mikrokreditnim organizacijama

SADRŽAJ:

SKRAĆENICE I TERMINI	2
POPIS TABLICA:	6
POPIS GRAFIKONA:	8
SAŽETAK REGULATORNIH ZAHTJEVA I STANDARDI POSLOVANJA SBS	9
SAŽETAK	12
UVOD.....	17
1. MAKROEKONOMSKI OKVIR POSLOVANJA KREDITNIH INSTITUCIJA	19
2. REGULATORNI OKVIR SBS	26
3. BANKARSKI SEKTOR.....	29
3.1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBiH.....	29
3.1.1. Status, broj i poslovna mreža	29
3.1.2. Struktura vlasništva i tržišni udjel.....	29
3.1.3. Kadrovska struktura.....	32
3.2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA.....	32
3.2.1. Bilanca stanja.....	32
3.2.2. Obveze	36
3.2.3. Kapital i adekvatnost kapitala.....	39
3.2.4. Kreditni rizik.....	42
3.2.5. Profitabilnost	49
3.2.6. Ponderirane NKS i EKS	53
3.2.7. Likvidnost.....	54
3.2.8. Devizni (FX) rizik.....	57
3.2.9. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi.....	59
3.3. PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR.....	60
4. SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANCIJSKIH INSTITUCIJA	63
4.1. MIKROKREDITNI SEKTOR.....	63
4.1.1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA U FBiH.....	63
4.1.1.1. Status, broj i poslovna mreža	63
4.1.1.2. Struktura vlasništva	63
4.1.1.3. Kadrovska struktura	63
4.1.2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	64
4.1.2.1. Bilanca stanja.....	64
4.1.2.2. Kapital i obveze.....	66
4.1.2.3. Aktiva i kvaliteta aktive.....	67
4.1.2.4. Financijski rezultat mikrokreditnog sektora FBiH.....	70
4.1.3. PREPORUKE ZA MIKROKREDITNI SEKTOR.....	72
4.2. LEASING SEKTOR	73
4.2.1. STRUKTURA LEASING SEKTORA U FBiH	73
4.2.1.1. Broj leasing društava	73
4.2.1.2. Struktura vlasništva	73
4.2.1.3. Kadrovska struktura	73
4.2.2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	74
4.2.2.1. Bilanca stanja.....	74
4.2.2.2. Kapital i obveze.....	76
4.2.2.3. Aktiva i kvaliteta aktive.....	76
4.2.2.4. Profitabilnost	77
4.2.2.5. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti leasinga	79
4.2.3. PREPORUKE ZA LEASING SEKTOR	81
4.3. FAKTORING POSLOVI.....	81

4.3.1. Sudionici na tržištu faktoringa u FBiH.....	81
4.3.2. Opseg, struktura i trend faktoring poslovanja u FBiH	82
4.3.3. PREPORUKE ZA FAKTORING POSLOVANJE	83
5. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA I SPNIFTA.....	86
5.1. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA	86
5.2. SPNIFTA.....	88
ZAKLJUČAK	90
PRAVNI OKVIR	92
Prilog 1- Pravni okvir za rad FBA i SBS u FBiH.....	92
PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR.....	105
Prilog 2 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 31. 12. 2021.....	105
Prilog 3 - Bilanca stanja banaka u FBiH po shemi FBA (aktivna podbilanca) - 31. 12. 2021.....	106
Prilog 4 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 31.12.2021.	107
Prilog 5 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 31. 12. 2021.....	108
Prilog 6 – Račun dobiti i gubitka banaka u FBiH po shemi FBA - 31. 12. 2021.....	109
Prilog 7 - Prosječne ponderirane NKS i EKS na kredite i depozite po razdobljima.....	110
PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR.....	111
Prilog 8 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 31. 12. 2021.....	111
Prilog 9 - Zbirna bilanca stanja MKF - 31. 12. 2021.....	112
Prilog 10 - Zbirna bilanca stanja MKD - 31. 12. 2021.....	113
Prilog 11 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 31. 12. 2021.....	114
Prilog 12 - Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za MKO - 31. 12. 2021.....	115
Prilog 12a - Usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za MKO.....	115
Prilog 13 - Zbirni račun dobiti i gubitka MKF - 31. 12. 2021.....	116
Prilog 14 - Zbirni račun dobiti i gubitka MKD - 31. 12. 2021.....	117
PRILOZI ZA LEASING SEKTOR	118
Prilog 15 - Osnovni podaci o leasing društvima u FBiH - 31. 12. 2021.....	118
Prilog 16 - Zbirna bilanca stanja leasing društava - 31. 12. 2021.....	119
Prilog 17 - Pregled osnovnih pokazatelja leasing društava u FBiH - 31. 12. 2021.....	120
Prilog 18 - Zbirni račun dobiti i gubitka leasing društava - 31. 12. 2021.....	121
Prilog 19 - Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o finansijskom leasingu - 31.12.2021.....	122
Prilog 19a - Usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o finansijskom leasingu	122

Popis tablica:

Tablica 1: Izdvojeni makroekonomski pokazatelji.....	19
Tablica 2: Org. dijelovi, mreža bankomata i POS uređaja banaka koje posluju u FBiH.....	29
Tablica 3: Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu.....	31
Tablica 4: Struktura vlasništva prema udjelu državnog, privatnog i stranog kapitala.....	31
Tablica 5: Tržišni udjeli banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu).....	31
Tablica 6: Kvalifikacijska struktura zaposlenih u bankama FBiH.....	32
Tablica 7: Ukupna aktiva po zaposlenom.....	32
Tablica 8: Bilanca stanja.....	33
Tablica 9: Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi.....	33
Tablica 10: Udjel grupa banaka u ukupnoj aktivni.....	35
Tablica 11: Novčana sredstva banaka.....	35
Tablica 12: Vrijednosni papiri prema vrsti instrumenta.....	35
Tablica 13: Vrijednosni papiri entitetskih vlada BiH.....	36
Tablica 14: Sektorska struktura depozita.....	37
Tablica 15: Štednja stanovništva.....	38
Tablica 16: Ročna struktura štednih depozita stanovništva.....	39
Tablica 17: Krediti, štednja i depoziti stanovništva.....	39
Tablica 18: Izvešće o stanju regulatornog kapitala.....	40
Tablica 19: Struktura izloženosti riziku.....	41
Tablica 20: Pokazatelji adekvatnosti kapitala.....	42
Tablica 21: Stopa financijske poluge.....	42
Tablica 22: Financijska imovina, izvanbilančne stavke i ECL.....	43
Tablica 23: Izloženosti prema razinama kreditnog rizika.....	44
Tablica 24: Sektorska struktura kredita.....	46
Tablica 25: Ročna struktura kredita.....	46
Tablica 26: Krediti prema razinama kreditnog rizika.....	47
Tablica 27: Pokazatelji kreditnog rizika.....	49
Tablica 28: Ostvareni financijski rezultat banaka.....	50
Tablica 29: Struktura ukupnih prihoda banaka.....	50
Tablica 30: Struktura ukupnih rashoda banaka.....	51
Tablica 31: Pokazatelji profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti.....	53
Tablica 32: LCR.....	54
Tablica 33: Zaštitni sloj likvidnosti.....	55
Tablica 34: Neto likvidnosni odljevi.....	55
Tablica 35: Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću.....	56
Tablica 36: Pokazatelji likvidnosti.....	56
Tablica 37: Ročna usklađenost financijske aktive i obveza do 180 dana.....	57
Tablica 38: Devizna usklađenost financijske aktive i obveza (EUR i ukupno).....	58
Tablica 39: Ukupna ponderirana pozicija bankarske knjige.....	59
Tablica 40: Kvalifikacijska struktura zaposlenih u MKO u FBiH.....	64
Tablica 41: Bilanca stanja mikrokreditnog sektora.....	64
Tablica 42: Struktura kapitala mikrokreditnog sektora.....	66
Tablica 43: Ročna struktura uzetih kredita.....	67
Tablica 44: Neto mikrokrediti.....	67
Tablica 45: Sektorska i ročna struktura mikrokredita.....	68
Tablica 46: RKG.....	69
Tablica 47: Ostvareni financijski rezultat MKO.....	70
Tablica 48: Struktura ukupnih prihoda MKO.....	71
Tablica 49: Struktura ukupnih rashoda MKO.....	71
Tablica 50: Kvalifikacijska struktura zaposlenih u leasing društvima FBiH.....	74

Tablica 51: Struktura potraživanja po financijskom leasingu.....	75
Tablica 52: Struktura neto bilančnih pozicija aktive.....	76
Tablica 53: Pregled rezervi za financijski leasing.....	76
Tablica 54: Ostvareni financijski rezultat leasing društava.....	78
Tablica 55: Struktura ukupnih prihoda leasing društava.....	78
Tablica 56: Struktura ukupnih rashoda leasing društava.....	79
Tablica 57: Struktura broja zaključenih ugovora i iznosa financiranja leasing sustava	80
Tablica 58: Nominalni iznos otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obveza prema dobavljačima u FBiH, prema vrsti faktoringa i domicilnosti.....	82
Tablica 59: Opseg UPP-a i DPP-a	86
Tablica 60: Opseg DPP-a	86
Tablica 61: Opseg UPP-a	87
Tablica 62: Izvršeni mjenjački poslovi banaka	87
Tablica 63: Izvršeni mjenjački poslovi ovlaštenih mjenjača.....	87
Tablica 64: Izvještene transakcije po broju i vrijednosti - banke.....	88
Tablica 65: Izvještene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - banke.....	88
Tablica 66: Izvještene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - MKO	88

Popis grafikona:

Grafikon 1: Glavne kamatne stope vodećih centralnih banaka.....	21
Grafikon 2: Omjer NPL-a i stopa kapitala banaka u EU	23
Grafikon 3: ROE i ROA banaka u EU.....	24
Grafikon 4: Struktura stranog kapitala po zemljama, udjel u %.....	30
Grafikon 5: Struktura stranog kapitala po zemljama - sjedištu grupe, udjel u %	30
Grafikon 6: Herfindahlov indeks koncentracije u aktivima, kreditima i depozitima	34
Grafikon 7: Koncentracijske stope za pet najvećih banaka - CRS: aktivna, krediti i depoziti.....	34
Grafikon 8: Struktura izloženosti u vidu vrijednosnih papira prema kriteriju države emitenta	36
Grafikon 9: Ukupni depoziti	37
Grafikon 10: Omjer kredita i depozita.....	37
Grafikon 11: Ukupna štednja stanovništva	38
Grafikon 12: Krediti	45
Grafikon 13: Udjel NPL-a u kreditima.....	48
Grafikon 14: Aktiva, mikrokrediti i kapital po godinama.....	65
Grafikon 15: Sektorska struktura mikrokredita (usporedni pregled).....	68
Grafikon 16: Pokazatelji kvalitete portfelja.....	69
Grafikon 17: Struktura potraživanja po financijskom leasingu (usporedni pregled).....	75
Grafikon 18: Struktura procijenjene tržišne vrijednosti izuzetih predmeta leasinga (u 000 KM) i broja izuzetih predmeta	77

Sažetak regulatornih zahtjeva i standardi poslovanja SBS

Minimalni iznos uplaćenog osnivačkog kapitala - 15 milijuna KM	Članak 24. stavak (2) ZoB ¹
Stopa redovnog temeljnog kapitala - 6,75%	Članak 34. stavak (1) točka a) Odluke o izračunavanju kapitala banke ²
Stopa temeljnog kapitala - 9%	Članak 34. stavak (1) točka b) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Stopa regulatornog kapitala - 12%	Članak 34. stavak (1) točka c) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Zaštitni sloj za očuvanje kapitala u obliku redovnog temeljnog kapitala - 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku	Članak 39. stavak (1) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Stopa financijske poluge - 6%	Članak 37. stavak (2) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Koeficijent pokrića likvidnosti - LCR \geq 100%	Članak 17. stavak (2) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke ³
Ročna usklađenost financijske aktive i financijskih obveza	Ročno usklađivanje preostalih rokova do ugovorenih dospjeća instrumenata aktive i obveza: <ul style="list-style-type: none">- najmanje 65% izvora sredstava s rokom dospjeća do 30 dana angažira u plasmane (instrumente aktive) s rokom dospjeća do 30 dana, članak 43. stavak (8) točka a) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke;- najmanje 60% izvora sredstava s rokom dospjeća do 90 dana angažira u plasmane (instrumente aktive) s rokom dospjeća do 90 dana, članak 43. stavak (8) točka b) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke;- najmanje 55% izvora sredstava s rokom dospjeća do 180 dana angažira u plasmane (instrumente aktive) s rokom dospjeća do 180 dana članak 43. stavak (8) točka c) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke.
Ograničenje za individualnu deviznu poziciju preko-noći banke, osim u EUR-ima - najviše do 20% priznatog kapitala banke	Članak 3. stavak (2) točka a) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke ⁴
Ograničenje za individualnu deviznu poziciju preko-noći u EUR-ima - najviše do 40% priznatog kapitala banke.	Članak 3. stavak (2) točka b) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke
Ograničenje za ukupnu deviznu poziciju - najviše do 40% priznatog kapitala banke	Članak 3. stavak (2) točka c) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke

¹ „Službene novine Federacije BiH“, broj: 27/17

² „Službene novine Federacije BiH“, br. 81/17, 50/19, 37/20 i 81/20

³ „Službene novine Federacije BiH“, broj: 39/21

⁴ „Službene novine Federacije BiH“, br. 81/17 i 37/20

Odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala ≤ 20%

Članak 7. Odluke o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi⁵

Herfindahl-Hirschman indeks - HHI

Predstavlja najčešće korištenu mjeru koncentracije u europskom i američkom ekonomskom sustavu. HHI je zbroj kvadrata postotnih udjela konkretne veličine (npr. aktive, depozita, kredita) svih tržišnih sudionika u sustavu. Ako je vrijednost HHI manja od 1000, smatra se da na tržištu nije prisutna koncentracija, za vrijednost indeksa između 1000 i 1800 jedinica na tržištu je prisutna umjerena koncentracija, ako je vrijednost HHI iznad 1800, to je pokazatelj postojanja visoke koncentracije.

Koncentracijska stopa - CR

CR je pokazatelj koncentracije u bankarskom sektoru i predstavlja ukupni udjel najvećih banaka u sektoru u odabranim relevantnim kategorijama: u aktivni, kreditima i depozitima. Označava se prema broju banaka koje se uključuju u izračun, npr. CR 5. Ne postoji jedinstven i općeprihvaćen stav o interpretaciji dobivenih rezultata koncentracijskog omjera. Ako je veća vrijednost, veća je koncentracija tržišta.

Odnos krediti/depoziti i uzeti krediti

Pokazuje odnos najvažnijih bankarska agregata, kredita, na strani aktive i depozita i uzetih kredita, na strani izvora sredstava. Što je stopa veća, to je slabija pozicija likvidnosti banke. Iskustveni standardi su: manji od 70% - veoma solidan, 71%-75% - zadovoljavajući, 76%-80% - na granici zadovoljavajućeg, 81%-85% - nedovoljan, preko 85% - kritičan.

Minimalan iznos temeljnog kapitala MKD - 500.000 KM

Članak 26. stavak (1) ZoMKO⁶

Minimalan iznos temeljnog kapitala MKF - 50.000 KM

Članak 36. stavak (1) ZoMKO

Stopa fiksne aktive u odnosu na ukupnu aktivu umanjenu za donirani kapital - do 10% za MKF i MKD u kojem MKF ima većinsko vlasništvo

Članak 11. stavak (2) Odluke o uvjetima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikro kreditnoj organizaciji⁷

Stopa kapitala umanjenog za donirani kapital u odnosu na ukupnu aktivu MKO - preko 10%

Članak 11. stavak (1) Odluke o uvjetima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikro kreditnoj organizaciji

Portfelj u riziku MKO preko 30 dana (PAR) - do 5%

Članak 12. stavak (1) točka c) Odluke o uvjetima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikro kreditnoj organizaciji

⁵ "Službene novine Federacije BiH", broj: 41/20

⁶ "Službene novine Federacije BiH", broj: 59/06

⁷ "Službene novine Federacije BiH", broj: 103/18

Godišnji otpis MKO - do 3%	Članak 12. stavak (1) točka d) Odluke o uvjetima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikro kreditnoj organizaciji
Operativna efikasnost poslovanja MKO - do 45%	Članak 12. stavak (1) točka b) Odluke o uvjetima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikro kreditnoj organizaciji
Povrat na aktivu MKO prilagođen za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije (AROA) – pozitivan	Članak 12. stavak (1) točka a) Odluke o uvjetima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikro kreditnoj organizaciji
Minimalan iznos temeljnog kapitala leasing društava - 250.000 KM	Članak 8. stavak (1) ZoL ⁸
Minimalan iznos temeljnog kapitala društava za faktoring - 750.000 KM	Članak 27. stavak (1) ZoF ⁹

⁸ „Službene novine Federacije BiH“, br. 85/08, 39/09, 65/13 i 104/16

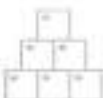
⁹ „Službene novine Federacije BiH“, br. 14/16 i 74/20

SAŽETAK

Osnovni pokazatelji poslovanja bankarskog sektora u FBiH

Dozvola za rad | 14 komercijalnih banaka, **527** organizacijskih dijelova i **6.432** zaposlena, što je za 90 radnika ili 1,4% manje u odnosu na kraj prethodne godine

Aktiva | Neto aktiva **25,9 milijardi KM**, krediti **15,9 milijardi KM**, novčana sredstva osam milijardi KM, ulaganja u vrijednosne papire **dvije milijarde KM**

Kapital | Ukupni kapital **3,1 milijardu KM** (12% pasive), od čega dionički kapital **1,4 milijarde KM**, regulatorni kapital **2,9 milijardi KM**, temeljni kapital i redovni temeljni kapital **2,7 milijardi KM**, dopunski kapital **118,9 milijuna KM**

Stope kapitala | **19,7%** stopa regulatornog kapitala, stopa redovnog temeljnog kapitala i temeljnog kapitala **18,9%**, stopa financijske poluge **10,1%**

Bilančne izloženosti prema razinama kreditnog rizika | 24 milijarde KM (90,8% ukupnih bilančnih izloženosti) u razini kreditnog rizika 1, u razini kreditnog rizika 2 - **1,4 milijarde KM** (5,2% ukupnih bilančnih izloženosti) i **1,1 milijarda KM** (4% ukupnih bilančnih izloženosti) u razini kreditnog rizika 3

Izvanbilančne izloženosti prema razinama kreditnog rizika | 3,6 milijardi KM u razini kreditnog rizika 1 (91,9% ukupnih izvanbilančnih izloženosti), u razini kreditnog rizika 2 - **309,1 milijun KM** (7,9% ukupnih izvanbilančnih izloženosti) i **7,1 milijun KM** u razini kreditnog rizika 3 (0,2% ukupnih izvanbilančnih izloženosti)

Stopa pokrivenosti ECL-om bilančnih izloženosti | 4,4% ukupna stopa pokrivenosti: razina kreditnog rizika 1 - **0,7%**, razina kreditnog rizika 2 - **11,7%** i razina kreditnog rizika 3 - **77,9%**

Stopa pokrivenosti ECL-om izvanbilančnih izloženosti | 1,3% ukupna stopa pokrivenosti: razina kreditnog rizika 1 - **0,6%**, razina kreditnog rizika 2 - **8,3%**, a razina kreditnog rizika 3 - **49,2%**

Kreditni portfelj | Rast kreditnog portfelja od **4,2%**, odnosno **3,5%** ukoliko bi se isključio rast kratkoročnih izloženosti niskog rizika. Krediti odobreni stanovništvu **7,6 milijardi KM** (povećanje za 331,8 milijuna KM ili 4,6%), a krediti odobreni pravnim osobama **8,3 milijarde KM** (povećanje za 304,4 milijuna KM ili 3,8%, odnosno 2,6% ukoliko bi se isključio rast kratkoročnih izloženosti niskog rizika)

Kreditni portfelj u razini kreditnog rizika 3 (NPL) | jedna milijarda KM i čini 6,4% ukupnog kreditnog portfelja (kao i na kraju prethodne godine). Stopa NPL-a za portfelj pravnih osoba **7%**, a za sektor stanovništva **5,8%**. **Stopa pokrivenosti NPL ECL-om** | **77,5%** (pravne osobe 74,9%, a stanovništvo 80,9%) i bilježi smanjenje za 0,2 postotna boda

Depoziti | **21,2 milijarde KM** (81,8% ukupne pasive), od toga **štedni depoziti 10,4 milijarde KM** i stopom rasta od 5,4%

Obveze po uzetim kreditima | **779,1 milijun KM** (3% ukupne pasive)

Trend | Zabilježeno je **povećanje** neto aktive (6,1%), kreditnog portfelja (4,2%), novčanih sredstava (7,7%), ulaganja u vrijednosne papire (16,5%), plasmana drugim bankama (27%), depozita (7,8%) i kapitala (1,4%), dok je zabilježeno **smanjenje** fiksne aktive (6,6%), ostale aktive (17,8%), obveza po uzetim kreditima (4%) i ostalih obveza (4,5%)

Likvidnost bankarskog sektora u FBiH | **Zadovoljavajuća** i pored negativnih efekata na gospodarstvo uzrokovanih pandemijom

Profitabilnost | **293,6 milijuna KM** neto dobit, sve banke su iskazale pozitivan finansijski rezultat

Osnovni pokazatelji poslovanja mikrokreditnog sektora u FBiH

Dozvola za rad | 13 MKO (deset MKF i tri MKD), 362 organizacijska dijela i 1.398 zaposlenih, što je više za četiri radnika ili 0,3%

Aktiva MKO | 693,5 milijuna KM, veća za 35,4 milijuna KM ili 5,4%. Stopa rasta aktive MKD je 11%, a MKF 3,5%

Neto mikrokrediti | 556,9 milijuna KM (80,3% aktive), veći su za 23 milijuna KM ili 4,3% (u MKD za 6,5%, u MKF za 3,5%)

PAR preko 30 dana | 1,27%
Godišnja stopa otpisa | 1,45%
Pokazatelji kvalitete portfelja u okviru propisanih ograničenja uz smanjenje PAR-a za 0,14 postotnih bodova i povećanje stope otpisa za 0,24 postotna poena

Zaključeno je 142.558 ugovora (7,8% više) i isplaćeno 497,9 milijuna KM mikrokredita (9,6% više)

Kapital | 333,8 milijuna KM (48,1% pasive), veći za 22,3 milijuna KM ili 7,1% (stopa rasta kapitala MKD 3,6%, dok je stopa rasta kapitala MKF 7,8%)

Obveze po uzetim kreditima | 326 milijuna KM (47% pasive), veće za 10,5 milijuna KM ili 3,3% (stopa rasta kreditnih obveza MKD je 14,9%, dok je stopa pada kod MKF 2,7%)

Trend | Zabilježeno je povećanje novčanih sredstava (18,2%), plasmana bankama (1.409,1%) bruto mikrokredita (4,2%), neto mikrokredita (4,3%), dugoročnih investicija (2,5%), ostale aktive (13%), obveza po uzetim kreditima (3,3%), kapitala (7,1%) i ostalih obveza (8,5%), dok je zabilježeno smanjenje RKG (7,4%) i materijalne i nematerijalne imovine (1,8%). Rezerve za ostale stavke aktive, osim kredita, su na istoj razini

Operativna efikasnost poslovanja | 18,82%, povrat na aktivu, prilagođen za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije | 2,11% što je usklađeno s propisanim standardima

Pozitivan finansijski rezultat | 14,2 milijuna KM, povećanje za 2,9 milijuna KM. Neto dobit MKD | jedan milijun KM, a višak prihoda nad rashodima MKF | 13,2 milijuna KM

Osnovni pokazatelji poslovanja leasing sektora u FBiH

Dozvola za rad | četiri leasing društva, 101 zaposlen, što je na istoj razini

Aktiva leasing sektora | 373,7 milijuna KM, veća za 29,9 milijuna KM ili 8,7%

Neto potraživanja po osnovi finansijskog leasinga | 290,6 milijuna KM (77,8% aktive), veća su za 33,9 milijuna KM ili 13,2%

Dospjela neizmirena potraživanja | 2,4 milijuna KM, manja za 32,4%. Rezerve za gubitke po finansijskom leasingu | 5,7 milijuna KM, veće za 167,2%

Broj i vrijednost novozaključenih leasing ugovora za finansijski i operativni leasing na razini leasing sustava, povećani za 19,6% i 30,1%

Obveze po uzetim kreditima | 336,3 milijuna KM (90% pasive), veće za 28,4 milijuna KM ili 9,2%, uz dominantni udjel dugoročnih kredita

Kapital | 29,5 milijuna KM (7,9% pasive), veći za 1,7 milijuna KM ili 6,2%

Trend | Zabilježeno je povećanje bruto potraživanja po osnovi finansijskog leasinga (13,5%), neto potraživanja po osnovi finansijskog leasinga (13,2%), neto vrijednosti osnovnih sredstava financiranih putem operativnog leasinga (16,2%), obveza po uzetim kreditima (9,2%) i kapitala (6,2%), dok je zabilježeno smanjenje novca i novčanih ekvivalenata (32,9%), plasmana bankama (32%) i ostalih obveza (2,7%)

Positivan finansijski rezultat | 4,8 milijuna KM, povećanje za 0,6 milijuna KM

**Osnovni pokazatelji
faktoring poslovanja u FBiH**

Poslovi faktoringa u FBiH | četiri komercijalne banke (tri članice međunarodnih bankarskih grupa sa sjedištem u zemljama članicama EU i jedna u pretežno domaćem vlasništvu)

Zaključena 349 ugovora o faktoringu (manje za 55 ugovora ili 13,6%) **nominalne vrijednosti otkupljenih novčanih potraživanja u iznosu od 154,7 milijuna KM** (povećanje od 30,3 milijuna KM ili 24,3%)

Ukupni prihodi pružatelja usluga faktoringa u FBiH | 982 tisuće KM, manji za 0,2 milijuna KM ili 18,2%

**Podaci o posebnim mjerama FBA
za SBS u FBiH**

259,3 milijuna KM (1,6% ukupnih kredita bankarskog sektora FBiH) **obuhvaćeno je nekom od aktivnih posebnih mjera**. Kreditni portfelj pravnih osoba obuhvaćen nekom od aktivnih mjera je 248,3 milijuna KM (3% kreditnog portfelja pravnih osoba), dok portfelj stanovništva pod aktivnim mjerama iznosi 11 milijuna KM (0,1% kreditnog portfelja stanovništva)

34,9 milijuna KM (4,1% ukupnog kreditnog portfelja NFI) **obuhvaćeno je nekom od posebnih aktivnih mjera**. U segmentu stanovništva izloženosti obuhvaćene nekom od posebnih mjera iznose 26,6 milijuna KM (4,6% ukupnog kreditnog portfelja stanovništva), dok u segmentu pravnih osoba izloženosti obuhvaćene nekom od posebnih mjera iznose 8,3 milijuna KM (3% ukupnog portfelja pravnih osoba)

FBA je osnovana 1996. godine kao neovisna i samostalna institucija koja izvršava nadležnosti sukladno odredbama ZoA, međunarodnim standardima, načelima supervizije i pravilima struke. UO FBA obavlja opći nadzor poslovanja FBA, te sukladno zakonom propisanim nadležnostima poduzima mjere za efikasno obavljanje poslova iz svog djelokruga. FBA za svoj rad odgovara Parlamentu FBiH. U okviru redovnog izvršavanja zakonom propisanih nadležnosti, FBA sačinjava i na Internetskoj stranici javno objavljuje kvartalne informacije o SBS, koje usvaja UO FBA. Informacija o SBS sa stanjem na dan 31. 12. 2021. po konačnim nerevidiranim podacima sačinjena je korištenjem izvještajnih podataka i informacija koje su SBS dostavili FBA i koji se koriste u redovnom nadzoru SBS.

Sadržajno, Informacija je podijeljena u pet dijelova. Prvi dio se odnosi na makroekonomsko okruženje u kojem posluju kreditne institucije na globalnoj razini. U drugom dijelu prezentirane su informacije o regulatornim aktivnostima FBA tijekom 2021. godine za SBS. Treći dio se odnosi na detaljnu analizu bankarskog sektora FBiH, strukturu, financijske pokazatelje poslovanja i preporuke FBA za bankarski sektor u FBiH. U četvrtom dijelu prezentirana je detaljna analiza poslovanja NFI, kao i usklađenost poslovanja NFI sa zakonskom i podzakonskom regulativom u okviru koje su kao zasebni segmenti obrađeni mikrokreditni i leasing sektor, kao i faktoring poslovanje u FBiH, s pripadajućim preporukama FBA. Peti dio odnosi se na poslovanje banaka u obavljanju platnog prometa i SPNIFTA.

Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS na odobrene kredite i primljene depozite za banke, kao i prosječne ponderirane NKS i EKS za MKO i ugovore o financijskom leasingu po segmentima prezentira se s ciljem veće transparentnosti i lakše usporedivosti za korisnike financijskih usluga kroz priloge, koji su sastavni dio ove Informacije. Podaci izraženi u postocima u Informaciji iskazani su u pravilu sa jednim decimalnim mjestom, izuzev podataka o visinama NKS i EKS kod SBS i drugim podacima u kojima je to relevantno. Sastavni dio Informacije je i pregled pravnog okvira za rad FBA i nadzor poslovanja SBS, koji je dan u Prilogu 1 - Pravni okvir za rad FBA i SBS u FBiH.

Rezultati bankovnog sustava u FBiH na kraju 2021. godine upućuju na dostignutu stabilnost, održivost i pozitivne rezultate poslovanja. FBA je, u okviru propisanih nadležnosti, u 2021. godini produžila rokove za podnošenje zahtjeva za odobravanje posebnih mjera za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih pandemijom. Primjena mjera će imati pozitivan utjecaj na cjelokupnu ekonomiju FBiH i bankarski sektor. S tim u vezi, FBA je usvojila Odluku o izmjenama Odluke o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19²⁰ i Odluku o izmjenama Odluke o privremenim mjerama koje leasing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19²¹. Navedeni akti FBA imaju za cilj očuvanje stabilnosti bankarskog, mikrokreditnog i leasing sektora u FBiH i omogućavanje davanja olakšica klijentima SBS-a čiji su prihodi, odnosno izvori za otplatu i dalje smanjeni, kao posljedica utjecaja pandemije, čime je otežano izmirivanje njihovih obveza prema SBS.

²⁰ "Službene novine Federacije BiH", br. 60/20, 21/21 i 104/21

²¹ "Službene novine Federacije BiH", br. 60/20, 21/21 i 104/21

MAKROEKONOMSKI OKVIR POSLOVANJA
KREDITNIH INSTITUCIJA

1. MAKROEKONOMSKI OKVIR POSLOVANJA KREDITNIH INSTITUCIJA

Praćenje makroekonomskih pokazatelja ima poseban značaj u kontekstu kretanja kamatnih stopa i drugih promjena na međunarodnim tržištima, što se može odraziti i na tržište BiH. S obzirom na globalizaciju, efekti iste se prenose na druga tržišta i mogu imati utjecaja na buduću regulativu poslovanja bankarskih institucija, kao i na politiku pojedinačnih banaka, bez obzira da li su dio bankarske grupe ili ne. Banke u BiH su velikim dijelom integrirane s međunarodnim bankarskim grupacijama, od kojih najveći dio ima sjedišta u zemljama Eurozone. Analizirajući pokazatelje poslovanja bankovnog sustava u BiH, kao i ekonomsko okruženje, izazovi i rizici za bankovni sustav u BiH najvećim dijelom odnose se na razinu kamatnih stopa, NPL, likvidnost, održavanje profitabilnosti, uvjete na tradicionalnim tržištima i dr. Također, za praćenje makroekonomskih pokazatelja i njihovog utjecaja na bankarski sektor u BiH potrebno je uzeti u obzir i ograničenja vezana za monetarnu politiku CBBiH, kao i postojanje aranžmana Valutnog odbora.

Kriza izazvana pandemijom najveća je ekonomska kriza nakon Drugog svjetskog rata, a ista je obilježila 2020. godinu, te je ostavila traga i u 2021. godini. Nastavljen je ekonomski oporavak na globalnom razini s nešto slabijim zamahom uslijed pandemije, što je rezultiralo prekidima globalnog lanca opskrbe, dužim od očekivanog, čime je dodatno potaknuta inflacija u mnogim zemljama.

Prema prognozama MMF-a iz listopada 2021. godine, očekuje se rast svjetske ekonomske aktivnosti (realni BDP) u 2021. godini za 5,9%, a u 2022. godini za 4,9%, dok su pretpostavke rasta globalne ekonomije u 2022. godini, na temelju ažuriranih prognoza MMF-a iz siječnja 2022. godine, smanjene na 4,4%. U tablici 1 dani su izdvojeni makroekonomski pokazatelji kroz razdoblja:

Tablica 1: Izdvojeni makroekonomski pokazatelji						
R. br.	Područje/kamatne stope	2017.	2018.	2019.	2020.	2021. ¹²
1	2	3	4	5	6	7
Rast BDP-a u %						
1.	SAD	2,3	2,9	2,3	-3,4	6,0
2.	Eurozona	2,6	1,9	1,5	-6,3	5,0
3.	EU	3,0	2,3	1,9	-5,9	5,1
4.	Slovenija	4,8	4,4	3,3	-4,2	6,3
5.	Hrvatska	3,4	2,8	2,9	-8,0	6,3
6.	Srbija	2,1	4,5	4,2	-1,0	6,5
7.	BiH	3,2	3,7	2,8	-4,3	2,8
Promjena potrošačkih cijena (CPI), godišnji prosjek u %						
1.	SAD	2,1	2,4	1,8	1,2	4,3
2.	Eurozona	1,5	1,8	1,2	0,3	2,2
3.	BiH	0,8	1,4	0,6	-1,1	1,8
Najvažnije kamatne stope						
1.	6-mjesečni Euribor ¹³	-0,27	-0,25	-0,35	-0,51	-0,54
2.	Prinos na 10-godišnju državnu obveznicu Njemačke ¹⁴	0,3	0,19	-0,3	-0,62	-0,38
3.	Prinos na 10-godišnju državnu obveznicu Italije	1,8	2,98	1,37	0,58	1,05

Izvor: MMF, World Economic Outlook Database, listopad 2021.; Eurostat

¹² Očekivane vrijednosti za 2021. (MMF, World Economic Outlook, listopad 2021. g.); za kamatne stope podatak za prosinac 2021.

¹³ Podatak za razdoblje odnosi se na Euribor na prvi radni dan zadnjeg mjeseca u izvještajnom razdoblju

¹⁴ Eurostat za države članice EU, 10-godišnji prinos koji se koristi za računanje kriterija iz Maastrichta: podaci za zadnji mjesec izvještajnog razdoblja

U najvećoj ekonomiji, SAD, nakon ostvarenog pada BDP-a od 3,4% u 2020. godini, u 2021. godini se očekuje rast istog za 6%. Ekonomija EU bila je više pogođena i doživjela je veći pad u 2020. godini, te se očekuje sporiji oporavak u usporedbi s ekonomijom SAD. Projicirana stopa rasta BDP-a za EU je 5,1% na godišnjoj razini.

Od početka 2021. godine, ukupna inflacija povećala se u razvijenim zemljama i tržišnim ekonomijama u razvoju, potaknuta jakom potražnjom, nestašicom sirovina i brzim rastom cijena robe. Cijene fosilnih goriva gotovo su se udvostručile u protekloj godini, povećavajući troškove energije i uzrokujući veću inflaciju, najistaknutiju u Europi. Rast cijena hrane pridonio je većoj inflaciji, a tekući poremećaji u lancu opskrbe, preopterećene luke i velika potražnja za robom također su doveli do širenja cjenovnih pritisaka, posebno u SAD-u.

Prema prognozama MMF-a, iz listopada 2021. godine, predviđeno je da će u prosjeku ukupna inflacija razvijenih zemalja dostići vrhunac od 3,8% u posljednjim mjesecima 2021. godine, te će se do sredine 2022. godine smanjiti na razinu od oko 2%. Prognoze za zemlje u razvoju i ekonomije u nastajanju na sličan način pokazuju pad ukupne inflacije na oko 4% do sredine 2022. godine, nakon vrhunca od 6,8% koji će se dostići krajem 2021. godine. Međutim, s obzirom na dugotrajne poremećaje u opskrbi, značajne šokove vezane za cijene roba i stanova, sukobe u Ukrajini i sankcije određenim zemljama i sl., očekuje se da bi moglo doći do znatno veće inflacije nego što je predviđeno. Tako je u prosincu 2021. godine, godišnja stopa inflacije u Eurozoni dostigla razinu od 5%, dok je u prosincu prethodne godine bila -0,3%, a godišnja inflacija u EU dostigla je razinu od 5,3%, dok je u prosincu prethodne godina bila 0,3%. Stopa inflacije i dalje je znatno iznad praga ECB-a od 2% uslijed energetske krize u Europi zbog koje su troškovi prirodnog plina, uglja i električne energije znatno veći, dok povećana potražnja i ograničenja opskrbe, povezana s pandemijom, nastavljaju utjecati na rast cijena. Godišnja stopa inflacije u SAD-u je narasla na 7% u posljednjem mjesecu 2021. godine, najviša zabilježena stopa od lipnja 1982. godine, što je u skladu s tržišnim očekivanjima, dok je u prosincu prethodne godine bila na razini od 1,4%. Inflacijski pritisci u SAD-u trajat će i sredinom 2022. godine, a FED se nedavno obavezao da će učiniti sve što je potrebno kako bi se obuzdao porast inflacije, uključujući i povećanje kamatnih stopa.

Nakon što je prema podacima MMF-a godišnji prosjek indeksa potrošačkih cijena u BiH u 2020. godini iznosio -1,1%, prema podacima Agencije za statistiku BiH u prosincu 2021. godine stopa promjene indeksa potrošačkih cijena iznosila je 6,4% u odnosu na prosinac prethodne godine. U odnosu na prosinac prethodne godine, najviši prosječni rast cijena u prosincu 2021. godine zabilježen je u odjeljcima prijevoz (14,1%), hrana i bezalkoholna pića (10,6%), te stanovanje i režijski izdaci (5%), dok je prosječan pad cijena zabilježen u odjeljcima odjeća i obuća (6,3%), te komunikacije (0,2%).

Daljnje prognoze kretanja ekonomskih parametara podložne su značajnijim izmjenama radi nastale situacije u Ukrajini. Sukobi u ovoj zemlji će najviše utjecati na cijene energenata, prije svega prirodnog plina iz Rusije, kao i na porast inflacije, što bi moglo utjecati na zaoštavanje monetarne politike centralnih banaka, a time i usporavanje rasta BDP-a na globalnoj razini.

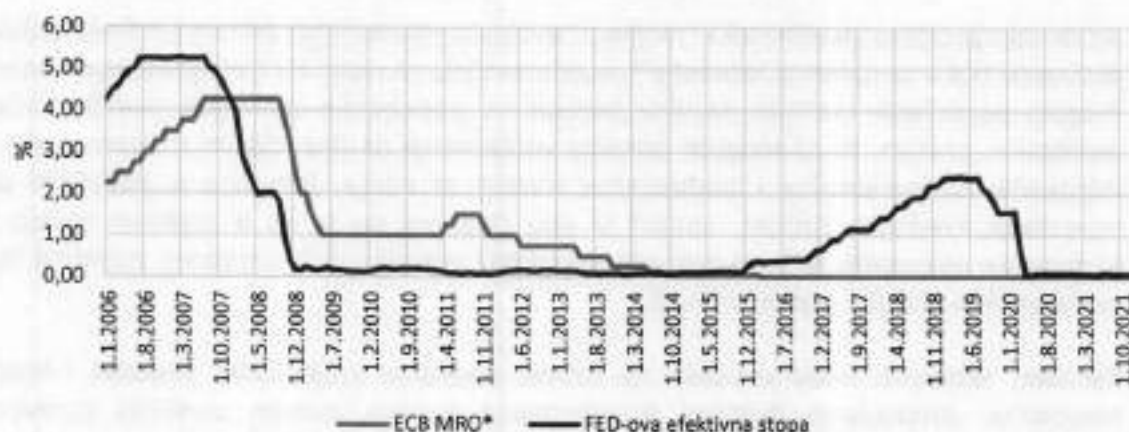
U mnogim razvijenim zemljama, fiskalna politika i dalje se prilagođava nastalim prilikama i usmjerena je na jačanje ekonomije putem ulaganja u zelene tranzicije i digitalne transformacije, te druga dugoročna ulaganja. Veliki fiskalni paketi koje su najavili ili odobrili EU i SAD mogli bi kumulativno dodati 4,6 bilijuna dolara BDP-u na svjetskoj razini između 2021. i 2026. godine, a

dotatne mjere se očekuju s predstojećim nacionalnim proračunima za 2022. godinu. S druge strane, više kamatne stope i niži državni prihodi opteretili su kapacitete zemalja u razvoju s niskim prihodima čime su iste onemogućene pružati adekvatnu fiskalnu podršku i servisirati svoj dug. Općenito, fiskalna politika i dalje pruža podršku, s padom deficita, u prosjeku za oko dva postotna boda BDP-a u 2021. godini. Međutim, deficiti su i dalje znatno iznad pretpandemijskih razina, posebno u razvijenim zemljama, te se predviđa njihovo dodatno smanjenje za gotovo tri postotna boda u 2022. godini i povratak na razine prije izbijanja pandemije do 2026. godine.

U oblasti monetarne politike, ECB nije mijenjao kamatne stope. Kamatna stopa na depozite ostala je u negativnoj zoni (-0,5%), a glavna stopa za operacije refinanciranja na 0%. Američki FED također je održavao ciljanu stopu za EFFR (eng. Effective Federal Funds Rate) od 0 do 0,25%. Međutim, u ožujku 2022. godine, zbog rizika koje predstavlja ruska vojna invazija na Ukrajinu i sankcija Rusiji, FED je odlučio da EFFR poveća za 0,25 postotnih bodova, tako da će ista biti između 0,25% i 0,50%.

U Grafikonu 1. daje se pregled glavnih kamatnih stopa vodećih centralnih banaka:

Grafikon 1: Glavne kamatne stope vodećih centralnih banaka

* Eng. Marginal Refinancing Operations
Izvor: ECB, FED

Tržišne kamatne stope ostale su uglavnom stabilne u razdoblju od sastanka Upravnog vijeća ECB-a u listopadu 2021. godine. Referentna kamatna stopa Euribor (engl. Euro Interbank Offered Rate) je i dalje u negativnoj zoni i kreće se oko -0,5%. Prinosi na dugoročne državne obveznice europodručja blago su porasli, i za većinu država nisu više u negativnoj zoni. Prinos na desetogodišnju državnu obveznicu Njemačke bio je i dalje u negativnoj zoni, ali za razliku od kraja 2020. godine, kada je iznosio -0,62%, s prosincem 2021. godine iznosi -0,38%. Međutim, ruska invazija na Ukrajinu u veljači 2022. godine dovest će do poremećaja na financijskim tržištima i do trenda rasta nerizičnih tržišnih stopa.

U 2021. godini aktivnosti u području bankarske regulative u EU nastavile su se odvijati u okruženju ekspanzivne monetarne politike potaknute posljedicama pandemije i naporima da se održi kreditna podrška gospodarstvu i stanovništvu, te osigura održavanje likvidnosti sustava i oporavka globalne ekonomije.

Upravno vijeće ECB-a je u prosincu 2021. godine ocijenilo da napredak u gospodarskom oporavku i približavanju ECB-ovom srednjoročnom inflacijskom cilju omogućava postepeno slabljenje dinamike kupovine vrijednosnih papira u narednom razdoblju. Međutim, i dalje je potrebna monetarna akomodacija kako bi se inflacija ustalila na ECB-ovom ciljanoj razini od 2% u srednjoročnom razdoblju. ECB i dalje operacijama refinanciranja osigurava visoku likvidnost provođenjem kupovine vrijednosnih papira i ciljanih operacija dugoročnijeg refinanciranja kroz postojeće programe (PEPP - Pandemic Emergency Purchase Programme, APP - Asset Purchase Programme i TLTRO III - Targeted Longer Term Refinancing Operations).

Banke u EU uspješno su izdržale nepovoljna gospodarska kretanja uzrokovana pandemijom i očuvale dobru kapitaliziranost. Poboljšani makroekonomski uvjeti u odnosu na početak pandemije utjecali su na smanjenje pojedinih rizika za bankarski sektor, ali i dalje postoji neizvjesnost oko trajanja pandemije. Iako su donesene mjere podrške s ciljem ublažavanja negativnog utjecaja od pandemije, zabrinjava kvaliteta imovine banaka, jer potpuni utjecaj pandemije moguće je sagledati tek u srednjoročnom razdoblju. Broj strukturnih ranjivosti, među kojima su i ranjivosti povezane s održivošću poslovnih modela i internog upravljanja u bankama, povećao se zbog pandemije, te je potreban učinkovit odgovor banaka i nadzornih tijela s ciljem proaktivnog smanjivanja postojećih, kao i novih rizika, posebno rizika povezanih s ratnim dešavanjima u Ukrajini i sankcijama nametnutim Rusiji.

Na temelju procjene glavnih rizika i ranjivosti europskog bankarskog sektora i definiranja ključnih aktivnosti ECB-a za naredno razdoblje¹⁵, nadzorna tijela na razini EU trebaju usmjeriti pažnju na moguće pogoršanje kvalitete imovine povezano s postepenim ukidanjem podrške državne i monetarne politike, te na moguće ispravke vrednovanja na financijskim tržištima, kako bi se odgovorilo na kratkoročne i srednjoročne izazove za banke. Potrebno je poboljšati praksu upravljanja kreditnim rizikom, imajući u vidu činjenicu da su se u uvjetima velikog pada ekonomske aktivnosti, NPL-ovi nastavili smanjivati zahvaljujući izvanrednim mjerama koje su poduzete kao podrška realnoj privredi.

Također, aktivnosti treba usmjeriti na šokove povezane s kamatnim stopama i kreditnim rasponima, strategijama digitalne transformacije banaka, dobrim pravilima upravljanja i donošenjem odluka i ograničavanjem prekomjernog preuzimanja rizika u normalnim i kriznim vremenima. Bankama poteškoće stvara niz novih i promjenjivih rizika koji se mogu pojaviti u kratkoročnom i dugoročnom razdoblju, a vezano za ekološke, socijalne i upravljačke rizike (ESG rizici), kreditni rizik druge ugovorne strane u vezi s rizičnijim i manje transparentnim nebankarskim financijskim institucijama, operativna otpornost i otpornosti IT sustava. Potrebna je veća otpornost banaka na cyber rizike¹⁶ jačanjem nadzornih aktivnosti usmjerenih na praksu banaka u upravljanju rizicima na tim područjima.

Stope kapitala banaka u EU i dalje su znatno iznad regulatornih zahtjeva s trendom rasta u odnosu na početak pandemije. Kvaliteta aktive je poboljšana i primjetan je pad omjera NPL-a kod banaka. Profitabilnost banaka je stabilizirana i na razini je koja je iznad one koja je bila prije pandemije. Prihodi od kamata i dalje predstavljaju najznačajniji izvor prihoda kod banaka u EU, dok prihodi od naknada i provizija imaju sve veći značaj.

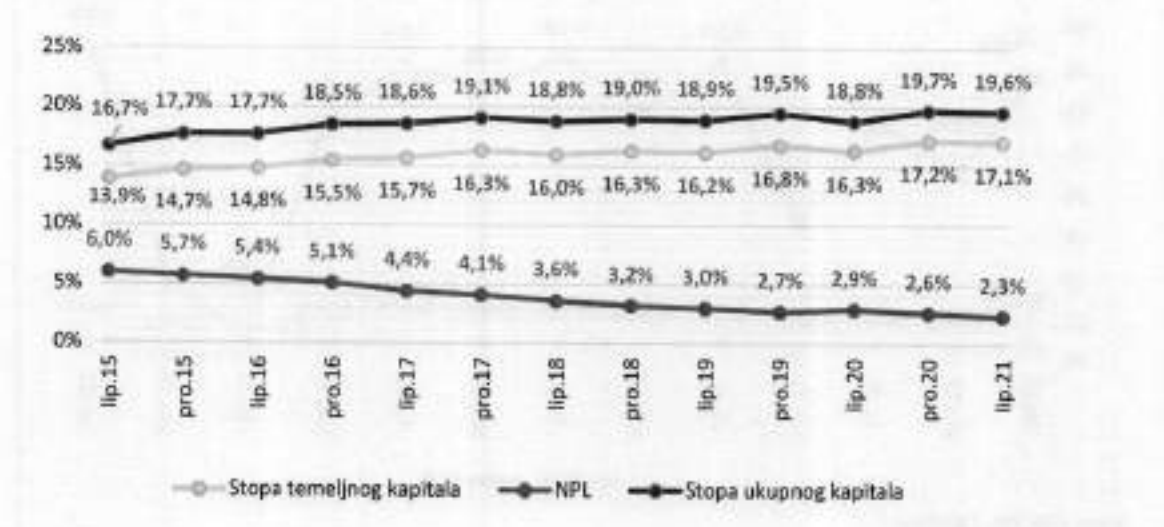
¹⁵ ECB Banking Supervision - Supervisory priorities for 2022-2024

¹⁶ Odnose se na kompjutorski kriminal, hakiranje, zlonamjerne kodove, viruse i sl.

Banke su nastavile držati značajnu likvidnu imovinu, tako da imaju visok LCR. Najnovije istraživanje ECB-a o kreditiranju banaka pokazalo je solidnu potražnju za kreditima. Istraživanje također pokazuje da su banke blago pooštrile kreditne standarde za kredite odobrene stanovništvu, dok su za kredite odobrene pravnim osobama ostali nepromijenjeni. Tržišni rizici u bankama su povišeni uslijed volatilnosti uzrokovane makroekonomskom neizvjesnošću, kao i globalnim inflatornim pritiscima i razvoju pandemije. Rizici vezani uz kibernetičku, informacijsku i komunikacijsku tehnologiju su prisutni, a gubici operativnog rizika su se povećali tijekom pandemije.

U grafikonu 2 daje se pregled omjera NPL-a i stopa kapitala banaka u EU:

Grafikon 2: Omjer NPL-a i stopa kapitala banaka u EU

Izvor: EBA, Risk Dashboard

Krajem 2019. godine, prije izbijanja pandemije, banke u EU imale su stopu ukupnog kapitala 19,5%, koja je nakon izbijanja pandemije smanjena za 0,7 postotnih bodova, da bi se na kraju prvog polugodišta 2021. godine povećala za 0,1 postotni bod u odnosu na kraj 2019. godine. Isti trend je imala i stopa temeljnog kapitala, koja je krajem 2019. godine sa 16,8% smanjena tijekom 2020. godine za 0,5 postotnih bodova, a na kraju prvog polugodišta 2021. godine povećana za 0,3 postotna boda u odnosu na kraj 2019. godine. NPL je krajem 2019. godine prije izbijanja pandemije bio na razini od 2,7%. Tijekom 2020. godine očekivano je došlo do pogoršanja omjera, da bi na kraju prvog polugodišta 2021. godine NPL bio smanjen za 0,4 postotna boda u odnosu na kraj 2019. godine.

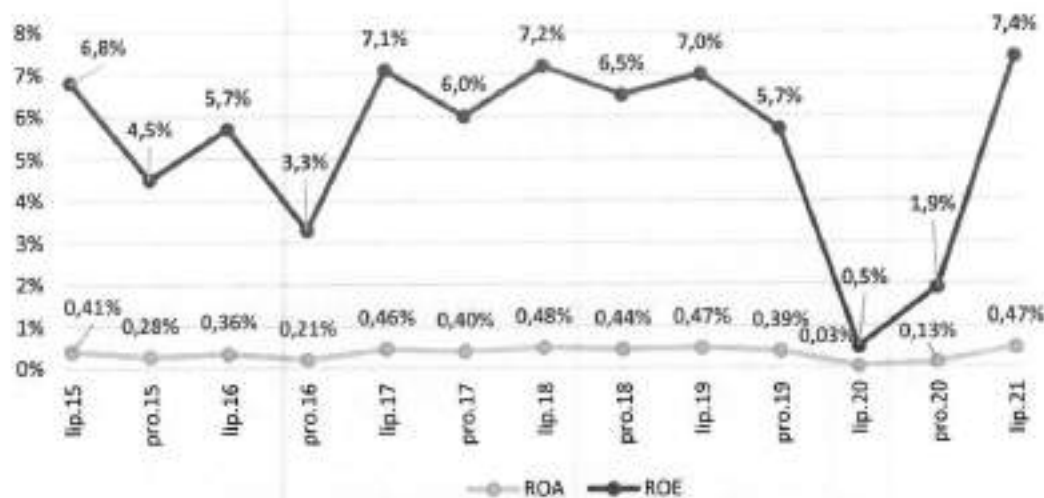
Likvidnost banaka u EU je poboljšana u krizi zahvaljujući nastavku monetarne ekspanzije ECB-a. LCR se povećao sa 149,8% na kraju 2019. godine na 174,5% na kraju prvog polugodišta 2021. godine (za 24,7 postotnih bodova).

Preliminarni podaci za treći kvartal 2021. godine pokazuju stabilna kretanja u navedenim pokazateljima. Kretanja su očekivana s obzirom na pad ekonomske aktivnosti u pandemiji, a banke su dovoljno solventne i otporne da podnesu krizu izazvanu pandemijom. Prema raspoloživim podacima na razini EU, u trećem kvartalu 2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine stope ukupnog i temeljnog kapitala smanjene su za 0,2 postotna boda, dok je NPL smanjen za 0,5 postotnih bodova.

Nakon izbijanja pandemije, poslovni rezultat banaka u EU se pogoršao, ali su banke u 2020. godini nastavile poslovati u pozitivnoj zoni. Pozitivan trend i značajan rast ovih pokazatelja zabilježen je u prvom polugodištu 2021. godine, kod prosječnog povrata na aktivu rast od 0,44 postotna boda, a kod prosječnog povrata na kapital rast od 6,9 postotnih bodova u odnosu na isto razdoblje 2020. godine. Profitabilnost banaka je poboljšana uslijed nižih rezervi za gubitke po kreditima i većih prihoda od investicijskog bankarstva. Međutim profitabilnost i dalje zavisi od ukupnog gospodarskog oporavka i pandemije.

U grafikonu 3 daje se pregled povrata na aktivu i povrata na kapital banaka u EU:

Grafikon 3: ROE i ROA banaka u EU

Izvor: EBA, Risk Dashboard

EBA kontinuirano, na polugodišnjoj razini, provodi Upitnik za procjenu rizika (engl. Risk Assessment Questionnaires - RAQs)¹⁷. Prema objavljenom Upitniku za procjenu rizika, koji je proveden u jesen 2021. godine, sudjelovalo je 59 banaka iz EU. Pitanja su se odnosila na poslovni model, strategiju i profitabilnost banaka, izvore financiranja i likvidnost, trendove rasta aktive i kvalitete aktive, rizik reputacije, operativni rizik, Fintech¹⁸; ekološke, socijalne i upravljačke rizike (ESG rizici).

Utjecaj pandemije na makroekonomsko okruženje i stalna neizvjesnost i dalje su bili izvor zabrinutosti za banke u Upitniku za procjenu rizika. Ostala pitanja na koja se ukazuje u anketi uključuju profitabilnost banaka, rizik povećanja problematičnih kredita, rast operativnih rizika i rizika povezanih sa ESG-om, te Fintech izazovi.

¹⁷ EBA - Risk Assessment Questionnaire - Summary of Results, Autumn 2021

¹⁸ Fintech, engl. Financial Technology, predstavlja novu tehnologiju integriranu u različite sfere za poboljšanje i automatizaciju svih aspekata finansijskih usluga koje se pružaju klijentima

REGULATORNI OKVIR SBS

2. REGULATORNI OKVIR SBS

Prioriteti u bankarskoj regulativi i superviziji u FBiH su u 2021. godini bili usmjereni na održavanje financijskog zdravlja banaka, rješavanje strukturalnih slabosti putem poboljšanog internog upravljanja i upravljanja rizicima, te suočavanje s novim rastućim rizicima povezanim s održivošću poslovnih modela banaka i operativnom otpornošću banaka. Bankarski sektor FBiH je, uz primjenu posebno donesenih mjera FBA za ublažavanje i oporavak od negativnih posljedica pandemije, uspješno amortizirao ekonomske posljedice pandemije.

Imajući u vidu opće procjene rizika koje su utjecale na bankarsku regulativu i superviziju u FBiH, FBA je svoje aktivnosti u 2021. godini usmjerila na:

- izmjene i dopune mjera koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih pandemijom;
- uvođenje obveze održavanja neto stabilnog financiranja (NSFR) i izvješćivanje FBA o NSFR, kroz izradu novih podzakonskih akata u ovom segmentu;
- povećane operativne rizike povezane s rastućim cyber rizicima, IKT rizicima, rizicima povezanim s oslanjanjem na pružanje usluga treće strane;
- rizike povezane s pranjem novca i financiranjem terorističkih aktivnosti, koji su i dalje rastući rizici zbog oslanjanja na daljinsko pružanje bankarskih usluga u uvjetima pandemije i opće trendove digitalizacije bankarskog poslovanja;
- prioritete povezane s primjenom supervizorskog pristupa baziranog na ključnim rizicima, što je u naprijed navedenim okolnostima značilo održavanje stabilnosti bankovnog sustava, očuvanje kreditnih aktivnosti banaka nastavkom primjene posebnih privremenih mjera, očuvanje zadovoljavajuće kapitaliziranosti i likvidnosti bankovnog sustava i pojedinačnih banaka u sustavu;
- supervizorsko djelovanje u skladu sa standardiziranom metodologijom SREP-a;
- provođenje drugog ciklusa nadzornog testiranja otpornosti solventnosti banaka na stres;
- jačanje sustava internog upravljanja u banci, koji obuhvaća jasnu, efikasnu i stabilnu organizacijsku strukturu, efektivne i efikasne procese za utvrđivanje, mjerenje, odnosno procjenjivanje, ovladavanje, praćenje i izvješćivanje o izloženosti rizicima, adekvatan i efikasan sustav unutarnjih kontrola u svim poslovnim aktivnostima i linijama, politike i prakse naknada koje su konzistentne s preuzetim rizicima i koje promoviraju stabilno i efikasno upravljanje rizicima, ICAAP i ILAAP, te adekvatne planove oporavka;
- ispunjavanje propisanih kvantitativnih i kvalitativnih zahtjeva za upravljanje rizikom likvidnosti, te korištenje dodatnih mehanizama za praćenje i procjenu rizika likvidnosti;
- revidiranje postojećih regulatornih zahtjeva u svrhu identificiranja potrebnih izmjena u pogledu LCR-a i dr.

Radi usklađivanja s međunarodnim standardima i najboljim praksama u bankarskoj regulativi i superviziji, nastavljeni su projekti tehničke podrške entitetskim agencijama za bankarstvo u okviru USAID FINRA Projekta. Nastavljaju se aktivnosti na jačanju i unapređenju suradnje, kako s domaćim, tako i s međunarodnim financijskim institucijama, te regionalnim i drugim organizacijama, bilateralne i multilateralne suradnje s bankarskim regulatorima iz zemlje, regije i šire, na temelju sporazuma o suradnji i razmjeni informacija.

U segmentu NFI, regulatorne aktivnosti su bile usmjerene na nastavak primjene privremenih mjera za oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih pandemijom, kao i usklađivanje podzakonskih akata prema supervizorskim iskustvima i praksi u nadzoru NFI, te praksi regulatora

u okruženju. Regulatorne aktivnosti povezane sa specijalističkim nadzorom u oblasti platnog prometa, SPNiFTA i zaštite korisnika finansijskih usluga u bankovnom sustavu odnosile su se na udjel u uspostavljanju izvještajnog okvira radi usklađivanja s odredbama Zakona o unutarnjem platnom prometu i sačinjavanju uputa za popunjavanje propisanih izvještajnih obrazaca. U segmentu restrukturiranja banaka izvršeno je daljnje jačanje kapaciteta u dijelu utvrđivanja ključnih funkcija, propisivanje obaveznog minimalnog zahtjeva za regulatorni kapital i prihvatljive obveze (MREL pristup), kao i ažuriranje planova restrukturiranja. Vezano za inicirane izmjene zakonskog okvira za poslovanje RBF BiH, FBA se aktivno uključila u izradu radnog materijala za novi Zakon o Razvojnoj banci FBiH, zajedno s predstavnicima FMF-a i RBF BiH, što je rezultiralo upućivanjem nacрта zakona u parlamentarnu proceduru.

Istovremeno su, sukladno raspoloživim resursima, realizirane inicijative i aktivnosti usmjerene na stvaranje povoljnijih uvjeta za postpandemijsko razdoblje i poboljšanja u narednom razdoblju nakon izlaska iz krize, oslanjajući se na stečena iskustva i konvergenciju s najboljim supervizorskim praksama. FBA će aktivno sudjelovati u daljnjem praćenju i ublažavanju efekata pandemije i drugih vanjskih utjecaja na SBS, promicati koordinirano djelovanje na razini bankarskog sektora u BiH, jačati procjenu kvalitete imovine, osigurati adekvatno utvrđivanje ECL-a i pokazatelja kreditnog rizika, kako bi banke mogle podržati daljnji oporavak gospodarstva.

U listopadu 2021. godine potvrđena je Odluka Europske komisije da je nadzorni i regulatorni okvir koji se primjenjuje na bankarski sektor u BiH ekvivalentan onom koji se primjenjuje u EU. Odluka Europske komisije o ekvivalentnosti regulatornog okvira BiH s istim u EU donesena je na temelju EBA-inih procjena provedenih u razdoblju 2019-2020. godine, a koje su se zasnivale na dostavljanju sveobuhvatnih upitnika i kontrole na licu mjesta. Sve daljnje regulatorne aktivnosti FBA zasnovane su na strateškom opredjeljenju za očuvanje ekvivalentnosti, koje determinira daljnje procese usklađivanja sa EU okvirom za poslovanje i nadzor kreditnih institucija.

BANKARSKI SEKTOR

STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBIH
29

FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA
32

PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR
60

3. BANKARSKI SEKTOR

3.1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBIH

3.1.1. Status, broj i poslovna mreža

Na dan 31. 12. 2021. u FBiH bankarsku dozvolu ima 14 komercijalnih banaka i sve banke su članice AOD. U odnosu na kraj 2020. godine smanjen je broj banaka za jednu banku kojoj je FBA oduzela dozvolu za rad zbog provođenja statusne promjene pripajanja drugoj banci.

Posebnim zakonskim propisom regulirano je osnivanje i rad RBFBiH, a njen nadzor se obavlja sukladno Uredbi o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke FBiH, te podaci o njenom poslovanju nisu uvršteni u ovu Informaciju.

U Prilogu 2. daju se osnovni podaci o bankama u FBiH na dan 31. 12. 2021.

Banke iz FBiH na dan 31. 12. 2021. imale su ukupno 527 organizacijskih dijelova, što je za četiri organizacijska dijela ili 0,8% manje u odnosu na kraj 2020. godine. Na području FBiH posluju 464 organizacijska dijela banaka. Sedam banaka iz FBiH imalo je 52 organizacijska dijela u RS-u, a deset banaka je imalo 11 organizacijskih dijelova u BD-u.

Tri banke iz RS-a imaju 28 organizacijskih dijelova u FBiH, što je na istoj razini u odnosu na kraj prethodne godine.

U tablici 2 daje se usporedni pregled organizacijskih dijelova, mreže bankomata i POS uređaja banaka u FBiH:

Tablica 2: Org. dijelovi, mreža bankomata i POS uređaja banaka koje posluju u FBiH

Sl. br.	Opis	Poslovna jedinica/više organizacijski dijelovi	Ostali organizacijski dijelovi	POS uređaji	Bankomati
31.12.2020.					
1.	Banke sa sjedištem u FBiH (na području BiH)	408	123	23.845	1.247
2.	Organizacijski dijelovi banaka iz RS u FBiH	10	18	551	38
	Ukupno	418	141	24.396	1.285
31.12.2021.					
1.	Banke sa sjedištem u FBiH (na području BiH)	409	118	24.295	1.232
2.	Organizacijski dijelovi banaka iz RS u FBiH	10	18	370	38
	Ukupno	419	136	24.665	1.270

3.1.2. Struktura vlasništva i tržišni udjel

Vlasnička struktura banaka¹⁹ u FBiH na dan 31. 12. 2021. je sljedeća:

- u privatnom i pretežno privatnom vlasništvu - 13 banaka,
- u državnom i pretežno državnom vlasništvu²⁰ - jedna banka.

Od 13 banaka u privatnom i pretežno privatnom vlasništvu, tri banke su u većinskom vlasništvu domaćih pravnih i fizičkih osoba (rezidenata), dok je deset banaka u većinskom stranom vlasništvu.

¹⁹ Kriterij podjele banaka je vlasništvo u dioničkom kapitalu banaka

²⁰ Državno vlasništvo se odnosi na kapital Vlade FBiH

Ako se analiziraju zemlje porijekla dioničara, na dan 31. 12. 2021. (grafikon 4), najveći udjel i dalje imaju dioničari iz Austrije (43,3% stranog kapitala), zatim Turske (20,4%), Hrvatske (14,1%) i Njemačke (8,3%), dok ostale zemlje nemaju značajniji pojedinačni udjel.

Grafikon 4: Struktura stranog kapitala po zemljama, udjel u %

Ako se uzmu u obzir kapitalne veze, struktura stranog kapitala može se promatrati po kriteriju zemlje sjedišta majke-matice, odnosno bankarske grupe u čijem su većinskom vlasništvu (direktno ili indirektno preko članica iz bankarske grupe) banke u FBiH (grafikon 5).

Prema ovom kriteriju najveći udjel sa 31. 12. 2021. imaju bankarske grupe i banke iz Austrije (33,5%), zatim iz Turske (20,4%), Italije (13,9%) i Njemačke (8,3%), dok bankarske grupe i banke iz ostalih zemalja nemaju značajniji pojedinačni udjel (ispod 7%).

Grafikon 5: Struktura stranog kapitala po zemljama - sjedištu grupe, udjel u %

Ukupan kapital bankarskog sektora u FBiH na dan 31. 12. 2021., povećan je za 42,1 milijun KM ili 1,4% u odnosu na kraj 2020. godine i iznosi 3,1 milijardu KM (tablica 3). Povećanje ukupnog kapitala ostvareno je najvećim dijelom kao neto efekt: povećanja po osnovi tekućeg finansijskog rezultata za 2021. godinu u iznosu od 293,6 milijuna KM, povećanja po osnovi dokapitalizacije u iznosu od 89,5 milijuna KM, povećanja po osnovi korekcije poreza na dobit u iznosu od 0,5

milijuna KM, smanjenja po osnovi isplate dividende u iznosu od 328 milijuna KM, smanjenja po osnovi promjene računovodstvene politike vrednovanja materijalne imovine kod jedne banke u iznosu od 6,4 milijuna KM i smanjena po osnovi fer vrednovanja vrijednosnih papira u iznosu od 7,2 milijuna KM.

- 000 KM -

Tablica 3. Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu

R. br.	Banke	31. 12. 2019.*		31. 12. 2020.		31. 12. 2021.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Državne banke	68.881	2,2	63.642	2,1	95.412	3,1	92	150
2.	Privatne banke	3.068.277	97,8	3.002.440	97,9	3.012.735	96,9	98	100
	Ukupno	3.137.158	100	3.066.082	100	3.108.147	100	98	101

* U postupku revizije za 2020. godinu izvršene su korekcije financijskih izvještaja za 2019. godinu, uslijed naknadnog vrednovanja financijske imovine po fer vrijednosti u slučaju udjela kod jedne banke, što je utjecalo na iskazivanje povećanja ukupnog kapitala bankarskog sektora FBiH za iznos od 5,8 milijuna KM

Promatrano kroz udjel državnog, privatnog i stranog kapitala u dioničkom kapitalu banaka dobije se detaljniji pregled o strukturi vlasništva kapitala banaka u FBiH (tablica 4):

- 000 KM -

Tablica 4: Struktura vlasništva prema udjelu državnog, privatnog i stranog kapitala

R. br.	Dionički kapital	31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		31. 12. 2021.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Državni kapital	41.619	3,2	41.619	3,2	66.556	4,8	100	160
2.	Privatni kapital (rezidenti)	139.355	10,7	140.547	10,8	137.373	9,9	101	98
3.	Strani kapital (nerezidenti)	1.118.725	86,1	1.117.534	86,0	1.178.936	85,3	100	105
	Ukupno	1.299.699	100	1.299.700	100	1.382.865	100	100	106

Sa 31. 12. 2021. u odnosu na kraj 2020. godine došlo je do promjene u strukturi vlasništva dioničkog kapitala bankarskog sektora FBiH prema udjelu državnog, stranog i privatnog kapitala uslijed izvršene dokapitalizacije kod četiri banke i statusne promjene pripajanja jedne banke.

U tablici 5 daje se pregled tržišnih udjela banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu) kroz razdoblja:

Tablica 5: Tržišni udjeli banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu)

R. br.	Banke	31. 12. 2019.			31. 12. 2020.			31. 12. 2021.		
		Broj banaka	Udjel u ukup. kapit. %	Udjel u ukup. aktivi %	Broj banaka	Udjel u ukup. kapit. %	Udjel u ukup. aktivi %	Broj banaka	Udjel u ukup. kapit. %	Udjel u ukup. aktivi %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Banke s većinskim državnim kapitalom	1	2,2	5,3	1	2,1	3,6	1	3,1	4,3
2.	Banke s većinskim privatn. kapitalom rezidenata	4	5,9	6,3	4	5,3	6,7	3	5,7	6,8
3.	Banke s većinskim stranim kapitalom	10	91,9	90,4	10	92,6	89,7	10	91,2	89,1
	Ukupno	15	100	100	15	100	100	14	100	100

3.1.3. Kadrovska struktura

Na razini bankarskog sektora na dan 31. 12. 2021. broj radnika je 6.432 i manji je za 90 radnika ili 1,4% u odnosu na kraj 2020. godine (tablica 6).

Tablica 6: Kvalifikacijska struktura zaposlenih u bankama FBiH

R. br.	Stupanj stručne sprema	31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		31. 12. 2021.		Indeks	
		Broj zaposl.	Udjel %	Broj zaposl.	Udjel %	Broj zaposl.	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Visoka stručna sprema - VSS	4.125	61,9	4.088	62,7	4.090	63,6	99	100
2.	Viša stručna sprema - VŠS	485	7,3	453	6,9	413	6,4	93	91
3.	Srednja stručna sprema - SSS	2.041	30,7	1.975	30,3	1.924	29,9	97	97
4.	Ostali	8	0,1	6	0,1	5	0,1	75	83
	Ukupno	6.659	100	6.522	100	6.432	100	98	99

Jedan od pokazatelja koji utječe na ocjenu performansi poslovanja pojedinačne banke i bankarskog sektora je omjer aktive i broja zaposlenih, odnosno iznos aktive po zaposlenom (tablica 7), pri čemu je veći omjer pokazatelj bolje efikasnosti poslovanja banke i ukupnog sektora.

- 000 KM -

Tablica 7: Ukupna aktiva po zaposlenom

Broj zaposl.	31. 12. 2019.		Broj zaposl.	31. 12. 2020.		Broj zaposl.	31. 12. 2021.	
	Aktiva	Aktiva po zaposl.		Aktiva	Aktiva po zaposl.		Aktiva	Aktiva po zaposl.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
6.659	24.217.016	3.637	6.522	24.396.438	3.741	6.432	25.890.828	4.025

3.2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

3.2.1. Bilanca stanja

U prezentirane pokazatelje poslovanja banaka u FBiH i analize bankarskog sektora uključeni su pokazatelji iz aktivne podbilance jedne banke s većinskim državnim kapitalom²¹, a u skladu s odredbama Zakona o početnoj bilanci stanja poduzeća i banaka FBiH, prema kojim su banke s većinskim državnim kapitalom obavezne izvješćivati FBA na bazi „ukupne“ bilance stanja, raščlanjene na: pasivnu, neutralnu i aktivnu podbilancu.

S tim u vezi, podaci su iskazani u Prilogu 3. ove Informacije - Bilanca stanja banaka u FBiH po shemi FBA (aktivna podbilanca). U Prilogu 4. daje se pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH na dan 31. 12. 2021.

U tablici 8 daje se sažeti pregled bilance stanja bankarskog sektora:

²¹ Banke u većinskom državnom vlasništvu u "ukupnoj" bilanci iskazuju pasivne i neutralne stavke

Tablica 8: Bilanca stanja

R. br.	O p i s	31. 12. 2019.*		31. 12. 2020.		31. 12. 2021.		Indeks		
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
AKTIVA (IMOVINA)										
1.	Novčana sredstva	7.641.570	31,6	7.434.615	30,4	7.989.239	30,9	97	106	
2.	Vrijednosni papiri	1.462.770	6,0	1.687.459	6,9	1.966.008	7,6	115	117	
3.	Plasmani drugim bankama	149.197	0,6	275.941	1,1	350.452	1,3	185	127	
4.	Kredit	15.220.759	62,8	15.254.651	62,5	15.890.821	61,4	100	104	
5.	Ispravak vrijed	1.120.940	4,5	1.127.176	4,6	1.099.948	4,3	101	98	
6.	Kreditni-neto (kred. - ispr. vrij.)	14.099.819	58,2	14.127.475	57,9	14.790.873	57,1	100	105	
7.	Posl. prostor i ostala fiksna aktiva	600.684	2,5	553.475	2,3	516.921	2,0	82	93	
8.	Ostala aktiva	262.976	1,1	337.473	1,4	277.335	1,1	128	82	
UKUPNA AKTIVA		24.217.016	100	24.396.438	100	25.890.828	100	101	106	
OBVEZE										
9.	Depoziti	19.414.294	80,2	19.660.867	80,6	21.184.952	81,8	101	108	
10.	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	0	0,0	-	-	
11.	Obveze po uzetim kreditima	856.626	3,5	811.878	3,3	779.075	3,0	95	96	
12.	Ostale obveze	808.938	3,3	857.616	3,5	818.654	3,2	106	95	
KAPITAL										
13.	Kapital	3.137.158	13,0	3.066.082	12,6	3.308.347	12,0	98	101	
UKUPNO PASIVA (OBVEZE I KAPITAL)		24.217.016	100	24.396.438	100	25.890.828	100	101	106	

*U postupku revizije za 2020. godinu izvršene su korekcije finansijskih izvještaja za 2019. godinu kod jedne banke zbog naknadnog vrednovanja finansijske imovine po fer vrijednosti u slučaju jednog udjela, uslijed čega je došlo do povećanja bilančne sume bankarskog sektora FBiH za 6,4 milijuna KM

Ukupna neto aktiva na razini bankarskog sektora u FBiH sa 31. 12. 2021. iznosi 25,9 milijardi KM i za 1,5 milijardi KM ili 6,1% je veća u odnosu na kraj 2020. godine. U strukturi aktive banaka najveći udjel imaju neto krediti (57,1%), zatim slijede novčana sredstva (30,9%), vrijednosni papiri (7,6%), fiksna aktiva (2%), plasmani drugim bankama (1,3%) i ostala aktiva (1,1%). U okviru pasive bilance banaka najveći udjel imaju depoziti (81,8%), zatim slijedi kapital (12%), ostale obveze (3,2%) i obveze po uzetim kreditima (3%).

Sa 31. 12. 2021. u odnosu na kraj 2020. godine zabilježen je rast novčanih sredstava, ulaganja u vrijednosne papire, plasmana drugim bankama, kredita, depozita i ukupnog kapitala, dok je zabilježeno smanjenje poslovnog prostora i ostale fiksne aktive, ostale aktive, obveza po uzetim kreditima i ostalih obveza.

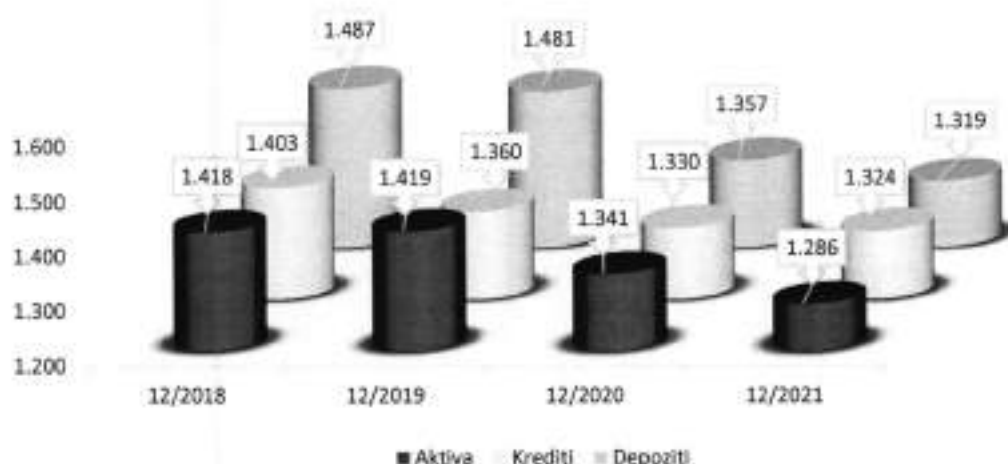
U tablici 9 daje se pregled aktive banaka prema vlasničkoj strukturi:

Tablica 9: Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi

R. br.	Banke	Broj banaka	31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		31. 12. 2021.		Indeks			
			Aktiva (000 KM)	Udjel %	Aktiva (000 KM)	Udjel %	Aktiva (000 KM)	Udjel %	(7/4)	(10/7)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.	Državne	1	801.261	3,3	1	879.756	3,6	1	1.054.365	4,1	110	120
2.	Privatne	14	23.415.755	96,7	14	23.516.702	96,4	14	24.836.463	95,9	100	106
Ukupno		15	24.217.016	100	15	24.396.438	100	14	25.890.828	100	101	106

Sa 31. 12. 2021. Herfindahlov indeks koncentracije (grafikon 6) u odnosu na kraj 2020. godine smanjen je za aktivu za 55 jedinica, kredite za šest jedinica i za depozite za 38 jedinica. Herfindahlov indeks koncentracije za promatrano razdoblje pokazuje umjerenu koncentraciju u sve tri relevantne kategorije.

Grafikon 6: Herfindahlov indeks koncentracije u aktivi, kreditima i depozitima

Ako se promatra koncentracijska stopa, odnosno ukupan udjel pet najvećih banaka u sektoru - CR5 sa 31. 12. 2021. u odnosu na kraj 2020. godine (grafikon 7), prisutno je smanjenje koncentracijske stope kod svih kategorija, kod tržišnog udjela za 1,4 postotna boda, kredita za 0,5 postotnih bodova i depozita za 1,3 postotna boda. Dvije najveće banke u sektoru čine 43,4% tržišta (aktiva 43,3%, krediti 42,7% i depoziti 44,3%).

Grafikon 7: Koncentracijske stope za pet najvećih banaka - CR5: aktiva, krediti i depoziti

Bankarski sektor može se analizirati i po kriteriju pripadnosti grupama, formiranih prema veličini aktive²² (tablica 10). Sa 31. 12. 2021. u bankarskom sektoru FBiH, prema veličini aktive, izdvajaju se tri banke s udjelom od 53%, koje čine I. grupu banaka s aktivom preko dvije milijarde KM.

²² Banke su podjeljene u četiri grupe u zavisnosti od veličine aktive

- 000 KM -

Tablica 10: Udjel grupa banaka u ukupnoj aktivi

R. br.	Iznos aktive	31. 12. 2019.			31. 12. 2020.			31. 12. 2021.		
		Iznos	Udjel %	Broj banaka	Iznos	Udjel %	Broj banaka	Iznos	Udjel %	Broj banaka
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	I. (preko 2 milijarde KM)	13.686.527	56,5	3	13.375.296	54,8	3	15.713.355	53,0	3
2.	II. (1-2 milijarde KM)	6.652.374	27,5	5	7.006.432	32,4	6	10.748.334	41,5	8
3.	III. (0,5-1 milijarde KM)	3.451.044	14,2	5	2.708.664	11,1	4	1.301.209	5,0	2
4.	IV (0,1-0,5 milijarde KM)	427.071	1,8	2	406.096	1,7	2	127.930	0,5	1
	Ukupno	24.217.016	100	15	24.396.438	100	15	25.890.828	100	14

Sa 31. 12. 2021. u odnosu na kraj 2020. godine došlo je do promjene u strukturi udjela grupa banaka u ukupnoj aktivi, odnosno do prelaska dvije banke iz III. u II. grupu banaka. Također, smanjen je broj banaka u IV. grupi banaka za jednu banku kojoj je oduzeta dozvola za rad zbog provođenja statusne promjene pripajanja drugoj banci.

Novčana sredstva na razini bankarskog sektora FBiH sa 31. 12. 2021. (tablica 11) iznose osam milijardi KM i bilježe povećanje u odnosu na kraj 2020. godine za 574,6 milijuna KM ili 7,7%. Banke i dalje drže značajan iznos novčanih sredstava iznad obavezne rezerve.

- 000 KM -

Tablica 11: Novčana sredstva banaka

R. br.	Novčana sredstva	31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		31. 12. 2021.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Gotov novac	1.004.445	13,1	1.267.712	17,1	1.526.329	19,1	126	120
2.	Račun rezervi kod CBBiH	4.329.659	56,7	4.478.515	60,4	5.270.329	66,0	101	118
3.	Računi kod depoz. inst. u BiH	48.611	0,6	30.394	0,4	10.345	0,1	62	34
4.	Računi kod depoz. inst. u inoz.	2.258.758	29,6	1.638.190	22,1	1.382.240	14,8	73	72
5.	Novč. sred. u procesu naplate	97	0,0	4	0,0	2	0,0	4	50
	Ukupno	7.641.570	100	7.414.615	100	7.989.239	100	97	108

Sa 31. 12. 2021. u odnosu na kraj 2020. godine prisutno je povećanje novčanih sredstava kod gotovog novca i računa rezervi kod CBBiH, a smanjenje u okviru računa depozita kod depozitnih institucija u BiH i u inozemstvu, kao i kod novčanih sredstava u procesu naplate. U valutnoj strukturi novčanih sredstava sa 31. 12. 2021. u odnosu na kraj 2020. godine, udjel domaće valute povećan je sa 73,7% na 81,1%.

Portfelj vrijednosnih papira na dan 31. 12. 2021. (tablica 12) iznosi dvije milijarde KM, što je za 278,5 milijuna KM ili 16,5% više u odnosu na kraj 2020. godine.

- 000 KM -

Tablica 12: Vrijednosni papiri prema vrsti instrumenta

R. br.	Ulaganja u VP	31. 12. 2019.*		31. 12. 2020.		31. 12. 2021.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Vlasnički vrijednosni papiri	11.762	0,8	11.844	0,7	7.374	0,4	101	62
2.	Dužnički vrijednosni papiri:	1.451.008	99,2	1.675.615	99,3	1.958.634	99,6	115	117
2.1.	- VP svih razina vlasti u BiH	747.632	51,1	992.337	58,8	1.014.120	51,6	133	102
2.2.	- Državni VP (druge zemlje)	549.649	37,8	544.646	32,3	756.726	38,4	99	139
2.3.	- Korporativne obveznice ²⁸	153.727	10,5	138.632	8,2	187.788	9,6	90	135
	Ukupno	1.462.770	100	1.687.459	100	1.966.008	100	115	117

* U postupku revizije za 2020. godinu izvršene su korekcije financijskih izvještaja za 2019. godinu kod jedne banke zbog naknadnog vrednovanja financijske imovine po fer vrijednosti u slučaju jednog udjela, uslijed čega je došlo do povećanja iznosa vlasničkih vrijednosnih papira, odnosno portfelja vrijednosnih papira na razini bankarskog sektora FBiH za 6,4 milijuna KM

²⁸ Najveći dio, od cca. 95%, odnosi se na obveznice banaka iz EU i SAD, a preostali dio na obveznice kompanija iz EU

Sa 31. 12. 2021., u okviru izloženosti u vidu dužničkih vrijednosnih papira (tablica 13), najznačajnija stavka su vrijednosni papiri entitetskih vlada i to vrijednosni papiri koje je emitirala FBiH²⁴ ukupne vrijednosti 625,3 milijuna KM, te vrijednosni papiri emitenta RS u iznosu od 346,1 milijun KM.

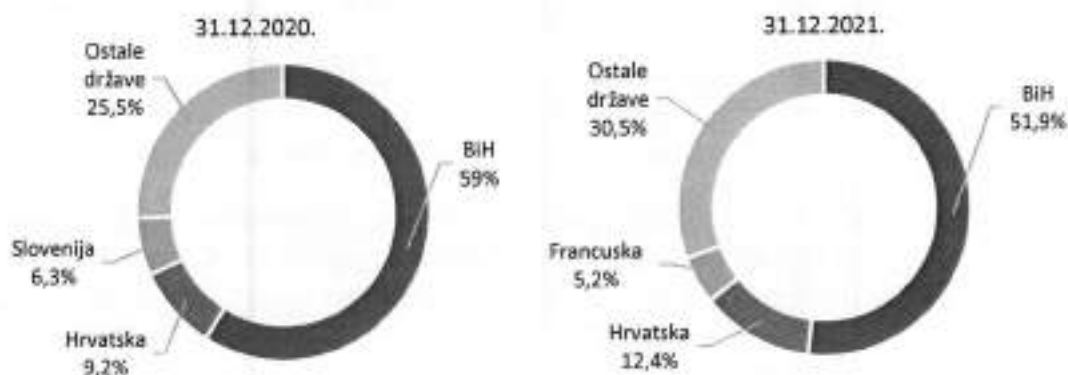
- 000 KM -

Tablica 13: Vrijednosni papiri entitetskih vlada BiH

R. br.	Ulaganje u VP	31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		31. 12. 2021.		Indeks	
		Iznos	Udjel. %	Iznos	Udjel. %	Iznos	Udjel. %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Dužnički vrijednosni papiri emitenta FBiH:	532.147	72,6	699.354	71,5	625.252	64,4	131	89
1.1.	- Trezorski zapisi	18.921	2,6	100.007	10,2	34.986	3,6	529	35
1.2.	- Obveznice	513.226	70,0	599.347	61,3	590.266	60,8	117	98
2.	Dužnički vrijednosni papiri emitenta RS:	201.089	27,4	278.325	28,5	346.095	35,6	138	124
2.1.	- Trezorski zapisi	0	0,0	41.759	4,3	0	0,0	-	-
2.2.	- Obveznice	201.089	27,4	236.566	24,2	346.095	35,6	118	146
	Ukupno	733.236	100	977.679	100	971.347	100	133	99

Ako se ukupna izloženost u vidu vrijednosnih papira analizira prema izloženosti po zemljama (grafikon 8), najveći udjel od 51,9% je prema emitentima iz BiH, a zatim slijede Hrvatska s udjelom od 12,4%, Francuska 5,2% i ostale države s pojedinačnim udjelom ispod 5%.

Grafikon 8: Struktura izloženosti u vidu vrijednosnih papira prema kriteriju države emitenta

3.2.2. Obveze

Sa 31. 12. 2021. udjel depozita, kao najznačajnijeg izvora financiranja banaka u odnosu na kraj 2020. godine, povećan je za 1,2 postotna boda (81,8%), dok je udjel kreditnih obveza smanjen za 0,3 postotna boda (3%).

Kreditne obveze banaka s iznosom od 779,1 milijun KM smanjene su za 32,8 milijuna KM ili 4% u odnosu na kraj 2020. godine. Ako se kreditnim obvezama dodaju i subordinirani krediti u iznosu od 167,6 milijuna KM, ukupna kreditna sredstva u izvorima imaju udjel od 3,7%.

Depoziti na dan 31. 12. 2021. iznose 21,2 milijarde KM i povećani su u odnosu na kraj 2020. godine za 1,5 milijardi KM ili 7,8%. Od ukupnog iznosa depozita na kraju promatranog razdoblja, 1,4

²⁴ Sve vrste vrijednosnih papira emitenta FBiH

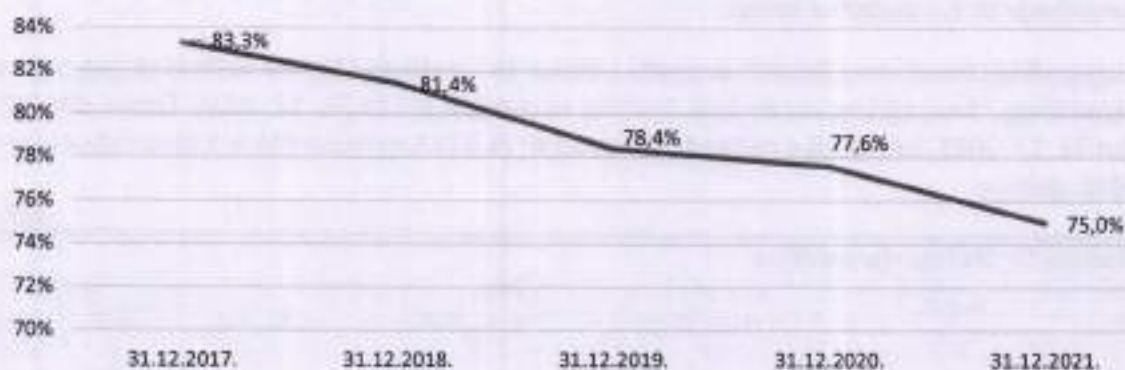
milijarde KM ili 6,5% odnosi se na depozite prikupljene u organizacijskim dijelovima banaka iz FBiH u RS-u i BD-u.

U grafikonu 9 i grafikonu 10 daju se pregledi ukupnih depozita i omjera kredita i depozita po razdobljima:

Grafikon 9: Ukupni depoziti

Grafikon 10: Omjer kredita i depozita

U tabeli 14 dan je prikaz sektorske strukture depozita:

- 000 KM -

Tablica 14: Sektorska struktura depozita

N. br.	Sektori	31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		31. 12. 2021.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Vladine institucije	2.157.147	11,1	2.236.845	11,4	2.600.382	12,3	104	116
2.	Javna poduzeća	1.651.976	8,5	1.453.080	7,4	1.618.685	7,6	88	111
3.	Privatna poduzeća i društva	3.236.224	16,7	3.783.548	19,2	4.393.701	20,8	117	116
4.	Bankarske institucije	1.208.613	6,2	568.484	2,9	348.047	1,6	47	61
5.	Nebankarske financ. institucije	803.516	4,1	848.319	4,3	829.534	3,9	106	98
6.	Stanovništvo	9.877.414	50,9	10.236.559	51,1	10.852.483	51,1	104	106
7.	Ostalo	478.404	2,5	534.027	2,7	562.120	2,7	111	105
	Ukupno	19.414.294	100	19.660.862	100	21.184.952	100	101	106

Najveći udjel u sektorskoj strukturi depozita imaju depoziti stanovništva sa 51,1% i njihov udjel je smanjen za jedan postotni bod u odnosu na kraj 2020. godine. Depoziti stanovništva na dan 31. 12. 2021. iznose 10,8 milijardi KM.

Rast depozita sa 31. 12. 2021. u odnosu na kraj 2020. godine ostvaren je kod depozita vladinih institucija za 363,5 milijuna KM ili 16,3%, depozita javnih poduzeća za 165,6 milijuna KM ili 11,4%, depozita privatnih poduzeća za 610,2 milijuna KM ili 16,1%, depozita stanovništva za 595,9 milijuna KM ili 5,8% i ostalih depozita za 28,1 milijun KM ili 5,3%. Smanjenje depozita sa 31. 12. 2021. u odnosu na kraj 2020. godine zabilježeno je kod depozita bankarskih institucija za 220,4 milijuna KM ili 38,8% i depozita nebankarskih financijskih institucija za 18,8 milijuna KM ili 2,2%. Financiranje u vidu depozita bankarskih grupa prisutno je u sedam banaka u FBiH, tako da se 76,5% ukupnih depozita bankarskih institucija odnosi na depozite bankarskih grupa.

Valutna struktura depozita na dan 31. 12. 2021. promijenjena je u odnosu na kraj 2020. godine u pogledu povećanja udjela depozita u domaćoj valuti sa 64,6% na 67,6% i smanjenja udjela depozita u stranoj valuti sa 35,4% na 32,4%. Depoziti u domaćoj valuti iznose 14,3 milijarde KM i povećani su za iznos od 1,6 milijardi KM ili 12,8% u odnosu na kraj 2020. godine, dok depoziti u stranim valutama iznose 6,9 milijardi KM i smanjeni su za iznos od 100,1 milijun KM ili 1,4% u odnosu na kraj 2020. godine.

Struktura depozita, prema porijeklu deponenata, sa 31. 12. 2021. u odnosu na kraj 2020. godine, je sljedeća: sredstva rezidenata iznose 20,5 milijardi KM i imaju udjel od 96,6% (povećanje za 1,3 postotna boda), a depoziti nerezidenata iznose 0,7 milijardi KM, što je 3,4% ukupnih depozita (smanjenje za 1,3 postotna boda).

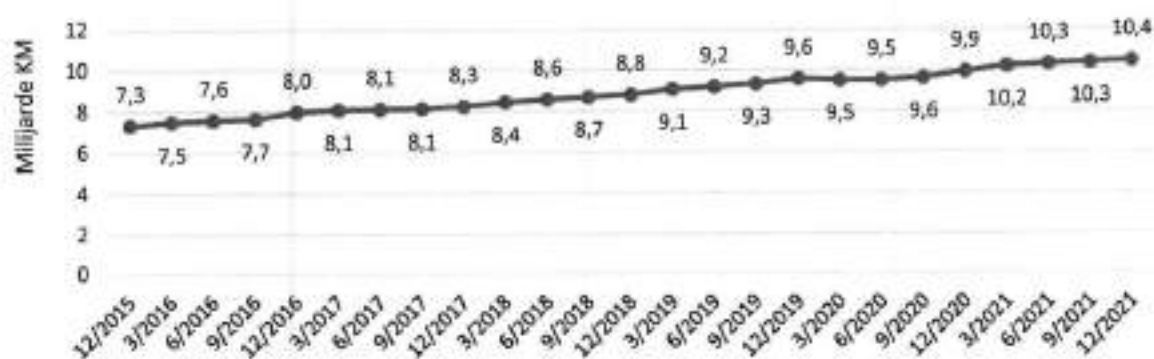
Dugogodišnji trend rasta štednih depozita (tablica 15 i grafikon 11), kao najznačajnijeg segmenta depozitnog i financijskog potencijala banaka, nastavljen je i sa 31. 12. 2021. Štedni depoziti na dan 31. 12. 2021. iznose 10,4 milijarde KM i veći su za 533,6 milijuna KM ili 5,4% u odnosu na kraj 2020. godine.

- 000 KM -

Tablica 15: Štednja stanovništva

R. br.	Banke	Iznos			Indeks	
		31. 12. 2019.	31. 12. 2020.	31. 12. 2021.	(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Državne	96.979	105.980	124.474	109	117
2.	Privatne	9.476.470	9.809.340	10.324.468	104	105
	Ukupno	9.573.449	9.915.320	10.448.942	104	105

Grafikon 11: Ukupna štednja stanovništva

U dvije najveće banke koncentrirano je 53,5% štednje, dok četiri banke imaju pojedinačni udjel manji od 2%, što iznosi 4,1% ukupne štednje u sektoru. Od ukupnog iznosa štednje, 53,4% se odnosi na štedne depozite u domaćoj, a 46,6% u stranoj valuti.

Sa 31. 12. 2021. u odnosu na kraj 2020. godine ostvaren je rast kratkoročnih štednih depozita stanovništva za 613,4 milijuna KM ili 10% (povećanje udjela za 2,8 postotnih bodova), dok su smanjeni dugoročni štedni depoziti stanovništva za 79,8 milijuna KM ili 2,1% (smanjenje udjela za 2,8 postotnih bodova).

Ročna struktura štednih depozita može se vidjeti u tablici 16:

- 000 KM -

Tablica 16: Ročna struktura štednih depozita stanovništva

R. br.	Štedni depoziti	31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		31. 12. 2021.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Kratkoročni štedni	5.634.426	58,9	6.142.454	61,9	6.755.829	64,7	109	110
2.	Dugoročni štedni	3.939.023	41,1	3.772.866	38,1	3.693.113	35,3	96	98
	Ukupno	9.573.449	100	9.915.320	100	10.448.942	100	104	105

Kreditni odobreni stanovništvu sa 31. 12. 2021. iznose 7,6 milijardi KM i povećani su za 4,6% u odnosu na kraj 2020. godine. U isto vrijeme depoziti stanovništva bilježe rast od 5,8% i sa 31. 12. 2021. iznose 10,8 milijardi KM.

U tablici 17 daje se pregled kredita stanovništvu, štednje i depozita stanovništva po razdobljima:

- 000 KM -

Tablica 17: Krediti, štednja i depoziti stanovništva

R. br.	Opis	31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		31. 12. 2021.		Indeks	
		Iznos		Iznos		Iznos		(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Kreditni stanovništva	7.400.278		7.281.540		7.613.327		98	105
2.	Štednja stanovništva	9.573.449		9.915.320		10.448.942		104	105
2.1.	Oročena štednja	4.280.620		4.089.390		3.976.925		96	97
2.2.	Štednja po viđenju	5.292.829		5.825.930		6.472.017		110	111
3.	Kreditni/Štednja	77%		73%		73%		-	-
4.	Depoziti stanovništva	9.877.414		10.236.559		10.832.483		104	106
5.	Kreditni/Depoziti stanovništva	75%		71%		70%		-	-

Sa 31. 12. 2021. prisutan je rast i kredita i depozita stanovništva, uz bržu stopu rasta depozita, pri čemu je odnos kredita i štednje ostao na istoj razini u odnosu na kraj 2020. godine, dok odnos kredita i depozita stanovništva ima trend smanjenja kroz razdoblja.

3.2.3. Kapital i adekvatnost kapitala

Ukupan kapital banaka, na dan 31. 12. 2021. iznosio je 3,1 milijardu KM i ostvareno je povećanje istog za 42,1 milijun KM ili za 1,4% u odnosu na kraj 2020. godine (vidjeti pod 3.1.2. - Struktura vlasništva i tržišni udjel).

U tablici 18 daje se izvješće o stanju, odnosno strukturi regulatornog kapitala banaka u FBiH:

Tablica 18: Izvješće o stanju regulatornog kapitala

R. br.	Opis	31.12.2019.*	31.12.2020.	31.12.2021.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Regulatorni kapital	2.696.142	2.698.561	2.852.902	100	106
1.1.	Temeljni kapital	2.662.338	2.581.508	2.733.978	97	106
1.1.1.	Redovni temeljni kapital	2.662.338	2.581.508	2.733.978	97	106
1.1.1.1.	Plaćeni instrumenti kapitala	1.299.335	1.299.335	1.384.714	100	107
1.1.1.2.	Premija na dionice	137.290	137.290	137.290	100	100
1.1.1.3.	(-) Vlastiti instrumenti redovnog temeljnog kapitala	-215	-214	-214	100	100
1.1.1.4.	(-) Stvarne ili potencijalne obaveze kupovine vlastitih instrumenata redovnog temeljnog kapitala	0	0	-2.192	-	-
1.1.1.5.	Zadržana dobit prethodnih godina	403.027	343.453	393.494	85	115
1.1.1.6.	Priznata dobit ili gubitak	-36.302	-145.228	-118.241	400	81
1.1.1.7.	Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit	32.434	29.151	10.368	90	36
1.1.1.8.	Ostale rezerve	970.088	1.000.959	1.014.269	103	101
1.1.1.9.	(-) Ostala nematerijalna imovina	-57.589	-58.638	-61.626	102	105
1.1.1.10.	(-) Odgođena porezna imovina koja ovisi o budućoj profitabilnosti i ne proizlazi iz privremenih razlika umanjениh za povezane porezne obveze	-14	-34	-1.081	243	3179
1.1.1.11.	(-) Odbitak od stavki dodatnog temeljnog kapitala koji premašuje dodatni temeljni kapital	-1.255	0	0	-	-
1.1.1.12.	(-) Odgođena porezna imovina koja se može odbiti i koja ovisi o budućoj profitabilnosti i proizlazi iz privremenih razlika	-1.349	-8.300	-8.621	615	104
1.1.1.13.	(-) Instrumenti redovnog temeljnog kapitala subjekata financijskog sektora ako banka ima značajno ulaganje	-15.950	-16.266	-14.182	102	87
1.1.1.14.	Elementi ili odbici od redovnog temeljnog kapitala – ostalo	-67.162	0	0	0	-
1.1.2.	Dodatni temeljni kapital	0	0	0	-	-
1.2.	Dopunski kapital	33.804	117.053	118.924	346	102
1.2.1.	Plaćeni instrumenti kapitala i subordinirani dugovi	170.158	117.067	118.938	69	102
1.2.2.	(-) Vlastiti instrumenti dopunskog kapitala	-14	-14	-14	100	100
1.2.3.	Opći ispravci vrijednosti za kreditni rizik u skladu sa standardiziranim pristupom	163.609	0	0	0	-
1.2.4.	Odbitak od stavki dopunskog kapitala koji premašuje dopunski kapital (odbijen u dodatnom temeljnom kapitalu)	1.255	0	0	0	-
1.2.5.	Elementi ili odbici od dopunskog kapitala – ostalo	-301.204	0	0	0	-

* Podaci za 2019. godinu su korigirani za 5,8 milijuna KM s obzirom da su kod jedne banke, u postupku revizije za 2020. godinu izvršene korekcije financijskih izvještaja za 2019. godinu, zbog promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira

Regulatorni kapital banaka u FBiH sa 31. 12. 2021. iznosi 2,9 milijardi KM i povećan je za 154,3 milijuna KM ili 5,7% u odnosu na kraj 2020. godine. U isto vrijeme, temeljni kapital i redovni temeljni kapital banaka iznose 2,7 milijardi KM, s ostvarenim povećanjem od 152,5 milijuna KM ili 5,9%, a dopunski kapital iznosi 118,9 milijuna KM, s ostvarenim povećanjem od 1,9 milijuna KM ili 1,6% u odnosu na kraj 2020. godine. U strukturi regulatornog kapitala bankarskog sektora FBiH temeljni kapital sudjeluje sa 95,8% (12/2020. godine 95,7%), dok dopunski kapital sudjeluje sa 4,2% (12/2020. godine 4,3%).

Detaljnija analiza pokazuje da su najveći utjecaj na promjenu temeljnog kapitala imale sljedeće stavke:

- povećanje po osnovi uključene dobiti u iznosu od 82,6 milijuna KM;
- povećanje po osnovi dokapitalizacije u iznosu od 89,5 milijuna KM;

- povećanje dobiti po osnovi odgođenih poreznih sredstava u iznosu od 1,3 milijuna KM;
- povećanje po osnovi smanjenja odbitne stavke - značajno ulaganje u subjekte financijskog sektora u iznosu od dva milijuna KM;
- povećanje po osnovi korekcije poreza na dobit u iznosu od 0,5 milijuna KM;
- smanjenje po osnovi povećanja odbitne stavke – odgođena porezna imovina u iznosu od 1,4 milijuna KM;
- smanjenje po osnovi povećanja odbitne stavke – nematerijalna imovina u iznosu od tri milijuna KM;
- smanjenje akumulirane ostale sveobuhvatne dobiti u iznosu od 19 milijuna KM.

Ukupan iznos izloženosti riziku sukladno Odluci o izračunavanju kapitala banke, predstavlja zbroj izloženosti ponderirane rizikom za kreditni, tržišni, operativni rizik, rizik namirenja/slobodne isporuke i rizik povezan s velikim izloženostima koje proizlaze iz stavki u knjizi trgovanja. Ukupna izloženost riziku bankarskog sektora FBiH sa stanjem na dan 31. 12. 2021. (tablica 19) iznosi 14,5 milijardi KM.

- 000 KM -

Tablica 19: Struktura izloženosti riziku

R. br.	Izloženost riziku	31. 12. 2019.*		31. 12. 2020.		31. 12. 2021.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Izloženosti ponderirane rizikom za kreditni rizik	13.088.785	87,1	12.843.833	91,0	13.167.335	91,0	98	103
2	Izloženosti riziku namirenja/slobodne isporuke	0	0,0	0	0,0	0	0,0	-	-
3	Izloženosti za tržišni rizik (pozicijski i valutni rizik)	237.686	1,6	119.065	0,8	152.789	1,1	50	128
4	Izloženosti riziku za operativni rizik	1.705.834	11,3	1.150.336	8,2	1.147.271	7,9	67	100
	Ukupan iznos izloženosti riziku	15.032.305	100	14.113.134	100	14.467.395	100	94	103

* Podaci korigirani uslijed promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira kod jedne banke

Ukupan iznos izloženosti riziku na razini bankarskog sektora FBiH u tekućoj godini povećan je za 354,3 milijuna KM ili 2,5% u odnosu na kraj prethodne godine. U promatranom razdoblju iznos izloženosti ponderirane rizikom za kreditni rizik povećan je za 323,5 milijuna KM ili 2,5%, iznos izloženosti za tržišni rizik povećan je za 33,7 milijuna KM ili 28,3%, dok je kod izloženosti riziku za operativni rizik zabilježen pad od tri milijuna KM ili 0,3%. Na kraju 2021. godine pet banaka u sektoru nisu iskazale izloženost riziku za valutni rizik, jer im neto otvorena valutna pozicija ne prelazi 2% regulatornog kapitala, isto kao i na kraju 2020. godine. Značajno povećanje izloženosti za tržišni rizik na razini bankarskog sektora FBiH najvećim dijelom je posljedica povećanja neto otvorene pozicije za EUR kod jedne banke.

Sa 31. 12. 2021., banke su najviše bile izložene kreditnom riziku (udjel 91%), koji je dominantan u bankarskom sektoru u FBiH. U odnosu na kraj prethodne godine, udjel kreditnog rizika u ukupnoj izloženosti ostao je na istoj razini, dok je udjel izloženosti za operativni rizik smanjen za 0,3 postotna boda, koliko je povećan udjel izloženosti za tržišni rizik. U okviru izloženosti ponderirane rizikom za kreditni rizik najveći udjel ima izloženost prema stanovništvu (4,6 milijardi KM ili 34,8%), zatim izloženost prema gospodarskim društvima (3,4 milijarde KM ili 25,8%), te izloženost osigurana nekretninama (3,2 milijarde KM ili 24,4%).

Posljednjih nekoliko godina adekvatnost kapitala bankarskog sektora održavana je kontinuirano iznad 15%, što je zadovoljavajuća kapitaliziranost na razini sektora. Pokazatelji adekvatnosti kapitala bankarskog sektora u FBiH, daju se u tablici 20:

Tablica 20: Pokazatelji adekvatnosti kapitala

R. br	Stope kapitala	% i iznos viška ili manjka od propisanog minimuma		
		31. 12. 2019.*	31. 12. 2020.	31. 12. 2021.
1	2	3	4	5
1.	Stopa redovnog temeljnog kapitala	17,7%	18,3%	18,9%
2.	Višak (+) / manjak (-) redovnog temeljnog kapitala	1.647.657	1.628.872	1.757.430
3.	Stopa temeljnog kapitala	17,7%	18,3%	18,9%
4.	Višak (+) / manjak (-) temeljnog kapitala	1.309.430	1.311.327	1.431.916
5.	Stopa regulatornog kapitala	17,9%	19,1%	19,7%
6.	Višak (+) / manjak (-) regulatornog kapitala	892.267	1.004.986	1.116.816

* Podaci korigirani uslijed promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira kod jedne banke, ali nisu imali utjecaja na iskazane stope kapitala

Stopa regulatornog kapitala na dan 31. 12. 2021. iznosi 19,7% i značajno je veća u odnosu na zakonom propisani minimum, a što se odnosi i na ostale stope kapitala (stopa redovnog temeljnog kapitala i temeljnog kapitala). U odnosu na kraj 2020. godine stopa regulatornog kapitala povećana je za 0,6 postotnih bodova, koliko su povećane i stope redovnog temeljnog i temeljnog kapitala.

U tablici 21 daje se pregled stope financijske poluge bankarskog sektora FBiH (odnos temeljnog kapitala i ukupne izloženosti banke) kroz razdoblja:

Tablica 21: Stopa financijske poluge

R. br	Vrijednosti izloženosti	31.12.2019.*	31.12.2020.	31.12.2021.
		3	4	5
1.	Izloženosti stope financijske poluge	25.208.367	25.523.184	27.111.043
2.	Temeljni kapital	2.662.338	2.581.508	2.733.978
	Stopa financijske poluge	10,6%	10,1%	10,1%

* Podaci korigirani uslijed promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira kod jedne banke

Stopa financijske poluge na razini bankarskog sektora na dan 31. 12. 2021. iznosi 10,1%, koliko je iznosila i na kraju 2020. godine.

3.2.4. Kreditni rizik

Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka²⁵ definirana su pravila za upravljanje kreditnim rizikom, način raspoređivanja izloženosti u razine kreditnog rizika i utvrđivanja ECL-a, vrste prihvatljivih kolaterala i drugo. Ista je u primjeni od 1. 1. 2020. Sve izloženosti raspoređuju se u tri razine kreditnog rizika: razina kreditnog rizika 1 - niska razina kreditnog rizika, razina kreditnog rizika 2 - povećana razina kreditnog rizika i razina kreditnog rizika 3 - izloženosti u statusu neizmirenja obveza.

U tablici 22 daje se pregled izloženosti na razini bankarskog sektora FBiH, prema ključnim kategorijama financijske imovine, izvanbilančnih izloženosti i pripadajućih ECL:

²⁵ „Službene novine Federacije BiH“, br. 44/19 i 37/20

Tablica 22: Financijska imovina, izvanbilančne stavke i ECL

n. br.	Opis	31. 12. 2019.			31. 12. 2020.			31. 12. 2021.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Trgovci i novčani glavnici	1.796.241	7.596	0,3	1.699.909	9.887	0,1	8.545.958	11.218	0,1
2.	Financijska imovina po amortiziranom trošku	15.417.505	1.350.848	7,3	15.460.511	1.130.925	7,4	16.350.753	1.119.190	6,9
3.	Financijska imovina po fer vrijednosti	1.325.084*	0	0,0	1.552.559	0	0,0	1.781.852	0	0,0
4.	Ostala financijska potraživanja	274.665	36.090	18,0	258.027	33.750	12,9	387.605	21.971	11,7
I.	Ukupno bilančna izloženost	24.763.095	1.194.574	4,8	24.966.008	1.180.062	4,7	26.474.208	1.152.375	4,4
5.	Izdane garancije	1.350.063	21.488	1,6	1.373.899	24.965	1,8	1.428.082	24.875	1,7
6.	Nepokriveni akreditivi	48.255	954	1,1	39.208	1.432	3,7	40.601	1.172	2,9
7.	Neopozivo odobreni a neiskorišteni krediti	1.058.199	19.685	1,9	2.468.359	32.597	1,3	2.188.232	21.071	1,0
8.	Ostale potencijalne obveze banke	54.122	310	0,6	8.274	26	0,3	263.064	2.563	1,0
II.	Ukupno izvanbilan. stavke	3.510.659	42.037	1,2	3.889.735	59.020	1,5	3.919.979	49.681	1,3
	Ukupna izloženost (I+II)	28.273.754	1.236.611	4,4	28.854.743	1.239.082	4,3	30.394.187	1.202.056	4,0

* Podatak korigiran za 6,4 milijuna KM, uslijed promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira kod jedne banke

Ukupna izloženost banaka na dan 31. 12. 2021. iznosi 30,4 milijarde KM, od čega se 26,5 milijardi KM odnosi na bilančne izloženosti, a 3,9 milijardi KM na izvanbilančne stavke.

U 2021. godini zabilježeno je povećanje bilančne izloženosti u odnosu na kraj 2020. godine za iznos od 1,5 milijardi KM ili 6%, a nastao je kao neto efekt povećanja novčanih sredstava i plasmana za 650,1 milijun KM, financijske imovine koja se vrednuje po amortiziranom trošku (700,2 milijuna KM) i po fer vrijednosti (229,3 milijuna KM), a smanjenja ostalih financijskih potraživanja za 70,4 milijuna KM (značajnije smanjenje kod jedne banke).

U istom razdoblju zabilježeno je povećanje izvanbilančnih stavki za 30,2 milijuna KM ili 0,8%. Povećanje je zabilježeno na poziciji izdanih garancija (54,1 milijun KM), nepokrivenih akreditiva (1,4 milijuna KM) i ostalih potencijalnih obveza banke (254,8 milijuna KM), dok je smanjenje zabilježeno na poziciji neopozivo odobrenih, a neiskorištenih kredita (280,1 milijun KM). Rast na poziciji ostalih potencijalnih obveza banke rezultat je isključivo izvještajnog prepozicioniranja odobrenih neiskorištenih kredita koji imaju određene elemente opozivosti, a za koje je banka izvršila rezerviranja za potencijalne obveze (jedna banka), a isti su ranije iskazivani na poziciji „neopozivo odobreni a neiskorišteni krediti“.

U tablici 23 daje se pregled bilančnih i izvanbilančnih izloženosti na razini bankarskog sektora FBiH, prema razinama kreditnog rizika i pripadajućih ECL:

Tablica 23: Izloženosti prema razinama kreditnog rizika

B. br.	Opis	31. 12. 2019.			31. 12. 2020.			31. 12. 2021.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Razina kreditnog rizika 1	21.793.866*	123.558	0,6	22.301.920	179.478	0,8	24.029.210	166.312	0,7
2.	Razina kreditnog rizika 2	1.652.439	113.839	6,9	1.645.274	204.681	12,4	1.387.627	161.999	11,7
3.	Razina kreditnog rizika 3	1.316.790	957.177	72,7	1.017.814	795.903	78,2	1.057.371	824.068	77,9
I. Ukupno bilančna izloženost		24.763.095	1.194.574	4,8	24.965.008	1.180.062	4,7	26.474.208	1.152.379	4,4
4.	Razina kreditnog rizika 1	3.027.094	20.431	0,7	3.440.487	21.343	0,6	3.603.792	20.660	0,6
5.	Razina kreditnog rizika 2	474.159	15.610	3,3	443.246	34.354	7,8	305.101	25.536	8,3
6.	Razina kreditnog rizika 3	9.406	5.996	63,7	6.002	3.323	55,4	7.086	3.485	49,2
II. Ukupno izvanbilančne stavke		3.510.659	42.037	1,2	3.889.735	59.020	1,5	3.919.979	49.681	1,3
Ukupna izloženost (I+II)		28.273.754	1.236.611	4,4	28.854.743	1.239.082	4,3	30.394.187	1.202.060	4,0

* Podatak korigiran za 6,4 milijuna KM, uslijed promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira kod jedne banke

Bilančna izloženost u razini kreditnog rizika 1 na dan 31. 12. 2021. iznosi 24 milijarde KM i čini 90,8% ukupne bilančne izloženosti. Ista je u odnosu na kraj 2020. godine povećana za 1,7 milijardi KM ili za 7,7%. Povećanje je najvećim dijelom ostvareno kao neto efekt: povećanja kreditnog portfelja u ovoj razini kreditnog rizika za 842,2 milijuna KM, financijske imovine koja se vrednuje po fer vrijednosti za 230,7 milijuna KM, dužničkih vrijednosnih papira koji se vrednuju po amortiziranom trošku za 54,2 milijuna KM, novčanih sredstava na računu kod CBBiH u iznosu od 791,8 milijuna KM, gotovine za 258,6 milijuna KM, a smanjenja novčanih sredstava kod banaka i plasmana bankama za 407,9 milijuna KM i ostalih financijskih potraživanja za 50,8 milijuna KM.

Bilančna izloženost u razini kreditnog rizika 2 na dan 31. 12. 2021. iznosi 1,4 milijarde KM i čini 5,2% ukupne bilančne izloženosti. U odnosu na kraj 2020. godine ista je manja za 257,6 milijuna KM ili 15,7%. Smanjenje ukupne bilančne izloženosti u ovoj razini kreditnog rizika ostvareno je najvećim dijelom kao posljedica smanjenja kreditnog portfelja u razini kreditnog rizika 2 za 245,4 milijuna KM i ostalih financijskih potraživanja za 8,6 milijuna KM.

Bilančna izloženost u razini kreditnog rizika 3 na dan 31. 12. 2021. iznosi 1,1 milijardu KM i čini 4% ukupne bilančne izloženosti. Ista je u odnosu na kraj 2020. godine povećana za 39,6 milijuna KM ili 3,9%, a posljedica je najvećim dijelom povećanja kreditnog portfelja u ovoj razini kreditnog rizika za 49,6 milijuna KM i smanjenja ostalih financijskih potraživanja za 11,1 milijun KM.

U 2021. godini u odnosu na 2020. godinu, ECL za razinu kreditnog rizika 1 za bilančnu izloženost smanjen je za 13,2 milijuna KM, a za razinu kreditnog rizika 2 za 42,7 milijuna KM, dok je za razinu kreditnog rizika 3 povećan za 28,2 milijuna KM. U promatranom razdoblju, stopa pokrivenosti ECL-om za izloženosti u razini kreditnog rizika 1 smanjena je za 0,1 postotni bod, u razini kreditnog rizika 2 za 0,7 postotnih bodova, a u razini kreditnog rizika 3 za 0,3 postotna boda. Ukupna stopa pokrivenosti ECL-om bilančnih izloženosti iznosi 4,4%, dok je na kraju prethodne godine iznosila 4,7%.

Izvanbilančna izloženost raspoređena u razinu kreditnog rizika 1 na dan 31. 12. 2021. iznosi 3,6 milijardi KM i čini 91,9% ukupne izvanbilančne izloženosti. Izloženost u razini kreditnog rizika 2 iznosi 309,1 milijun KM ili 7,9% ukupne izvanbilančne izloženosti, dok je u razini kreditnog rizika 3 raspoređeno 7,1 milijun KM ili 0,2% ukupne izvanbilančne izloženosti.

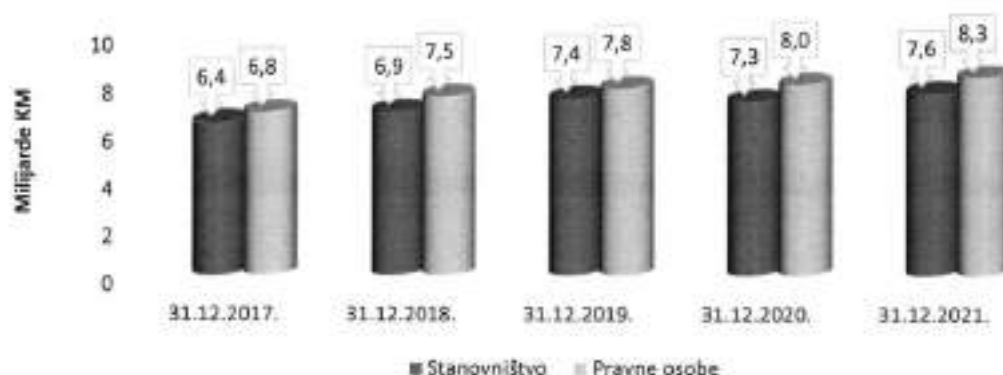
Ukupna pokrivenost ECL-om izvanbilančnih izloženosti iznosi 1,3% i za 0,2 postotna boda je manja u odnosu na kraj prethodne godine. Smanjenje stope pokrivenosti za 6,2 postotna boda zabilježeno je kod razine kreditnog rizika 3, kod razine kreditnog rizika 1 stopa pokrivenosti je na istoj razini, dok je za razinu kreditnog rizika 2 došlo do povećanja za 0,5 postotnih bodova u odnosu na kraj prethodne godine.

FBA očekuje od banaka da rizične izloženosti budu adekvatno pokrivena ECL-om sukladno najboljim procjenama kreditnog rizika. Banke, u uvjetima nestabilnog ekonomskog okruženja, trebaju procjenjivati buduće otplatne kapacitete klijenata i pravodobno formirati ECL (cjeloživotni gubici) kako bi se izbjegao potencijalni negativni efekt naglog rasta iznosa ECL-a u budućem razdoblju (engl. cliffing effect), s obzirom na neizvjesnost dinamike oporavka gospodarstva od pandemije.

Na dan 31. 12. 2021. krediti iznose 15,9 milijardi KM i isti su veći za 636,2 milijuna KM ili za 4,2% u odnosu na kraj 2020. godine. Promatrajući sektorsku strukturu kredita, najveću stopu rasta imali su krediti bankarskim institucijama (145,2 milijuna KM ili 22,8% ukupno ostvarenog kreditnog rasta). Rast kredita bankarskim institucijama u iznosu od 98 milijuna KM odnosi se na rast kratkoročnih izloženosti niskog rizika, a koji su uključeni u kreditni portfelj. Ukoliko bi se isključio spomenuti rast kratkoročnih izloženosti niskog rizika, u promatranom razdoblju ostvaren je rast kreditnog portfelja od 3,5%.

Kreditni stanovništvu iznose 7,6 milijardi KM, s udjelom u ukupnim kreditima od 47,9%, i u odnosu na kraj 2020. godine povećani su za 331,8 milijuna KM ili za 4,6%. Kreditni pravnim osobama iznose 8,3 milijarde KM, s udjelom u ukupnim kreditima od 52,1%, i u odnosu na kraj 2020. godine ostvarili su povećanje od 304,4 milijuna KM ili 3,8% (grafikon 12). Ukoliko se isključi rast kratkoročne izloženosti niskog rizika kod jedne banke, u promatranom razdoblju ostvaren je rast kreditnog portfelja pravnih osoba od 2,6%.

Grafikon 12: Krediti

Trend i promjena udjela pojedinih sektora u ukupnoj strukturi kredita dani su u tablici 24:

- 000 KM -

Tablica 24: Sektorska struktura kredita

R. br.	Sektori	31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		31. 12. 2021.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Vladine institucije	189.360	1,2	199.032	1,3	223.252	1,4	105	112
2.	Javna poduzeća	359.635	2,4	395.157	2,6	406.525	2,6	110	103
3.	Privatna poduzeća i društva	6.922.742	45,5	6.500.322	42,6	6.616.260	41,6	94	102
4.	Bankarske institucije	247.501	1,6	772.554	5,1	917.784	5,8	312	119
5.	Nebankarske fin. institucije	86.902	0,6	83.921	0,6	91.038	0,6	97	108
6.	Građani	7.400.278	48,6	7.281.540	47,7	7.613.327	47,9	98	105
7.	Ostalo	14.341	0,1	22.125	0,1	22.635	0,1	154	102
	Ukupno	15.220.759	100	15.254.651	100	15.890.821	100	100	104

U tablici 25 daje se ročna struktura kredita po sektorima:

- 000 KM -

Tablica 25: Ročna struktura kredita

R. br.	Sektori	31.12.2020.			31.12.2021.			Indeks		
		Kratk. krediti	Dug. krediti	Dospjela potraž.	Kratk. krediti	Dug. krediti	Dospjela potraž.	(6/3)	(7/4)	(8/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Vladine institucije	4.732	193.928	372	4.481	218.670	101	95	113	27
2.	Javna poduzeća	40.618	342.373	12.166	53.308	349.648	3.569	131	102	29
3.	Privatna poduzeća i druš.	2.301.850	3.782.059	416.413	2.305.243	3.836.967	474.050	100	101	114
4.	Bankarske institucije	772.554	0	0	917.783	0	1	119	-	-
5.	Nebankarske fin. institucije	18.777	65.113	31	32.401	58.615	22	173	90	71
6.	Građani	400.340	6.655.109	226.091	389.772	6.977.461	246.094	97	105	109
7.	Ostalo	6.476	15.426	223	6.412	15.835	388	99	103	174
	Ukupno	3.545.347	11.054.008	655.296	3.709.400	11.457.196	724.225	105	104	111

Sa 31. 12. 2021. u odnosu na kraj 2020. godine kratkoročni krediti bankarskog sektora FBiH povećani su za 164,1 milijun KM ili 4,6% (najvećim dijelom uslijed povećanja kratkoročnih izloženosti niskog rizika), a dugoročni krediti za 403,2 milijuna KM ili 3,6%. Dospjela potraživanja iznose 724,2 milijuna KM i veća su za 68,9 milijuna KM ili 10,5% u odnosu na kraj 2020. godine.

U valutnoj strukturi kredita najveći udjel od 52,9% ili 8,4 milijarde KM imaju krediti odobreni u domaćoj valuti, zatim slijede krediti odobreni s valutnom klauzulom s udjelom od 40,8% ili 6,5 milijardi KM (EUR: 6,5 milijardi KM ili 99,9%, CHF: 4,5 milijuna KM ili 0,1%), a najmanji udjel od 6,3% ili jednu milijardu KM imaju krediti odobreni u stranoj valuti (od toga se na EUR odnosi 98,4%).

U tablici 26 daje se pregled kredita pravnim osobama i stanovništvu prema razinama kreditnog rizika i pripadajućih ECL:

Tablica 26: Krediti prema razinama kreditnog rizika

B. br.	Opis	31. 12. 2020.			31. 12. 2020.			31. 12. 2021.		
		iznos	ECL	% ECL	iznos	ECL	% ECL	iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I. Krediti pravne osobe										
1.	Razina kreditnog rizika 1	6.146.371	51.346	0,8	6.272.170	78.817	1,3	6.770.320	68.543	1,0
2.	Razina kreditnog rizika 2	904.029	15.829	6,3	1.157.194	141.218	12,2	925.089	110.184	12,8
3.	Razina kreditnog rizika 3	720.071	516.128	67,0	543.747	421.881	77,6	582.085	435.691	74,9
Ukupno I.		7.820.481	623.103	8,0	7.973.111	641.928	8,1	8.277.494	618.820	7,5
II. Krediti stanovništvo										
4.	Razina kreditnog rizika 1	6.451.878	59.562	0,9	6.395.495	84.591	1,3	6.748.669	82.526	1,2
5.	Razina kreditnog rizika 2	471.019	57.081	12,1	446.971	58.803	13,2	425.538	43.106	10,1
6.	Razina kreditnog rizika 3	477.382	381.194	79,9	439.074	341.856	77,9	439.120	355.496	80,9
Ukupno II.		7.400.278	497.837	6,7	7.281.540	485.248	6,7	7.613.327	481.128	6,3
Ukupno krediti										
7.	Razina kreditnog rizika 1	12.598.249	110.708	0,9	12.667.665	163.408	1,3	13.518.989	149.471	1,1
8.	Razina kreditnog rizika 2	1.375.058	132.910	8,2	1.604.165	200.019	12,5	1.350.627	159.350	11,8
9.	Razina kreditnog rizika 3	1.247.452	897.322	71,9	982.821	763.749	77,7	1.021.205	791.327	77,5
Ukupno krediti (I+II)		15.220.759	1.120.940	7,4	15.254.651	1.127.176	7,4	15.890.821	1.099.948	6,9

Kreditni portfelj raspoređen u razinu kreditnog rizika 1 na dan 31. 12. 2021. iznosi 13,5 milijardi KM i čini 85,1% ukupnog kreditnog portfelja. Isti je u odnosu na kraj 2020. godine povećan za 851,3 milijuna KM ili za 6,7%. Stopa pokrivenosti ECL-om za razinu kreditnog rizika 1 iznosi 1,1% (za pravne osobe 1%, a za stanovništvo 1,2%) i manja je za 0,2 postotna boda u odnosu na kraj 2020. godine.

Kreditni portfelj u razini kreditnog rizika 2 na dan 31. 12. 2021. iznosi 1,4 milijarde KM i čini 8,5% ukupnog kreditnog portfelja. U odnosu na kraj 2020. godine isti je manji za 253,5 milijuna KM ili 15,8%, pri čemu se samo na jednu banku odnosi 53,1% smanjenja. Stopa pokrivenosti ECL-om za razinu kreditnog rizika 2 iznosi 11,8% (pravne osobe 12,6%, stanovništvo 10,1%) i u odnosu na 31. 12. 2020. manja je za 0,7 postotnih bodova.

Kreditni portfelj u razini kreditnog rizika 3 (NPL) na dan 31. 12. 2021. iznosi jednu milijardu KM i čini 6,4% ukupnog kreditnog portfelja, koliko je i na kraju prethodne godine iznosila stopa NPL-a. Povećanje istog za 38,4 milijuna KM ili 3,9% u odnosu na kraj 2020. godine nastalo je kao neto efekt: novih NPL-ova u iznosu od 309,4 milijuna KM, oporavka u iznosu od 41,9 milijuna KM, naplate u iznosu od 135,4 milijuna KM, računovodstvenog i trajnog otpisa u iznosu od 86,8 milijuna KM, te ostalih stavki u iznosu od 6,9 milijuna KM. Stopa pokrivenosti ECL-om za razinu kreditnog rizika 3 iznosi 77,5% (pravne osobe 74,9%, a stanovništvo 80,9%) i u odnosu na 31. 12. 2020. manja je za 0,2 postotna boda.

Od ukupnih kredita pravnim osobama, na NPL se odnosi 582,1 milijun KM ili 7%, što je za 0,2 postotna boda više nego na kraju 2020. godine. Ukoliko bi se u svrhu izračuna NPL-a iz kreditnog portfelja isključile kratkoročne izloženosti niskog rizika, stopa NPL-a kod pravnih osoba bi iznosila 7,8%. Za sektor stanovništva NPL iznosi 439,1 milijun KM ili 5,8% kreditnog portfelja stanovništva, što je smanjenje za 0,2 postotna boda u odnosu na kraj 2020. godine.

Pregled NPL-a (kreditni portfelj raspoređen u razinu kreditnog rizika 3) daje se u grafikonu 13:

Grafikon 13: Udjel NPL-a u kreditima

Ukupna stopa NPL-a računa se kao odnos NPL-a i ukupnog kreditnog portfelja. Ukoliko bi se u svrhu izračuna NPL-a iz kreditnog portfelja isključile kratkoročne izloženosti niskog rizika stopa NPL-a bi bila veća.

Detaljnija i potpunija sektorska analiza kreditnog portfelja bankarskog sektora FBiH može se sagledati iz Priloga 5. Informacije, a zasnovana je na podacima o granskoj koncentraciji kredita unutar sektora pravnih osoba (prema NACE šifarniku djelatnosti) i stanovništva (po namjeni).

Kod kredita pravnim osobama najveći udjel imaju krediti odobreni trgovini (2,8 milijardi KM ili 33,3% kredita pravnih osoba, odnosno 17,3% ukupnog kreditnog portfelja), prerađivačkoj industriji (1,9 milijardi KM ili 23,1% kredita pravnih osoba, odnosno 12% ukupnih kredita), te financijskoj djelatnosti (1,1 milijarda KM ili 12,9% kredita pravnih osoba, odnosno 6,7% ukupnih kredita).

Udjel NPL-a kod kredita odobrenih trgovini iznosi 5,5%, kod prerađivačke industrije je 13,6%, dok kod financijske djelatnosti nema NPL-a. Kod kredita odobrenih ostalim pravnim osobama, najveći udjel NPL-a na kraju 2021. godine prisutan je kod kredita odobrenih obrazovanju (26,4%), poljoprivredi (24,6%), te djelatnosti hotelijerstva i ugostiteljstva (11%).

Kod kredita odobrenih stanovništvu najveći udjel imaju krediti za opću potrošnju (šest milijardi KM ili 78,6% kredita stanovništvu, odnosno 37,6% ukupnog kreditnog portfelja) i krediti odobreni za stambene potrebe (1,5 milijardi KM ili 20,3% kredita stanovništvu, odnosno 9,7% ukupnog kreditnog portfelja). Udjel NPL-a kod kredita odobrenih za opću potrošnju iznosi 6,6%, dok je kod stambenih kredita 2,4%. Visoki udjel kredita za opću potrošnju u kreditnom portfelju bankarskog sektora FBiH ukazuje na potrebu pojačanog opreza u oblikovanju kreditnih politika banaka.

U tablici 27 dan je pregled najznačajnijih koeficijenata koji se koriste za ocjenu kreditnog rizika u bankama u FBiH:

Tablica 27: Pokazatelji kreditnog rizika

Br.	Opis	31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2021.
1.	Stopa nekvalitetnih izloženosti	4,7	3,5	3,5
2.	Stopa pokrivenosti nekvalitetnih izloženosti sa ECL	72,6	78,1	77,7
3.	Stopa pokrivenosti ukupne aktive sa ECL	4,4	4,3	4,0
4.	Stopa NPL	8,2	6,4	6,4
5.	Stopa pokrivenosti NPL sa ECL	71,9	77,7	77,5
6.	Stopa pokrivenosti ukupnih kredita sa ECL	7,4	7,4	6,9
7.	Novi NPL*/Ukupni prihodujući krediti	-0,3	0,7	0,8
8.	NPL/Ukupni kapital i ECL za NPL	30,9	25,7	26,2
9.	Neto NPL/Temeljni kapital	13,2	8,5	8,4
10.	Dospjeli krediti/Ukupni krediti	6,2	4,2	4,6

* Iznos rasta/pada NPL na izvještajni datum u odnosu na usporedno razdoblje

Kreditni rizik je dominantan rizik u bankarskom sektoru FBiH, zbog čega je fokus supervizora na ocjeni praksi upravljanja kreditnim rizikom, odnosno ocjeni prakse odobravanja, praćenja i analize izloženosti kreditnom riziku, uspostave sustava ranog upozorenja na povećanje kreditnog rizika, raspoređivanja izloženosti u razine kreditnog rizika i utvrđivanja ECL-a, postupanje s nekvalitetnim izloženostima, te upravljanja rizikom koncentracije.

Mjere koje je FBA propisala u razdoblju pandemije imaju za cilj izbjegavanje negativnih ekonomskih posljedica pandemije i omogućavanje oporavka gospodarstva, a što će rezultirati i ublažavanjem rasta NPL-a u ukupnom kreditnom portfelju u narednom razdoblju. Rast NPL-a je očekivan, ali može zavistiti i od efikasnosti drugih mjera koje imaju za cilj oporavak ekonomskih aktivnosti.

Zaključno s krajem 2021. godine, 259,3 milijuna KM ili 1,6% od iznosa ukupnih kredita je obuhvaćeno nekom od aktivnih mjera propisanih Odlukom o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih pandemijom. Ukupan iznos kreditnog portfelja pravnih osoba koji je obuhvaćen nekom od aktivnih mjera iznosi 248,3 milijuna KM ili 3% kreditnog portfelja pravnih osoba, dok portfelj stanovništva pod aktivnim mjerama iznosi 11 milijuna KM ili 0,1% kreditnog portfelja stanovništva.

3.2.5. Profitabilnost

Na profitabilnost banaka najznačajnije utječe kvaliteta aktive. Također, pokazatelj profitabilnosti može biti pod utjecajem i ostalih rizika, strukture, diverzificiranosti i troškova izvora financiranja, troškovne efikasnosti, vanjskih faktora koji su specifični za bankarski, odnosno financijski sektor u FBiH (razvijenost financijskog sustava, regulatorna obilježja, industrijska koncentracija i dr.) i eksternih makroekonomskih faktora (ekonomski rast, kamatne stope na svjetskom tržištu, stopa zaposlenosti i nezaposlenosti, kretanje plaća, inflacija i dr.).

Iz supervizorske perspektive, profitabilnost bankarskog sektora u FBiH, kao i pojedinačnih banaka u sektoru, promatra se u kontekstu održivosti, odnosno stabilnosti razine i kvalitete zarade i jačanja kapitalne osnove putem zadržane dobiti.

Razina, kvaliteta i trend zarade bankarskog sektora u FBiH

Na razini bankarskog sektora u FBiH za razdoblje 1.1. - 31. 12. 2021. iskazan je pozitivan financijski rezultat u iznosu od 293,6 milijuna KM, što je za 119,3 milijuna KM više u odnosu na prethodnu godinu, kada je pandemija značajnije utjecala na profitabilnost banaka (tablica 28). Sve banke sa sjedištem u FBiH iskazale su pozitivan financijski rezultat za 2021. godinu.

- 000 KM -

Tablica 28: Ostvareni financijski rezultat banaka

R. br.	Opis	1.1. - 31.12.2019.		1.1. - 31.12.2020.		1.1. - 31.12.2021.	
		Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Dobit	275.448	14	187.335	13	293.560	14
2.	Gubitak	1.559	1	13.070	2	0	0
	Ukupno	273.889	15	174.265	15	293.560	14

U Prilogu 6. prikazan je zbirni račun dobiti i gubitka banaka u FBiH za razdoblje 1.1.-31. 12. 2021., po shemi FBA, s usporednim podacima za isto izvještajno razdoblje 2020. godine.

Ukupni prihodi bankarskog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima banaka, u 2021. godini na razini bankarskog sektora u FBiH ostvareni su ukupni prihodi u iznosu od 1,2 milijarde KM i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine veći su za 53,6 milijuna KM ili za 4,6% (tablica 29).

- 000 KM -

Tablica 29: Struktura ukupnih prihoda banaka

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	1.1. - 31.12.2020.		1.1. - 31.12.2021.		Indeks (5/3)
		Iznos	%	Iznos	%	
1	2	3	4	5	6	7
I. Prihodi od kamata i slični prihodi						
1.	Kamatonosni računi depozita kod depozitnih institucija	2.773	0,2	796	0,1	29
2.	Kredit i poslovi leasinga	624.578	53,6	611.388	50,2	98
3.	Ostali prihodi od kamata	71.457	6,1	76.275	6,3	107
	Ukupno I.	698.808	60,0	688.459	56,5	99
II. Operativni prihodi						
4.	Naknade za izvršene usluge	341.222	29,3	388.320	31,9	114
5.	Prihodi iz posl. s devizama	54.201	4,7	70.514	5,8	130
6.	Ostali operativni prihodi	71.055	6,1	71.554	5,9	101
	Ukupno II.	466.478	40,0	530.388	43,5	114
	Ukupni prihodi (I+II)	1.165.286	100	1.218.847	100	105

U strukturi ukupnih prihoda, prihodi od kamata i slični prihodi sudjeluju sa 56,5%, dok operativni prihodi sudjeluju sa 43,5%. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine, došlo je do smanjenja udjela prihoda od kamata i sličnih prihoda za 3,5 postotnih bodova, koliko iznosi povećanje udjela operativnih prihoda. Ukupni kamatni i slični prihodi su u promatranom razdoblju zabilježili smanjenje od 10,3 milijuna KM ili 1,5%. Dominantna stavka u ovim prihodima su kamatni prihodi po kreditima i poslovima leasinga, čiji je udjel u ukupnim prihodima smanjen za 3,4 postotna boda. U istom razdoblju smanjen je udjel kredita i potraživanja po poslovima leasinga u ukupnoj aktivi za 1,1 postotni bod (sa 62,5% na 61,4%), dok je prosječna ponderirana NKS na kredite povećana sa 3,16% na 3,21% (za 0,05 postotnih bodova).

U 2021. godini kamatni prihodi po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija smanjeni su za dva milijuna KM ili 71,3% u odnosu na prethodnu godinu. U istom razdoblju, udjel kamatonosnih računa depozita kod depozitnih institucija u ukupnoj aktivni bankarskog sektora u FBiH povećan je sa 15,6% na 16,1% (za 0,5 postotnih bodova).

U okviru ostalih prihoda od kamata zabilježeno je povećanje na pozicijama kamatnih prihoda od plasmana drugim bankama za 2%, od vrijednosnih papira koji se drže do dospeljeća za 19,9% i ostalih prihoda za 6,1%.

Ukoliko se promatra sektorska struktura ostvarenih kamatnih prihoda, najveći dio odnosi se na prihode od stanovništva (61,2%), iako krediti stanovništvu čine 47,9% ukupnog kreditnog portfelja bankarskog sektora FBiH, zbog veće prosječne ponderirane NKS, koja za stanovništvo iznosi 5,17%, a za gospodarstvo 2,45%. Od ukupnih kamatnih prihoda, na prihode od privatnih poduzeća odnosi se 29,2%, od vladinih institucija 5%, a od javnih poduzeća 1,6%.

Ukupni operativni prihodi su u promatranom razdoblju zabilježili povećanje od 63,9 milijuna KM ili 13,7%. U strukturi ukupnih operativnih prihoda, najveća stavka su prihodi po naknadama za izvršene usluge koji su zabilježili povećanje za 47,1 milijun KM ili 13,8%. Prihodi iz poslovanja s devizama ostvarili su najveću stopu rasta od 30,1%, odnosno veći su za 16,3 milijuna KM u odnosu na prethodnu godinu.

Ukupni rashodi bankarskog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima banaka, ukupni rashodi na razini bankarskog sektora u FBiH u 2021. godini iznose 891,8 milijuna KM i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine manji su za 86,3 milijuna KM ili 8,8% (tablica 30).

- 000 KM -

Tablica 30: Struktura ukupnih rashoda banaka

R. br.	Struktura ukupnih rashoda	1.1.-31.12.2020.		1.1.-31.12.2021.		Indeks (5/3)
		Iznos	%	Iznos	%	
1	2	3	4	5	6	7
I. Rashodi od kamata i slični rashodi						
1.	Depoziti	90.219	9,2	75.580	8,5	84
2.	Obveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	8.018	0,8	6.782	0,8	85
3.	Ostali rashodi od kamata	31.990	3,3	37.836	4,2	118
	Ukupno I.	130.227	13,3	120.198	13,5	92
II. Nekamatni rashodi						
4.	Troškovi (V, rezerv. po pot. obav. i ost. vrijed. usklađenja)	182.004	18,6	75.703	8,5	42
5.	Troškovi plaća i doprinosa	257.639	26,3	259.673	29,1	101
6.	Troškovi poslovnog prostora i amortizacija	164.192	16,8	173.442	19,4	106
7.	Ostali poslovni i direktni troškovi	135.862	13,9	155.890	17,5	115
8.	Ostali operativni troškovi	108.112	11,1	106.864	12,0	99
	Ukupno II.	847.809	86,7	771.572	86,5	91
	Ukupni rashodi (I+II)	978.036	100	891.770	100	91

U strukturi ukupnih rashoda, dominiraju nekamatni rashodi s udjelom od 86,5%, dok rashodi od kamata i slični rashodi sudjeluju sa 13,5%. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine, povećan je udjel rashoda od kamata za 0,2 postotna boda, za koliko je smanjen udjel nekamatnih rashoda.

U promatranom razdoblju kamatni i slični rashodi smanjeni su za 10 milijuna KM ili 7,7%, što je rezultat smanjenja kamatnih rashoda po depozitima, koji su smanjeni za 14,6 milijuna KM ili 16,2%, iako depoziti predstavljaju dominantan izvor financiranja bankarskog sektora u FBiH. Depozitni potencijal na kraju 2021. godine iznosi 21,2 milijarde KM i veći je za 1,5 milijardi KM u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, kada je iznosio 19,7 milijardi KM.

Kamatonosni depoziti u ukupnom depozitnom potencijalu sa 31. 12. 2021. sudjeluju sa 66,5% i smanjen im je udjel, s obzirom da su na kraju 2020. godine sudjelovali sa 69,3%. Smanjenje kamatnih rashoda po depozitima posljedica je, pored smanjenja udjela kamatonosnih depozita, i smanjenja prosječne ponderirane NKS za depozite, sa 0,70%, koliko je iznosila na kraju prethodne godine, na 0,48% koliko iznosi na kraju 2021. godine.

Kamatni rashodi po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama u promatranom razdoblju smanjeni su za 1,2 milijuna KM ili za 15,4%, dok je u isto vrijeme razina zaduženja bankarskog sektora u FBiH po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama smanjena za 32,8 milijuna KM ili 4%.

Ostali rashodi od kamata povećani su u promatranom razdoblju za 5,8 milijuna KM ili 18,3%, najvećim dijelom po osnovi povećanja rashoda po osnovi negativne naknade na sredstva banaka iznad obvezne rezerve i na sredstva obvezne rezerve po osnovi osnovice u stranim valutama i u domaćoj valuti s valutnom klauzulom kod CBBiH (povećanje za 4,2 milijuna KM ili 39%) i negativne kamatne stope na depozite kod ino-banaka (povećanje za 1,4 milijuna KM ili 18,2%).

Na razini bankarskog sektora u FBiH, u promatranom razdoblju, ukupni nekamatni rashodi su smanjeni za 76,3 milijuna KM ili 9%, pri čemu se najznačajnije strukturalne promjene odnose na smanjenje troškova ispravaka vrijednosti, rezerviranja po potencijalnim obvezama i ostalih vrijednosnih usklađivanja za 106,3 milijuna KM ili 58,4%, a povećanje troškova poslovnog prostora i amortizacije za 9,2 milijuna KM ili 5,6%, ostalih poslovnih i direktnih troškova za 20 milijuna KM ili 14,7% i troškova plaća za dva milijuna KM ili 0,8%. Tri banke nisu imale troškove ispravaka vrijednosti u ovoj godini, a samo tri banke imale su veće troškove ispravaka vrijednosti u ovoj godini u odnosu na prethodnu. Od ukupnog smanjenja troškova ispravke vrijednosti u promatranom razdoblju, 56,9 milijuna KM ili 53,5% odnosi se na dvije banke. Smanjenje ispravaka vrijednosti kod istih posljedica je značajnije naplate NPL-a, kao i činjenice da je u prethodnoj godini došlo do značajnog uvećanja ispravaka vrijednosti po osnovi konzervativnijih pretpostavki makroekonomskog modela, te primjene holističkog pristupa MSFI 9 (post model adjustment - PMA) za više klijenata kod kojih je uslijed pandemije prepoznat dodatni rizik, dok su u 2021. godini makroekonomske prognoze povoljnije, te je kod određenih klijenata došlo do poboljšanja internog rejtinga, odnosno deaktivacije PMA što je rezultiralo smanjenjem ispravaka vrijednosti.

Koeficijenti profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja bankarskog sektora u FBiH

U tablici 31 daa je pregled najznačajnijih veličina i koeficijenata koji se koriste kao mjere za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja banaka u FBiH:

Tablica 31: Pokazatelji profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti

ll. br.	Opis	31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2021.
1	2	3	4	5
1.	Neto dobit	273.889	174.265	209.560
2.	Prosječna neto aktiva	23.250.003	23.842.663	24.908.854
3.	Prosječni ukupni kapital	3.111.657	2.996.756	3.166.005
4.	Ukupan prihod	1.070.879	1.035.059	1.098.649
5.	Neto kamatni prihod	603.064	568.581	568.261
6.	Operativni prihodi	467.815	466.478	530.388
7.	Operativni rashodi	534.764	529.943	539.979
8.	Poslovni i direktni rashodi	217.301	317.866	231.593
9.	Ostali poslovni i direktni troškovi	139.986	135.862	155.890
10.	Dobit na prosječnu aktivu (ROAA)	1,2	0,7	1,2
11.	Dobit na prosječni ukupni kapital (ROAE)	8,8	5,8	9,3
12.	Ukupan prihod/prosječna aktiva	4,6	4,3	4,4
13.	Neto kamatni prihod/prosječna aktiva (NIM)*	2,6	2,4	2,3
14.	Neto kamatna marža (kamatni prihod/prosječna kamatonosna aktiva - kamatni rashod/prosječna kamatonosna pasiva)	2,7	2,5	2,5
15.	Operativni rashodi/ukupan prihod umanjeno za ostale poslovanje i dir. troš. (CIR)**	57,5	58,9	57,3

* NIM eng. Net Income Margin

** CIR eng. Cost-Income Ratio

Ukoliko se promatra neto kamatni prihod, zabilježeno je njegovo smanjenje u odnosu na prethodnu godinu za 320 tisuća KM, pri čemu je zabilježeno značajnije smanjenje njegovog udjela u ukupnom prihodu, sa 54,9% na 51,7%.

Dobit na prosječnu aktivu i prosječni ukupni kapital bilježe rastući trend u odnosu na prethodnu godinu, dok su ostali pokazatelji profitabilnosti uglavnom na istoj razini, osim CIR-a, koji je poboljšán.

3.2.6. Ponderirane NKS i EKS

S ciljem veće transparentnosti i lakše usporedivosti uvjeta banaka za odobravanje kredita i primanje depozita, te zaštitu klijenata kroz uvođenje transparentnog prikaza troškova kredita, odnosno prihoda depozita, a sukladno međunarodnim standardima, kriterijima i praksama u drugim zemljama, FBA je propisala jedinstven način obračuna i iskazivanja EKS za sve banke sa sjedištem u FBiH, kao i za organizacijske dijelove banaka sa sjedištem u RS-u, a koji posluju u FBiH. Banke su obvezne mjesečno izvješćivati FBA o ponderiranim NKS i EKS na odobrene kredite i primljene depozite u izvještajnom mjesecu, sukladno propisanoj metodologiji²⁶. FBA na temelju dostavljenih podataka, prema utvrđenoj metodologiji, izračunava ponderirane prosječne NKS i EKS za bankarski sektor i iste zavise, osim od visine kamatnih stopa pojedinačnih banaka, i od volumena i strukture novoodobrenih kredita, odnosno novougovorenih depozita.

Za potrebe korisnika kredita, a prilikom analize trenda kamatnih stopa, relevantno je pratiti kretanje ponderirane EKS, s obzirom da uključuje sve troškove koje korisnik plaća, a koji su direktno povezani s kreditom, tj. uvjetima korištenja kredita i koji ulaze u obračun cijene kredita (na primjer: troškovi za obradu kredita, troškovi premije osiguranja kod fizičkih osoba ako je osiguranje uvjet za odobravanje kredita, te drugi troškovi u vezi sa sporednim uslugama koje plaća klijent, a uvjet su za korištenje kredita).

²⁶ Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite ("Službene novine Federacije BiH", broj 81/17) i Uputstvo za izračunavanje ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope

U Prilogu 7. daju se prosječne ponderirane NKS i EKS na kredite i depozite po razdobljima.

Kada se promatra ročna struktura novoodobrenih kredita u 2021. godini, prosječna ponderirana EKS na dugoročne kredite smanjena je za 0,13 postotnih bodova (sa 5,31% na 5,18%), dok je za kratkoročne kredite smanjena za 0,08 postotnih bodova (sa 2,53% na 2,45%). Promatrano prema sektorskoj strukturi, prosječna ponderirana EKS na ukupne novoodobrene kredite gospodarstvu smanjena je za 0,05 postotnih bodova (sa 2,76% na 2,71%), prosječna ponderirana EKS na ukupne novoodobrene kredite stanovništvu smanjena je za 0,54 postotna boda (sa 7,04% na 6,50%), dok je prosječna ponderirana EKS na ukupne novoodobrene kredite ostalim sektorima smanjena za 0,38 postotnih bodova (sa 3,35% na 2,97%).

Iako su pojedinačne ponderirane EKS smanjene u odnosu na prethodnu godinu, ukupna prosječna ponderirana EKS na kredite odobrene u 2021. godini je povećana za 0,11 postotnih bodova i iznosi 3,78%. Razlog navedenog je promjena ročne strukture novoodobrenih kredita, s obzirom da je došlo do smanjenja udjela kratkoročnih kredita u novoodobrenim za 7,7 postotnih bodova u odnosu na 2020. godinu, koji se odobravaju po nižim kamatnim stopama, a za koliko se povećao udjel dugoročnih kredita, s primijenjenim većim kamatnim stopama.

Ukupna prosječna ponderirana EKS na depozite u bankarskom sektoru FBiH prikupljene u 2021. godini iznosi 0,48% i u odnosu na 2020. godinu, kada je iznosila 0,70%, smanjena je za 0,22 postotna boda. Promatrano prema ročnosti depozita, prosječna ponderirana EKS na kratkoročne depozite zabilježila je smanjenje za 0,13 postotnih bodova (sa 0,34% na 0,21%), dok je na dugoročne depozite smanjena za 0,30 postotnih bodova (sa 1,05% na 0,75%). Kada se promatra sektorska struktura prikupljenih depozita u 2021. godini, prosječna ponderirana EKS na depozite privrede smanjena je za 0,15 postotnih bodova (sa 0,90% na 0,75%), prosječna ponderirana EKS na depozite stanovništva smanjena je za 0,31 postotni bod (sa 0,90% na 0,59%), dok je prosječna ponderirana EKS na depozite ostalih sektora smanjena za 0,18 postotnih bodova (sa 0,44% na 0,26%).

3.2.7. Likvidnost

Upravljanje rizikom likvidnosti je, uz upravljanje kreditnim rizikom, jedan od najvažnijih i najsloženijih segmenata bankarskog poslovanja. Održavanje likvidnosti u tržišnoj ekonomiji je permanentna obveza banke i osnovna pretpostavka za njenu održivost na financijskom tržištu, te jedan od ključnih preduvjeta za uspostavljanje i očuvanje povjerenja u bankarski sektor, njegovu stabilnost i sigurnost.

U tablici 32 daje se pregled ispunjenja LCR-a, pokazatelja kratkoročne otpornosti banaka na rizik likvidnosti, u bankarskom sektoru u FBiH:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31. 12. 2019.	31. 12. 2020.	31. 12. 2021.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Zaštitni sloj likvidnosti	4.727.454	5.849.379	7.064.703	124	121
2.	Neto likvidnosni odljevi	1.628.421	2.186.642	3.176.838	134	145
	LCR	290%	268%	222%	92	83

Sa 31. 12. 2021. LCR na razini bankarskog sektora FBiH iznosi 222% i sve banke ispunjavaju zahtjeve u pogledu LCR-a.

Struktura zaštitnog sloja likvidnosti, po tržišnoj vrijednosti nakon primjene korektivnih faktora, prikazana je u tablici 33:

- 000 KM -

Tablica 33: Zaštitni sloj likvidnosti

R. br.	Opis	31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2021.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Likvidna imovina razine 1	4.714.414	5.844.033	7.059.357	124	121
1.1.	Gotovina	1.004.447	1.267.715	1.526.321	126	120
1.2.	Rezerve centralne banke koje se mogu povući	2.322.240	2.467.371	3.095.846	106	125
1.3.	Imovina centralne vlade	645.804	1.112.172	1.401.508	172	126
1.4.	Imovina jedinica regionalne vlade i lokalne vlasti	733.801	981.701	1.011.738	134	105
1.5.	Imovina multilateralne razvojne banke i međunarodne organizacije	8.122	15.074	23.944	186	158
2.	Likvidna imovina razine 2	13.040	5.346	5.346	41	100
2.1.	Likvidna imovina razine 2a	3.027	0	0	0	-
2.2.	Likvidna imovina razine 2b	10.013	5.346	5.346	53	100
	Ukupno (1+2)	4.727.454	5.849.379	7.064.703	124	121

Zaštitni sloj likvidnosti iznosi 7,1 milijardu KM i bilježi povećanje od 1,2 milijarde KM ili 20,8% u odnosu na kraj prethodne godine. Kod svih banaka, osim jedne, zaštitni sloj likvidnosti je veći u odnosu na kraj 2020. godine, a najveće povećanje zabilježeno je kod jedne banke i iznosi 29,1% ukupnog povećanja. U strukturi zaštitnog sloja likvidnosti, likvidna imovina razine 1 sudjeluje sa 99,9%, koliko je iznosilo njezin udjel i na kraju prethodne godine. U okviru likvidne imovine razine 1 najveći udjel ima iznos iznad obvezne rezerve koju banke drže u CBBiH sa 43,9%, zatim gotovina sa 21,6%, te imovina centralnih vlada sa 19,9%.

Izračun neto likvidnosnih odljeva može se vidjeti iz tablice 34:

- 000 KM -

Tablica 34: Neto likvidnosni odljevi

R. br.	Opis	31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2021.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Ukupni odljevi	3.890.270	4.875.334	5.576.106	125	114
2.	Ukupni priljevi	2.723.567	2.716.263	2.399.268	100	88
3.	Priljevi na koje se primjenjuje gornja granica od 75% odljeva	2.263.849	2.698.692	2.399.268	119	89
4.	Neto likvidnosni odljevi (1-3)	1.628.421	2.186.642	3.176.838	134	145

Pri izračunu neto likvidnosnih odljeva na dan 31. 12. 2021., kod svih banaka su odljevi umanjeni za iznos ukupnih priljeva, s obzirom da su isti manji od 75% ukupnih likvidnosnih odljeva.

U strukturi odljeva koji na dan 31. 12. 2021. iznose 23,5 milijardi KM (prije primjene stope odljeva), najveći udjel imaju odljevi po osnovi depozita stanovništva (9,8 milijardi ili 41,7% ukupnih odljeva, od čega se na stabilne depozite odnosi pet milijardi KM ili 50,7% odljeva depozita stanovništva), zatim depoziti drugih klijenata (7,7 milijardi KM ili 32,7% ukupnih odljeva), te drugi proizvodi i usluge (3,1 milijarda KM ili 13,3% ukupnih odljeva).

U strukturi ukupnih priljeva koji iznose 2,4 milijarde KM, najveći udjel imaju novčana potraživanja od financijskih klijenata (1,3 milijarde KM ili 55,6% ukupnih priljeva), na koje je primijenjena stopa priljeva od 100%, zatim priljevi po osnovi financijskih derivata (708,1 milijun KM ili 29,5% ukupnih priljeva) na koje je također primijenjena stopa priljeva od 100%, te potraživanja od klijenata koji nisu financijski klijenti u iznosu od 224,4 milijuna KM ili 9,4% ukupnih priljeva, a na koje je primijenjena stopa priljeva od 50%.

Ročna struktura depozita po preostalom dospjeću prikazana je u tablici 35:

- 000 KM -

Tablica 35: Ročna struktura depozita po preostalom dospjeću

R. br.	Depoziti	31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		31. 12. 2021.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Štednja i dep. po vid. (do 7 dana)	11.196.133	57,7	12.948.828	65,9	14.755.459	69,6	116	114
2.	7-90 dana	855.191	4,4	989.184	5,0	986.253	4,7	116	100
3.	91 dan do jedne g.	3.175.998	16,4	2.153.403	10,9	2.157.949	10,2	68	100
I.	Ukupno kratkoročni	15.227.322	78,5	16.091.415	81,8	17.899.661	84,5	106	111
4.	Do 5 godina	3.983.643	20,5	3.388.072	17,3	3.174.184	15,0	85	94
5.	Preko 5 godina	203.329	1,0	181.375	0,9	111.107	0,5	89	61
II.	Ukupno dugoročni	4.186.972	21,5	3.569.447	18,2	3.285.291	15,5	85	92
	Ukupno (I + II)	19.414.294	100	19.660.862	100	21.184.952	100	101	108

Sa 31. 12. 2021. kratkoročni depoziti imali su udjel od 84,5% u ukupnim depozitima, a dugoročni 15,5%, pri čemu je došlo do povećanja udjela kratkoročnih, odnosno smanjenja udjela dugoročnih depozita za 2,7 postotnih bodova u odnosu na kraj 2020. godine.

U promatranom razdoblju zabilježeno je povećanje kratkoročnih depozita za 1,8 milijardi KM ili 11,2%, dok su dugoročni depoziti smanjeni za 284,2 milijuna KM ili 8%. Smanjenje dugoročnih depozita ostvareno je i kod depozita ročnosti do pet godina (za 213,9 milijuna KM ili 6,3%), a i kod depozita preko pet godina (za 70,3 milijuna KM ili 38,7%). Ako se analizira struktura dugoročnih depozita po preostalom dospjeću, vidljivo je da dominiraju depoziti s preostalom ročnošću do pet godina (96,6%).

Pregled osnovnih pokazatelja likvidnosti prikazan je u tablici 36:

- % -

Tablica 36: Pokazatelji likvidnosti

R. br.	Pokazatelj	31. 12. 2019.	31. 12. 2020.	31. 12. 2021.
1	2	3	4	5
1.	Likvidna sredstva ²⁷ /neto aktiva	31,9	31,3	31,9
2.	Likvidna sredstva/kratkoročne fin. obveze	49,2	45,9	44,6
3.	Kratkoročne fin. obveze/ukupne fin. obveze	75,4	78,9	82,3
4.	Kredit/depoziti i uzeti krediti	75,1	74,5	72,3
5.	Kredit/depoziti, uzeti krediti i subord. dugovi ²⁸	74,4	73,8	71,8

U odnosu na kraj 2020. godine, povećan je udjel likvidnih sredstava u neto aktivi i kratkoročnih financijskih obveza u ukupnim financijskim obvezama, a smanjen je odnos likvidnih sredstava i kratkoročnih financijskih obveza. Pokazatelj „kredit/depoziti i uzeti krediti“ bilježi poboljšanje i u zoni je zadovoljavajućeg.

U funkciji planiranja potrebne razine likvidnih resursa, banke trebaju planirati izvore i strukturu adekvatnog likvidnog potencijala i u vezi s tim planirati i kreditnu politiku. Ročnost plasmana, odnosno kreditnog portfelja je determinirana upravo ročnošću izvora.

²⁷ Likvidna sredstva u užem smislu: gotovina i depoziti i druga financijska sredstva s preostalim rokom dospjeća manjim od tri mjeseca, isključujući međubankarske depozite

²⁸ Prethodni koeficijent je proširen, u izvore su uključeni i subordinirani dugovi, što je realniji pokazatelj

Važan aspekt praćenja i analize pozicije likvidnosti je ročna usklađenost preostalih dospjeća stavki financijske aktive i obveza prema vremenskoj skali, koja je propisanim minimalnim limitima kreirana na vremenski horizont od 180 dana. S obzirom da je ročna transformacija sredstava kod banaka inherentno povezana s funkcionalnim karakteristikama bankarskog poslovanja, banke kontinuirano kontroliraju ročnu neusklađenost između izvora i plasmana, održavajući je u skladu s propisanim limitima.

U tablici 37 daje se pregled ročne usklađenosti financijske aktive i obveza do 180 dana:

- 000 KM -

Tablica 37: Ročna usklađenost financijske aktive i obveza do 180 dana

R. br.	Opis	31.12.2019.* Iznos	31.12.2020. Iznos	31.12.2021. Iznos	Indeks (4/3)	Indeks (5/4)
1	2	3	4	5	6	7
I. 1-30 dana						
1.	Iznos financijske aktive	10.586.283	10.981.471	11.876.470	104	106
2.	Iznos financijskih obveza	11.624.766	13.520.009	15.288.271	116	113
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-1.038.483	-2.528.538	-3.411.801	-	-
Obračun izvršenja propisane obveze u %						
a)	Ostvareno % = red.br.1 / red.br.2	91,1%	81,3%	77,7%		
b)	Propisani minimum %	85,0%	65,0%	65,0%		
	Više (+) ili manje (-) = a - b	6,1%	16,3%	12,7%		
II. 1-90 dana						
1.	Iznos financijske aktive	11.648.306	12.065.528	13.050.687	104	108
2.	Iznos financijskih obveza	12.367.913	14.303.357	16.112.291	116	113
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-719.607	-2.237.829	-3.061.604	-	-
Obračun izvršenja propisane obveze u %						
a)	Ostvareno % = red.br.1 / red.br.2	94,2%	84,4%	81,0%		
b)	Propisani minimum %	80,0%	60,0%	60,0%		
	Više (+) ili manje (-) = a - b	14,2%	24,4%	21,0%		
III. 1-180 dana						
1.	Iznos financijske aktive	12.992.018	13.257.364	14.327.360	102	108
2.	Iznos financijskih obveza	13.550.664	15.167.836	16.976.401	112	112
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-558.646	-1.910.472	-2.649.041	-	-
Obračun izvršenja propisane obveze u %						
a)	Ostvareno % = red.br.1 / red.br.2	95,9%	87,4%	84,4%		
b)	Propisani minimum %	75,0%	55,0%	55,0%		
	Više (+) ili manje (-) = a - b	20,9%	32,4%	29,4%		

* Podaci korigirani uslijed promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira kod jedne banke

Na dan 31. 12. 2021. financijska aktiva u sva tri intervala bila je manja od financijskih obveza, a ostvareni postotci ročne usklađenosti bili su iznad propisanog minimuma: u prvom intervalu za 12,7%, u drugom za 21% i u trećem intervalu za 29,4%.

Promatrajući osnovne pokazatelje likvidnosti, kvalitativne i kvantitativne zahtjeve, kao i druge faktore koji utječu na poziciju likvidnosti banaka, može se zaključiti da je likvidnost bankarskog sektora u FBiH na kraju 2021. godine zadovoljavajuća, i pored negativnih efekata pandemije na gospodarstvo.

3.2.8. Devizni (FX) rizik

U svom poslovanju banke su izložene rizicima proizašlim iz mogućih gubitaka po bilančnim i izvanbilančnim stavkama nastalim uslijed promjene cijena na tržištu. Jedan od tih rizika je i FX rizik, koji nastaje kao rezultat promjena valutnih tečajeva i/ili neusklađenosti razine aktive, pasive i izvanbilančnih stavki u istoj valuti - individualna devizna pozicija ili svih valuta zajedno s kojima banka posluje - ukupna devizna pozicija banke. Odlukom o upravljanju deviznim rizikom banke,

propisan je način izračunavanja devizne pozicije i najveća dopuštena izloženost FX riziku, tj. ograničenja za otvorenu individualnu i ukupnu deviznu poziciju (duga ili kratka), obračunata u odnosu na priznati kapital banke. U cilju ublažavanja posljedica pandemije, FBA je u navedenoj Odluci izvršila izmjene u smislu povećanja limita za individualnu deviznu poziciju za EUR i ukupnu deviznu poziciju banke.

Prema stanju na dan 31. 12. 2021. na razini bankarskog sektora u valutnoj strukturi aktive banaka stavke u stranim valutama iznose četiri milijarde KM, s udjelom od 15,5% (na kraju 2020. godine 3,9 milijardi KM ili 16%). Valutna struktura pasive bitno je drugačija, jer je udjel obveza u stranoj valuti znatno veći i iznosi 7,9 milijardi KM ili 30,4% (na kraju 2020. godine osam milijardi KM, uz udjel od 32,9%).

U tablici 38 daje se struktura financijske aktive i financijskih obveza i devizna pozicija za EUR, kao najznačajnije valute i ukupna devizna pozicija na razini bankarskog sektora:

- milijuni KM -

Tablica 38: Devizna usklađenost financijske aktive i obveza (EUR i ukupno)

R. br.	Opis	31. 12. 2020.				31. 12. 2021.				Indeks	
		EUR		Ukupno		EUR		Ukupno		EUR	Ukupno
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(7/3)	(9/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
I. Aktiva u bilanci stanja											
1.	Novčana sredstva	1.405	14,5	1.950	18,8	952	10,1	1.513	14,9	68	78
2.	Kredit	826	8,5	826	7,9	965	10,3	981	9,7	117	119
3.	Kredit s val. kl.	6.321	65,4	6.323	60,8	5.938	63,1	5.938	58,4	94	94
4.	Ostalo	929	9,6	1.117	10,7	1.345	14,3	1.525	15,0	145	137
5.	Ostale fin. akt. sa val. kl.	190	2,0	190	1,8	203	2,2	203	2,0	107	107
Ukupno I. (1+2+3+4+5)		9.671	100	10.406	100	9.403	100	10.160	100	97	98
6.	Depoziti	6.221	72,5	6.965	74,6	6.135	72,0	6.865	74,2	99	99
7.	Uzeti kredit	809	9,4	809	8,7	778	9,1	778	8,4	96	96
8.	Dep. i kred. s val. kl.	1.319	15,4	1.319	14,1	1.384	16,2	1.384	14,9	105	105
9.	Ostalo	230	2,7	244	2,6	216	2,6	229	2,5	94	94
Ukupno II. (6+7+8+9)		8.579	100	9.337	100	8.513	100	9.256	100	99	99
III. Izvanbilančna pozicija neto (+) ili (-)											
10.	Aktiva	26		61		1		7		4	11
11.	Pasiva	1.025		1.034		763		780		74	75
IV. Pozicija											
Duga (iznos)		93		96		128		131		138	136
%		3,4%		3,6%		4,5%		4,6%			
Kratka (iznos)											
%											
Dopuštena		40,0%		40,0%		40,0%		40,0%			
Manja od dopuštene		36,6%		36,4%		35,5%		35,4%			

Promatrano po bankama i ukupno na razini bankarskog sektora FBiH može se konstatirati da se izloženost banaka i sektora FX riziku na kraju 2021. godine kretala u okviru propisanih ograničenja.

Sa 31. 12. 2021. dugu deviznu poziciju imalo je osam banaka, a šest banaka kratku poziciju. Na razini sektora iskazana je duga devizna pozicija od 4,6% ukupnog priznatog kapitala banaka, što je za 35,4 postotna boda manje od dopuštene. Individualna devizna pozicija za EUR, iznosila je 4,5%, što je za 35,5 postotnih bodova manje od dopuštene, pri čemu su stavke financijske aktive bile veće od financijskih obveza (duga pozicija).

Ako se analizira struktura stranih valuta, u financijskoj aktivi²⁹ dominantan je udjel EUR od 81,2% (31. 12. 2020. godine 81,1%), uz povećanje nominalnog iznosa za 102,7 milijuna KM ili 3,2% u odnosu na kraj 2020. godine. Udjel EUR-a u financijskim obvezama je 90,6% (31. 12. 2020. godine 90,6%) i u odnosu na kraj 2020. godine smanjeno je za 131,5 milijuna KM ili 1,8%. Osnovica za izračun udjela EUR-a u financijskoj aktivi i financijskim obvezama ne uključuje stavke s valutnom klauzulom.

3.2.9. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na financijski rezultat i kapital banke po osnovi pozicija iz bankarske knjige usljed promjene kamatnih stopa. Promjene kamatnih stopa koje generiraju ovaj rizik obično se javljaju kao posljedica neusklađenosti u rokovima dospjeća, promjena kamatnih stopa na pozicije aktive i pasive ili izvanbilančne kratke ili duge pozicije.

FBA je Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi propisala minimalne standarde za uspostavu sustava upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, način izračuna promjene ekonomske vrijednosti koja proizlazi iz pozicija bankarske knjige, te izvješćivanje FBA na kvartalnoj razini. Banka je dužna uspostaviti sveobuhvatan i efikasan sustav upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi koji je razmjern vrsti, opsegu i složenosti poslova banke, kao i njenim rizičnim profilom. Za potrebe izvješćivanja FBA o izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi, banka je dužna koristiti se jednostavnim izračunom pri procjeni promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, primjenjujući standardni kamatni šok od 200 baznih bodova na pozicije bankarske knjige po svim značajnim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno, obuhvaćajući sve pozicije bankarske knjige koje su osjetljive na promjene kamatnih stopa.

Iz tablice 39 može se vidjeti valutna struktura promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala na razini bankarskog sektora FBiH:

- 000 KM -

Tablica 39: Ukupna ponderirana pozicija bankarske knjige

R. br.	Opis	31. 12. 2019.	31. 12. 2020.	31. 12. 2021.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1.	Neto ponderirana pozicija - KM	50.538	62.655	78.394	124	125
2.	Neto ponderirana pozicija - EUR	44.861	29.563	26.564	66	90
3.	Neto ponderirana pozicija - USD	0	168	339	-	202
4.	Neto ponderirana pozicija - ostalo	-4.193	-5.710	-3.804	136	67
5.	Promjena ekon. vrijed. (1+2+3+4)	91.206	86.676	101.493	95	117
6.	Regulatorni kapital	2.696.142	2.698.561	2.852.902	100	106
7.	Promjena ekonomske vrijednosti/regulatorni kapital	3,4%	3,2%	3,6%	95	111

Stopa promjene ekonomske vrijednosti pozicija bankarske knjige i regulatornog kapitala na dan 31. 12. 2021. iznosi 3,6%, što je u okviru propisanog ograničenja i veća je za 0,4 postotna boda u odnosu na kraj prethodne godine.

²⁹ Izvor: Izvješće o deviznoj poziciji banke - dio financijske aktive (u stranim valutama denominirana u KM). Stavke bilančne aktive i izvanbilančne se iskazuje po neto načelu, odnosno umanjuju se za iznos ECL-a

3.3. PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR

FBA će, sukladno propisanim nadležnostima za nadzor poslovanja banaka u FBiH, nastaviti s poduzimanjem mjera i aktivnosti na očuvanju i jačanju stabilnosti bankarskog sektora i zaštite deponenata, te unapređenja sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja banaka u FBiH. Navedene mjere i aktivnosti će naročito biti usmjerene na nastavak kontinuiranog nadzora banaka, s težištem na:

- provođenju SREP-a za banke prema dinamici utvrđenoj Odlukom o postupku supervizorskog pregleda i procjene banke³⁰ i usvojenom SREP metodologijom, te kontinuirano praćenje SREP indikatora za sve banke;
- praćenju rizičnog profila i kapitalne pozicije svih banaka, uključujući ispunjenje kapitalnih zahtjeva kao rezultat SREP procjene;
- provođenju supervizorske procjene ICAAP-a i ILAAP-a, kao i planova oporavka za sve banke;
- praćenju efekata posebnih mjera FBA na oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih pandemijom i postupanju banaka po istima, s posebnim fokusom na praćenje kvalitete aktive banaka nakon isteka posebnih mjera;
- kontrolama dominantnih rizičnih segmenata poslovanja, kontrolama banaka od sistemskog značaja za razvoj kreditnih aktivnosti i banaka kod kojih su koncentrirani veliki iznosi štednje i drugih depozita, te kontrolama postupanja banaka u segmentu zaštite korisnika financijskih usluga i žiranta i dr.;
- kontrolama primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka, uključujući i ocjenu internih modela za procjenu parametara kreditnog rizika;
- praćenju realizacije strategija postupanja s nekvalitetnim izloženostima i godišnjih operativnih planova za banke kod kojih je udio NPL-a u ukupnim kreditima veći od 5%;
- priprema za provođenje testiranja otpornosti banaka na stres u 2023. godini u skladu s utvrđenom dvogodišnjom dinamikom provođenja, a sve s ciljem praćenja poslovanja svake banke, ocjenjivanja rizika i blagovremenog poduzimanja odgovarajućih mjera;
- nastavku kontinuirane suradnje s nadležnim supervizorskim tijelima za nadzor bankarskih grupa iz EU i trećih zemalja čije članice imaju sjedište u FBiH, s ciljem efikasnije supervizije i unapređenja supervizorskih praksi, te suradnje i razmjene informacija sa ECB-om i EBA-om po pitanjima supervizije i bankarske regulative, kao i s međunarodnim financijskim institucijama;
- unapređenju suradnje kroz potpisivanje novih sporazuma o suradnji s relevantnim institucijama u BiH, koje su uključene u institucionalni okvir za obavljanje supervizije, upravljanje kriznim situacijama i sistemskim rizikom, zaštite korisnika financijskih usluga;
- nastavku suradnje sa UBBiH s ciljem unapređenja poslovanja banaka, usklađenosti njihovog poslovanja s propisima, međunarodnim standardima i pravilima struke, zahtjevima tržišta i dr.

Polazeći od propisanih nadležnosti, FBA će nastaviti poduzimati mjere i aktivnosti s ciljem realizacije preporuka posljednje FSAP misije, projekte jačanja bankarske supervizije u okviru tehničke pomoći koju pružaju međunarodne financijske institucije SB i MMF, te u okviru USAID FINRA Projekta i dr.

Zbog posebne uloge i odgovornosti banaka u financijskom i ukupnom gospodarskom sustavu, dostignute razine razvijenosti bankarskog sektora u FBiH, činjenice da depoziti građana predstavljaju dominantan izvor financiranja banaka, te imajući u vidu negativne posljedice

³⁰ „Službene novine Federacije BiH“, broj 94/21

izazvane pandemijom, od banaka se očekuje da u narednom razdoblju svoje aktivnosti usmjere na:

- oprezno i odgovorno upravljanje rizicima, u skladu s važećim računovodstvenim i regulatornim okvirom, domaćim i međunarodnim standardima dobre prakse;
- dosljednu primjenu posebnih mjera koje je FBA usvojila s ciljem oporavka od negativnih posljedica pandemije, na način da:
 - podrže oporavak gospodarstva i stimuliraju kreditni rast kroz kontinuirano financiranje klijenata i održive kreditne aranžmane;
 - zajednički djeluju u cilju iznalaženja odgovarajućih modaliteta za klijente pogođene pandemijom;
 - posebno prate kvalitetu portfelja pod posebnim mjerama i procjenjuju buduće otplatne kapacitete klijenata i pravodobno formiraju rezerve za očekivane kreditne gubitke, kako bi se izbjegao potencijalni negativni efekt naglog rasta ECL-a u budućem razdoblju;
- dodatno jačanje sustava unutarnjih kontrola u svim oblastima poslovanja u skladu s Odlukom o sustavu internog upravljanja u banci³¹;
- usklađivanje poslovanja s novim regulatornim zahtjevima za poslovanje i nadzor banaka, što uključuje i zahtjeve koji se odnose na planiranje oporavka i restrukturiranja banaka;
- ažuriranje planova oporavka s posebnom pažnjom u ključnim segmentima: proces eskalacije, pokazatelji i opcije oporavka;
- unapređenje ICAAP-a i ILAAP-a u skladu s regulatornim zahtjevima;
- aktivnosti u pogledu izvješćivanja o NSFR-u od 31. 12. 2021., te ispunjavanje zahtjeva istog od 31. 12. 2022.;
- dosljednu primjenu propisa u segmentu platnog prometa, SPNiFTA, zaštite korisnika finansijskih usluga i žiranta, sigurnosti i zaštiti novca u banci i u transportu;
- dodatno praćenje pojačanih rizika koji su vezani za sigurnost informacijskih sustava i primjene novih tehnologija, a naročito sa stanovišta poslovanja klijenata;
- ograničen, opravdan ili razuman rast naknada u segmentu depozitnog i transakcijskog poslovanja, uvažavajući naglašene potrebe finansijske inkluzije i prilagođavanja stvarnim mogućnostima i potrebama korisnika finansijskih usluga;
- pojačano praćenje rizika i efekata koje se prenose na tržišta izvan BiH, a koje potencijalno mogu pojačati utjecaj kreditnog rizika i ostalih rizika.

³¹ „Službene novine Federacije BiH“, broj: 39/21

SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANCIJSKIH INSTITUCIJA

MIKROKREDITNI SEKTOR

63

LEASING SEKTOR

73

FAKTORING POSLOVI

81

4. SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANCIJSKIH INSTITUCIJA

U ovom dijelu Informacije daje se pregled strukture i financijskih pokazatelja poslovanja NFI u FBiH (MKO, leasing društva i faktoring poslovanje) sa 31. 12. 2021. čije je osnivanje, poslovanje, upravljanje, nadzor i prestanak rada uređeno posebnim zakonskim i podzakonskim propisima.

Aktivan broj izloženosti obuhvaćen nekom od posebnih mjera propisanih Odlukom o privremenim mjerama koje leasing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19 sa 31. 12. 2021. je 4.150 i iznosi 34,9 milijuna KM ili 4,1% ukupnog kreditnog portfelja. U segmentu stanovništva izloženosti obuhvaćene nekom od posebnih mjera iznose 26,6 milijuna KM ili 4,6% ukupnog kreditnog portfelja stanovništva, dok u segmentu pravnih osoba izloženosti obuhvaćene nekom od posebnih mjera iznose 8,3 milijuna KM ili 3% ukupnog portfelja pravnih osoba.

4.1. MIKROKREDITNI SEKTOR

4.1.1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA U FBiH

4.1.1.1. Status, broj i poslovna mreža

U FBiH sa 31. 12. 2021., dozvolu za rad FBA ima 13 MKO koje čine mikrokreditni sektor u FBiH, od toga deset MKF (neprofitne organizacije) i tri MKD (profitne organizacije). U odnosu na 31. 12. 2020., broj MKO je smanjen s obzirom da je jednoj MKF u drugom kvartalu 2021. godine oduzeta dozvola za rad.

Sa 31. 12. 2021., MKO sa sjedištem u FBiH posluju putem 362 organizacijska dijela, dok pet MKD koja imaju sjedište u RS-u posluje u FBiH putem 59 organizacijskih dijelova.

U Prilogu 8. dani su osnovni podaci o MKF i MKD, koji sa 31. 12. 2021. imaju dozvolu FBA za obavljanje djelatnosti mikrokreditiranja.

4.1.1.2. Struktura vlasništva

MKO je pravna osoba koja se, sukladno propisima, može osnovati i poslovati kao MKF ili MKD. MKF u FBiH su osnovane od strane nevladinih, većinom humanitarnih organizacija, udruga građana i fizičkih osoba koji su registrirani osnivači MKF, ali bez prava vlasništva nad kapitalom. Od tri MKD, jedno MKD je u 100%-tnom vlasništvu jedne MKF, jedno MKD je u 100%-tnom vlasništvu nerezidentne pravne osobe, dok je jedno MKD u 100%-tnom vlasništvu rezidentne pravne osobe.

4.1.1.3. Kadrovska struktura

U mikrokreditnom sektoru u FBiH sa 31. 12. 2021. zaposleno je ukupno 1.398 radnika, što je za četiri radnika ili 0,3% više u odnosu na stanje sa 31. 12. 2020. (tablica 40). Od ukupnog broja zaposlenih u mikrokreditnom sektoru u FBiH, u MKF je zaposleno 1.146 radnika ili 82%, a u MKD ukupno 252 radnika ili 18%.

Tablica 40: Kvalifikacijska struktura zaposlenih u MKO u FBiH

R. br.	Stupanj stručne sprema	31. 12. 2020.		31. 12. 2021.		Indeks (5/3)
		Broj zaposlenih	Udjel %	Broj zaposlenih	Udjel %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Visoka stručna sprema - VSS	743	53,3	739	52,9	99
2.	Viša stručna sprema - VŠS	104	7,5	111	7,9	107
3.	Srednja stručna sprema - SSS	536	38,4	538	38,5	100
4.	Ostali	11	0,8	10	0,7	91
	Ukupno	1.394	100	1.398	100	100

Analizom podataka o efikasnosti osoblja na razini mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31. 12. 2021., zaključuje se da aktiva po zaposlenom u MKO iznosi 496,1 tisuću KM, što je za 5,1% više u odnosu na 31. 12. 2020.

4.1.2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

4.1.2.1. Bilanca stanja

Ukupna aktiva mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31. 12. 2021. iznosi 693,5 milijuna KM i za 35,4 milijuna KM ili 5,4% je veća u odnosu na stanje sa 31. 12. 2020. Najveći udjel u ukupnoj bilanci MKO ima pet MKF i jedno MKD s aktivom u iznosu od 639,3 milijuna KM ili 92,2% ukupne aktive mikrokreditnog sektora.

U prilogima 9. i 10. dan je zbirni prikaz bilance stanja MKF i MKD, dok je u Prilogu 11. dan pregled osnovnih financijskih pokazatelja MKO prema izvještajnim podacima na dan 31. 12. 2021.

Zbirna bilanca stanja mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31. 12. 2021. i usporednim podacima s 31. 12. 2020. godine prikazana je u tablici 41:

- 000 KM -

Tablica 41: Bilanca stanja mikrokreditnog sektora

R. br.	Opis	31. 12. 2020.				31. 12. 2021.				Indeks (9/5)
		Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
	AKTIVA									
1.	Novčana sredstva	42.575	11.356	54.931	8,4	45.096	39.829	64.925	9,4	118
2.	Plesmani bankama	110	0	110	0,0	1.660	0	1.660	0,2	1509
3.	Mikrokrediti	389.972	150.918	540.890	82,2	402.924	160.441	563.365	81,2	104
4.	RKG	4.108	2.936	7.044	1,1	3.631	2.888	6.519	0,9	93
5.	Neto mikrokrediti	385.864	147.982	533.846	81,1	399.293	157.553	556.846	80,3	104
6.	Materijalna i nematerijalna imovina	26.764	4.540	31.304	4,8	25.577	5.151	30.728	4,4	98
7.	Dugoročne investicije	33.061	0	33.061	5,0	31.888	0	33.888	4,9	103
8.	Ostala aktiva	3.565	1.248	4.813	0,7	3.652	1.789	5.441	0,8	113
9.	Rezerve na ostale stavke aktive, osim kredita	10	0	10	0,0	10	0	10	0,0	100
	Ukupno aktiva	491.929	166.126	658.055	100	509.156	184.322	693.478	100	105
	PASIVA									
10.	Obv. po uzetim kred.	207.503	107.920	315.423	47,9	201.926	124.023	325.949	47,0	103
11.	Ostale obveze	23.130	7.928	31.058	4,7	25.488	8.201	33.689	4,9	108
12.	Kapital	261.296	50.278	311.574	47,4	281.742	52.098	333.840	48,1	107
	Ukupno pasiva	491.929	166.126	658.055	100	509.156	184.322	693.478	100	105
13.	Izvanbilančna evidencija	190.541	35.801	226.342		178.970	31.948	210.918		93

U strukturi aktive mikrokreditnog sektora FBiH sa 31. 12. 2021., smanjena je razina RKG i neto materijalne i nematerijalne imovine. U odnosu na kraj prethodne godine, bilančne stavke koje su

zabilježile rast su: novčana sredstva, plasmani bankama, bruto i neto mikrokrediti, dugoročne investicije, te ostala aktiva, dok su rezerve za ostale stavke aktive, osim kredita, na istoj razini. Plasmani bankama su u odnosu na kraj prethodne godine zabilježili značajan porast u iznosu od 1,5 milijuna KM, s obzirom na povećan iznos oročenih sredstava jedne MKF koja ima 90,4% udjela u ovoj bilančnoj stavci.

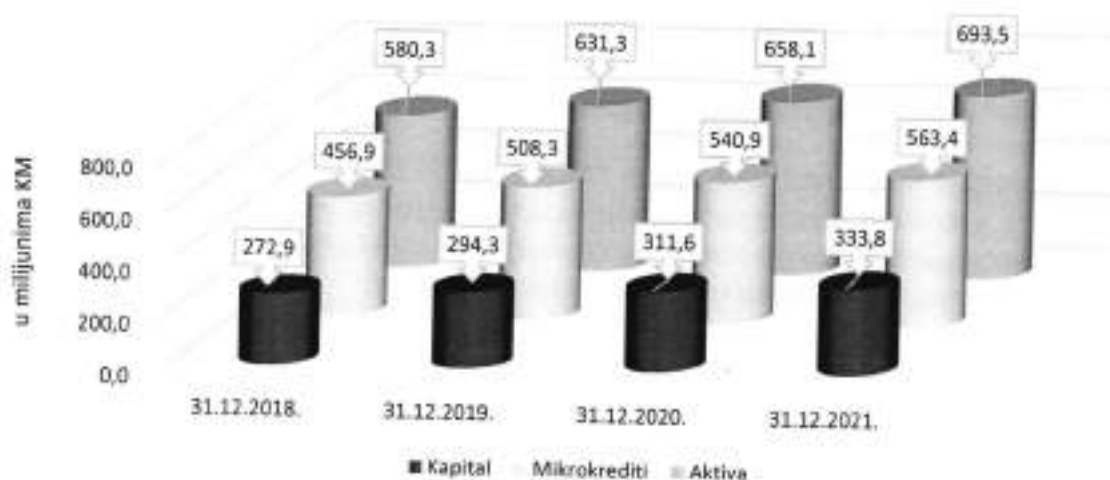
Stopa fiksne aktive u odnosu na ukupnu aktivu umanjenu za donirani kapital na razini mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31. 12. 2021. iznosi 4,76%, što je u okviru propisanog standarda poslovanja.

Neto mikrokreditni portfelj s udjelom od 80,3% u ukupnoj aktivni mikrokreditnog sektora, iznosi 556,9 milijuna KM, te je zabilježio rast u apsolutnom iznosu od 23 milijuna KM ili 4,3%, od čega su neto mikrokrediti u MKF porasli za iznos od 13,4 milijuna KM, odnosno 3,5%, dok su neto krediti u MKD porasli za iznos od 9,6 milijuna KM, odnosno 6,5% u odnosu na 31. 12. 2020. Razina RKG na ukupan mikrokreditni portfelj je u promatranom razdoblju manja za 0,5 milijuna KM ili 7,4%. RKG kod MKF smanjene su za 0,5 milijuna KM, sa stopom pada od 11,6%, dok su kod MKD smanjene za iznos od 48 tisuća KM, sa stopom pada od 1,6%.

Ukupna izvanbilančna evidencija sa 31. 12. 2021. iznosi 210,9 milijuna KM i u odnosu na 31. 12. 2020. manja je za 15,4 milijuna KM ili 6,8%, pri čemu je kod MKF smanjena za 11,6 milijuna KM ili 6,1%, dok je kod MKD smanjena za 3,8 milijuna KM ili 10,8%. Od ukupnog iznosa izvanbilančne evidencije, na otpisane kredite (u koje su uključeni glavnica i redovna kamata, te zatezna kamata i sudski troškovi) odnosi se 149,5 milijuna KM ili 70,9% izvanbilance, koji su na istoj razini u odnosu na kraj prethodne godine. Ukupan broj otpisanih mikrokreditnih partija sa 31. 12. 2021. je 37.248, što u odnosu na 31. 12. 2020. predstavlja povećanje za ukupno 464 mikrokreditne partije (1,3%), kao neto efekt novih otpisa, izvršenih trajnih otpisa i u potpunosti naplaćenih mikrokreditnih partija.

U grafikonu 14 prikazane su najveće bilančne stavke aktive i pasive po godinama.

Grafikon 14: Aktiva, mikrokrediti i kapital po godinama

4.1.2.2. Kapital i obveze

Najveće stavke pasive mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31. 12. 2021. odnose se na: kapital koji iznosi 333,8 milijuna KM i čini 48,1% ukupne pasive i obveze po uzetim kreditima koje iznose 326 milijuna KM ili 47% ukupne pasive. Preostali iznos od 33,7 milijuna KM ili 4,9% odnosi se na ostale obveze.

U promatranom razdoblju ukupno povećanje kapitala na razini mikrokreditnog sektora u FBiH je iznosilo 22,3 milijuna KM ili 7,1%, od čega je kapital MKF povećan za 20,5 milijuna KM ili 7,8%, dok je kapital MKD u promatranom razdoblju povećan za iznos od 1,8 milijuna KM ili 3,6%.

Struktura kapitala mikrokreditnog sektora u FBiH prikazana je u tablici 42:

- 000 KM -

Tablica 42: Struktura kapitala mikrokreditnog sektora

R. br.	Opis	31. 12. 2020.				31. 12. 2021.				Indeks (9/5)
		Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Donirani kapital	48.076	0	48.076	15,4	48.098	0	48.098	14,4	100
2.	Temeljni kapital	3.868	33.100	36.968	11,9	3.696	34.177	37.873	11,3	102
3.	Višak/manjak prih. nad rash.	209.248	0	209.248	67,2	228.878	0	228.878	68,5	109
4.	Emisioni ažlo	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	-
5.	Neraspor. dobit	0	9.168	9.168	2,9	0	7.566	7.566	2,3	83
6.	Zakonske rezerve	0	3.568	3.568	1,1	0	4.214	4.214	1,3	118
7.	Ostale rezerve	104	4.442	4.546	1,5	1.070	6.141	7.211	2,2	159
	Ukupno kapital	261.296	50.278	311.574	100	281.742	52.098	333.840	100	107

Ukupan kapital MKF iznosi 281,7 milijuna KM ili 84,4%, a najveće stavke su višak prihoda nad rashodima, koji iznosi 228,9 milijuna KM i čini 81,2% ukupnog kapitala MKF koji je veći za 19,6 milijuna KM ili 9,4% i donirani kapital koji iznosi 48,1 milijun KM ili 17,1% koji je neznatno povećan za 22 tisuće KM ili 0,1%. Od ukupnog iznosa doniranog kapitala, donacije za kreditni fond iskazuje devet MKF, pri čemu se na tri MKF odnosi 64,5%, a samo na jednu MKF 39,1% ukupnog iznosa donacija za kreditni fond. Pet najvećih pojedinačnih donatora u MKF u FBiH sudjeluju sa 69,1% (33,2 milijuna KM), pri čemu najveći donator samo jedne MKF ima udjel u iznosu od 10,1 milijun KM ili 21% u ukupnom doniranom kapitalu. Preostale stavke kapitala MKF odnose se na temeljni kapital MKF i ostale rezerve u ukupnom iznosu od 4,7 milijuna KM ili 1,7%.

Ukupan kapital MKD iznosi 52,1 milijun KM, što čini 15,6% ukupnog kapitala mikrokreditnog sektora, a u strukturi istog najveće stavke su temeljni kapital, u iznosu od 34,2 milijuna KM ili 65,6% i neraspoređena dobit u iznosu od 7,6 milijuna KM ili 14,5%, a preostalih 10,3 milijuna KM ili 19,9% kapitala MKD odnosi se na zakonske i ostale rezerve.

Promatrajući pokazatelj stope kapitala umanjenog za donirani kapital u odnosu na aktivu, koji sa 31. 12. 2021. na razini mikrokreditnog sektora iznosi 41,20%, može se konstatirati da je isti u skladu s propisanim ograničenjem.

Ročna struktura obveza po uzetim kreditima prikazana je u tablici 43:

Tablica 43: Ročna struktura uzetih kredita

R. br.	Opis	31. 12. 2020.				31. 12. 2021.				Indeks (1/5)
		MKF	MKD	Ukupno	%	MKF	MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8=6+7	9	10	11
1.	Obv. po uzetim kratk. kred.	20.478	558	21.036	9,6	16.341	1.800	17.641	8,4	85
2.	Obv. po uzetim dug. kred.	186.128	109.458	292.586	92,8	184.870	121.288	306.058	93,9	105
3.	Obveze po dosp. kamatama	895	1.091	1.991	0,6	1.115	1.285	2.400	0,7	121
	Ukupno	207.501	107.927	315.423	100	201.526	124.023	325.949	100	103

U odnosu na 31. 12. 2020., obveze po uzetim kreditima su na 31. 12. 2021. povećane za iznos od 10,5 milijuna KM ili 3,3%. U strukturi ukupnih obveza po uzetim kreditima sa 31. 12. 2021., kreditne obveze MKF čine 62%, a MKD 38%. U pogledu ročne strukture obveza po uzetim kreditima, u odnosu na 31. 12. 2020., kratkoročne obveze su sa 31. 12. 2021. smanjene za 15,3%, dok su dugoročne obveze povećane za 4,6%. Obveze po dospjelim kamatama povećane su za 20,5%. Najveća dva kreditora mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31. 12. 2021. su EFSE, Luksemburg - 50,1 milijun KM i Blue Orchard, Švicarska - 16,1 milijuna KM.

Ostale obveze na razini mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31. 12. 2021. iznose 33,7 milijuna KM ili 4,9% ukupne pasive i u usporedbi sa 31. 12. 2020. povećane su za iznos od 2,6 milijuna KM ili 8,5%.

4.1.2.3. Aktiva i kvaliteta aktive

Mikrokreditni portfelj iskazan u bruto iznosu u ukupnoj bilančnoj sumi mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31. 12. 2021. sudjeluje sa 81,2% ukupne aktive mikrokreditnog sektora i iznosi 563,4 milijuna KM. Ukoliko se isti umanji za pripadajuće RKG u ukupnom iznosu od 6,5 milijuna KM, neto mikrokreditni portfelj čini 80,3% ukupne aktive mikrokreditnog sektora u FBiH i iznosi 556,9 milijuna KM (tablica 44). U usporedbi sa 31. 12. 2020. bruto mikrokreditni portfelj je povećan za iznos od 22,5 milijuna KM ili 4,2%, a neto mikrokreditni portfelj za iznos od 23 milijuna KM ili 4,3%. U istom razdoblju razina RKG je smanjena za 0,5 milijuna KM ili 7,4%.

Omjer RKG u odnosu na ukupan bruto mikrokreditni portfelj sa 31. 12. 2021. iznosi 1,2%, što u usporedbi s istim omjerom 31. 12. 2020., kada je iznosio 1,3%, predstavlja smanjenje za 0,1 postotni bod. U strukturi ukupnog neto mikrokreditnog portfelja sa 31. 12. 2021., neto mikrokreditni MKF iznose 399,3 milijuna KM i čine 71,7% ukupnih neto mikrokredita na razini sektora, dok se na MKD odnosi iznos od 157,6 milijuna KM ili 28,3% ukupnih neto mikrokredita na razini sektora.

Tablica 44: Neto mikrokreditni

R. br.	Opis	31. 12. 2020.			31. 12. 2021.			Indeks (8/5)
		MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8=6+7	9
1.	Mikrokrediti (bruto)	389.972	150.918	540.890	402.924	160.441	563.365	104
2.	RKG	4.108	2.936	7.044	3.631	2.888	6.519	93
3.	Neto mikrokrediti (1.-2.)	385.864	147.982	533.846	399.293	157.553	556.846	104

Detaljni podaci o sektorskoj i ročnoj strukturi mikrokreditnog portfelja (umanjenog za odgođeni prihod po osnovi naknada) na dan 31. 12. 2021. prikazani su u tablici 45:

Tablica 45: Sektorska i ročna struktura mikrokredita

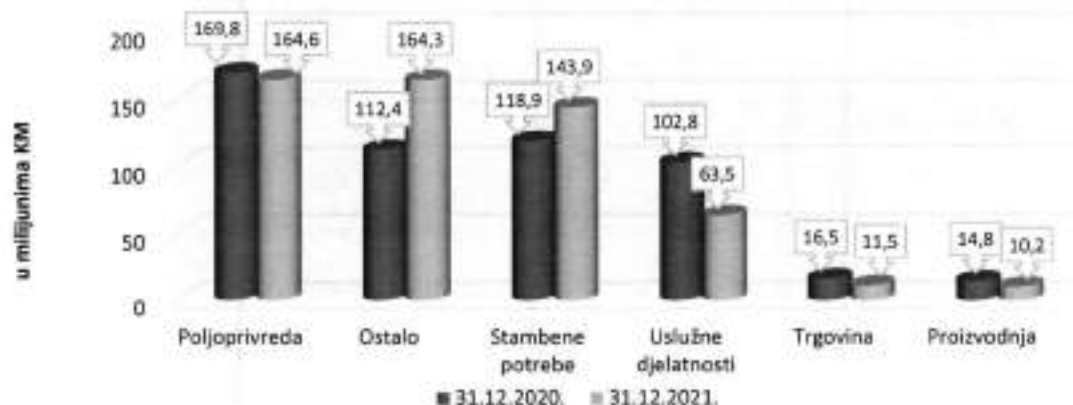
R. br.	Mikrokrediti	Kratkoročni mikrokrediti	Dugoročni mikrokrediti	Dospjela potraživanja	Ukupno	%
1.	2.	3.	4.	5.	6=3+4+5	7.
1. Pravnim osobama						
a)	Uslužne djelatnosti	274	8.311	45	8.580	54,7
b)	Trgovina	80	3.122	18	3.220	20,5
c)	Poljoprivreda	27	944	1	967	6,2
d)	Proizvodnja	142	2.525	3	2.770	17,6
e)	Ostalo	13	134	5	152	1,0
	Ukupno 1	481	15.136	72	15.689	100
2. Fizičkim osobama						
a)	Uslužne djelatnosti	1.280	53.444	210	54.934	10,1
b)	Trgovina	330	7.872	33	8.235	1,5
c)	Poljoprivreda	4.435	158.926	295	163.656	30,2
d)	Proizvodnja	165	7.270	25	7.461	1,4
e)	Stambene potrebe	2.995	140.620	252	143.867	26,5
f)	Ostalo	18.236	145.187	738	164.161	30,3
	Ukupno 2	27.442	513.319	1.553	542.314	100
	Ukupno (1+2)	27.923	528.455	1.625	558.003	

U ročnoj strukturi mikrokreditnog portfelja sa 31. 12. 2021., najveći udjel imaju dugoročni mikrokrediti sa 94,7%, kratkoročni mikrokrediti sudjeluju sa 5% i dospjela potraživanja po mikrokreditima sa 0,3%.

Promatrajući sektorsku strukturu, dominantan je udjel mikrokredita odobrenih fizičkim osobama u visini od 97,2%, a preostalih 2,8% se odnosi na mikrokredite odobrene pravnim osobama. U okviru mikrokreditnog portfelja fizičkih osoba, najveći je udjel mikrokredita odobrenih za ostale sektore 30,3%, te za poljoprivredu koji je iznosio 30,2%. Prema visini udjela slijede mikrokrediti odobreni za stambene potrebe sa 26,5% i uslužne djelatnosti sa 10,1%. Udjel mikrokredita za trgovinu je 1,5%, a za proizvodnju 1,4%. U strukturi mikrokredita odobrenih pravnim osobama, dominantan je udjel mikrokredita za uslužne djelatnosti sa 54,7%.

U grafikonu 15 prikazana je sektorska struktura mikrokredita s usporednim pregledom po godinama.

Grafikon 15: Sektorska struktura mikrokredita (usporedni pregled)

U tablici 46 daje se pregled potraživanja s pripadajućim rezerviranjima po grupama prema broju dana kašnjenja, kao i podatak o nenaplaćenim dospjelim potraživanjima preko 180 dana, koja su isknižena iz bilance stanja, na dan 31. 12. 2021.:

- 000 KM -

Tablica 46: RKG

B. br.	Dati kašnjenja	Stopa rezerv.	Iznos kredita	Udjel (%)	Dospjela kamata		Iznos ost. stavki aktive	Po mikrokr. kredit	Rezerviranja		Više izdu. interes	Ukupna rezerviranja
					Stopa rezet.	Iznos kamate			Pr. dosp. kam. 18-196	Pr. ost. stavkama aktive 18-841		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13=0+10+11
1.	0	0%	545.262	97,3	0%	16	383	0	0	0	0	0
2.	1-15	2%	1.757	0,7	2%	16	0	15	2	0	0	17
3.	16-30	15%	1.098	0,7	100%	57	0	585	57	0	12	654
4.	31-60	50%	1.764	0,5	100%	85	0	1.182	85	0	1	1.409
5.	61-90	80%	1.508	0,3	100%	67	0	1.206	67	0	1	1.274
6.	91-180	100%	1.817	0,5	100%	227	0	2.817	127	0	1	3.045
	Ukupno		558.002	100		558	383	6.064	498	0	15	6.518
7.	preko 180	Otpis	1.820	-	-	437	0	0	0	0	0	0

U mikrokreditnom portfelju na razini sektora, 97,3% se odnosi na mikrokredite u čijoj otplati nema kašnjenja, dok kod preostalih 2,7% mikrokredita ima kašnjenja, od čega se na kašnjenja do 30 dana odnosi 1,4% mikrokredita, a na kašnjenja u otplati od 31 do 180 dana 1,3% mikrokredita. Od ukupnog iznosa dospjele kamate (0,6 milijuna KM), kašnjenja u plaćanju do 30 dana čine 25,7%, a kašnjenja od 31 do 180 dana čine 68,2%. Ukupan iznos rezerviranja po osnovi mikrokredita, kamata i ostalih stavki aktive sa 31. 12. 2021. je 6,5 milijuna KM, a najveću stavku čine rezerviranja izvršena po mikrokreditima u kašnjenju od 91 do 180 dana, koja iznose tri milijuna KM i čine 46,7% ukupnog iznosa rezerviranja.

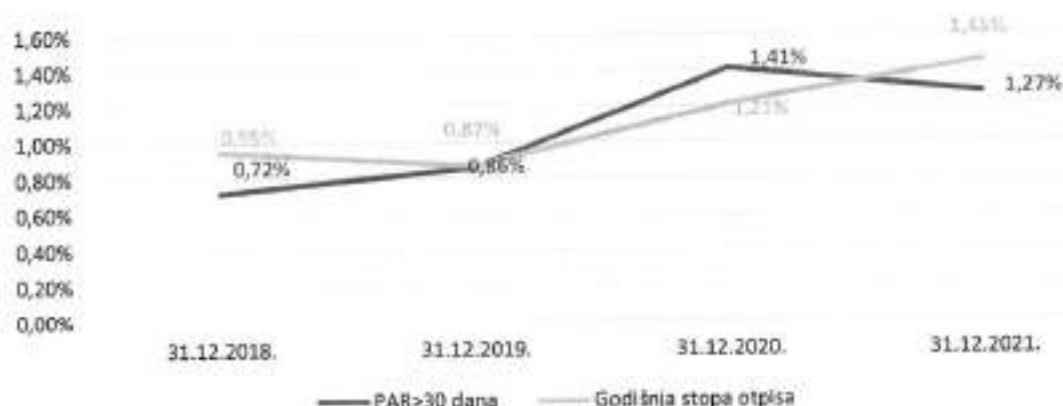
Ključni pokazatelji kvalitete mikrokreditnog portfelja

Pokazatelj portfelja u riziku preko 30 dana kašnjenja (PAR>30 dana) sa 31. 12. 2021. na razini mikrokreditnog sektora iznosi 1,27% i smanjen je za 0,14 postotnih bodova u odnosu na 31. 12. 2020. Ovaj pokazatelj rizičnosti mikrokreditnog portfelja na razini sektora je u okviru propisanog standarda.

Na razini mikrokreditnog sektora stopa otpisa mikrokredita sa 31. 12. 2021. iznosi 1,45%, što je u okviru propisanog standarda, te je u odnosu na 31. 12. 2020. ovaj pokazatelj povećan za 0,24 postotna bodova.

U grafikonu 16 prikazani su pokazatelji kvalitete portfelja s usporednim pregledom po godinama.

Grafikon 16: Pokazatelji kvalitete portfelja

U razdoblju od 1.1. do 31. 12. 2021., MKO sa sjedištem u FBiH ukupno su zaključile 142.558 ugovora, te isplatile 497,9 milijuna KM mikrokređita, što je za 10.364 ugovora ili 7,8% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, odnosno u vrijednosti isplata za 43,7 milijuna KM ili 9,6% više isplata u odnosu na promatrano razdoblje. Kod MKO sa sjedištem u FBiH, prosječne ponderirane NKS na ukupne mikrokređite su iznosile 19,34%, a EKS 24,00%, pri čemu su NKS na kratkoročne mikrokređite iznosile 20,18%, a na dugoročne 19,22%, te EKS na kratkoročne mikrokređite 29,22%, odnosno 23,26% na dugoročne mikrokređite. Prosječne ponderirane EKS na ukupne mikrokređite koje su isplatile MKO sa sjedištem u FBiH u razdoblju 1.1.-31. 12. 2021., bilježe povećanje za 0,02 postotna boda u odnosu na isto razdoblje 2020. godine, pri čemu su prosječne ponderirane EKS na kratkoročne mikrokređite zabilježile pad za 1,47 postotnih bodova, dok su na dugoročne mikrokređite zabilježile povećanje za 0,36 postotnih bodova.

U Prilogu 12. daje se pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS, prema ročnosti i namjeni, za mikrokređite koje su u razdoblju 1.1.-31. 12. 2021. isplatile MKO sa sjedištem u FBiH.

U Prilogu 12a. daje se usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS na isplaćene mikrokređite (kratkoročne, dugoročne i ukupne) u razdoblju 2017-2021. godine.

4.1.2.4. Financijski rezultat mikrokređitnog sektora FBiH

Na razini mikrokređitnog sektora u FBiH za razdoblje 1.1. - 31. 12. 2021. iskazan je pozitivan financijski rezultat u iznosu od 14,2 milijuna KM (tablica 47), što je za 2,9 milijuna KM više u odnosu na isto razdoblje 2020. godine. Na izvještajni datum, MKO su ukupno iskazale 20,2 milijuna KM viška prihoda nad rashodima, odnosno dobiti i šest milijuna KM manjka prihoda nad rashodima, odnosno gubitka.

- 000 KM -

Tablica 47: Ostvareni financijski rezultat MKO

B. br.	Opis	1.1.-31.12.2020.						1.1.-31.12.2021.							
		Iznos		Ukupno	Broj MKD		Iznos	Broj MKD							
		MKF	MKD		MKF	MKD		MKF	MKD	MKF	MKD	MKF	MKD	MKF	MKD
1.	Višak prihoda nad rashodima/Dobit	12.575	3.345	15.921	8	2	10	13.353	4.884	20.237	8	2	10		
2.	Manjak prihoda nad rashodima/Gubitak	378	4.301	4.675	3	1	4	374	5.932	6.056	2	1	3		
	Ukupno	12.202	-956	11.246	11	3	14	13.229	952	14.181	10	3	13		

MKF su iskazale višak prihoda nad rashodima u iznosu od 13,2 milijuna KM, koji je za jedan milijun KM viši u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, dok su MKD iskazala neto dobit u iznosu od jedan milijun KM, koja je za 1,9 milijuna KM viša u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, s obzirom da je jedno MKD koje ima 94,7% udjela u ukupnoj aktivni MKD, iskazalo značajno povećanje poslovnog rezultata. Iskazani ukupni višak prihoda nad rashodima MKF iznosio je 13,3 milijuna KM (osam MKF), a manjak prihoda nad rashodima su iskazale dvije MKF u iznosu od 0,1 milijun KM. Dobit su iskazala dva MKD u iznosu od 6,9 milijuna KM, dok je jedno MKD iskazalo gubitak u iznosu od 5,9 milijuna KM. U prilogima 13. i 14. dati su zbirni računi dobiti i gubitka za MKF i MKD.

Ukupni prihodi mikrokređitnog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima MKO, ukupni prihodi mikrokređitnog sektora u FBiH ostvareni u razdoblju 1.1. - 31. 12. 2021. iznose 119,6 milijuna KM i isti su veći za 8,2 milijuna KM ili 7,4% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine (tablica 48).

- 000 KM -

Tablica 48: Struktura ukupnih prihoda MKO

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	1.1.-31.12.2020.				1.1.-31.12.2021.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	Udjel %	MKF	MKD	Ukupno	Udjel %	
1.	2.	3.	4.	5=3+4	6.	7.	8.	9=7+8	10.	11.
1.	Prihod od kamata i slični prihodi									
1.1.	Kamate na kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	19	3	19	0,0	35	3	18	0,0	95
1.2.	Kamate na plasmane bankama	21	0	21	0,0	11	0	11	0,0	52
1.3.	Kamate na kredite	70.022	25.008	95.020	85,3	72.800	29.332	102.132	85,4	107
1.4.	Naknade za obradu kredita	4.748	1.444	6.192	5,6	4.317	1.321	5.838	4,9	94
1.5.	Naknade za prijev. otplatu kredita	427	183	610	0,6	466	249	715	0,6	117
1.6.	Ostali prihodi od kamata i sl. prihodi	1.004	87	1.093	1,0	1.022	108	1.130	1,0	104
	Ukupno	76.228	26.725	102.953	92,5	78.611	31.213	109.844	91,9	107
2.	Operativni prihodi									
2.1.	Naknade za izvršene usluge	162	0	162	0,1	184	0	184	0,2	114
2.2.	Prihod od naplaćenih otpisanih potraž.	6.876	201	7.077	6,4	7.109	595	7.604	6,4	109
2.3.	Ostali operativni prihodi	20	5	25	0,0	13	18	31	0,0	124
	Ukupno	7.058	206	7.264	6,5	7.306	603	7.909	6,6	108
3.	Ostali poslovni prihodi	987	150	1.147	1,0	1.364	234	1.798	1,5	157
	Ukupni prihodi (1+2+3)	84.273	27.091	111.364	100	87.501	32.050	119.551	100	107

U strukturi ukupnih prihoda MKO, prihodi od kamata i slični prihodi sudjeluju sa 91,9%, operativni prihodi sa 6,6%, a ostali poslovni prihodi sa 1,5%. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine, prihodi od kamata i slični prihodi, zabilježili su porast od 6,9 milijuna KM ili 6,7%.

Prihodi od kamata na kredite, kao najznačajnija stavka prihoda od kamata i sličnih prihoda porasli su za 7,1 milijun KM ili 7,5%. Operativni prihodi MKO u promatranom razdoblju zabilježili su porast od 0,6 milijuna KM ili 8,9%, pri čemu su prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja, kao dominantna stavka, porasli za 0,6 milijuna KM ili 8,7%. Ostali poslovni prihodi zabilježili su rast u iznosu od 0,7 milijuna KM ili 56,8%.

Ukupni rashodi mikrokreditnog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima MKO, ukupni rashodi mikrokreditnog sektora u FBiH za razdoblje 1.1. - 31. 12. 2021. iznose 105,4 milijuna KM i isti su veći za 5,3 milijuna KM ili 5,2% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine (tablica 49).

- 000 KM -

Tablica 49: Struktura ukupnih rashoda MKO

R. br.	Struktura ukupnih rashoda	1.1.-31.12.2020.				1.1.-31.12.2021.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	Udjel %	MKF	MKD	Ukupno	Udjel %	
1.	2.	3.	4.	5=3+4	6.	7.	8.	9=7+8	10.	11.
1.	Rashodi od kamata i slični rashodi									
1.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	6.878	4.067	10.945	11,0	6.458	4.315	10.773	10,2	98
1.2.	Naknade za primijene kredite	582	443	1.025	1,0	676	529	1.205	1,2	118
1.3.	Naknade za prijev. otplatu kredita	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	-
1.4.	Ostali rashodi po kamatama i sl. rashodi	433	1.288	1.721	1,7	444	2.321	2.765	2,6	161
	Ukupno	7.893	5.798	13.691	13,7	7.578	7.165	14.743	14,0	108
2.	Operativni rashodi									
2.1.	Troškovi plaća i doprinosa	35.765	9.663	45.428	45,4	38.375	9.919	48.294	45,8	106
2.2.	Troškovi amortizacije	4.332	1.308	5.640	5,6	4.410	1.427	5.837	5,5	103
2.3.	Materijalni troškovi	2.047	593	2.640	2,6	1.955	522	2.477	2,4	94
2.4.	Troškovi usluga	12.033	2.809	14.842	14,8	12.909	6.302	19.212	18,2	129
2.5.	Ostali operativni troškovi	2.805	2.282	5.147	5,2	2.489	773	3.262	3,1	63
	Ukupno	57.042	16.655	73.697	73,6	60.138	18.944	79.082	75,0	107
3.	Ostali poslovni rashodi	615	357	972	1,0	731	201	932	0,9	96
4.	Troškovi rezerv. za kred. i slr. gubitke	5.283	4.826	10.109	10,1	4.180	4.415	8.595	8,2	85
5.	Porez na višak prih. nad rash./dobit	1.238	411	1.649	1,6	1.645	973	2.018	1,9	122
	Ukupni rashodi (1+2+3+4+5)	72.071	28.047	100.118	100	74.272	31.098	105.370	100	105

U strukturi ukupnih rashoda MKO, dominiraju operativni rashodi s udjelom od 75%, dok rashodi od kamata i slični rashodi sudjeluju sa 14% i troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke sa 8,2%. Na ostale poslovne rashode i porez na višak prihoda nad rashodima, odnosno dobit odnosi se 2,8% ukupnih rashoda MKO.

U promatranom razdoblju rashodi od kamata i slični rashodi povećani su za 1,1 milijun KM ili 7,7%, pri čemu su naknade za primljene kredite i ostali rashodi po kamatama i slični rashodi povećani za 17,6%, odnosno 60,7%. Rashodi po kamatama na pozajmljena sredstva smanjeni su za 1,6%.

Operativni rashodi MKF, kao dominantna stavka ukupnih rashoda, povećani su za 5,4 milijuna KM ili 7,3%, pri čemu su troškovi plaća i doprinosa, kao najznačajnija stavka, porasli za 2,9 milijuna KM ili 6,3%. Troškovi usluga su porasli za 4,4 milijuna KM ili 29,4%, dok su materijalni troškovi i ostali operativni troškovi smanjeni za 6,2%, odnosno 36,6%. Troškovi amortizacije su porasli za 3,5%.

Ostali poslovni rashodi smanjeni su za 40 tisuća KM ili 4,1%, dok su troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke smanjeni za 1,5 milijuna KM ili 15%. Troškovi poreza na višak prihoda nad rashodima, odnosno dobit su povećani za 0,4 milijuna KM ili 22,4%.

Pokazatelji efikasnosti i održivosti mikro kreditnog sektora FBiH

Operativna efikasnost poslovanja mikro kreditnog sektora FBiH sa 31. 12. 2021. iznosi 18,82%, što je u okviru propisanog pokazatelja.

Prema izvještajnim podacima na razini mikro kreditnog sektora u FBiH sa 31. 12. 2021. prilagođeni povrat na aktivu za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije (AROA), je pozitivan i iznosi 2,11%. Pokazatelj operativne održivosti mikro kreditnog sektora FBiH, koji se koristi kao uobičajeni standard i iskazuje odnosom ukupnih prihoda (umanjenih za naplatu otpisanih potraživanja i ostalih poslovnih prihoda) i ukupnih rashoda, iznosi 115,67%.

4.1.3. PREPORUKE ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor mikro kreditnog sektora u FBiH nastaviti s planiranim supervizorskim aktivnostima, koje će biti usmjerene na:

- praćenje usklađenosti poslovanja MKO s regulatornim okvirom, u pogledu ostvarenja ciljeva mikro kreditiranja, u smislu poboljšanja materijalnog položaja korisnika mikro kredita, doprinosa povećanju zaposlenosti i podrške razvoju poduzetništva, povećanju transparentnosti poslovanja i zaštite prava korisnika financijskih usluga;
- praćenje efekata posebnih mjera FBA za oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih pandemijom;
- pravodobno i adekvatno poduzimanje aktivnosti u MKO u skladu s izrečenim korektivnim mjerama na otklanjanju nepravilnosti i slabosti u poslovanju.

Mikro kreditni sektor u FBiH treba u svom poslovanju dosljedno primjenjivati propisane standarde i ograničenja u obavljanju poslova mikro kreditiranja, izvješćivanja i revizije. U vezi s navedenim, potrebno je da nadležna upravljačka tijela MKO osiguraju usklađenost poslovanja s regulatornim okvirom i propisanim standardima, a posebno u pogledu:

- obavljanja djelatnosti mikrokreditiranja radi poboljšanja materijalnog položaja korisnika, povećanja zaposlenosti i pružanja podrške razvoju poduzetništva, polazeći od zakonom propisanih ciljeva mikrokreditiranja uz dosljednu primjenu Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga³², uključujući i usklađivanje politika kamatnih stopa na mikrokredite s propisanim ciljevima mikrokreditiranja, dajući na taj način doprinos stabilnosti i održivosti mikrokreditnog sektora u FBiH;
- održavanja i unapređenja dobrih praksi upravljanja rizicima kojima su ili kojima bi mogle biti izložene MKO, efikasnosti sustava unutrašnje kontrola i neovisne funkcije unutarnje revizije;
- dosljedne primjene posebnih mjera koje je FBA propisala u cilju oporavka od negativnih posljedica pandemije;
- optimiziranja resursa i primjene načela odgovornog mikrokreditiranja;
- usklađivanja, odnosno unapređenja pokazatelja operativne efikasnosti i operativne održivosti;
- nastavka i unapređenja suradnje s AMFI, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za MKO;
- redovnog, ažurnog i točnog dostavljanja podataka CBBiH za potrebe vođenja CRK-a;
- poboljšanja transparentnosti poslovanja.

MKF koje su manje kapitalizirane i/ili imaju materijalno značajan iznos otpisanih mikrokredita trebaju uspostaviti i realizirati jasna i konzistentna strateška opredjeljenja u pogledu održivosti poslovanja, mogućeg iznalaženja prihvatljivih partnera za konsolidaciju, kako bi se optimizirali resursi, očuvala donirana sredstva, osigurala podrška stranih kreditora, te osigurala održivost radnih mjesta u MKO, što će biti predmet supervizorske pažnje s ciljem očuvanja stabilnosti mikrokreditnog sektora i ostvarenja zakonom propisanih ciljeva i djelatnosti mikrokreditiranja u FBiH.

4.2. LEASING SEKTOR

4.2.1. STRUKTURA LEASING SEKTORA U FBiH

4.2.1.1. Broj leasing društava

Dozvolu FBA za obavljanje poslova leasinga na dan 31. 12. 2021. imaju četiri leasing društva u FBiH, te u odnosu na kraj prethodne godine nije bilo promjena. U Prilogu 15. daju se osnovni podaci o leasing društvima koja sa 31. 12. 2021. čine leasing sektor u FBiH.

4.2.1.2. Struktura vlasništva

Struktura vlasništva leasing društava u FBiH, prema podacima sa 31. 12. 2021. je sljedeća: dva leasing društva su u 100%-tnom vlasništvu nerezidentnih pravnih osoba, jedno leasing društvo je u većinskom vlasništvu nerezidentne pravne osobe, dok je jedno leasing društvo u 100%-tnom vlasništvu rezidentne pravne osobe.

4.2.1.3. Kadrovska struktura

Na dan 31. 12. 2021. u leasing sektoru u FBiH je zaposlen 101 radnik, što je na istoj razini u odnosu na kraj prethodne godine (tablica 50).

³² („Službene novine FBiH“, broj :31/14)

Tablica 50: Kvalifikacijska struktura zaposlenih u leasing društvima FBiH

R. br.	Stupanj stručne spreme	31. 12. 2020.		31. 12. 2021.		Indeks (5/3)
		Broj zaposlenih	Udjel %	Broj zaposlenih	Udjel %	
I	2	3	4	5	6	7
1.	Visoka stručna sprema – VSS	76	75,2	73	72,3	96
2.	Viša stručna sprema – VŠS	4	4,0	4	4,0	100
3.	Srednja stručna sprema – SSS	13	12,9	18	17,8	138
4.	Ostali	8	7,9	6	5,9	75
	Ukupno	101	100	101	100	100

Efikasnost zaposlenih prilikom ocjene performansi leasing društva zasniva se na omjeru aktive i broja zaposlenih. Prema pokazateljima na dan 31. 12. 2021. na razini leasinga sektora u FBiH na svakog zaposlenog odnosilo se 3,7 milijuna KM aktive, što je za 0,3 milijuna KM ili 8,7% više u odnosu na 31. 12. 2020.

4.2.2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

4.2.2.1. Bilanca stanja

Ukupna aktiva leasing sektora u FBiH na dan 31. 12. 2021. iznosi 373,7 milijuna KM i veća je za 29,9 milijuna KM ili 8,7% u odnosu na 31. 12. 2020. Na dva leasing društva, promatrano po veličini aktive, odnosi se 70,8% ukupne aktive leasing sektora u FBiH.

U Prilogu 16. dana je Zbirna bilanca stanja leasing društava u FBiH, dok je u Prilogu 17. dan pregled osnovnih pokazatelja leasing društava u FBiH, prema izvještajnim podacima sa stanjem na dan 31. 12. 2021.

U strukturi ukupne aktive leasing sektora u FBiH najznačajniji je udjel neto potraživanja po osnovi financijskog leasinga, koja iznose 290,6 milijuna KM ili 77,8% ukupne aktive. U usporedbi sa 31. 12. 2020., neto potraživanja po osnovi financijskog leasinga veća su za 33,9 milijuna KM ili 13,2%, dok su bruto potraživanja po osnovi financijskog leasinga veća za iznos od 37,9 milijuna KM ili 13,5%. Jedna banka koja obavlja poslove financijskog leasinga, na 31. 12. 2021. iskazuje neto potraživanja po osnovi ugovora financijskog leasinga u ukupnom iznosu od 39,9 milijuna KM, što ukazuje da neto potraživanja na razini leasing sustava iznose 330,5 milijuna KM i ista su za 25,4 milijuna KM ili 8,3% veća u odnosu na kraj prethodne godine.

U strukturi potraživanja po osnovi financijskog leasinga na razini leasing sektora u FBiH, promatrano prema predmetu leasinga, ugovori koji su odobreni po osnovi financiranja putničkih vozila i vozila za obavljanje djelatnosti sudjeluju sa 84,4%, ugovori po osnovi financiranja strojeva i opreme sudjeluju sa 15,1%, dok se na ugovore putem kojih su financirane nekretnine odnosi 0,5%.

Prema korisniku leasinga, 88,5% se odnosi na ugovore odobrene pravnim osobama, a 7% na ugovore odobrene fizičkim osobama.

U tablici 51 iskazana je struktura potraživanja po financijskom leasingu na razini leasing sektora u FBiH (potraživanja prije umanjenja po osnovi rezervi za gubitke) na dan 31. 12. 2021.

Tablica 51: Struktura potraživanja po financijskom leasingu

R. br.	Opis	Kratkoročno potraživanja	Dugoročno potraživanja	Dospjela potraživanja	Ukupna potraživanja	Udjel %
1	2	3	4	5	6	7
1.	Prema predmetu leasinga					
1.1.	Putnička vozila	48.843	100.647	1.060	150.550	50,8
1.2.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	36.197	62.431	926	99.554	33,6
1.3.	Strojevi i oprema	18.077	26.186	384	44.647	15,3
1.4.	Nekretnine	170	1.367	18	1.555	0,5
1.5.	Ostalo	11	11	0	22	0,0
	Ukupno	103.298	190.642	2.368	296.328	100
2.	Prema korisniku leasinga					
2.1.	Pravne osobe	92.713	167.690	1.943	262.346	88,5
2.2.	Poduzetnici	3.675	7.097	148	10.920	3,7
2.3.	Fizičke osobe	5.909	14.392	294	20.595	7,0
2.4.	Ostalo	1.001	1.463	3	2.467	0,8
	Ukupno	103.298	190.642	2.368	296.328	100

U grafikonu 17 prikazana je struktura potraživanja po financijskom leasingu s usporednim pregledom po godinama.

Grafikon 17: Struktura potraživanja po financijskom leasingu (usporedni pregled)

Bilančna pozicija novac i novčani ekvivalenti na dan 31. 12. 2021. iznosi 4,4 milijuna KM, što čini 1,2% ukupne aktive, a ista je za 2,2 milijuna KM ili 32,9% manja u odnosu na 31. 12. 2020. Plasmani bankama, koje iskazuje jedno leasing društvo, na dan 31. 12. 2021. iznose 8,2 milijuna KM, što čini 2,2% ukupne aktive leasing sektora u FBiH, a što je za 3,9 milijuna KM ili 32% manje u odnosu na 31. 12. 2020.

Neto vrijednost osnovnih sredstava financiranih putem operativnog leasinga na dan 31. 12. 2021., koju iskazuju tri leasing društva, iznosi 62,7 milijuna KM i za 8,7 milijuna KM ili 16,2% je povećana u odnosu na 31. 12. 2020.

Struktura neto bilančnih pozicija aktive sektora leasinga u FBiH iskazana je u tablici 52:

Tablica 52: Struktura neto bilančnih pozicija aktive

B. br.	Opis	31.12.2020.	Udjel %	31.12.2021.	Udjel %	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Financijski leasing	250.770	74,7	290.647	77,8	113
2.	Operativni leasing	53.964	15,7	62.702	16,8	116
3.	Zajam	4.982	1,4	0	0,0	0
4.	Ostale imovina	28.110	8,2	20.387	5,4	73
	Ukupno	343.826	100	373.736	100	109

4.2.2.2. Kapital i obveze

Ukupni kapital leasing društava na 31. 12. 2021. iznosi 29,5 milijuna KM, što čini 7,9% ukupne pasive leasing sektora u FBiH, a u usporedbi sa 31. 12. 2020., navedena pozicija je povećana za 1,7 milijuna KM ili 6,2%.

Ukupne obveze leasing sektora na dan 31. 12. 2021. iznose 344,3 milijuna KM, što čini 92,1% ukupne pasive leasing društava u FBiH. U usporedbi sa stanjem na 31. 12. 2020. ukupne obveze na razini sektora su povećane za iznos od 28,2 milijuna KM ili 8,9%.

Obveze leasing društava u FBiH po uzetim kreditima na dan 31. 12. 2021. iznose 336,3 milijuna KM, te predstavljaju dominantan izvor u strukturi ukupne pasive leasing sektora u FBiH s obzirom da čine 90% ukupne pasive. U usporedbi sa 31. 12. 2020., pozicija obveza po kreditima je veća za iznos od 28,4 milijuna KM ili 9,2%. Promatrano prema ugovorenoj ročnosti, dominantan je udjel dugoročnih kredita u obvezama po uzetim kreditima.

4.2.2.3. Aktiva i kvaliteta aktive

Prema izvještajnim podacima na razini leasing sektora u FBiH, rezerve za gubitke po financijskom leasingu na dan 31. 12. 2021. (tablica 53) iskazane su u iznosu od 5,7 milijuna KM i veće su u odnosu na 31. 12. 2020. za 3,6 milijuna KM ili 167,2% uslijed povećanja rezervi za gubitke kod jednog leasing društva za 3,1 milijun KM, koje na poziciji više obračunatih i izdvojenih rezervi iskazuje značajan iznos rezervi formiranih primjenom grupne metodologije. Ukupan iznos više obračunatih i izdvojenih rezervi ovog leasing društva čine 66,7% ove stavke.

U strukturi potraživanja po financijskom leasingu na dan 31. 12. 2021. iskazano je ukupno 2,4 milijuna KM dospjelih neizmirenih potraživanja, koja su manja za 1,1 milijun KM ili 32,4% u odnosu na 31. 12. 2020.

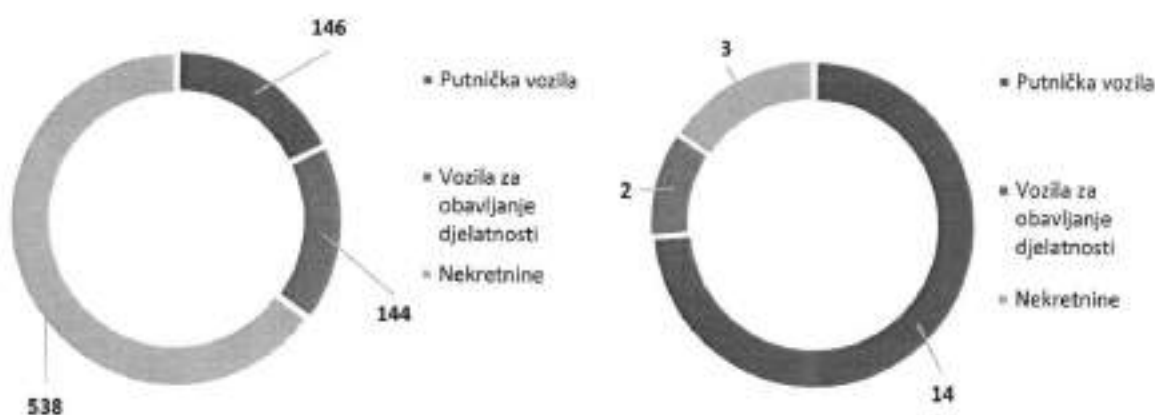
Tablica 53: Pregled rezervi za financijski leasing

B. br.	Dati kašnjenja	Stopa rezerv. za financ. leasing (pokretne stvari)	Stopa rezerv. za financ. leasing (nepokr. stvari)	Iznos potraž. za pokretne stvari	Iznos potraž. za nepokr. stvari	Iznos osnovice za pokretne stvari	Iznos osnovice za nepokr. stvari	Rezerve			Ukupne rezerve
								Za pokretne stvari	Za nepokr. stvari	Više obrač. i izdvojene rezerve	
1	2	3	4	5	6	7	8	9=7x3	10=8x4	11	12=9+10+11
1.	0-60	0,5%	0,5%	292.657	1.491	47.496	660	237	3	4.838	5.078
2.	60-90	10%	10%	888	0	188	0	19	0	0	19
3.	90-180	50%	50%	864	85	351	62	176	31	59	266
4.	preko 180	100%	75%	343	0	318	0	318	0	0	318
5.	preko 360	100%	100%	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ukupno			294.752	1.576	48.353	722	750	34	4.897	5.681

Ukupan iznos otpisanih potraživanja na dan 31. 12. 2021. iznosi sedam milijuna KM, što je smanjenje u odnosu na 31. 12. 2020. za 14,1 milijun KM, uslijed značajnog smanjenja iznosa otpisanih potraživanja kod jednog leasing društva u iznosu od 14,3 milijuna KM. Navedenom smanjenju otpisanih potraživanja ovog leasing društva doprinijelo je povećanje trajnog otpisa u iznosu od 13,1 milijun KM.

Procijenjena tržišna vrijednost izuzetih predmeta leasinga, uslijed raskida leasing ugovora s korisnikom leasinga na dan 31. 12. 2021. na razini leasing sektora FBiH iznosi 0,8 milijuna KM i smanjena je u odnosu na 31. 12. 2020. za 84 tisuće KM ili 9,2%, dok je ukupno 19 izuzetih predmeta, uz zabilježeno smanjenje broja izuzetih predmeta za deset ili 34,5% (grafikon 18). Od ukupno iskazanog iznosa procijenjene tržišne vrijednosti izuzetih predmeta leasing sektora u FBiH na dan 31. 12. 2021., na putnička vozila i vozila za obavljanje djelatnosti odnosi se 35%. Na nekretnine (poslovne objekte) odnosi se 65% ukupno iskazanog iznosa procijenjene vrijednosti izuzetih predmeta, po kojima su leasing društva ušla u posjed iz razloga nepoštivanja ugovornih obveza od strane korisnika leasinga, a cjelokupan iznos navedene pozicije odnosi se na jedno leasing društvo.

Grafikon 18: Struktura procijenjene tržišne vrijednosti izuzetih predmeta leasinga (u 000 KM) i broja izuzetih predmeta

Promatrano na razini leasing sustava FBiH na dan 31. 12. 2021., tržišna vrijednost izuzetih predmeta leasinga iznosi 4,5 milijuna KM i ista je smanjena za iznos od 0,4 milijuna KM ili 7,3% u odnosu na 31. 12. 2020. Od naprijed navedenog iznosa izuzetih predmeta leasinga, na predmete izuzete od strane banke koja obavlja poslove leasinga odnosi se 3,7 milijuna KM ili 81,6% ukupne tržišne vrijednosti izuzetih predmeta iskazanih na razini leasing sustava.

4.2.2.4. Profitabilnost

Prema izvještajnim podacima četiri leasing društva, na razini sektora leasinga u FBiH u razdoblju od 1. 1. do 31. 12. 2021. iskazan je pozitivan financijski rezultat u iznosu od 4,8 milijuna KM, što predstavlja povećanje za 0,6 milijuna KM u odnosu na isto razdoblje 2020. godine (tablica 54). Iskazana ukupna neto dobit iznosila je 5,8 milijuna KM (tri leasing društva), dok je gubitak iskazalo jedno leasing društvo u iznosu od jedan milijun KM.

Tablica 54: Ostvareni financijski rezultat leasing društava

R. br.	Opis	1.1. - 31.12.2020.		1.1. - 31.12.2021.	
		Iznos	Broj leasing društava	Iznos	Broj leasing društava
3	2	3	4	5	6
1.	Dobit	4.952	3	5.776	3
2.	Gubitak	725	1	936	1
	Ukupno	4.257	4	4.840	4

U Prilogu 18. dan je zbirni račun dobiti i gubitka leasing društava u FBiH za razdoblje 1.1. - 31. 12. 2021.

Ukupni prihodi leasing sektora u FBiH

Ukupni prihodi leasing sektora u FBiH ostvareni u razdoblju 1.1. - 31. 12. 2021. iznose 36,9 milijuna KM i isti su veći za 1,1 milijun KM ili 3,1% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine (tablica 55).

Tablica 55: Struktura ukupnih prihoda leasing društava

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	1.1.-31.12.2020.		1.1.-31.12.2021.		Indeks (5/3)
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Prihod od kamata i slični prihodi					
1.1.	Kamate na plasmane bankama	324	1,0	73	0,2	23
1.2.	Kamate po financijskom leasingu	10.465	29,2	11.772	31,9	112
1.3.	Ostali prihodi od kamate	1.913	5,3	2.005	5,4	105
	Ukupno 1	12.702	35,5	13.850	37,5	109
2.	Operativni prihodi					
2.1.	Naknade za operativni najam	17.484	48,8	19.498	52,8	112
2.2.	Naknada za izvršene usluge	1	0,0	1	0,0	100
2.3.	Ostali operativni prihodi	5.617	15,7	3.577	9,7	64
	Ukupno 2	23.102	64,5	23.076	62,5	100
3.	Prihod po osnovi otpuštanja rez. za gubitke	0	0,0	0	0,0	-
	Ukupni prihodi (1+2+3)	35.804	100	36.926	100	103

Prihodi od kamata i slični prihodi leasing sektora FBiH iznose 13,8 milijuna KM, koji čine 37,5% ukupnih prihoda leasing sektora, i isti su veći za 1,1 milijun KM ili 9% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Najznačajnija pozicija prihoda od kamata su prihodi po osnovi kamata po financijskom leasingu u ukupnom iznosu od 11,8 milijuna KM i isti su za 1,3 milijuna KM ili 12,5% veći u odnosu na isto razdoblje prethodne poslovne godine.

Operativni prihodi iznose 23,1 milijun KM s udjelom od 62,5% u ukupnim приходima leasing sektora, i u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine neznatno su smanjeni za iznos od 26 tisuća KM ili 0,1%. Naknade za operativni najam, kao dominantna stavka operativnih prihoda povećane su za dva milijuna KM ili 11,5%, dok su ostali operativni prihodi smanjeni za dva milijuna KM ili 36,3%.

Ukupni rashodi leasing sektora u FBiH

Ukupni rashodi za razdoblje 1. 1. - 31. 12. 2021. iznose 32,1 milijun KM, a isti su veći za 0,5 milijuna KM ili 1,7% u odnosu na prethodnu godinu (tablica 56).

Tablica 56: Struktura ukupnih rashoda leasing društava

R. br.	Struktura ukupnih rashoda	1.1.-31.12.2020.		1.1.-31.12.2021.		Indeksi (5/3)
		Iznos 3	Udjel % 4	Iznos 5	Udjel % 6	
1.	2					7
1.	Rashod od kamata i slični rashodi					
1.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	4.171	13,2	4.244	13,2	102
1.2.	Naknade za obradu kredita	101	0,3	88	0,3	87
1.3.	Ostali rashod po kamati	2	0,0	3	0,0	150
	Ukupno 1	4.274	13,5	4.335	13,5	101
2.	Operativni rashodi					
2.1.	Troškovi plaća i doprinosa	4.442	14,1	4.736	14,7	107
2.2.	Troškovi poslovnog prostora	11.558	36,6	12.923	40,0	111
2.3.	Ostali troškovi	9.038	28,7	8.147	25,4	90
	Ukupno 2	25.038	79,4	25.706	80,1	103
3.	Troškovi rezervi	1.582	5,0	1.444	4,5	91
4.	Porez na dobit	653	2,1	601	1,9	92
	Ukupni rashodi (1+2+3+4)	31.547	100	32.086	100	102

Rashodi od kamata i slični rashodi u leasing sektoru iznose 4,3 milijuna KM, s udjelom od 13,5% u ukupnim rashodima leasing sektora, te su veći u odnosu na isto razdoblje prethodne poslovne godine za 61 tisuću KM ili 1,4%. Kamatni rashodi na uzete kredite, kao dominantna stavka rashoda od kamata, zabilježili su rast za 73 tisuće KM ili 1,8%.

U promatranom razdoblju ukupni operativni rashodi leasing sektora iznose 25,7 milijuna KM s udjelom od 80,1% u ukupnim rashodima leasing sektora, i isti su veći za 0,7 milijuna KM ili 2,7% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, pri čemu su u njihovoj strukturi povećani troškovi plaća i doprinosa za 6,6% i troškovi poslovnog prostora za 10,9%, dok su ostali troškovi zabilježili smanjenje za 9,9%. Ukupni troškovi rezervi za gubitke iznose 1,4 milijuna KM koji čine 4,5% ukupnih rashoda leasing sektora, a isti su zabilježili smanjenje za iznos od 138 tisuća KM, odnosno za 8,7%. Preostali iznos troškova odnosi se na porez na dobit u ukupnom iznosu od 0,6 milijuna KM, što čini 1,9% ukupnih troškova leasing sektora.

4.2.2.5. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti leasinga

Vrijednost novozaključenih ugovora financijskog i operativnog leasinga ostvarenih na razini leasing sustava u razdoblju od 1. 1. do 31. 12. 2021. iznosi 214,4 milijuna KM i veća je za 49,6 milijuna KM ili 30,1% u odnosu na isto razdoblje prethodne poslovne godine, od čega se na leasing sektor, kojeg čini četiri leasing društva, odnosi 198,7 milijuna KM, odnosno 92,7% od ukupne vrijednosti novozaključenih ugovora na razini leasing sustava.

Broj novozaključenih ugovora na razini leasing sustava, u istom razdoblju iznosi 4.280, što je za 701 ugovor ili 19,6% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Od toga se na leasing sektor odnosi 4.115 ugovora ili 96,1% od ukupnog broja zaključenih ugovora na razini leasing sustava. Prosječna vrijednost ugovora na razini leasing sustava zaključenih u razdoblju od 1. 1. do 31. 12. 2021. iznosi 50,1 tisuću KM i ista je veća za 8,8% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, kada je iznosila 46 tisuća KM, dok prosječna vrijednost ugovora na razini leasing sektora iznosi 48,3 tisuće KM što je za 9,4% više u odnosu na isto razdoblje 2020. godine kada je iznosila 44,1 tisuću KM.

Od ukupno ostvarene vrijednosti novozaključenih ugovora u razdoblju od 1. 1. do 31. 12. 2021., na ugovore financijskog leasinga odnosi se 84,5%, dok se na ugovore operativnog leasinga odnosi 15,5%.

U tablici 57 prikazan je usporedni pregled broja zaključenih ugovora u razdoblju 1. 1. - 31. 12. 2021. i u istom razdoblju prethodne poslovne godine, kao i usporedni pregled ostvarenog iznosa novozaključenih ugovora u istim razdobljima:

- 000 KM -

Tablica 57: Struktura broja zaključenih ugovora i iznosa financiranja leasing sustava

R. br.	Opis	1.1.-31.12.2020.						1.1.-31.12.2021.					
		Financijski leasing		Operativni leasing		Ukupno		Financijski leasing		Operativni leasing		Ukupno	
		Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos
3	4	5	6	7=3+5	8=4+6	9	10	11	12	13=9+11	14=10+12		
1.	Vozila	2.585	110.465	834	32.153	3.419	142.618	5.257	150.995	796	35.228	4.053	186.223
2.	Oprema	157	22.010	3	148	160	22.158	247	30.136	0	0	247	30.136
3.	Nekretnost	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	Ostalo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ukupno	2.742	132.475	837	32.301	3.579	164.776	5.484	181.131	796	35.228	4.280	216.359

Ukupan iznos novih financiranja u izvještajnom razdoblju ostvarila su četiri leasing društva i jedna banka, koja se bavi poslovima financijskog leasinga kao pravni sljednik leasing društva koje se pripojilo istoj.

U strukturi novih plasmana, prema vrsti korisnika financijskog leasinga, dominiraju plasmani prema pravnim osobama, koji čine 90% ukupnog iznosa financiranja u razdoblju 1. 1. - 31. 12. 2021. Jedan od bitnih razloga je činjenica da je financiranje putem leasinga za fizičke osobe nepovoljnije u odnosu na kreditne plasmane zbog obveze plaćanja PDV-a na kamatu, što predstavlja dodatni trošak klijentima koji nisu PDV obveznici.

Ponderirane NKS i EKS

Ukupna prosječna ponderirana NKS za ugovore financijskog leasinga zaključene u razdoblju 1. 1. -31. 12. 2021. iznosi 4,24% za kratkoročne ugovore i 3,81% za dugoročne ugovore, dok EKS za kratkoročne ugovore iznosi 7,09%, a za dugoročne 6,81% u istom razdoblju. Ukupna prosječna ponderirana NKS iznosi 3,81%, a EKS 6,81%. U usporedbi s istim razdobljem 2020. godine, kada je iskazana ukupna prosječna ponderirana NKS od 3,96% i EKS od 7,06%, evidentan je pad NKS za 0,15 postotnih bodova i EKS za 0,25 postotnih bodova.

U Prilogu 19. dan je pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS po ugovorima o financijskom leasingu zaključenim u razdoblju 1. 1. - 31. 12. 2021., prema ročnosti, predmetu i korisniku leasinga.

Razlike u visini prosječnih ponderiranih EKS prema korisnicima leasinga su uzrokovane činjenicom da izračun EKS na ugovore zaključene s fizičkim osobama nije istovjetan izračunu iste u ugovorima zaključenim s pravnim osobama, s obzirom da se u iste ne uključuje premija kasko osiguranja, a što je za ugovore s fizičkim osobama zakonska obveza.

U Prilogu 19a. dan je usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o financijskom leasingu, koji su zaključeni u posljednjih pet godina, prema ročnosti i korisniku leasinga.

Razlike između iskazanih NKS i EKS je posljedica PDV-a na kamatu, koji je obavezan dio ugovora o financijskom leasingu i plaća se unaprijed od strane korisnika leasinga, kao i kreiranje ugovora financijskog leasinga s otkupnom vrijednošću, te dodatni troškovi leasing aranžmana koji se uključuju u izračun EKS.

4.2.3. PREPORUKE ZA LEASING SEKTOR

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor poslovanja leasing društava u FBiH nastaviti s planiranim aktivnostima koje će u narednom razdoblju biti usmjerene na:

- nastavak kontinuiranog nadzora poslovanja leasing sektora, putem posrednih i neposrednih kontrola;
- očuvanje kapitalne adekvatnosti leasing sektora u FBiH i jačanje internih procesa definiranja parametara zaštite kapitala u subjektima leasing sektora u FBiH;
- praćenje efekata posebnih mjera FBA na oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih pandemijom;
- praćenje i ocjenu efikasnosti uspostavljenih sustava upravljanja rizicima u leasing sektoru, odnosno sustavu u FBiH i kvalitete sveukupnog upravljanja;
- daljnju suradnju sa UDLBiH, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za leasing društva, kao i suradnje s drugim nadzornim i kontrolnim institucijama, te sa CBBiH u pogledu strukture i kvaliteta podataka koji se odnose na izloženosti po osnovi financijskog leasinga u CRK-u;
- podršku unapređenju poslovnog ambijenta za poslovanje leasing sektora u FBiH.

U okviru nadležnosti za nadzor poslovanja leasing društava, FBA očekuje od subjekata leasing sustava u FBiH da unaprijede aktivnosti i mjere s primarnim ciljem zakonitog, stabilnog, efikasnog i transparentnog pružanja usluga financiranja putem leasinga, a koje su usmjerene na:

- unapređenje sigurnog, stabilnog i održivog leasing poslovanja;
- kapitalno jačanje i definiranje parametara zaštite kapitala i kapitalne adekvatnosti, jačanje sustava unutarnjih kontrola i funkcije unutarnje revizije;
- unapređenje sustava upravljanja rizicima koji proizlaze iz leasing poslovanja i okruženja, pravovremeno identificiranje rizika i poduzimanje mjera na kontroli i ublažavanju tih rizika;
- dosljednu primjenu posebnih mjera koje je FBA propisala u cilju oporavka od negativnih posljedica pandemije;
- osiguranje pouzdanosti i integriteta podataka i informacija koji se dostavljaju FBA, CBBiH i drugim nadzornim institucijama i organima, osiguranja točnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i drugih evidencija, usklađenosti s poslovnim politikama, planovima i programima rada, zakonskim i drugim propisima i aktima, kao i zaštita imovine društva i preventivno djelovanje;
- dosljednu primjenu Zakona o zaštiti korisnika financijskih usluga.

4.3. FAKTORING POSLOVI

4.3.1. Sudionici na tržištu faktoringa u FBiH

Sukladno odredbama ZoF-a, poslove faktoringa u FBiH može obavljati gospodarsko društvo organizirano kao dioničko društvo ili društvo s ograničenom odgovornošću sa sjedištem u FBiH, koje mora imati odobrenje FBA, i banka čije je poslovanje uređeno propisima koji reguliraju poslovanje banaka u FBiH, na koje se primjenjuju relevantna poglavlja ZoF-a.

Factoring poslovanje u FBiH sa 31. 12. 2021. obavljaju četiri komercijalne banke, od kojih su tri članice međunarodnih bankarskih grupa sa sjedištem u zemljama članicama EU i jedna u pretežno domaćem vlasništvu.

4.3.2. Opseg, struktura i trend factoring poslovanja u FBiH

Subjekti koji pružaju usluge factoringa u FBiH sa 31. 12. 2021. zaključili su 349 ugovora o factoringu, a svi ugovori se odnose na domaći factoring. Uspoređujući izvještajne podatke s istim razdobljem prethodne godine, broj zaključenih ugovora je manji za 55 ugovora ili 13,6%.

Sa 31. 12. 2021. zaključeno je 337 ugovora o factoringu s pravom regresa ili 96,6% i 12 ugovora o factoringu bez prava regresa ili 3,4%. Pružatelji usluga factoringa u promatranom razdoblju nisu obavljali poslove otkupa novčanih potraživanja u inozemnom factoringu, niti poslove srodne factoringu.

Ukupan otkupljeni nominalni iznos novčanih potraživanja i nominalni iznos isplaćenih kupčevih obveza prema dobavljačima pružatelja usluga factoringa u FBiH sa 31. 12. 2021. je 154,7 milijuna KM, što je u odnosu na isto razdoblje prethodne godine povećanje za iznos od 30,3 milijuna KM ili 24,3%.

Vrijednosti otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obveza prema dobavljačima u FBiH prema vrsti factoringa i domicilnosti, s usporednim podacima i trendom u naznačenim razdobljima, prikazane su u tablici 58:

- 000 KM -

Tablica 58: Nominalni iznos otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obveza prema dobavljačima u FBiH, prema vrsti factoringa i domicilnosti

R. br.	Vrsta factoringa/domicilnost	Volumen otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obveza prema dobavljačima				Indeks (5/3)
		1.1. - 31.12.2020.		1.1. - 31.12.2021.		
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel%	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Factoring s pravom regresa	47.041	37,8	80.045	51,7	170
2.	Factoring bez prava regresa	77.383	62,2	74.645	48,3	96
3.	Obrnuti (dobavljački) factoring	0	0	0	0	-
	Ukupno	124.424	100	154.690	100	124
4.	Domaći factoring	124.424	100	154.690	100	124
5.	Inozemni factoring	0	0	0	0	-
	Ukupno	124.424	100	154.690	100	124

Promjena u strukturi otkupljenih novčanih potraživanja prema vrstama factoringa sa 31. 12. 2021., odnosila se na udjele factoringa bez prava regresa i factoringa s pravom regresa, dok se obrnuti (dobavljački) factoring nije obavljao. Struktura prema domicilnosti ostala je nepromijenjena.

Promatrajući ugovore o factoringu, prema ugovorenom dospijeću, najveći udjel u ukupnom volumenu sa 31. 12. 2021. od 89,1% imaju otkupljena novčana potraživanja ugovorene ročnosti do 60 dana, slijedi udjel od 7,8% ugovorene ročnosti od 91 do 180 dana i preostalih 3,1% ugovorene ročnosti od 61 do 90 dana. U istom razdoblju prethodne godine najveći udjel su imala potraživanja ročnosti do 60 dana (74,8%) u ukupnom volumenu.

Prema sektorskoj strukturi kupca kod regresnog prava, najveći udjel imaju javna poduzeća, s obzirom na vrijednost otkupljenih potraživanja koja sa 31. 12. 2021. iznose 76,5 milijuna KM, što čini 49,4% ukupne vrijednosti faktoring poslova u FBiH. Slijedi udjel privatnih poduzeća i društava sa 77,5 milijuna KM ili 50,1% ukupne vrijednosti faktoring poslova u FBiH i vladinih institucija sa 707 tisuća KM ili 0,5% ukupne vrijednosti faktoring poslova u FBiH.

Prema sektorskoj strukturi u segmentu privatnih poduzeća i društava, ukupno isplaćeni avansi dobavljačima (prodavaoci potraživanja) iznose 149 milijuna KM ili 99,2% od ukupnog iznosa isplaćenih avansa. Promatrajući domaći faktoring prema vrsti regresa u segmentu privatnih poduzeća i društava, iznos od 74,3 milijuna KM ili 49,9% se odnosi na faktoring bez prava regresa, a iznos od 74,7 milijuna KM ili 50,1% na faktoring s pravom regresa. U segmentu javnih poduzeća isplaćeni avansi dobavljačima iznose 1,3 milijuna KM, odnosno 0,8% od ukupno isplaćenih avansa i ukupan iznos se odnosi na faktoring s pravom regresa.

Po osnovi ugovora o faktoringu na dan 31. 12. 2021., banke su potraživale ukupno 19,3 milijuna KM, u cijelosti u domaćem faktoringu, od čega se iznos od 8,4 milijuna KM ili 43,2% odnosi na faktoring s pravom regresa, a 10,9 milijuna KM ili 56,8% na faktoring bez prava regresa. Struktura navedenog iznosa potraživanja prema ugovorenim dospeljima je sljedeća: s ugovorenim dospeljem do 60 dana - 83,9%, od 61 do 90 dana - 1,1%, a od 91 do 180 dana - 15%.

Ukupni prihodi pružatelja usluga faktoringa u FBiH sa 31. 12. 2021., iznose 982 tisuće KM (prihodi od kamata, naknada za faktoring i administrativnih naknada), što je za 0,2 milijuna KM ili 18,2% manje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. U strukturi iskazanih ukupnih prihoda, 65,2% se odnosi na faktoring s pravom regresa, a 34,8% na faktoring bez prava regresa.

4.3.3. PREPORUKE ZA FAKTORING POSLOVANJE

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor poslovanja subjekata koji obavljaju poslove faktoringa u FBiH, nastaviti s planiranim aktivnostima koje će u narednom razdoblju biti usmjerene na:

- nastavak kontinuiranog nadzora faktoring poslovanja u FBiH putem izvješća i kontrolom na licu mjesta;
- pružanje stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za subjekte koji se bave poslovima faktoringa, kao i suradnje s drugim nadzornim i kontrolnim institucijama, te sa CBBiH u pogledu strukture i kvalitete podataka koji se odnose na izloženosti po osnovi faktoringa u CRK-u;
- podršku unapređenju poslovnog ambijenta za faktoring poslovanje u FBiH i izgradnju povjerenja pružatelja usluga faktoringa.

U okviru nadzornih aktivnosti FBA, očekuje se od subjekata faktoring sustava da unaprijede aktivnosti i mjere s primarnim ciljem zakonitog, stabilnog, efikasnog i transparentnog pružanja faktoring usluga, a koje su usmjerene na:

- usklađenost poslovanja s regulatornim zahtjevima;
- unapređenje sigurnog, stabilnog i održivog faktoring poslovanja;
- unapređenje sustava upravljanja rizicima, jačanje sustava unutarnjih kontrola i funkcije unutarnje revizije;
- osiguranje pouzdanosti i integriteta podataka i informacija koji se dostavljaju FBA, CBBiH i

drugim nadzornim institucijama i tijelima;

- osiguranje točnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i neračunovodstvenih evidencija, preventivno djelovanje i sprečavanje eventualnih prijevara i pogrešaka;
- transparentno, razumljivo i potpuno informiranje klijenata o uslugama faktoringa.

POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG
PROMETA I SPNiFTA

POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA
86

SPNiFTA
88

5. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA I SPNIFTA

5.1. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA

Ukupna vrijednost izvršenih platnih transakcija u bankama sa sjedištem u FBiH i u bankama sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH sa 31. 12. 2021., po osnovi UPP-a i DPP-a, iznosila je 233,4 milijarde KM (transakcije izvršene u svim valutama, protuvrijednost u KM). Usporedni pregled opsega UPP-a i DPP-a daje se u tablici 59:

Tablica 59: Opseg UPP-a i DPP-a

R. br.	Izvršene platne transakcije	1.1. - 31.12.2020. ¹⁾		1.1. - 31.12.2021.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	DPP	2.726.343	27.157.755	2.829.143	37.892.235	104	140
2.	UPP	76.393.983	167.671.742	83.719.743	195.468.154	110	117
	Ukupno	79.120.326	194.829.497	86.548.886	233.360.389	109	120

Na temelju izvješća banaka o izvršenim transakcijama DPP-a (naplata/priljevi i plaćanje/odljevi iz i prema inozemstvu) za razdoblje 1.1. - 31. 12. 2021., utvrđeno je da je u bankama u FBiH i u bankama sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH, registriran sljedeći opseg DPP-a, razvrstano po valutama (EUR, USD, ostale valute), s usporednim pregledom za isto razdoblje prethodne godine (tablica 60):

Tablica 60: Opseg DPP-a

R. br.	1.1. - 31.12.2020.				1.1. - 31.12.2021.				Valuta
	Priljev		Odljev		Priljev		Odljev		
	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	1.662.234	11.031.753	677.928	11.253.498	1.649.390	15.298.471	774.687	16.015.976	EUR
2.	60.343	824.975	33.933	993.327	50.860	1.416.064	35.414	1.598.771	USD
3.	190.369	880.842	101.536	2.173.360	206.023	1.046.941	112.769	2.516.012	Ostale valute
Ukupno	1.912.946	12.737.570	813.397	14.420.185	1.906.273	17.761.476	922.870	20.130.759	

Iz strukture transakcija DPP-a vidljivo je da udjel transakcija priljeva iz inozemstva u ukupnom broju transakcija DPP-a iznosi 67,4%, dok se na transakcije odljeva prema inozemstvu odnosi 32,6%. Ako promatramo vrijednost transakcija DPP-a, udjel transakcija priljeva iz inozemstva iznosi 46,9%, dok se na odljeve prema inozemstvu odnosi 53,1%. Od ukupne vrijednosti izvršenih platnih transakcija DPP-a, 82,6% transakcija izvršeno je u EUR valuti.

U tablici 61 daje se usporedni pregled opsega UPP-a banaka koje posluju u FBiH, razvrstano po vrsti transakcije:

¹⁾ Banke sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH, nisu obuhvaćene navedenim podacima

Tablica 61: Opseg UPP-a

R. br.	Vrsta transakcije	1.1. - 31.12.2020.		1.1. - 31.12.2021.		indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Gotovinske	9.136.161	13.128.250	10.116.657	75.538.043	111	119
2.	Bezgotovinske ³⁴	67.257.821	154.543.492	73.603.086	179.910.111	109	116
	Ukupno	76.393.983	167.671.742	83.719.743	195.468.154	110	117

Na temelju podataka na dan 31. 12. 2021., u Registru mjenjačkih poslova banaka evidentiran je 61 ovlašten mjenjač, koji djelatnost obavljaju na 435 mjenjačkih mjesta, a koji imaju zaključen ugovor o obavljanju mjenjačkih poslova s bankama čije je sjedište u FBiH i bankama sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH.

U tablici 62 daje se usporedni pregled o opsegu izvršenih mjenjačkih poslova banaka koje posluju u FBiH, po valutama (EUR, USD, ostale valute):

Tablica 62: Izvršeni mjenjački poslovi banaka

R. br.	1.1. - 31.12.2020. ³⁵				1.1. - 31.12.2021.				Valuta
	Otkup		Prodaja		Otkup		Prodaja		
	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	931.967	691.511	93.304	137.489	1.042.441	909.776	121.356	191.665	EUR
2.	54.009	40.639	6.178	4.141	92.977	82.055	4.803	12.727	USD
3.	167.916	107.638	22.257	10.910	199.965	150.742	86.221	38.210	Ostale valute
Ukupno	1.153.892	839.768	121.739	152.540	1.335.383	1.142.573	212.380	222.602	

Od ukupnog broja izvršenih mjenjačkih poslova banaka, na otkup se odnosi 86,3% transakcija, dok se na prodaju odnosi 13,7%, a od ukupne vrijednosti mjenjačkih poslova na otkup se odnosi 83,7%, a na prodaju 16,3%. Od ukupne vrijednosti izvršenih transakcija mjenjačnice u bankama, 80,7% transakcija otkupa i prodaje izvršeno je u EUR valuti.

U tablici 63 daje se podatak o opsegu izvršenih mjenjačkih poslova ovlaštenih mjenjača, u razdoblju 1. 1. - 31. 12. 2021. po valutama (EUR, USD, ostale valute):

Tablica 63: Izvršeni mjenjački poslovi ovlaštenih mjenjača

R. br.	1.1. - 31.12.2020. ³⁶				1.1. - 31.12.2021.				Valuta
	Otkup		Prodaja		Otkup		Prodaja		
	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	1.204.959	668.577	56.578	21.287	2.217.412	1.217.287	104.041	69.740	EUR
2.	28.213	9.839	512	264	117.745	59.937	3.885	2.267	USD
3.	152.951	38.792	13.050	3.017	295.278	120.715	32.965	7.850	Ostale valute
Ukupno	1.386.123	717.208	70.140	24.568	2.630.435	1.397.939	140.891	79.857	

³⁴ Obuhvaćaju bezgotovinske unutar bankarske platne transakcije/interne naloge, međubankarske transakcije žiro kliringa i RTGS

³⁵ Banke sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH, nisu obuhvaćene navedenim podacima

³⁶ Ovlašteni mjenjači sa sjedištem u RS-u, koji posluju na području FBiH, nisu obuhvaćeni navedenim podacima

5.2. SPNIFTA

U razdoblju 1.1. - 31. 12. 2021. banke su, po izvješćima o gotovinskim transakcijama od 30 tisuća KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama, koje dostavljaju FBA, izvjestile FOO o ukupno 300.696 transakcija, što je za 13,4% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Ukupna vrijednost navedenih transakcija iznosi 15,1 milijardu KM, što je za 15,6% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

U istom izvještajnom razdoblju banke su izvjestile FOO o ukupno 821 sumnjivoj transakciji, što je za 233,7% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, što je u rezultat naloga FBA i pojačanih aktivnosti naknadnog monitoringa. Ukupna vrijednost navedenih transakcija iznosi 101,8 milijuna KM, što je za 132,5% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

U tablici 64 i tablici 65 prikazani su broj i vrijednost ukupno izvještenih transakcija i izvještenih sumnjivih transakcija.

Tablica 64: Izvještene transakcije po broju i vrijednosti - banke

R. br.	Opis	1.1. - 31.12.2020.		1.1. - 31.12.2021.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Transakcije prijavljene prije izvršenja	125	7.967	19	8.618	15	108
2.	Transakcije prijavljene u roku od 3 dana	264.689	13.012.873	299.913	14.969.049	113	115
3.	Transakcije prijavljene poslije roka od 3 dana	241	15.389	764	88.436	317	575
	Ukupno	265.055	13.036.229	300.696	15.066.103	113	116

Tablica 65: Izvještene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - banke

R. br.	Opis	1.1. - 31.12.2020.		1.1. - 31.12.2021.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Transakcije prijavljene prije izvršenja	4	2.987	18	8.427	450	282
2.	Transakcije prijavljene u roku od 3 dana	80	29.108	54	7.176	68	25
3.	Transakcije prijavljene poslije roka od 3 dana	162	11.679	749	86.164	462	738
	Ukupno	246	43.774	821	101.767	334	232

U razdoblju od 1. 1. do 31. 12. 2021. MKO su, po izvješćima o gotovinskim transakcijama od 30 tisuća KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama, koje dostavljaju FBA, izvjestile FOO o 235 transakcija, što je za 39,1% manje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Ukupna vrijednost navedenih transakcija iznosi 334 tisuće KM, što je za 77,4% manje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine (tablica 66).

Tablica 66: Izvještene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - MKO

R. br.	Opis	1.1. - 31.12.2020.		1.1. - 31.12.2021.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Transakcije za koje je FOO tražio podatke	0	0	1	1	-	-
2.	Transakcije za koje FOO nije tražio podatke	386	1.481	234	333	61	22
	Ukupno	386	1.481	235	334	61	23

U razdoblju od 1. 1. do 31. 12. 2021. leasing društva su, po izvješćima o gotovinskim transakcijama od 30 tisuća KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama, koje dostavljaju FBA, izvjestile

FOO o osam sumnjivih transakcija u vrijednosti od 47 tisuća KM, što je za 64,7% manje u odnosu na prethodnu godinu. FOO je tražio dodatne podatke za jednu transakciju u iznosu od tisuću KM.

ZAKLJUČAK

S ciljem očuvanja i jačanja stabilnosti bankovnog sustava i zaštite deponenata, te zakonitog, sigurnog i kvalitetnog poslovanja svih SBS u FBiH za čiji nadzor je nadležna FBA, kontinuirano se nadzire poslovanje SBS, izvršavajući planirane i izvanredne aktivnosti, te poduzimajući mjere u skladu sa zakonskim ovlaštenjima.

Na temelju iskazanih ključnih pokazatelja poslovanja bankarskog sektora FBiH sa 31. 12. 2021., može se zaključiti da je isti stabilan i adekvatno kapitaliziran. U 2021. godini zabilježen je rast aktive, novčanih sredstava, plasmana drugim bankama, kredita, vrijednosnih papira, depozita i kapitala, kao i profitabilnosti u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Udjel nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima, kao ključnog indikatora kvalitete kredita, na istoj je razini kao na kraju prethodne godine. Mjere koje je propisala FBA su povećale šansu za oporavak ekonomije i umanjeње negativnih ekonomskih efekata pandemije. Od ključnog je značaja kvaliteta sveukupnog sustava upravljanja u bankama, adekvatno i efikasno funkcioniranje sustava upravljanja rizicima i adekvatno kapitalno pokriće rizika u poslovanju kroz ispunjenje propisanih zahtjeva za izračun regulatornog kapitala.

Poslovanje mikrokreditnog sektora u FBiH, u odnosu na kraj prethodne godine, karakterizira rast ukupne aktive, bruto mikrokreditnog portfelja kao najznačajnije stavke aktive, rast ukupnog kapitala, kao dominantne stavke pasive i obveza po uzetim kreditima. U usporedbi s istim razdobljem prethodne godine, broj zaključenih ugovora i isplate mikrokredita zabilježili su rast. Na razini sektora bilježe se bolji rezultati poslovanja.

Na razini leasing sustava u FBiH sa 31. 12. 2021. iskazano je povećanje aktive, bruto i neto potraživanja po osnovi financijskog leasinga, obveza po uzetim kreditima i kapitala u odnosu na 31. 12. 2020. Broj i vrijednost novozaključenih leasing ugovora također su zabilježili rast u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. U promatranom razdoblju na razini leasing sektora u FBiH iskazana je dobit u poslovanju leasing društava.

Factoring poslovanje, kao mogući instrument kratkoročnog financiranja i upravljanja novčanim tokovima, sa 31. 12. 2021. odvijalo se isključivo kroz obavljanje funkcije financiranja, dok nije zabilježeno obavljanje usluge osiguranja naplate i upravljanja potraživanjima ili poslova srodnih faktoringu. Ova oblast je i dalje u počecima razvoja na tržištu FBiH.

Trenutno okruženje u kojem posluju SBS karakterizira neizvjesnost u vezi s budućim globalnim, ekonomskim i geopolitičkim kretanjima, na što utječu i posljedice pandemije. Rezultati bankovnog sustava na kraju 2021. godine upućuju na dostignutu stabilnost, održivost i otpornost bankarskog sustava, a značajan utjecaj na isto je imala FBA, koja se istaknula kao vodeća regulatorna i supervizorska institucija po donesenim efektivnim i kvalitetnim mjerama. U narednom razdoblju posebna pažnja će se posvetiti upravljanju kreditnim rizikom, dijelovima portfelja pod posebnim mjerama, karakteristikama portfelja i rastu koji je u korelaciji sa stvarnim jačanjem ekonomije. FBA će i dalje nadzirati rad SBS sukladno važećim aktima i planovima, te poduzimati izvanredne aktivnosti u slučaju dodatne potrebe za djelovanjem u nastalim situacijama.

POPIS PRILOGA

PRAVNI OKVIR

92

Prilog 1 - Pravni okvir za rad FBA i SBS u FBiH

PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR

105

Prilog 2 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 31. 12. 2021.

Prilog 3 - Bilanca stanja banaka u FBiH po shemi FBA (aktivna podbilanca) - 31. 12. 2021.

Prilog 4 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 31. 12. 2021.

Prilog 5 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 31. 12. 2021.

Prilog 6 - Račun dobiti i gubitka banaka u FBiH po shemi FBA - 31. 12. 2021.

Prilog 7 - Prosječne ponderirane NKS i EKS na kredite i depozite po razdobljima

PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

111

Prilog 8 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 31. 12. 2021.

Prilog 9 - Zbirna bilanca stanja MKF - 31. 12. 2021.

Prilog 10 - Zbirna bilanca stanja MKD - 31. 12. 2021.

Prilog 11 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 31. 12. 2021.

Prilog 12 - Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za MKO - 31. 12. 2021.

Prilog 12a - Usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za MKO

Prilog 13 - Zbirni račun dobiti i gubitka MKF - 31. 12. 2021.

Prilog 14 - Zbirni račun dobiti i gubitka MKD - 31. 12. 2021.

PRILOZI ZA LEASING SEKTOR

118

Prilog 15 - Osnovni podaci o leasing društvima u FBiH - 31. 12. 2021.

Prilog 16 - Zbirna bilanca stanja leasing društava - 31. 12. 2021.

Prilog 17 - Pregled osnovnih pokazatelja leasing društava u FBiH - 31. 12. 2021.

Prilog 18 - Zbirni račun dobiti i gubitka leasing društava - 31. 12. 2021.

Prilog 19 - Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o finansijskom leasingu - 31. 12. 2021.

Prilog 19a - Usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o finansijskom leasingu

PRAVNI OKVIR

Prilog 1- Pravni okvir za rad FBA i SBS u FBiH

I PROPISI VEZANI ZA USTROJ FBA

1. Zakon o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", broj: 75/17);
2. Statut Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", broj: 3/18);
3. Pravilnik o radu Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (broj: U.O.-36-8/19 od 16. 9. 2019., broj: U.O.-38-8/19 od 27. 12. 2019., broj: U.O.-55-04/21 od 25. 2. 2021., broj: U.O.-58-06/21 od 15. 4. 2021. i broj: U.O.-61-04/21 od 31. 5. 2021.);
4. Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu Agencije za bankarstvo Federacije BiH (broj: U.O.-38-8-1/19 od 16. 9. 2019., broj: U.O.-55-04-1/21 od 25. 2. 2021. i broj: U.O.-57-01/21 od 9. 4. 2021.), kao sastavni dio Pravilnika o radu;
5. Pravilnik o sistematizaciji poslova Agencije za bankarstvo Federacije BiH (broj: 01-4314/19 od 15. 11. 2019., broj: 01-2541/20 od 22. 6. 2020., broj: 01-1928/21 od 10. 5. 2021., broj: 01-1928-1/21 od 26. 5. 2021., broj: 01-3876/21 od 22. 9. 2021. i broj: 01-4480/21 od 28. 10. 2021.).

II PROPISI VEZANI ZA NADLEŽNOST POSLOVANJA FBA

Zakoni

1. Zakon o bankama ("Službene novine FBiH", broj: 27/17);
2. Zakon o mikrokreditnim organizacijama ("Službene novine FBiH", broj: 59/06);
3. Zakon o udrugama i fondacijama („Službene novine FBiH”, broj: 45/02);
4. Zakon o leasingu („Službene novine FBiH”, br. 85/08, 39/09, 65/13 i 104/16);
5. Zakon o Razvojnoj banci Federacije BiH ("Službene novine FBiH", broj: 37/08);
6. Zakon o deviznom poslovanju ("Službene novine FBiH", broj: 47/10);
7. Zakon o sprečavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti ("Službeni glasnik BiH", br. 47/14 i 46/16);
8. Zakon o zaštiti jamaca u FBiH („Službene novine FBiH”, broj: 100/13);
9. Zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga ("Službene novine FBiH", broj: 31/14);
10. Zakon o unutarnjem platnom prometu („Službene novine FBiH”, br. 48/15, 79/15-ispr. i 4/21);
11. Zakon o faktoringu Federacije BiH („Službene novine FBiH”, br. 14/16 i 74/20);
12. Zakon o osiguranju depozita u bankama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj: 32/20).

Odluke, upute i smjernice FBA vezano za rad i nadzor poslovanja banaka

1. Odluka o izračunavanju kapitala banke („Službene novine FBiH”, br. 81/17, 50/19, 37/20 i 81/20);
2. Odluka o velikim izloženostima banke („Službene novine FBiH”, broj: 81/17);
3. Odluka o vanjskoj reviziji i sadržaju revizije u banci („Službene novine FBiH”, broj: 81/17);

4. Odluka o uvjetima za izdavanje prokure u banci („Službene novine FBiH“, broj: 81/17);
5. Odluka o kupoprodaji plasmana banke („Službene novine FBiH“, br. 81/17 i 86/20);
6. Odluka o planovima oporavka banke i bankarske grupe („Službene novine FBiH“, br. 81/17 i 48/21);
7. Odluka o zahtjevima za konsolidiranu bankarsku grupu („Službene novine FBiH“, broj: 81/17);
8. Odluka o upravljanju eksternalizacijom u banci („Službene novine FBiH“, broj: 81/17);
9. Odluka o izuzecima od čuvanja bankarske tajne („Službene novine FBiH“, broj: 81/17);
10. Odluka o evidenciji banke i organizacijskog dijela banke sa sjedištem u Republici Srpskoj ili Brčko Distriktu i predstavništva banke otvorene u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 81/17);
11. Odluka o obvezi banke o obavještanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 81/17);
12. Odluka o poslovanju banke s osobama u posebnom odnosu s bankom („Službene novine FBiH“, broj: 81/17);
13. Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite („Službene novine FBiH“, broj: 81/17);
14. Odluka o uvjetima kada se banka smatra nesolventnom („Službene novine FBiH“, broj: 81/17);
15. Odluka o uvjetima i načinu postupanja banke, mikrokreditne organizacije i leasing društva po prigovoru klijenta („Službene novine FBiH“, broj: 81/17);
16. Odluka o upravljanju informacijskim sustavom u banci („Službene novine FBiH“, broj: 81/17);
17. Odluka o izvaji o imovinskom stanju („Službene novine FBiH“, broj: 81/17);
18. Odluka o upravljanju deviznim rizikom u banci („Službene novine FBiH“, br. 81/17 i 37/20);
19. Odluka o uključivanju posebnih uvjeta za ugovaranje dugoročnih nenamjenskih i zamjenskih kredita fizičkim osobama u sustav upravljanja rizicima u banci („Službene novine FBiH“, broj: 81/17);
20. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanja dozvole za rad („Službene novine FBiH“, broj: 90/17);
21. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje i odbijanje izdavanja suglasnosti za izbor odnosno imenovanje članova nadzornog odbora i uprave banke i ukidanje izdanih suglasnosti („Službene novine FBiH“, broj: 90/17);
22. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanja drugih suglasnosti za obavljanje bankarskih aktivnosti („Službene novine FBiH“, broj: 90/17);
23. Odluka o superviziji banaka i postupcima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, br. 90/17 i 94/21);
24. Odluka o postupku za utvrđivanje potraživanja i raspodjele aktive i pasive prilikom likvidacije banke („Službene novine FBiH“, broj: 90/17);
25. Odluka o tarifi naknada za banke („Službene novine FBiH“, br. 46/18 i 69/19);
26. Odluka o uvjetima za uključenje formiranih rezervi za kreditne gubitke u redovan temeljni kapital banke („Službene novine FBiH“, broj: 91/18);
27. Odluka o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci („Službene novine FBiH“, br. 16/19 i 30/20);
28. Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka („Službene novine FBiH“, br. 44/19 i 37/20);
29. Odluka o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi („Službene novine FBiH“, broj: 41/20);

30. Odluka o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19 („Službene novine FBiH”, br. 60/20, 21/21, 89/21 i 104/21);
31. Odluka o izvješćima koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine prema standardiziranom regulatornom izvještajnom okviru (COREP) („Službene novine FBiH”, br. 86/20 i 61/21);
32. Odluka o izvješćima koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine u nadzorne i statističke svrhe („Službene novine FBiH”, broj: 86/20);
33. Odluka o sadržaju, rokovima i načinu dostavljanja podataka za usporedni prikaz naknada usluga za poslovne subjekte u unutarnjem platnom prometu i međubankarske naknade za transakcije platnim karticama („Službene novine FBiH”, broj: 31/21);
34. Odluka o sustavu internog upravljanja u banci („Službene novine FBiH”, broj: 39/21);
35. Odluka o objavljivanju podataka i informacija banke („Službene novine FBiH”, broj: 39/21);
36. Odluka o upravljanju rizikom likvidnosti banke („Službene novine FBiH”, broj: 39/21);
37. Odluka o postupku supervizorskog pregleda i procjene banke (SREP) („Službene novine FBiH”, broj: 94/21);
38. Odluka o minimalnim standardima za dokumentiranje kreditnih aktivnosti banaka („Službene novine FBiH”, br. 3/03 i 23/14);
39. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti banaka na sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti („Službene novine FBiH”, broj: 48/12);
40. Odluka o minimalnim standardima za obavljanje mjenjačkih poslova („Službene novine FBiH”, br. 95/13, 99/13 i 103/18);
41. Odluka o postupku kontrole obavljanja mjenjačkih poslova („Službene novine FBiH”, broj: 95/13);
42. Odluka o uvjetima za procjenu i dokumentiranje kreditne sposobnosti („Službene novine FBiH”, broj: 23/14);
43. Smjernice za procjenu planova oporavka (broj: 01-4919/17 od 22. 12. 2017.);
44. Uputa za izračunavanje ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope (broj: 01-4921/17 od 22. 12. 2017.);
45. Uputa za primjenu i izradu izvješća vjerovnika u skladu s Odlukom o uvjetima i načinu postupanju banke, MKO i leasing društva po prigovoru klijenta (broj: 01-4922/17 od 22. 12. 2017.);
46. Smjernice za vanjske revizore informacijskog sustava (broj: 01-262/18 od 30. 1. 2018.);
47. Smjernice za izvješćivanje Agencije za bankarstvo Bosne i Hercegovine o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a u banci (broj: 01-1338/19 od 16. 4. 2019. i broj: 01-2162/20 od 29. 5. 2020.);
48. Uputa za klasifikaciju i vrednovanje financijske aktive (broj: 01-2583/19 od 5. 7. 2019.);
49. Uputa za procjenu tržišne vrijednosti kolateralna (broj: 01-3181/20 od 3. 8. 2020.);
50. Uputa za popunjavanje izvješća o posebnim mjerama odobrenim u skladu s Odlukom o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19 (broj: 01-4003/20 od 25. 9. 2020.);
51. Uputa za popunjavanje izvješća banke o regulatornom kapitalu, kreditnom, operativnom i tržišnom riziku i stopi financijske poluge (broj: 01-171/21 od 18. 1. 2021.);
52. Uputa za popunjavanje izvješća banke o velikim izloženostima (broj: 01-172/21 od 18. 1. 2021.);
53. Uputa za popunjavanje izvješća banke o kamatnom riziku u bankarskoj knjizi (broj: 01-173/21 od 18. 1. 2021.);
54. Uputa za popunjavanje izvješća o deviznoj poziciji banke (broj: 01-174/21 od 18. 1. 2021.);

55. Uputa za izvješćivanje o upravljanju eksternalizacijom u banci (broj: 01-175/21 od 18. 1. 2021.);
56. Uputa za izvješćivanje o upravljanju informacijskim sustavima (broj: 01-176/21 od 18. 1. 2021.);
57. Uputa za popunjavanje obrazaca SPNIFTA za banke (broj: 01-177/21 od 18. 1. 2021.);
58. Uputa za popunjavanje izvješća o opsegu mjenjačkih poslova, unutarnjeg i deviznog platnog prometa (broj: 01-178/21 od 18. 1. 2021.);
59. Uputa za dostavu podataka za usporedni prikaz naknada i usluga za poslovne subjekte u unutarnjem platnom prometu (broj: 01-1869/21 od 7. 5. 2021.);
60. Uputa za dostavu podataka o međubankarskim naknadama za transakcije platnim karticama (broj: 01-1870/21 od 7. 5. 2021.);
61. Uputa o načinu primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke o izračunu i održavanju NSFR-a (broj: 01-2374/21 od 3. 6. 2021.);
62. Uputa o načinu primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke o izračunu i održavanju LCR-a (broj: 01-2375/21 od 3. 6. 2021.);
63. Uputa za objavljivanje podataka i informacija banke (broj: 01-2376/21 od 3. 6. 2021.);
64. Uputa za primjenu posebnih standarda u upravljanju pojedinačnim rizicima u banci (broj: 01-2599/21 od 16. 6. 2021.);
65. Uputa o načinu sačinjavanja izvješća koja se dostavljaju Agenciji za bankarstvo Bosne i Hercegovine za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe (broj: 01-3585/21 od 31. 8. 2021.);
66. Uputa za izvješćivanje o NSFR-u (broj: 01-3981 od 30. 9. 2021.);
67. Uputa za popunjavanje izvještajnih obrazaca za likvidnosnu pokrivenost (broj: 01-4675/21 od 8. 11. 2021.);
68. Uputa o načinu izvješćivanja privremenog upravnika o poslovanju banke pod privremenom upravom (broj: 06-2516/13 od 19. 7. 2013.);
69. Uputa o formi i načinu dodatnog izvješćivanja banaka pod privremenom upravom (broj: 06-2514/13 od 19. 7. 2013.);
70. Uputa o načinu izvješćivanja likvidacijskog upravnika o provođenju likvidacije u banci (broj: 06-2516/13 od 19. 7. 2013.);
71. Uputa za izradu bilance stanja banaka (br. 01-574/00 od 12. 7. 2000. i 01-2-1669/07 od 10. 10. 2007.);
72. Uputa za izradu računa dobiti i gubitka banaka (broj: 01-575/00 od 12. 7. 2000.).

Odluke i upute FBA vezano za restrukturiranje banaka

1. Odluka o procjeni mogućnosti restrukturiranja banke i bankarske grupe ("Službene novine FBiH", broj: 26/18);
2. Odluka o planovima reorganizacije poslovanja banke ("Službene novine FBiH", broj: 26/18);
3. Odluka o uvjetima i načinu obavljanja neovisne procjene vrijednosti imovine i obveza banke prije i tijekom postupka restrukturiranja ("Službene novine FBiH", broj: 26/18);
4. Odluka o prodaji dionica, imovine, prava i obveza banke u restrukturiranju ("Službene novine FBiH", broj: 26/18);
5. Odluka o podacima i informacijama koje se dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe ("Službene novine FBiH", br. 44/19, 48/19 i 61/21);
6. Odluka o osnivanju, uvjetima i načinu davanja suglasnosti za društva za upravljanje imovinom ("Službene novine FBiH", broj: 26/18);

7. Odluka o postupku i načinu vršenja otpisa ili konverzije instrumenata kapitala i obveza banke ("Službene novine FBiH", broj: 26/18);
8. Odluka o osnivanju banke za posebne namjene ("Službene novine FBiH", broj: 26/18);
9. Odluka o vrsti ugovora i finansijskih instrumenata na koje se primjenjuje zaštitne mjere za druge ugovorne strane ("Službene novine FBiH", broj: 26/18);
10. Odluka o minimalnim zahtjevima za kapitalom i prihvatljivim obvezama banke ("Službene novine FBiH", broj: 26/18);
11. Odluka o uvjetima i načinu provođenja nadzora i nalaganje mjera u cilju izvršenja ovlaštenja iz nadležnosti restrukturiranja banaka („Službene novine FBiH“, br. 54/20 i 61/21);
12. Uputa o načinu sačinjavanja izvješća koji se dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe (broj: 01-3585/21 od 31. 8. 2021.).

Odluke i upute FBA vezano za rad i nadzor poslovanja MKO

1. Odluka o uvjetima i postupku izdavanja i oduzimanja dozvole za rad i drugih suglasnosti mikrokreditnim organizacijama („Službene novine FBiH“, broj: 103/18);
2. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje dozvole za rad mikrokreditnoj fondaciji nastaloj promjenom oblika mikrokreditne organizacije („Službene novine FBiH“, br. 27/07 i 31/18);
3. Odluka o uvjetima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji („Službene novine FBiH“, broj: 103/18);
4. Odluka o nadzoru mikrokreditnih organizacija i postupcima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 103/18);
5. Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite („Službene novine FBiH“, broj: 81/17);
6. Odluka o izvješćima koje mikrokreditna organizacija dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije BiH i rokovima izvješćivanja („Službene novine FBiH“, broj: 87/19);
7. Odluka o visini i načinu formiranja i održavanja rezervi za pokriće kreditnih gubitaka mikrokreditnih organizacija („Službene novine FBiH“, broj: 27/07);
8. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti mikrokreditnih organizacija na sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti ("Službene novine FBiH", broj: 48/12);
9. Odluka o minimalnim standardima za dokumentiranje kreditnih aktivnosti mikrokreditnih organizacija i procjenu kreditne sposobnosti („Službene novine FBiH“, br. 23/14 i 54/20);
10. Odluka o tarifi naknada za mikrokreditne organizacije („Službene novine FBiH“, br. 46/18, 69/19 i 86/20);
11. Odluka o uvjetima i načinu postupanja banke, mikrokreditne organizacije i leasing društva po prigovoru klijenta („Službene novine FBiH“, broj: 81/17);
12. Odluka o privremenim mjerama koje leasing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za ublažavanje nepovoljnih ekonomskih posljedica uzrokovanih pojavom virusnog oboljenja COVID-19 („Službene novine FBiH“, br. 60/20, 21/21 i 104/21);
13. Uputa za primjenu i izradu izvješća vjerovnika u skladu s Odlukom o uvjetima i načinu postupanju banke, MKO i leasing društva po prigovoru klijenta (broj: 01-4922/17 od 22. 12. 2017.);
14. Uputa za izračunavanje ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope (broj: 01-4921/17 od 22. 12. 2017.);
15. Uputa za izračunavanje prilagođenog povrata na aktivu i operativne aktivnosti (broj: 01-646/19 od 4. 3. 2019.);

16. Uputa o sadržaju i načinu vođenja registra povezanih osoba u mikrokreditnim organizacijama (broj: 01-647/19 od 4. 3. 2019.);
17. Uputa za izradu izvješća mikrokreditne organizacije (broj: 01-56/20 od 15. 1. 2020.);
18. Uputa za popunjavanje izvješća o posebnim mjerama odobrenim u skladu s Odlukom o privremenim mjerama koje leasing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19 (broj: 4004/20 od 25.09.2020. g.).

Odluke i upute FBA vezano za rad i nadzor poslovanja leasing društava

1. Odluka o uvjetima i načinu postupanja banke, mikrokreditne organizacije i leasing društva po prigovoru klijenta („Službene novine FBiH“, broj: 81/17);
2. Odluka o izdvajanju poslovnih procesa leasing društva (Eksternalizacija) („Službene novine FBiH“, broj: 58/17);
3. Odluka o obliku i sadržaju izvješća koja leasing društva dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH i rokovima izvješćivanja („Službene novine FBiH“, br. 46/09, 48/12 i 110/12);
4. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje i oduzimanje dozvole za obavljanje poslova leasinga („Službene novine FBiH“, br. 46/09, 58/17 i 31/18);
5. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje i oduzimanje suglasnosti leasing društvu („Službene novine FBiH“, br. 46/09, 46/11 i 58/17);
6. Odluka o jedinstvenom načinu i iskazivanja efektivne kamatne stope ugovora o finansijskom leasingu („Službene novine FBiH“, broj: 46/18);
7. Odluka o tarifi naknada za leasing društva („Službene novine FBiH“, br. 46/18 i 69/19);
8. Odluka o jedinstvenom načinu i metodi obračuna i iskazivanja leasing naknade po ugovoru o operativnom leasingu („Službene novine FBiH“, br. 46/09 i 48/12);
9. Odluka o minimalnoj visini i načinu formiranja, upravljanja i održavanja rezervi za gubitke i upravljanje rizicima leasing društva („Službene novine FBiH“, broj: 46/09);
10. Odluka o nadzoru leasing društva („Službene novine FBiH“, br. 46/09, 58/17, 31/18 i 37/20);
11. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti leasing društava na sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti („Službene novine FBiH“, broj: 48/12);
12. Odluka o minimalnim standardima za dokumentiranje financiranja putem leasing ugovora i procjenu kreditne sposobnosti („Službene novine FBiH“, br. 46/14 i 37/20);
13. Odluka o privremenim mjerama koje leasing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za ublažavanje nepovoljnih ekonomskih posljedica uzrokovanih pojavom virusnog oboljenja COVID-19 („Službene novine FBiH“, br. 60/20, 21/21 i 104/21);
14. Uputa za primjenu odluke o jedinstvenom načinu i metodi obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope za ugovor o finansijskom leasingu (broj: 01-2445/10 od 11. 6. 2010.);
15. Uputa za izradu izvješća leasing društva (broj: 08-340/13 od 31. 1. 2013.);
16. Uputa za primjenu i izradu izvješća povjerioca u skladu s Odlukom o uvjetima i načinu postupanju banke, MKO i leasing društva po prigovoru klijenta (broj: 01-4922/17 od 22. 12. 2017.);
17. Uputa za popunjavanje izvješća o posebnim mjerama odobrenim u skladu s Odlukom o privremenim mjerama koje leasing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19 (broj: 4004/20 od 25. 9. 2020.).

Odluke i upute FBA vezano za rad i nadzor faktoring poslovanja

1. Odluka o minimalnim standardima sadržaja ugovora o faktoringu („Službene novine FBiH“, broj: 70/16);
2. Odluka o minimalnim standardima uvjeta i načina obavljanja djelatnosti društava za faktoring („Službene novine FBiH“, broj: 70/16);
3. Odluka o minimalnim standardima kriterija, pravila i dodatnih zahtjeva za kapital društava za faktoring („Službene novine FBiH“, broj: 70/16);
4. Odluka o minimalnim standardima kriterija i postupaka odlučivanja o izdavanju suglasnosti za stjecanje ili povećavanje kvalificiranog udjela u društvima za faktoring i društvima za faktoring u drugoj pravnoj osobi („Službene novine FBiH“, broj: 70/16);
5. Odluka o minimalnim standardima bližih uvjeta i načina izdavanja odobrenja za rad društava za faktoring u domaćem faktoringu („Službene novine FBiH“, broj: 70/16);
6. Odluka o minimalnim standardima uvjeta koje članovi nadzornog odbora i uprave društava za faktoring moraju ispunjavati („Službene novine FBiH“, broj: 70/16);
7. Odluka o minimalnim standardima kriterija i načina upravljanja rizicima društava za faktoring („Službene novine FBiH“, broj: 70/16);
8. Odluka o minimalnim standardima načina obavljanja poslova unutarnje revizije u društvima za faktoring („Službene novine FBiH“, broj: 70/16);
9. Odluka o minimalnim standardima strukture, sadržaja, načina i rokova dostavljanja informacija i izvješća društava za faktoring Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, br. 70/16, 85/16-ispr. i 104/16);
10. Odluka o tarifi naknada društava za faktoring („Službene novine FBiH“, br. 46/18 i 69/19);
11. Uputa za popunjavanje financijskih i ostalih izvješća koje su društva za faktoring obavezna sastavljati za potrebe Agencije za bankarstvo Federacije BiH (broj: 4203/16 od 24. 10. 2016.);
12. Uputa za izradu izvješća o izračunu kapitala društava za faktoring (broj: 4204/16 od 24. 10. 2016.);
13. Uputa za izradu i način dostave projekcije poslovanja društva za faktoring (broj: 1100/19 od 1. 4. 2019.).

Odluke vezano rad Ombudsmana za bankovni sustav

1. Pravila postupanja ombudsmana za bankovni sustav („Službene novine FBiH“, br. 62/14 i 93/15)
2. Odluka o minimalnim zahtjevima u pogledu sadržaja, razumljivosti i dostupnosti općih i posebnih uvjeta poslovanja davatelja financijskih usluga („Službene novine FBiH“, broj: 62/14)
3. Odluka o uvjetima i načinu postupanja po zahtjevu žiranta za oslobađanje od obveze jamstva („Službene novine FBiH“, broj: 31/18).

Ostali propisi:

Razvojna banka FBiH

1. Uredba o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke FBiH, („Službene novine FBiH“, br. 57/08, 77/08, 62/10 i 59/14);
2. Odluka o utvrđivanju visine naknada za obavljanje nadzora nad radom Razvojne banke FBiH, („Službene novine FBiH“, broj 65/09).

Devizno poslovanje

1. Pravilnik o postupku otvaranja i vođenja deviznih računa i deviznih štednih uloga rezidenata u banci ("Službene novine FBiH", broj: 56/10),
2. Pravilnik o uvjetima i načinu otvaranja, vođenja i zatvaranja računa nerezidenata u banci ("Službene novine FBiH", broj: 56/10),
3. Odluka o iznošenju strane gotovine i čekova ("Službene novine FBiH", broj: 58/10),
4. Odluka o uvjetima i načinu obavljanja mjenjačkih poslova ("Službene novine FBiH", br. 58/10 i 49/11);
5. Odluka o uvjetima za izdavanje odobrenja za otvaranje deviznog računa u inozemstvu ("Službene novine F BiH", broj: 58/10);
6. Odluka o plaćanju, naplati i prijenosu u devizama i stranoj gotovini ("Službene novine FBiH", broj: 58/10);
7. Odluka o načinu i uvjetima pod kojima rezidenti u poslovanju s nerezidentima mogu primiti naplatu ili izvršiti plaćanje u stranoj gotovini i gotovini u konvertibilnim markama ("Službene novine FBiH", broj 58/10);
8. Pravilnik o načinu, rokovima i obrascima izvješćivanja o kreditnim poslovima s inozemstvom ("Službene novine FBiH", broj 79/10);
9. Odluka o minimalnim standardima za obavljanje mjenjačkih poslova ("Službene novine FBiH", br. 95/13 i 99/13);
10. Odluka o postupku kontrole obavljanja mjenjačkih poslova ("Službene novine FBiH", broj: 95/13).

SPNiFTA

1. Pravilnik o provođenju Zakona o sprečavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik BiH”, broj: 41/15).

III OSTALI ZAKONI U FBiH RELEVANTNI ZA RAD I NADZOR POSLOVANJA SBS

1. Zakon o obveznim odnosima ("Službeni list RBiH", br. 2/92, 13/93 i 13/94, „Službene novine FBiH”, br. 29/03 i 42/11);
2. Zakon o platnim transakcijama ("Službene novine FBiH", br. 32/00 i 28/03);
3. Zakon o čeku ("Službene novine FBiH", broj: 32/00);
4. Zakon o mjenici ("Službene novine FBiH", br. 32/00 i 28/03);
5. Zakon o visini stope zatezne kamate na javne prihode ("Službene novine FBiH", br. 48/01, 52/01, 42/06, 28/13, 66/14, 86/15, 34/18, 99/19 i 48/21);
6. Zakon o gospodarskim društvima ("Službene novine FBiH" br. 81/15 i 75/21);
7. Zakon o financijskoj konsolidaciji gospodarskih društava u FBiH („Službene novine FBiH”, br. 52/14, 36/18 i 54/19);
8. Zakon o preuzimanju dioničkih društava („Službene novine FBiH”, broj: 77/15);
9. Zakon o registraciji poslovnih subjekata u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 27/05, 68/05, 43/09, 63/14 i 75/21);
10. Zakon o javnim poduzećima („Službene novine FBiH”, br. 8/05, 81/08, 22/09 i 109/12);
11. Zakon o likvidacijskom postupku ("Službene novine FBiH", broj 29/03);
12. Zakon o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH („Službene novine FBiH”, br. 86/07, 24/09 i 44/10);
13. Zakon o klasifikaciji djelatnosti u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 64/07 i 80/11);

14. Zakon o klasifikaciji zanimanja u FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 111/12);
15. Zakon o tržištu vrijednosnih papira ("Službene novine FBiH", br. 85/08, 109/12, 86/15 i 25/17);
16. Zakon o registru vrijednosnih papira ("Službene novine FBiH", br. 39/98, 36/99 i 33/04);
17. Zakon o Komisiji za vrijednosne papire ("Službene novine FBiH" br. 39/98, 36/99, 33/04 i 6/17);
18. Zakon o radu FBiH ("Službene novine FBiH", br. 26/16 i 89/18);
19. Zakon o vijeću zaposlenika ("Službene novine FBiH", broj: 38/04);
20. Zakon o zapošljavanju stranaca ("Službene novine FBiH", broj: 111/12);
21. Zakon o investicijskim fondovima ("Službene novine FBiH", br. 85/08 i 25/17);
22. Zakon o posredovanju u privatnom osiguranju ("Službene novine FBiH", br. 22/05, 8/10 i 30/16);
23. Zakon o Poreznoj upravi Federacije BiH ("Službene novine FBiH", br. 33/02, 28/04, 57/09, 40/10, 29/11 i 27/12, 7/13, 71/14 i 91/15);
24. Zakon o porezu na dobit ("Službene novine FBiH", br. 15/16 i 15/20);
25. Zakon o porezu na dohodak ("Službene novine FBiH", br. 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13);
26. Zakon o doprinosima ("Službene novine FBiH", br. 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 1/02, 17/06, 14/08, 91/15, 106/16, 34/18, 99/19 i 4/21);
27. Zakon o naplati i djelomičnom otpisu dospelih, a nenaplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje ("Službene novine FBiH", br. 25/06 i 57/09);
28. Zakon o Jedinstvenom sustavu registracije kontrole i naplate doprinosa ("Službene novine FBiH", br. 42/09, 109/12, 30/16 i 96/21);
29. Zakon o početnoj bilanci stanja poduzeća i banaka ("Službene novine FBiH", br. 12/98, 40/99, 47/06, 38/08 i 65/09);
30. Zakon o reviziji privatizacije državnog kapitala u gospodarskim društvima i bankama ("Službene novine FBiH", broj 55/12);
31. Zakon o utvrđivanju i ostvarivanju potraživanja građana u postupku privatizacije ("Službene novine FBiH", br. 27/97, 8/99, 45/00, 54/00, 7/01, 32/01, 27/02, 57/03, 44/04, 79/07, 65/09, 48/11, 111/12, 86/15, 13/18, 44/20 i 103/21);
32. Zakon o utvrđivanju i načinu izmirenja unutarnjih obveza FBiH ("Službene novine FBiH", br. 66/04, 49/05, 5/06, 35/06, 31/08, 32/09, 65/09 i 42/11 i 35/14);
33. Zakon o izmirenju obveza na osnovi računa stare devizne štednje u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 62/09 i 42/11, 91/13, 101/16 i 57/20);
34. Zakon o udrugama i fondacijama ("Službene novine FBiH", broj: 45/02);
35. Zakon o eksproprijaciji ("Službene novine FBiH", br. 70/07, 36/10, 25/12 i 34/16);
36. Zakon o prestanku važenja Zakona o građenju ("Službene novine FBiH", br. 55/02 i 34/07);
37. Zakon o građevinskom zemljištu u FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 67/05);
38. Zakon o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom FBiH ("Službene novine FBiH", br. 20/05, 17/06, 62/06, 40/07, 70/07, 94/07 i 41/08);
39. Zakon o slobodi pristupa informacijama u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 32/01 i 48/11);
40. Zakon o prekršajima FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 63/14);
41. Zakon o notarima ("Službene novine FBiH", broj: 45/02);
42. Zakon o vještacima ("Službene novine FBiH", br. 49/05 i 38/08);
43. Zakon o agencijama i unutarnjim službama za zaštitu ljudi i imovine ("Službene novine FBiH", br. 78/08 i 67/13);
44. Zakon o zemljišnim knjigama FBiH ("Službene novine FBiH", br. 58/02, 19/03 i 54/04);
45. Zakon o stranim ulaganjima ("Službene novine FBiH", br. 61/01, 50/03 i 77/15);
46. Zakon o postupku medijacije ("Službene novine FBiH", broj: 49/07);

47. Zakon o riznici FBiH ("Službene novine FBiH", br. 26/16 i 3/20);
48. Zakon o Vladi FBiH („Službene novine FBiH”, br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06);
49. Zakon o federalnom tužiteljstvu FBiH ("Službene novine FBiH", br. 42/02 i 19/03);
50. Zakonu o sudovima u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 38/05, 22/06, 63/10, 72/10-ispr., 7/13, 52/14 i 75/21);
51. Zakon o izvršnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 32/03, 52/03, 33/06, 39/06-ispr., 39/09, 74/11, 35/12 i 46/16);
52. Zakon o privremenom odlaganju od izvršenje potraživanja na temelju izvršnih odluka na teret proračuna FBiH ("Službene novine FBiH", br. 9/04 i 30/04);
53. Zakon o upravnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 2/98 i 48/99);
54. Zakon o upravnim sporovima ("Službene novine FBiH", broj: 9/05);
55. Zakon o parničnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15);
56. Zakon o izvanparničnom postupku („Službene novine FBiH”, br. 2/98, 39/04, 73/05, 80/14 i 11/21);
57. Kazneni zakon FBiH („Službene novine FBiH”, br. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10 i 42/11, 59/14, 76/14, 46/16 i 75/17);
58. Zakon o kaznenom postupku FBiH ("Službene novine FBiH", br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09 i 12/10, 8/13, 59/14 i 74/20);
59. Zakon o izvršenju kaznenih sankcija u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 44/98, 42/99, 12/09 i 42/11);
60. Zakon o sukobu interesa u organima vlasti u FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 70/08);
61. Zakon o finansijsko-informatičkoj agenciji ("Službene novine FBiH", broj: 80/11);
62. Zakon o fiskalnim sustavima ("Službene novine FBiH", broj: 81/09);
63. Zakon o privatizaciji banaka ("Službene novine FBiH", br. 12/98, 29/00, 37/01 i 33/02);
64. Zakon o arhivskoj građi Federacije BiH ("Službene novine FBiH", broj: 45/02);
65. Zakon o priznavanju javnih isprava na teritoriju FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 4/98);
66. Zakon o štrajku ("Službene novine FBiH", broj: 14/00);
67. Zakon o federalnim upravnim pristojbama i Tarifi federalnih upravnih pristojbi ("Službene novine FBiH", br. 6/98, 8/00, 45/10, 43/13 i 98/17);
68. Zakon o unutarnjoj trgovini ("Službene novine FBiH", br. 40/10 i 79/17);
69. Zakon o stvarnim pravima („Službene novine FBiH”, br. 66/13 i 100/13);
70. Zakon o proračunima FBiH („Službene novine FBiH”, br. 102/13, 9/14-ispr. 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19 i 99/19);
71. Zakon o državljanstvu Federacije BiH („Službene novine FBiH”, broj: 34/16);
72. Zakon o dobrovoljnim mirovinskim fondovima („Službene novine FBiH”, broj: 104/16);
73. Zakon o finansijskom poslovanju („Službene novine FBiH”, broj: 48/16);
74. Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH”, br. 45/10, 111/12 i 20/17);
75. Zakon o Jedinstvenom registru korisnika gotovinskih naknada na koje se ne uplaćuju doprinosi („Službene novine FBiH”, broj: 25/17);
76. Zakon o osiguranju („Službene novine FBiH”, br. 23/17 i 103/21);
77. Zakon o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH”, broj: 32/17);
78. Zakon o mirovinskom i invalidskom osiguranju („Službene novine FBiH”, br. 13/18 i 90/21);
79. Zakon o visini stope zatezne kamate ("Službene novine FBiH", broj: 18/20);
80. Zakon o rokovima i postupanju u sudskim postupcima za vrijeme trajanja nesreće na teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH”, broj 28/20);

81. Zakon o sudbenoj policiji u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 77/20);
82. Zakon o zaštiti na radu („Službene novine FBiH“, broj: 79/20);
83. Zakon o Registru finansijskih izvještaja („Službene novine FBiH“, broj: 7/21);
84. Zakon o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH („Službene novine FBiH“, broj: 15/21);
85. Zakon o jedinstvenom registru pristojbi i naknada u Federaciji BiH („Službene novine FBiH“, broj: 24/21);
86. Zakon o mirnom rješavanju radnih sporova („Službene novine FBiH“, broj: 49/21);
87. Zakon o stečaju („Službene novine FBiH“, broj: 53/21);
88. Zakon o obrtu i srodnim djelatnostima u FBiH („Službene novine FBiH“, broj: 75/21).

IV OSTALI ZAKONI U BIH RELEVANTNI ZA RAD I NADZOR POSLOVANJA SBS-a

1. Zakon o Centralnoj banci BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 1/97, 29/02, 8/03, 13/03, 14/03, 9/05, 76/06 i 32/07);
2. Zakon o zaštiti potrošača u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 25/06);
3. Zakon o nadzoru nad tržištem u BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 45/04, 44/07 i 102/09);
4. Zakon o konkurenciji („Službene glasnik BiH“, br. 48/05, 76/07 i 80/09);
5. Zakon o politici direktnih stranih ulaganja u BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 4/98, 17/98, 13/03 i 48/10);
6. Zakon o zaštiti osobnih podataka („Službeni glasnik BiH“, br. 49/06, 76/11 i 89/11-ispr.);
7. Zakon o zaštiti tajnih podataka („Službeni glasnik BiH“, br. 54/05 i 12/09);
8. Zakon o elektroničkom potpisu („Službeni glasnik BiH“, broj: 91/06);
9. Odluka o osnovama upotrebe elektroničkog potpisa i pružanja usluga ovjeravanja („Službeni glasnik BiH“, broj: 21/09);
10. Zakon o klasifikaciji djelatnosti u BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 76/06, 100/08 i 32/10);
11. Zakon o državnoj službi u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 12/02, 19/02, 8/03, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 i 93/17);
12. Zakon o radu u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 26/04, 7/05, 48/05, 60/10, 32/13 i 93/17);
13. Zakon o zaduživanju, dugu i garancijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 52/05, 103/09 i 90/16);
14. Zakon o izmirenju obveza po osnovi računa stare devizne štednje („Službeni glasnik BiH“, br. 28/06, 76/06, 72/07, 97/11 i 100/13);
15. Zakon o računovodstvu i reviziji BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 42/04);
16. Zakon o utvrđivanju i načinu izmirenja unutarnjeg duga BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 44/04);
17. Okvirni zakon o zalozima („Službeni glasnik BiH“, br. 28/04 i 54/04);
18. Zakon o porezu na dodanu vrijednost („Službeni glasnik BiH“, br. 9/05, 35/05, 100/08 i 33/17);
19. Zakon o javnim nabavama BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 39/14);
20. Zakon o carinskoj tarifi („Službeni glasnik BiH“, broj: 58/12);
21. Zakon o carinskim prekršajima BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 88/05);
22. Zakon o patentu („Službeni glasnik BiH“, broj: 53/10);
23. Zakon o slobodi pristupa informacijama u BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 28/00, 45/06, 102/09, 62/11 i 100/13);
24. Zakon o jedinstvenom matičnom broju („Službeni glasnik BiH“, br. 32/01, 63/08 i 103/11);

25. Zakon o udrugama i fondacijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 32/01, 42/03, 63/08, 76/11 i 94/16);
26. Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, 19/16 i 83/17);
27. Zakon o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 18/05, 29/06, 85/06, 32/07, 41/07, 74/07, 99/07 i 58/08);
28. Zakon o upotrebi i zaštiti naziva BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/04, 50/08 i 76/11);
29. Zakon o fiskalnom vijeću u BiH („Službeni glasnik BiH”, broj 63/08);
30. Zakon o riznici institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 27/00 i 50/08);
31. Zakon o uplatama na Jedinstveni račun i raspodjeli prihoda ("Službeni glasnik BiH", br. 55/04, 34/07, 49/09 i 91/17);
32. Zakon o sustavu neizravnog oporezivanja u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 44/03, 52/04, 34/07, 4/08, 49/09, 32/13 i 91/17);
33. Zakon o postupku medijacije ("Službeni glasnik BiH", broj: 37/04);
34. Zakon o prijenosu poslovanja medijacije na udruženje medijatora ("Službeni glasnik BiH", broj: 52/05);
35. Zakon o trošarinama u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 49/09, 49/14, 60/14 i 91/17);
36. Zakon o postupku prisilne naplate neizravnih poreza ("Službeni glasnik BiH", br. 89/05 i 62/11);
37. Zakon o prekršajima ("Službeni glasnik BiH", br. 41/07, 18/12, 36/14, 81/15 i 65/20);
38. Zakon o sudu BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 49/09-pročišćeni tekst, 74/09-ispr. i 97/09);
39. Zakon o visokom sudskom i tužiteljskom vijeću BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 35/02, 39/03, 42/03, 10/04, 25/04, 93/05, 32/07 i 48/07);
40. Zakon o tužiteljstvu BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 49/09-pročišćeni tekst i 97/09);
41. Zakon o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07 i 93/09, 41/13 i 53/16);
42. Zakon o upravnim sporovima BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 19/02, 88/07, 83/08 i 74/10);
43. Zakon o parničnom postupku pred Sudom BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 36/04, 84/07, 58/13, 94/16 i 34/21);
44. Zakon o izvršnom postupku pred sudom BiH ("Službeni glasnik BiH", broj: 18/03);
45. Zakon o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17);
46. Zakon o privremenom odgađanju od izvršenja potraživanja po osnovi izvršnih odluka na teret zakona institucija BiH i međunarodnih obveza BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 43/03 i 43/04);
47. Kazneni zakon BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07, 8/10, 47/14 i 35/18);
48. Zakon o kaznenom postupku BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09, 72/13 i 65/18);
49. Zakon o sukobu interesa u institucijama vlasti BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 13/02, 16/02, 14/03, 12/04, 63/08 i 18/12, 87/13 i 41/16);
50. Zakon o arhivskoj građi i arhivu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj: 16/01);
51. Zakon o pružanju besplatne pravne pomoći ("Službeni glasnik BiH", broj: 83/16);
52. Zakon o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik BiH”, br. 59/09 i 66/16);
53. Zakon o štrajku zaposlenih u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH”, broj: 41/16);
54. Zakon o izvršenju kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera („Službeni glasnik BiH”, broj: 22/16-pročišćen tekst);
55. Zakon o državljanstvu BiH („Službeni glasnik BiH”, broj: 22/16-pročišćen tekst);

56. Zakon o plaćama i naknadama u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18, 32/20 i 65/20);
57. Zakon o azilu („Službeni glasnik BiH“, broj 11/16).

PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR

Prilog 2 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 31. 12. 2021.

R. br.	Banka	Internet adresa	Broj zaposlenih	Predsjednik uprave
1.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	www.addiko.ba	343	Sanela Pašić
2.	ASA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	www.asabanka.ba	327	Samir Mustafić
3.	"BOSNA BANK INTERNATIONAL" - d.d. Sarajevo	www.bbi.ba	450	Emina Šišić
4.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	www.intesasanpaolobanka.ba	562	Marco Trevisan
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA	www.kib-banka.com.ba	81	Hasan Porčić
6.	NLB Banka d.d., Sarajevo	www.nlb.ba	460	Lidija Žigjć
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. SARAJEVO	www.pbs.ba	181	Hamid Pršeš
8.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	www.procreditbank.ba	139	Amir Salkanović
9.	RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA	www.raiffeisenbank.ba	1.277	James Daniel Stewart, Jr
10.	Sberbank BH d.d. Sarajevo	www.sberbank.ba	420	Jasmin Spahić
11.	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina	www.sparkasse.ba	508	Amir Softić
12.	UniCredit Bank d.d.	www.unicreditbank.ba	1.188	Amina Mahmutović
13.	UNION BANKA DD SARAJEVO	www.unionbank.ba	199	Vedran Hadžiahmetović
14.	ZiraatBank BH d.d.	www.ziraatbank.ba	297	Bülent Suer
UKUPNO			6.432	

Prilog 3 - Bilanca stanja banaka u FBiH po shemi FBA (aktivna podbilanca) - 31. 12. 2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2020.	%	31.12.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih	7.414.615	30,4	7.989.239	30,9	108
1.a.	Gotov novac i nekamatonski računi depozita	3.609.270	14,8	3.813.229	14,7	106
1.b.	Kamatonski računi depozita	3.805.345	15,6	4.176.010	16,2	110
2.	Vrijednosni papiri po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak i po fer vrijednosti u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	1.526.169	6,3	1.742.810	6,7	114
3.	Plasmani drugim bankama	275.941	1,1	350.452	1,3	127
4.	Kreditni, potraživanja po poslovima leasinga i dospjela potraživanja	15.254.651	62,5	15.890.821	61,4	104
4.a.	Kreditni	14.544.264	59,6	15.120.075	58,4	104
4.b.	Potraživanja po poslovima leasinga	55.091	0,2	46.521	0,2	84
4.c.	Dospjela potraživanja po kreditima i poslovima leasinga	655.296	2,7	724.225	2,8	111
5.	Vrijednosni papiri po amortiziranom trošku	161.290	0,7	223.198	0,9	138
6.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	517.475	2,1	491.588	1,9	95
7.	Ostale nekretnine	36.000	0,1	25.333	0,1	70
8.	Investicije u ovisna i pridružena društva	15.944	0,1	13.860	0,1	87
9.	Ostala aktiva	376.169	1,5	317.273	1,2	84
10.	MINUS: Ispravci vrijednosti	1.181.816	4,8	1.153.746	4,5	98
10.a.	Ispravci vrijednosti za stavke pozicije 4. Aktive	1.127.176	4,6	1.099.948	4,3	98
10.b.	Ispravci vrijednosti pozicije Aktive osim pozicije 4. Aktive	54.640	0,2	53.798	0,2	98
11.	UKUPNA AKTIVA	24.396.438	100	25.890.828	100	106
OBVEZE						
12.	Depoziti	19.660.862	80,6	21.184.952	81,8	108
12.a.	Kamatonski depoziti	13.634.083	55,9	14.090.013	54,4	103
12.b.	Nekamatonski depoziti	6.026.779	24,7	7.094.939	27,4	118
13.	Uzete pozajmice - dospjele obveze	150	0,0	150	0,00	100
13.a.	Stanje dospjelih, a neisplaćenih obveza	0	0,0	0	0,0	-
13.b.	Stanje neizmirenih-pozvanih za plaćanje izvanbilančnih obveza	150	0,0	150	0,0	100
14.	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	-
15.	Obveze prema vladi	0	0,0	0	0,0	-
16.	Obveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	811.878	3,3	779.075	3,0	96
16.a.	s preostalim rokom dospelja do jedne godine	210.081	0,9	313.719	1,2	149
16.b.	s preostalim rokom dospelja preko jedne godine	601.797	2,4	465.356	1,8	77
17.	Subordinirani dugovi i subordinirane obveznice	186.358	0,8	167.557	0,7	90
18.	Ostale obveze	671.108	2,7	650.947	2,5	97
19.	UKUPNE OBVEZE	21.330.356	87,4	22.782.681	88,0	107
KAPITAL						
20.	Trajne prioritetne dionice	365	0,0	343	0,0	94
21.	Obične dionice	1.299.335	5,3	1.382.522	5,3	106
22.	Emisioni ažio	137.290	0,6	137.290	0,6	100
22.a.	na trajne prioritetne dionice	88	0,0	88	0,0	100
22.b.	na obične dionice	137.202	0,6	137.202	0,6	100
23.	Neraspodijeljena dobit i rezerve kapitala	1.460.150	6,0	1.297.650	5,0	89
24.	Tečajne razlike	0	0,0	0	0,0	-
25.	Ostali kapital	168.942	0,7	290.342	1,1	172
26.	Rezerve za kreditne gubitke formirane iz dobiti	0	0,0	0	0,0	-
27.	UKUPAN KAPITAL: (20. do 25.)	3.066.082	12,6	3.108.147	12,0	101
28.	UKUPNE OBVEZE I KAPITAL: (19. + 27.)	24.396.438	100	25.890.828	100	106
PASIVNA I NEUTRALNA PODBILANCA		703.769		712.283		101
UKUPNO		25.100.207		26.603.111		106

Prilog 4 - Pregled aktive, kredita, depozita i financijskog rezultata banaka u FBiH - 31. 12. 2021.

- 000 KM -

R. br.	Banka	Aktiva		Kredit		Depoziti		Financijski rezultat
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	Iznos
1.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	1.038.373	4,0	533.133	3,4	797.987	3,8	14.632
2.	ASA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	1.041.955	4,0	617.986	3,9	927.189	4,4	6.714
3.	"BOSNA BANK INTERNATIONAL" - d.d. Sarajevo	1.487.596	5,8	890.585	5,6	1.207.837	5,7	3.218
4.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	2.496.815	9,6	1.674.166	10,5	1.844.757	8,7	30.692
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA	127.930	0,5	55.004	0,4	94.063	0,4	1.457
6.	NLB Banka d.d., Sarajevo	1.421.262	5,5	918.790	5,8	1.183.229	5,6	21.057
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. SARAJEVO	590.113	2,3	323.582	2,0	497.130	2,3	6.574
8.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	711.096	2,7	523.377	3,3	456.392	2,2	2.677
9.	RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA	4.901.220	18,9	2.596.539	16,3	4.073.308	19,2	69.584
10.	Sberbank BH d.d. Sarajevo	1.625.117	6,3	1.051.748	6,6	1.387.740	6,6	20.101
11.	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina	1.929.122	7,5	1.273.940	8,0	1.619.149	7,6	24.730
12.	UniCredit Bank d.d.	6.315.320	24,4	4.190.834	26,4	5.315.901	25,1	88.091
13.	UNION BANKA DD SARAJEVO	1.054.365	4,1	362.304	2,3	919.137	4,3	1.029
14.	ZiraatBank BH d.d.	1.150.544	4,4	878.833	5,5	861.133	4,1	3.004
	UKUPNO	25.890.828	100	15.890.821	100	21.184.952	100	293.560

Prilog 5 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 31. 12. 2021.

- 000 KM -

Opis	Razina kreditnog rizika 1	Razina kreditnog rizika 2	Razina kreditnog rizika 3	Ukupni bruto krediti po razinama kreditnog rizika	ECL za Razina 1 kreditnog rizika	ECL za Razina 2 kreditnog rizika	ECL za Razina 3 kreditnog rizika	Ukupno ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Ukupni krediti pravne osobe (1.1. do 1.21.)	6.770.320	925.089	582.085	8.277.494	66.945	116.184	435.691	618.820
1.1. A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	91.866	9.149	32.939	133.954	852	475	22.886	24.213
1.2. B Vađenje ruda i kamena	91.545	12.316	983	104.844	1.195	2.847	641	4.683
1.3. C Prerađivačka industrija	1.416.124	233.646	258.874	1.908.644	16.482	28.357	189.824	234.663
1.4. D Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	195.560	20.797	3.370	219.727	1.931	4.381	2.839	8.951
1.5. E Opskrba vodom, uklanj. otp. voda, gospodar. otpadom, te djelatnosti sanacije okoliša	25.869	4.002	1.085	30.956	241	400	1.083	1.724
1.6. F Građevinarstvo	392.622	58.110	34.337	485.069	4.448	6.131	27.471	38.050
1.7. G Trg. na veliko i malo; popravak motornih vozila i motoc.	2.378.290	221.774	152.410	2.752.474	22.083	23.651	120.475	166.209
1.8. H Prijevoz i skladištenje	256.526	58.823	16.654	332.003	2.868	7.434	12.721	23.023
1.9. I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	90.941	132.703	27.587	251.231	1.271	21.229	24.213	46.713
1.10. J Informacije i komunikacije	100.223	9.427	8.279	117.929	920	523	5.151	6.594
1.11. K Financ. djelatnosti i djelatnosti osiguranja	1.063.958	3.293	0	1.067.251	5.711	164	0	5.875
1.12. L Poslovanje nekretninama	65.962	102.421	15.550	183.933	1.214	13.656	11.922	26.792
1.13. M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	154.839	18.566	18.720	192.125	2.455	1.537	11.315	15.307
1.14. N Administrat. i pomoćne uslužne djelatnosti	25.377	8.979	2.950	37.306	402	1.642	1.554	3.598
1.15. O Javna uprava i obrana; obv. soc. osiguranje	281.323	6.462	0	287.785	3.741	297	0	4.038
1.16. P Obrazovanje	5.960	790	2.421	9.171	66	393	178	637
1.17. Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	63.605	7.785	1.539	72.929	586	486	1.000	2.072
1.18. R Umjetnost, zabava i rekreacija	10.763	14.191	411	25.365	128	1.158	355	1.641
1.19. S Ostale uslužne djelatnosti	58.963	1.855	3.976	64.794	351	1.623	2.063	4.037
1.20. T Djelatnosti kućanstva kao poslodavca; djelatnosti kućanstva koja proizvode različita dobra i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	0	0	0	0	0	0	0	0
1.21. U Djelatnosti izvanteritorijal. organizacija i tijela	4	0	0	4	0	0	0	0
2. Ukupno stanovništvo (2.1 + 2.2 + 2.3)	6.748.669	425.538	439.120	7.613.327	82.526	43.166	355.436	481.128
2.1. Opća potrošnja	5.227.612	358.239	395.652	5.981.503	71.303	37.131	322.614	431.048
2.2. Stambena izgradnja	1.452.848	56.710	37.074	1.546.632	10.349	5.290	27.461	43.100
2.3. Obavljanje djelatnosti (obrtnici)	68.209	10.589	6.394	85.192	874	745	5.361	6.980
3. Ukupni krediti (1. + 2.)	13.518.989	1.350.627	1.021.205	15.890.821	149.471	159.350	791.127	1.099.948

Prilog 6 – Račun dobiti i gubitka banaka u FBiH po shemi FBA - 31. 12. 2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	1.1. - 31.12.2020.	%	1.1. - 31.12.2021.	%	Indeks (5/3)
1.	2	3	4	5	6	7
1.	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
a)	Prihodi od kamata i slični prihodi					
1)	Kamatonosni računi depozita kod depozitnih institucija	2.773	0,3	796	0,1	29
2)	Plasmani drugim bankama	2.912	0,3	2.969	0,3	102
3)	Kredit i poslovi leasinga	624.578	60,3	611.388	55,6	98
4)	Vrijednosni papiri koji se drže do dospijanja	4.130	0,4	4.950	0,5	120
5)	Vlasnički vrijednosni papiri	0	0,0	0	0,0	-
6)	Potraživanja po plaćenim izvanbilančnim obvezama	2	0,0	3	0,0	150
7)	Ostali prihodi od kamata i slični prihodi	64.413	6,2	68.353	6,2	106
8)	UKUPNI PRIHODI OD KAMATA I SLIČNI PRIHODI	698.808	67,5	688.459	62,7	99
b)	Rashodi po kamatama i slični rashodi					
1)	Depoziti	90.219	8,7	75.580	6,9	84
2)	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	-
3)	Uzete pozajmice - dospjele obveze	0	0,0	0	0,0	-
4)	Obveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	8.018	0,8	6.782	0,6	85
5)	Subordinirani dugovi i subordinirane obveznice	7.303	0,7	6.866	0,6	94
6)	Ostali rashodi po kamatama i slični rashodi	24.687	2,4	30.970	2,9	125
7)	UKUPNI RASHODI PO KAMATAMA I SLIČNI RASHODI	130.227	12,6	120.198	11,0	92
c)	NETO KAMATA I SLIČNI PRIHODI	568.581	54,9	568.261	51,7	100
2.	OPERATIVNI PRIHODI					
a)	Prihodi iz poslovanja s devizama	54.201	5,2	70.514	6,4	130
b)	Naknade po kreditima	10.220	1,0	11.001	1,0	108
c)	Naknade po izvanbilančnim poslovima	23.417	2,3	23.181	2,1	99
d)	Naknade za izvršene usluge	307.585	29,7	354.135	32,2	115
e)	Prihod iz poslova trgovanja	2.354	0,2	903	0,1	38
f)	Ostali operativni prihodi	68.701	6,6	70.651	6,5	103
g)	UKUPNI OPERATIVNI PRIHODI a) do f)	466.478	45,1	530.388	48,3	114
	UKUPAN PRIHOD (1c + 2g)	1.035.059	100	1.098.649	100	106
3.	NEKAMATNI RASHODI					
a)	Poslovni i direktni rashodi					
1)	Trošk. ispr. vrijed. riz. aktive, rezerviranja za potenc. obveze i ost. vrijed. usklađenja	182.004	17,6	75.703	6,9	42
2)	Ostali poslovni i direktni troškovi	135.862	13,1	155.890	14,2	115
3)	UKUPNI POSLOVNI I DIREKTNI RASHODI 1) + 2)	317.866	30,7	231.593	21,1	73
b)	Operativni rashodi					
1)	Troškovi plaća i doprinosa	257.639	24,9	259.673	23,6	101
2)	Troškovi poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režija	164.192	15,9	173.442	15,8	106
3)	Ostali operativni troškovi	108.112	10,4	106.864	9,7	99
4)	UKUPNI OPERATIVNI RASHODI 1) do 3)	529.943	51,2	539.979	49,1	102
c)	UKUPNI NEKAMATNI RASHODI	847.809	81,9	771.572	70,2	91
	UKUPAN RASHOD (1b7+3c)	978.036		891.770		91
4.	DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	205.455	19,8	327.077	29,8	159
5.	GUBITAK	18.205	1,8	0	0,0	-
6.	POREZI	19.311	1,9	33.180	3,0	172
7.	DOBIT PO OSNOVI POVEĆANJA ODLOŽENIH POREZNIH SREDSTAVA I SMANJENJE ODLOŽENIH POREZNIH OBVEZA	7.500	0,7	1.686	0,1	22
8.	GUBITAK PO OSNOVI SMANJENJA ODLOŽENIH POREZNIH SREDSTAVA I POVEĆANJE ODLOŽENIH POREZNIH OBVEZA	1.174	0,1	2.023	0,2	172
9.	NETO-DOBIT	187.335	18,1	293.560	26,7	157
10.	NETO-GUBITAK	13.070	1,3	0	0,0	-
11.	FINANCIJSKI REZULTAT (9.-10.)	174.265		293.560		168

Prilog 7 - Prosječne ponderirane NKS i EKS na kredite i depozite po razdobljima

Prosječne ponderirane NKS i EKS na kredite po razdobljima

- % -

R. br.	Opis	31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Pon. kamatne stope na kratkoročne kredite	3,20	3,46	2,67	2,97	2,32	2,67	2,25	2,53	2,12	2,45
1.1.	Gospodarstvu	3,13	3,33	2,61	2,84	2,27	2,55	2,20	2,41	2,08	2,33
1.2.	Stanovništvu	8,32	15,36	7,53	14,66	7,48	14,02	8,35	15,27	8,56	14,73
1.3.	Ostalo	3,55	3,76	3,04	3,30	2,41	2,95	2,34	3,34	1,87	2,79
2.	Pon. kamatne stope na dugoročne kredite	5,30	6,33	4,66	5,62	4,58	5,49	4,47	5,31	4,36	5,18
2.1.	Gospodarstvu	4,02	4,33	3,61	3,91	3,41	3,67	3,54	3,79	3,38	3,63
2.2.	Stanovništvu	6,31	7,89	5,55	7,06	5,38	6,74	5,45	6,88	5,12	6,38
2.3.	Ostalo	3,77	3,99	3,55	3,71	3,44	3,62	3,20	3,37	3,14	3,31
3.	Ukupno pon. kamatne stope	4,12	4,72	3,56	4,15	3,27	3,86	3,16	3,67	3,21	3,78
3.1.	Gospodarstvu	3,36	3,59	2,88	3,13	2,53	2,81	2,54	2,76	2,45	2,71
3.2.	Stanovništvu	6,35	8,04	5,59	7,22	5,42	6,89	5,50	7,04	5,17	6,50
3.3.	Ostalo	3,61	3,82	3,20	3,43	2,67	3,12	2,72	3,35	2,31	2,97

Napomena: u pozicije 1.3., 2.3. i 3.3. - Ostalo, uključeni su krediti vlad i vladinim institucijama, krediti bankama i drugim finansijskim institucijama i ostali krediti.

Prosječne ponderirane NKS i EKS na depozite po razdobljima

- % -

R. br.	Opis	31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Pon. kamatne stope na kratkoročne depozite	0,40	0,41	0,38	0,36	0,34	0,33	0,35	0,34	0,21	0,21
1.1.	Gospodarstvu	0,51	0,50	0,55	0,55	0,63	0,61	0,49	0,49	0,45	0,45
1.2.	Stanovništvu	0,40	0,41	0,22	0,23	0,38	0,38	0,40	0,40	0,17	0,17
1.3.	Ostalo	0,40	0,40	0,38	0,36	0,29	0,29	0,31	0,30	0,17	0,17
2.	Pon. kamatne stope na dugoročne depozite	1,37	1,39	1,15	1,16	1,24	1,19	1,04	1,05	0,74	0,75
2.1.	Gospodarstvu	1,50	1,50	1,39	1,39	1,33	1,33	1,19	1,20	0,94	0,94
2.2.	Stanovništvu	1,34	1,36	1,14	1,15	1,25	1,17	1,00	1,01	0,69	0,70
2.3.	Ostalo	1,34	1,39	0,97	0,99	1,05	1,06	1,01	1,03	0,64	0,68
3.	Ukupno pon. kamatne stope	0,75	0,76	0,66	0,65	0,78	0,75	0,70	0,70	0,48	0,48
3.1.	Gospodarstvu	1,23	1,23	1,01	1,01	1,13	1,13	0,90	0,90	0,75	0,75
3.2.	Stanovništvu	1,16	1,17	0,97	0,98	1,10	1,04	0,89	0,90	0,59	0,59
3.3.	Ostalo	0,47	0,47	0,44	0,42	0,43	0,42	0,43	0,44	0,25	0,26

Napomena: u pozicije 1.3., 2.3. i 3.3. - Ostalo, uključeni su depoziti vlade i vladinih institucija, depoziti banaka i drugih finansijskih institucija i ostali depoziti.

PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

Prilog 8 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 31. 12. 2021.

R. br.	Naziv MKO	Internet adresa	Direktor	Broj zaposlenih
1.	Mikrokreditno društvo CREDO CENTAR društvo sa ograničenom odgovornošću Mostar	www.credo.centar.ba	Bernard Stojanović	12
2.	Mikrokreditno društvo EKI d.o.o. Sarajevo	www.eki.ba	Almir Sultanović	192
3.	Mikrokreditna fondacija "EKI"	www.eki.ba	Esad Uzunić	149
4.	Mikrokreditno društvo luteCredit BH d.o.o. Sarajevo	www.lutecredit.ba	Jasmin Kukuljac	48
5.	Mikrokreditna fondacija "LIDER"	www.lider.ba	Džavid Sejfović	69
6.	Mikrokreditna fondacija "LOK" Sarajevo	www.lok.ba	Elma Čardaklija - Bašić	56
7.	Mikrokreditna fondacija "MELAHA" Sarajevo	www.melaha.ba	Jakob Finci	6
8.	Mikrokreditna fondacija "MI-BOSPO" Tuzla	www.mi-bospo.org	Safet Husić	199
9.	Mikrokreditna fondacija "MIKRA"	www.mikra.ba	Sanin Čampara	157
10.	Mikrokreditna fondacija "MIKRO ALDI"	www.mikroaldi.org	Omar Softić	34
11.	„PARTNER MIKROKREDITNA FONDACIJA“	www.partner.ba	Senad Sinanović	286
12.	"PRVA ISLAMSKA MIKROKREDITNA FONDACIJA"	www.mfi.ba	Edina Hadžimurtezić	9
13.	Mikrokreditna fondacija "SUNRISE"	www.microsunrise.ba	Samir Bajrović	181
UKUPNO				1.398

Prilog 9 - Zbirna bilanca stanja MKF - 31. 12. 2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2020.	%	31.12.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	42.575	8,6	45.096	8,9	106
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	28.525	5,8	27.865	5,5	98
1b)	Kamatonosni računi depozita	14.050	2,8	17.231	3,4	123
2.	Plasmani bankama	110	0,0	1.660	0,3	1509
3.	Kredit	389.972	79,2	402.924	79,1	103
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	4.108	0,8	3.631	0,7	88
3b)	Neto krediti (3-3a)	385.864	78,4	399.293	78,4	103
4.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	26.764	5,5	25.577	5,0	96
5.	Dugoročne investicije	33.061	6,7	33.888	6,7	103
6.	Ostala aktiva	3.565	0,8	3.652	0,7	102
7.	Minus: rezerv. na ost. stavke aktive, osim kredita	10	0,0	10	0,0	100
8.	UKUPNO AKTIVA	491.929	100	509.156	100	104
PASIVA						
9a)	Obveze po uzetim kratkoročnim kreditima	20.476	4,2	16.141	3,2	79
9b)	Obveze po uzetim dugoročnim kreditima	186.128	37,8	184.670	36,3	99
9c)	Obveze po dospjelim kamatama	899	0,2	1.115	0,2	124
10.	Ostale obveze	23.130	4,7	25.488	5,0	110
11.	UKUPNO OBVEZE	230.633	46,9	227.414	44,7	99
12.	Donirani kapital	48.076	9,8	48.098	9,4	100
13.	Temeljni kapital	3.868	0,8	3.696	0,7	96
14.	Višak prihoda nad rashodima	264.873	53,8	283.956	55,8	107
14a)	za prethodne godine	252.283		270.562		107
14b)	za tekuću godinu	12.590		13.394		106
15.	Manjak prihoda nad rashodima	55.625	11,3	55.078	10,8	99
15a)	za prethodne godine	55.251		54.954		99
15b)	za tekuću godinu	374		124		33
16.	Ostale rezerve	104	0,0	1.070	0,2	1029
17.	UKUPNO KAPITAL	261.296	53,1	281.742	55,3	108
18.	UKUPNO PASIVA	491.929	100	509.156	100	104
IZVANBILANČNA EVIDENCIJA						
19.	Otpisani krediti	143.361		138.239		96
20.	Odobrena nepovučena kreditna sredstva od strane vjerovnika	6.373		9.270		145
21.	Komisijoni poslovi	218		213		98
22.	Sudske tužbe, rješenja nadležnih organa koja su potencijalna obveza MKO, a koja još nisu evidentirana u bilančnim evidencijama i sl.	400		400		100
23.	Ostalo (sve ostale izvanbilančne stavke koje nisu obuhvaćene naprijed navedenim)	40.189		30.848		77

Prilog 10 - Zbirna bilanca stanja MKD - 31. 12. 2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2020.	%	31.12.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	12.356	7,4	19.829	10,7	160
1a)	Gotov novac i nekamatnosni računi depozita	12.106	7,3	19.579	10,6	162
1b)	Kamatnosni računi depozita	250	0,1	250	0,1	100
2.	Plaşmani bankama	0	0,0	0	0,0	-
3.	Kreditni	150.918	90,9	160.441	87,0	106
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	2.936	1,8	2.888	1,5	98
3b)	Neto krediti (3-3a)	147.982	89,1	157.553	85,5	106
4.	Materijalna i nematerijalna imovina	4.540	2,7	5.151	2,8	113
5.	Dugoročne investicije	0	0,0	0	0,0	-
6.	Ostala aktiva	1.248	0,8	1.789	1,0	143
7.	Minus: rezervir. na ost. stavke aktive, osim kredita	0	0,0	0	0,0	-
8.	UKUPNO AKTIVA	166.126	100	184.322	100	111
PASIVA						
9a)	Obveze po uzetim kratkoročnim kreditima	360	0,2	1.500	0,8	417
9b)	Obveze po uzetim dugoročnim kreditima	106.468	64,1	121.238	65,8	114
9c)	Obveze po dospjelim kamatama	1.092	0,6	1.285	0,7	118
10.	Ostale obveze	7.928	4,8	8.201	4,4	103
11.	UKUPNO OBVEZE	115.848	69,7	132.224	71,7	114
12.	Donirani kapital	0	0,0	0	0,0	-
13.	Temeljni kapital	33.100	19,9	34.177	18,6	103
14.	Emisioni ažio	0	0,0	0	0,0	-
15.	Neraspoređena dobit (15a+15b)	9.168	5,5	7.566	4,1	83
15a)	prethodnih godina	10.124		6.614	3,6	65
15b)	tekuće godine	-956		952	0,5	-100
16.	Zakonske rezerve	3.568	2,2	4.214	2,3	118
17.	Ostale rezerve	4.442	2,7	6.141	3,3	138
18.	UKUPNO KAPITAL	50.278	30,3	52.098	28,3	104
19.	UKUPNO PASIVA	166.126	100	184.322	100	111
IZVANBILANČNA EVIDENCIJA						
20.	Otpisani krediti	6.181		11.232		182
21.	Odobrena nepovučena kreditna sredstva od strane vjerovnika	12.879		9.333		72
22.	Komisijoni poslovi	0		0		-
23.	Sudske tužbe, rješenja nadležnih organa koja su potencijalna obveza MKO, a koja još nisu evidentirana u bilančnim evidencijama i sl.	0		0		-
24.	Ostalo (sve ostale izvanbilančne stavke koje nisu obuhvaćene naprijed navedenim)	16.741		11.383		68

Prilog 11 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 31. 12. 2021.

- 000 KM -

R. br.	Naziv MKO	Iznos aktive	Iznos bruto portfelja umanjen za odgođeni prihod po naknadama	Financijski rezultat	Plasmani
1.	Mikrokreditno društvo CREDO CENTAR društvo sa ograničenom odgovornošću Mostar	2.822	2.738	109	2.658
2.	Mikrokreditno društvo EKI d.o.o. Sarajevo	174.603	149.742	6.775	113.703
3.	Mikrokreditna fondacija "EKI"	109.367	52.042	1.693	53.514
4.	Mikrokreditno društvo IuteCredit BH d.o.o. Sarajevo	6.897	6.325	-5.932	10.540
5.	Mikrokreditna fondacija "LIDER"	26.561	26.014	640	25.107
6.	Mikrokreditna fondacija "LOK" Sarajevo	5.971	4.436	70	3.097
7.	Mikrokreditna fondacija "MELAHA" Sarajevo	1.047	568	-91	356
8.	Mikrokreditna fondacija "MI-BOSPO" Tuzla	80.365	73.741	2.671	73.342
9.	Mikrokreditna fondacija "MIKRA"	56.969	46.116	898	47.468
10.	Mikrokreditna fondacija "MIKRO ALDI"	8.388	7.658	198	6.536
11.	„PARTNER MIKROKREDITNA FONDACIJA“	160.486	139.990	5.508	102.620
12.	"PRVA ISLAMSKA MIKROKREDITNA FONDACIJA"	2.539	1.937	-33	2.550
13.	Mikrokreditna fondacija "SUNRISE"	57.463	46.696	1.675	56.369
	UKUPNO	693.478	558.003	14.181	497.860

Prilog 12 - Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za MKO - 31. 12. 2021.

R. br.	Opis	MKO sa sjedištem u FBiH - razdoblje 1.1.-31.12.2021.			
		Broj zaključenih ugovora	Isplate mikrokredita (u 000 KM)	Ponderirana NKS (prosječna) %	Ponderirana EKS (prosječna) %
1	2	3		4	5
1.	Kratkoročni mikrokrediti za:	46.903	61.194	20,18	29,22
1.1.	Uslužne djelatnosti	1.540	3.240	19,84	27,42
1.2.	Trgovinu	337	1.041	18,55	25,11
1.3.	Poljoprivredu	5.742	8.940	20,78	26,45
1.4.	Proizvodnju	194	549	18,52	25,29
1.5.	Stambene potrebe	3.253	6.159	20,63	27,33
1.6.	Nenamjenski - osnovne potrebe	25.207	29.689	20,89	32,82
1.7.	Ostalo	10.630	11.576	17,89	24,08
2.	Dugoročni mikrokrediti za:	95.655	436.666	19,22	23,26
2.1.	Uslužne djelatnosti	6.261	29.035	17,91	21,62
2.2.	Trgovinu	1.241	6.802	16,67	20,04
2.3.	Poljoprivredu	22.273	117.462	17,84	20,34
2.4.	Proizvodnju	831	4.856	16,97	20,19
2.5.	Stambene potrebe	20.318	118.061	19,36	22,68
2.6.	Nenamjenski - osnovne potrebe	23.340	86.267	20,85	25,21
2.7.	Ostalo	21.391	74.183	20,16	27,66
3.	Ukupni mikrokrediti	142.558	497.860	19,34	24,00

Prilog 12a - Usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za MKO

- % -

Prosječne ponderirane NKS na:	1.1.-31.12.2017.	1.1.-31.12.2018.	1.1.-31.12.2019.	1.1.-31.12.2020.	1.1.-31.12.2021.
Kratkoročne mikrokredite	20,11	21,40	20,80	20,29	20,18
Dugoročne mikrokredite	20,38	19,63	19,28	18,91	19,22
Ukupne mikrokredite	20,34	19,89	19,50	19,10	19,34
Prosječne ponderirane EKS na:	1.1.-31.12.2017.	1.1.-31.12.2018.	1.1.-31.12.2019.	1.1.-31.12.2020.	1.1.-31.12.2021.
Kratkoročne mikrokredite	28,29	29,11	31,85	30,69	29,22
Dugoročne mikrokredite	24,22	23,27	23,09	22,90	23,26
Ukupne mikrokredite	24,86	24,13	24,38	23,98	24,00

Prilog 13 - Zbirni račun dobiti i gubitka MKF - 31. 12. 2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Za razdoblje 1.1. - 31.12.2020.	%	Za razdoblje 1.1. - 31.12.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	76.228	90,4	78.631	89,9	103
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	7.893	11,0	7.578	10,2	96
3.	Neto prihodi od kamata i sličnih prihoda (1. - 2.)	68.335		71.053		104
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	7.058	8,4	7.306	8,3	104
5.	Operativni rashodi	57.042	79,1	60.138	81,0	105
	OSTALI POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
6.	Ostali poslovni prihodi	987	1,2	1.564	1,8	158
7.	Ostali poslovni rashodi	615	0,9	731	1,0	119
8.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	5.283	7,3	4.180	5,6	79
9.	Višak/manjak prihoda nad rashodima prije oporezivanja (3.+4.-5.+6.-7.-8.)	13.440		14.874		111
10.	Porez na višak prihoda nad rashodima	1.238	1,7	1.645	2,2	133
11.	Neto višak/manjak prihoda nad rashodima (9.-10.)	12.202		13.229		108

Prilog 14 - Zbirni račun dobiti i gubitka MKD - 31. 12. 2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Za razdoblje 1.1. - 31.12.2020.	%	Za razdoblje 1.1. - 31.12.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	26.725	98,6	31.213	97,4	117
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	5.798	20,7	7.165	23,0	124
3.	Neto prihodi od kamata i sličnih prihoda (1. - 2.)	20.927		24.048		115
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	206	0,8	603	1,9	293
5.	Operativni rashodi	16.655	59,4	18.944	60,9	114
	OSTALI POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
6.	Ostali poslovni prihodi	160	0,6	234	0,7	146
7.	Ostali poslovni rashodi	357	1,3	201	0,7	56
8.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	4.826	17,2	4.415	14,2	91
9.	Dobit/gubitak prije oporezivanja (3.+4.-5.+6.-7.-8.)	-545		1.325		-243
10.	Porez na dobit	411	1,4	373	1,2	91
11.	Neto dobit/gubitak (9.-10.)	-956		952		-100

PRILOZI ZA LEASING SEKTOR

Prilog 15 - Osnovni podaci o leasing društvima u FBiH - 31. 12. 2021.

R. br.	Naziv leasing društva	Internet adresa	Direktor	Broj zaposlenih
1.	MOGO d.o.o. Sarajevo	www.mogo.ba	Maja Nura	10
2.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo	www.porscheleasing.ba	Dejan Stupar	22
3.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	www.rlbh.ba	Maja Jurčević	45
4.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	www.s-leasing.ba	Elma Hošo	24
UKUPNO				101

Prilog 16 - Zbirna bilanca stanja leasing društava - 31. 12. 2021.

R. br.	Opis	- 000 KM -				
		31.12.2020.	%	31.12.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	AKTIVA					
1.	Novac i novčani ekvivalenti	6.548	1,9	4.391	1,2	67
2.	Plasmani bankama	12.113	3,5	8.240	2,2	68
3.	Potraživanja po financijskom leasingu, neto (3a-3b-3c-3d)	256.770	74,7	290.647	77,8	113
3a)	Potraživanja po financijskom leasingu, bruto	280.723	81,7	318.640	85,3	114
3b)	Rezerve za gubitke	2.126	0,6	5.681	1,5	267
3c)	Odgođeni prihodi po osnovi kamata	21.584	6,3	21.996	5,9	102
3d)	Odgođeni prihodi po osnovi naknada	243	0,1	316	0,1	130
4.	Potraživanja od supsidijarnih osoba	0	0,0	0	0,0	-
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto (5a+5b-5c-5d)	55.565	16,2	64.259	17,2	116
5a)	Materijalna i nematerijalna imovina - vlastita sredstva	3.562	1,0	3.869	1,0	109
5b)	Materijalna i nematerijalna imovina - operativnog leasinga	73.103	21,3	86.199	23,1	118
5c)	Ispravak vrijednosti - vlastita sredstva	1.961	0,6	2.312	0,6	118
5d)	Ispravak vrijednosti - operativni leasing	19.139	5,5	23.497	6,3	123
6.	Dugoročne investicije	309	0,1	368	0,1	119
7.	Ostala aktiva (7a+7b+7c)	12.521	3,6	5.831	1,5	47
7a)	Zajmovi, neto (7a1-7a2)	4.982	1,4	0	0,0	0
7a1)	Zajmovi (dospjela potraž.+ nedospjela glavnica)	4.984	1,4	0	0,0	0
7a2)	Rezerve za zajmove	2	0,0	0	0,0	0
7b)	Zalihe	912	0,3	828	0,2	91
7c)	Ostala aktiva	6.627	1,9	5.003	1,3	75
	UKUPNA AKTIVA	343.826	100	373.736	100	109
	PASIVA					
8.	Obveze po uzetim kreditima, neto (8a+8b-8c)	307.877	89,5	336.293	90,0	109
8a)	Obveze po kratkoročnim kreditima	1.956	0,5	11.679	3,1	597
8b)	Obveze po dugoročnim kreditima	306.085	89,0	324.767	86,9	106
8c)	Unaprijed plaćeni troškovi i naknada	164	0,0	153	0,0	93
9.	Ostale obveze	8.174	2,4	7.957	2,1	97
	UKUPNO OBVEZE	316.051	91,9	344.250	92,1	109
10.	Temeljni kapital	16.458	4,8	16.827	4,5	102
11.	Rezerve	7.060	2,1	7.818	2,1	111
12.	Akumulirana dobit/gubitak	4.257	1,2	4.841	1,3	114
	UKUPNO KAPITAL	27.775	8,1	29.486	7,9	106
	UKUPNO PASIVA	343.826	100	373.736	100	109
	Otpisana potraživanja (početno stanje)	19.880		21.020		106
	Novi otpis (+)	2.115		589		28
	Naplata (-)	61		559		916
	Trajni otpis (-)	914		14.093		1.542
	Otpisana potraživanja (krajnje stanje)	21.020		6.957		33
	Ostala izvanbilančna evidencija	68.554		99.593		145

Prilog 17 - Pregled osnovnih pokazatelja leasing društava u FBiH - 31. 12. 2021.

- 000 KM -

R. br.	Naziv leasing društva	Bilančna suma	Potraživanja po finansijskom leasingu	Neto stanje sredstava danih u operativni leasing	Financijski rezultat	Plasmani
1.	MOGO d.o.o. Sarajevo	1.352	595	0	-936	22
2.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo	150.049	97.771	48.370	2.895	80.450
3.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	114.468	94.058	8.852	1.518	54.756
4.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	107.867	98.223	5.480	1.363	63.506
	UKUPNO	373.736	290.647	62.702	4.840	198.734

Prilog 18 - Zbirni račun dobiti i gubitka leasing društava - 31. 12. 2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	1.1. - 31.12.2020.	%	1.1. - 31.12.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
Financijski prihodi i rashodi						
1.	Prihodi od kamata	12.702	35,5	13.850	37,5	109
1a)	Kamate na plasmane bankama	324	1,0	73	0,2	23
1b)	Kamate po financijskom leasingu	10.465	29,2	11.772	31,9	112
1c)	Naknade (za obradu leasing zahtjeva itd.)	840	2,3	926	2,5	110
1d)	Ostali prihodi po kamatama	1.073	3,0	1.079	2,9	101
2.	Rashodi po kamatama	4.274	13,5	4.335	13,5	101
2a)	Kamate na pozajmljena sredstva	4.171	13,2	4.244	13,2	102
2b)	Naknade za obradu kredita	101	0,3	88	0,3	87
2c)	Ostali rashodi po kamatama	2	0,0	3	0,0	150
3.	Neto prihodi od kamata	8.428	23,5	9.515	25,8	113
Operativni prihodi i rashodi						
4.	Operativni prihodi	23.102	64,5	23.076	62,5	100
4a)	Naknade za izvršene usluge	1	0,0	1	0,0	100
4b)	Naknada za operativni najam	17.484	48,8	19.498	52,8	112
4c)	Prihod od prodaje leasing objekta	0	0,0	0	0,0	-
4d)	Ostali operativni prihodi	5.617	15,7	3.577	9,7	64
4d)1	Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	357	1,0	709	1,9	199
4d)2	Prihodi od opomena	12	0,0	19	0,1	158
4d)3	Ostalo	5.248	14,7	2.849	7,7	54
5.	Operativni rashodi	25.038	79,4	25.706	80,1	103
5a)	Troškovi plaća i doprinosa	4.442	14,1	4.736	14,7	107
5b)	Troškovi poslovnog prostora	11.558	36,6	12.823	40,0	111
5c)	Ostali troškovi	9.038	28,7	8.147	25,4	90
6.	Troškovi rezervi za gubitke	1.582	5,0	1.444	4,5	91
7.	Dobit prije poreza	4.910		5.441		111
8.	Porez na dobit	653	2,1	601	1,9	92
9.	Neto dobit/gubitak	4.257		4.840		114

Prilog 19 - Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o financijskom leasingu -
31. 12. 2021.

R. br.	Opis	Za razdoblje 1.1. - 31.12.2021.			
		Broj ugovora	Iznos financiranja (000 KM)	Pond. NKS %	Pond. EKS %
1	2	3	4	5	6
1.	Kratkoročni leasing ugovor prema predmetu leasinga:	11	457	4,24	7,09
a.	Putnička vozila	6	258	5,47	9,44
b.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	5	199	2,65	4,05
c.	Strojevi i oprema	0	0	0,00	0,00
d.	Nekretnine	0	0	0,00	0,00
e.	Ostalo	0	0	0,00	0,00
1.1.	Kratkoročni leasing ugovor prema korisniku leasinga:	11	457	4,24	7,09
a.	Pravne osobe	10	448	3,60	6,31
b.	Poduzetnici	0	0	0,00	0,00
c.	Fizičke osobe	1	9	36,00	45,89
2.	Dugoročni leasing ugovor prema predmetu leasinga:	3.473	180.674	3,81	6,81
a.	Putnička vozila	2.100	92.669	3,78	7,05
b.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	1.126	57.869	3,84	6,84
c.	Strojevi i oprema	247	30.136	3,82	5,98
d.	Nekretnine	0	0	0,00	0,00
e.	Ostalo	0	0	0,00	0,00
2.1.	Dugoročni leasing ugovor prema korisniku leasinga:	3.473	180.674	3,81	6,81
a.	Pravne osobe	2.923	162.536	3,74	5,99
b.	Poduzetnici	182	6.624	3,79	6,53
c.	Fizičke osobe	368	11.514	4,77	18,49
	Ukupno (1+2)	3.484	181.131	3,81	6,81

Prilog 19a - Usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o financijskom leasingu

R. br.	Opis	31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Kratkoročni leasing ugovori:	3,69	6,43	5,96	12,30	6,12	12,36	3,74	6,94	4,24	7,09
1.1.	Pravne osobe	3,63	6,02	4,12	7,34	3,26	6,27	3,74	6,94	3,60	6,31
1.2.	Poduzetnici	5,50	12,75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.	Fizičke osobe	6,52	30,21	17,56	43,62	33,04	69,75	0,00	0,00	36,00	45,89
2.	Dugoročni leasing ugovori:	4,67	7,17	4,30	6,81	5,52	8,86	3,96	7,07	3,81	6,81
2.1.	Pravne osobe	4,61	6,63	4,06	5,94	4,04	6,08	3,87	6,17	3,74	5,99
2.2.	Poduzetnici	5,79	8,95	5,07	7,23	5,04	7,57	4,74	7,46	3,79	6,53
2.3.	Fizičke osobe	5,33	17,94	8,12	21,82	19,69	35,50	4,68	18,18	4,77	18,49
	Ukupno	4,66	7,17	4,31	6,85	5,52	8,88	3,96	7,06	3,81	6,81

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

IZDAVAČ

**AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

**Zmaja od Bosne 47b
71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Tel. +387 33 72 14 00
Faks +387 33 66 88 11
Internet stranica: www.fba.ba
e-mail: agencija@fba.ba**

Zmaja od Bosne 47b
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

++ 387 (33) 72 14 00
++ 387 (35) 66 66 11

agencija@fba.ba
www.fba.ba

FA

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

IZVJEŠĆE

**o radu Ombudsmana za bankovni sustav Federacije BiH
za razdoblje 1.1.-31.12.2021.**

Sarajevo, veljača 2022. godine

SADRŽAJ:

I. UVOD	3
II. PROGRAMSKA OPREDJELJENJA I OBLICI RADA OMBUDSMANA.....	3
2.1. Aktivnosti realizacije Programa rada Ombudsmana za 2021. godinu.....	3
2.2. Pregled prigovora, zahtjeva i drugih obraćanja korisnika	4
2.4. Kreditni poslovi	7
2.5. Depozitni poslovi.....	8
2.6. Mikrokreditni poslovi.....	8
2.7. Platni promet.....	8
2.8. Elektronički instrumenti plaćanja.....	9
2.9. Ostali prigovori.....	9
III. EVIDENCIJA O UPITIMA I MOLBAMA KORISNIKA FINANCIJSKIH USLUGA....	9
IV. SURADNJA S AGENCIJOM ZA BANKARSTVO FBiH	10
V. SURADNJA S DRUGIM ORGANIZACIJAMA S CILJEM UNAPRJEĐENJA ZAKONSKOG OKVIRA I FINANCIJSKE EDUKACIJE.....	10
ZAKLJUČAK	

I. UVOD

Osnovne nadležnosti organizacijske jedinice Ureda Ombudsmana za bankovni sustav (u daljnjem tekstu: Ombudsmana) propisane su člankom 32. Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine sa svrhom promoviranja i zaštite prava i interesa fizičkih osoba kao korisnika financijskih usluga (u daljnjem tekstu: korisnici). Ombudsmana izvršava zadatke prema postupku utvrđenom zakonom i podzakonskim aktima: Pravilima postupanja Ombudsmana za bankovni sustav Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 62/14 i 93/15) i Pravilnikom o Ombudsmanu za bankovni sustav Federacije BiH ("Službene novine FBiH", broj: 46/18), a koji se izvršavaju prema već uspostavljenim materijalno-tehničkim uvjetima koje osigurava Agencija za bankarstvo FBiH (u daljnjem tekstu: Agencija).

Struktura organizacijskog dijela Ombudsmana je do lipnja 2021. godine obuhvaćala tri izvršitelja, dva ombudsmana i jednog stručnog suradnika za pravnu oblast. Nakon ovog razdoblja do kraja izvještajne godine, Ured čini ombudsman i dva suradnika za ekonomsku i pravnu oblast. Od izbijanja pandemije COVID-19 poslovi se odvijaju u izmijenjenim uvjetima što se prvenstveno odnosi na rad od kuće ili djelomični prestanak rada zaposlenika zbog zdravstvenog stanja. Istovremeno, izmijenjene ekonomske prilike izazvane pogoršanjem zdravstvene situacije korisnika utjecale su na povećanje broja dostavljenih prigovora korisnika, prije svega u vezi s primjenom posebnih mjera koje subjekti bankovnog sustava primjenjuju sa svrhom ublažavanja negativnih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19. Od početka rada i aktivnosti našeg organizacijskog dijela do kraja 2021. godine zaprimili smo više od 2500 prigovora korisnika i isti toliki broj upita, zamolbi i drugih obraćanja korisnika.

U izvještajnom razdoblju su izvršeni i svi ostali poslovi i aktivnosti koji podrazumijevaju suradnju s Agencijom, ostalim organima, institucijama i međunarodnim organizacijama, suradnju s medijima i udruženjima.

U izvješću je dan prikaz izdanih preporuka i mišljenja Ombudsmana kojima se subjektima bankovnog sustava ukazuje na njihove obveze u poštivanju propisa u zaštiti korisnika financijskih usluga i rješavanja spornih odnosa na objektivan i pravičan način, vrste i dominantnosti prigovora/zahtjeva, stanja financijskih prava klijenata i komunikacije sa subjektima bankovnog sustava. Pored rada na prigovorima/zahtjevima korisnika, Ombudsman se bavio i drugim pitanjima od značaja za zaštitu financijskih prava korisnika financijskih usluga, od kojih posebno izdvajamo edukativne aktivnosti, upute i informiranje građana i javnosti o financijskim proizvodima i uslugama i kreditnim modalitetima za građane koji su pogođeni pandemijom.

II. PROGRAMSKA OPREDJELJENJA I OBLICI RADA OMBUDSMANA

2.1. Aktivnosti realizacije Programa rada Ombudsmana za 2021. godinu

U Programu rada za 2021. godinu dani su osnovni zadaci i definiran sadržaj aktivnosti Ombudsmana, koje se prvenstveno temelje na implementaciji Zakona u oblasti zaštite korisnika financijskih usluga, drugim zakonima i podzakonskim aktima. Izmijenjene okolnosti uzrokovane pandemijom COVID-19 se ogledaju u smanjenju i ograničenju održavanja edukativnih aktivnosti i komunikacije sa subjektima bankovnog sustava s fizičkim prisustvom, stoga je rad u ovom dijelu organiziran putem alternativnih kanala, e-maila i dostupnih online platformi.

Tijekom 2021. godine Ured ombudsmana je obavljao sljedeće aktivnosti:

- Odgovaranje na upite korisnika te pružanje savjeta u svrhu zaštite njihovih prava, upute i mišljenja;
- Primanje i zavođenje prigovora/zahtjeva korisnika;
- Provođenje postupka i rješavanje sporova po prigovorima korisnika;
- Suradnja s drugim organizacijskim dijelovima Agencije, razmjena informacija i unaprjeđenje i izrada podzakonskih akata;
- Implementacija i unaprjeđenje zakonskih propisa u oblasti zaštite korisnika finansijskih usluga;
- Suradnja s drugim subjektima (Ombudsmana za bankovni sustav Republike Srpske, Ombudsman u osiguranju FBiH, Ombudsman za zaštitu potrošača BiH, organi pravosuđa, nevladin sektor);
- Analiza sadržaja prigovora/zahtjeva i kreiranje edukativno – informativnih sadržaja na web stranici Agencije;
- Preporuke finansijskim institucijama koje se odnose na poboljšanje odnosa prema korisnicima, primjene dobre poslovne prakse u poslovanju i rješavanju pojedinačnih sporova između korisnika/žiranta i finansijskih institucija;
- Razmatranje zahtjeva žiranta za oslobađanje od obveze jamstva, provođenje postupka i izdavanje Preporuka nadležnom odjelu Agencije u svrhu donošenja konačne odluke - Rješenja po zahtjevima žiranta.

2.2. Pregled prigovora, zahtjeva i drugih obraćanja korisnika

U razdoblju od 1.1. do 31.12.2021. zaprimljeno je 644 prigovora, zahtjeva i obavijesti korisnika u odnosu na nastale sporne odnose u vezi s postupanjem i radom subjekata bankovnog sustava u pojedinačnim odnosima i komunikaciji s korisnicima. Bilježi se značajna promjena u broju zaprimljenih prigovora tijekom ove i prethodne godine u odnosu na protekle godine o kojima smo izvješćivali. U tijeku je rad na 13 prigovora u različitim fazama postupka.

Od okončanog 631 postupka po prigovorima i zahtjevima korisnika, uključujući i 48 postupaka koji su pokrenuti tijekom 2020. godine struktura je sljedeća:

- **92** osnovana prigovora, pozitivno riješena u korist podnositelja prigovora (od čega je 6 predmeta pozitivno riješeno po preporuci Ombudsmana);
- **96** nadležno postupanje, od čega je 20 pozitivno riješenih u internom postupku sa subjektima bankovnog sustava;
- **171** neosnovan prigovor korisnika;
- **89** upita i drugih podnesaka po kojima su dani obrazloženi odgovori s uputama korisnicima u vezi s primjenom važeće zakonske regulative, materijalnih i procesno-pravnih propisa u ostvarivanju njihovih prava;
- **80** prigovora koji su dostavljeni drugoj nadležnoj instituciji/organizacijskom dijelu (44 prigovora je proslijeđeno drugim organizacijskim dijelovima Agencije na nadležno postupanje, 19 prigovora je dostavljeno na nadležno postupanje Agenciji za bankarstvo Republike Srpske/Ombudsmanu za bankovni sustav RS i 17 prigovora drugim pravnim osobama);

- 93 prigovora koji nisu prihvaćeni zbog neurednosti i neblagovremenosti predmeta;
- 2 preporuke izdane Agenciji po zahtjevu za oslobađanje od obveze jamstva;
- Prijedloga za posredovanje je bilo 2, bez postignute suglasnosti obje strane. Rješenja u raspravljanju ovih spornih odnosa su postignuta u prethodnom postupku razmatranja prigovora;
- Najveći broj prigovora – 177, odnosio se na dvije najveće banke u sustavu, od ukupno 389 prigovora koji su se odnosili na banke. Kod mikrokreditnih organizacija bilježimo 41 prigovor što je neznatna promjena broja prigovora u odnosu na prethodnu godinu (49).

Tablica 1. Broj i udjel predmeta po subjektima bankovnog sustava:

R.b.	Subjekti bankovnog sustava	Broj predmeta	Udjel u %
1.	Banke	389	61,6
2.	Mikrokreditne organizacije	41	6,6
3.	Leasing društva	4	0,6
4.	Ostalo i upiti	197	31,2
	Ukupno:	631	100

U tablici 2. daje se pregled predmeta prema vrsti finansijskih usluga:

R.b.	Vrsta finansijskih usluga	Broj predmeta	Udjel u %
1.	Krediti	191	30,3
2.	Depoziti	12	2
3.	Moratorij	25	4
4.	Naknade	36	5,7
5.	Platni promet	65	10,3
6.	Elektronički instrumenti plaćanja	30	4,8
7.	Kartični poslovi	11	1,7
8.	Ostalo	172	27,2
9.	Odgovori na upite	89	14
	Ukupno	631	100

Tablica 3. prikazuje broj i postotni udjel prigovora/zahtjeva prema podnosiocu prigovora:

R.b.	Podnosioci prigovora	Broj prigovora/zahtjeva	Udjel u %
1.	Korisnici	396	62,8
2.	Žiranti	22	3,5
3.	Sudužnici	5	0,7
4.	Ostali	208	33
Ukupno:		631	100

U tablici 4. dan je pregled rješavanja prigovora/zahtjeva korisnika od 2015. godine:

PREGLED PRIGOVORA

	2015	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
OSNOVANI	110	54	61	58	69	86	92
NEOSNOVANI	205	108	130	74	83	181	171
OSTALO	121	159	160	180	187	237	221
UKUPNO	436	321	351	312	339	504	561

Možemo uočiti da je u 2020. i 2021. godini značajno povećan broj prigovora i drugih obraćanja korisnika, za preko 60% i više u odnosu na prethodne godine, najvećim dijelom zbog promijenjenih ekonomskih prilika i posljedica po građane uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19 koje su imale utjecaj na nastanak novih spornih odnosa i pitanja sa subjektima bankovnog sustava.

2.3. Preporuke subjektima bankovnog sustava

Ombudsman, sukladno zakonskim ovlaštenjima, daje preporuke, stavove, smjernice i mišljenja za poboljšanje odnosa između korisnika/žiranta i subjekata bankovnog sustava, a na temelju saznanja i informacija prikupljenih u postupcima po obavijestima/prigovorima ili zahtjevima koje vodi.

Preporuke se prvenstveno odnose na poboljšanje odnosa prema korisnicima, primjenu zakona, dobre poslovne prakse u poslovanju, interne akte i rješavanje pojedinačnih sporova između korisnika/žiranta i subjekata bankovnog sustava.

U 2021. godini, nakon provedenog postupka izdano je 6 Preporuka subjektima bankovnog sustava i dostavljena su mišljenja s prijedlogom za postupanje.

Nakon provedenog postupka utvrdili smo povrede prava korisnika (koje tijekom postupka nisu otklonjene) u 2 predmeta i 1 predmet kod kojeg je povreda tijekom postupka otklonjena te smo dostavili mišljenja s preporukama subjektima bankovnog sustava i istovremeno informirali

nadležne sektore Agencije o predmetima radi eventualnog poduzimanja mjera prema ovim subjektima.

Broj obraćanja žiranata, sukladno članku 24. Zakona o zaštiti žiranata u FBiH, je znatno smanjen, jer jamstvo kao vid osiguranja kod subjekata bankovnog sustava postaje sve manje zastupljeno. Uvidom u dostavljene ugovore možemo konstatirati kako se kao instrument osiguranja za kredite odobrene fizičkim osobama uglavnom koristi institut sudužnika ili polica osiguranja. U ovom izvještajnom razdoblju zaprimljena su dva zahtjeva za oslobađanje od obaveze jamstva, a postupak okončan Rješenjem Agencije kao neosnovan.

2.4. Kreditni poslovi

Tijekom 2021. godine, kao i u ranijim izvještajnim razdobljima, najveći broj prigovora je iz grupe **kreditnih poslova**, što je prikazano u tablicama 1. i 2.

U ovom izvještajnom razdoblju, kao i u prethodnim razdobljima, veliki broj prigovora (87) se odnosio na posljedice **evidentiranja klasifikacije** i pristupa podacima registra podataka i zaduženja korisnika u Centralnom registru kredita. Značajan broj prigovora se odnosi se na zaostale klasifikacije po kategorijama rizičnosti kreditnih zaduženja kod subjekata bankovnog sustava po osnovi zaduženja koja su ustupljena subjektima koji se bave otkupom potraživanja, a koja nisu pod nadzorom Agencije.

Kao i u prethodnim izvještajnim razdobljima i dalje su prisutni prigovori u vezi s **visokim naknadama i provizijama** (36) koje se naplaćuju korisnicima u kreditnim poslovima, naknadama za obradu i zatvaranje kredita, izdavanje potvrda i suglasnosti te dužinom trajanja takve vrste usluga za klijenta. Posebno ističemo potrebu da banke i drugi subjekti bankovnog sustava preispitaju visinu provizija i naknada koje naplaćuju u kreditnom i drugom poslovanju s klijentima, u cilju njihovog smanjenja u narednom razdoblju.

U odnosu na ranije razdoblje bilježimo značajan broj prigovora i upita korisnika u vezi s **odobravanjem posebnih mjera** (25) propisanih odlukama Agencije na ublažavanju negativnih posljedica pandemije virusnog oboljenja COVID-19.

Izdvajamo 17 prigovora korisnika koji su se obratili s prigovorima na rad banaka u dijelu (ne)odobravanja privremenih mjera – moratorija. Od toga je 11 pozitivno riješenih, tj. odobrena je neka od posebnih mjera, 3 su neosnovana prigovora, 3 prigovora su u nadležnom postupanju dok je 1 prigovor u tijeku. Ombudsmanu su se obratila 4 korisnika mikrokreditnih usluga sa zahtjevom za olakšice za posebne mjere (2 pozitivno i 2 negativno riješena).

Po upitima korisnika na rad subjekata bankovnog sustava u dijelu primjene Odluke o privremenim mjerama koje se primjenjuju za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19, Ombudsman dostavlja obrazložene odgovore u vezi s njihovim pravima i obvezama. Također, u dijelu ovih upita Agencija postupa u okviru kriznog komuniciranja sa bankama, razmatranja i donošenja olakšica za klijente.

Predmet prigovora u izvještajnom razdoblju odnosio se i na **nepravilnosti u obračunu potraživanja** (9) subjekata bankovnog sustava nakon prestanka ugovora, kod prijevremenog zatvaranja kredita, naročito u dijelu obračunatih kamata i visine dospjelog duga.

U izvještajnom razdoblju okončano je 13 postupaka u vezi sa zakonitosti **korištenja i prijenosa osobnih podataka**. Korisnici su posebno prigovarali na blokadu računa zbog procedura banke u vezi s ažuriranjem osobnih podataka.

U odnosu na ranije razdoblje ističemo manji broj prigovora (5) po pitanjima povrata neiskorištenog dijela police osiguranja kod kredita koji su osigurani **policom osiguranja** vinkulirana u korist banke tijekom cijelog trajanja kreditnog odnosa. Također, kao pozitivan trend treba istaknuti i manji broj prigovora koji se odnose na izvršene promjene nominalnih kamatnih stopa (3) tijekom trajanja ugovornog odnosa od strane subjekata bankovnog sustava.

2.5. Depozitni poslovi

U promatranom razdoblju razmatrani su prigovori korisnika koji se odnose na **depozitne poslove** (12), a za predmet su imali sporni odnos između subjekata bankovnog sustava i korisnika u dijelu produženja ugovora o oročenim depozitima, tzv. reoročavanjem novčanih depozita bez propisane obavijesti za korisnika, podataka u vezi s ostvarivanjem prava iz stare devizne štednje, raspolaganje sa sredstvima na štednom računu maloljetne djece. Dio prigovora se odnosio na postupak isplate novčanih depozita u postupku nasljeđivanja i naplatu naknade za prijevremeno razročenje.

2.6. Mikrokreditni poslovi

U vezi s radom i postupanjem mikrokreditnih organizacija izdvajamo prigovore u vezi sa zahtjevima i postupkom odobravanja posebnih mjera – moratorij, ispravkom podataka o zaduženjima podnositelja u Centralnom registru kredita po osnovama pravomoćnih sudskih presuda, oslobađanje od obveze jamstva i visinom i načinom obračuna kamata.

Određeni broj prigovora (4) odnosio se na neusklađenost Ugovora o mikrokreditu s odredbama Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga u dijelu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope i naknada kod prijevremene otplate. Dvije informacije o predmetu su dostavljene nadležnom organizacijskom dijelu Agencije u svrhu daljnjih provjera i postupanja.

Ostali dio prigovora i upita na rad i postupanje mikrokreditnih organizacija odnosio se na nastale sporne odnose prema mikrokreditnoj fondaciji koja je u postupku stečaja, po kojima su dani obrazloženi odgovori o statusu i mjerama koje se provode u postupku stečaja, te o njihovim pravima u okviru stečajnog postupka.

2.7. Platni promet

Izdvajamo prigovore koji se odnose na usluge platnog prometa u zemlji i inozemstvu, a za predmet imaju **vrstu i visinu naknada** (25) koje banke naplaćuju u poslovanju s korisnicima. Korisnici su prigovarali na visinu naknada za održavanje i zatvaranje računa, naknade za realizirane priljeve iz inozemstva, vrijeme trajanja realizacije priljeva, naknadu za zamjenu stranih novčanica, tečajne razlike i izdavanje potvrda i suglasnosti o stanju duga po tekućim obvezama. Naše konstatacije su i dalje visoke naknade za sve bankarske usluge i nedovoljna transparentnost u poslovanju koje predstavljaju značajno opterećenje za klijente, posebno kada je riječ o socijalno osjetljivim kategorijama stanovništva.

Posebno treba istaknuti da u dijelu platnog prometa u promatranom razdoblju imamo značajan broj prigovora klijenata koji su se suočili s **blokadom računa** (11) zbog nedostavljanja i neažuriranja osobnih i drugih podataka prema banci. Kod ovakve vrste prigovora dani su obrazloženi odgovori i upute korisnicima kao i pravna osnova provođenja mjera, provjera i praćenja računa i transakcija klijenata, a na temelju Zakona i podzakonskih propisa. Jedna informacija je dostavljena nadležnom organizacijskom dijelu Agencije u svrhu daljnje provjere i postupanja.

Dio prigovora odnosio se na postupak izvršenja preko računa klijenata (12) na temelju sudskih i drugih izvršnih naloga i nepravilnosti u provođenju i obračunu kamata. Naše upute u ovim predmetima, a u vezi s pravima korisnika, odnosno obvezi subjekata bankovnog sustava na primjenu ograničenja obustave osobnih primanja, su usmjerene na Zakon o izvršnom postupku FBiH.

2.8. Elektronički instrumenti plaćanja

Značajan broj prigovora (30) i u ovom izvještajnom razdoblju se odnosio na sporne situacije u vezi s korištenjem elektroničkih instrumenata plaćanja na pitanje plaćanja roba i usluga putem interneta, te neovlašteno korištenje i zloupotrebu kartica. Nakon provedenih postupaka, naše mišljenje je da nije dovoljno normativno uređeno pitanje odgovornosti banke za transakcije izvršene zloupotrebom elektroničkih instrumenata plaćanja i odgovornosti osoba za neovlašteno postupanje.

2.9. Ostali prigovori

U promatranom izvještajnom razdoblju zabilježen je veći broj prigovora koji se odnose na sveukupnu djelatnost subjekata bankovnog sustava, a koji se u pravilu ne mogu svrstati niti u jednu od prethodno navedenih poslova. Dalje su prisutni prigovori korisnika na pitanja i iz predmeta koji su već u sudskom postupku po istim osnovama, ili po kojima su predmeti okončani pravomoćnim sudskim odlukama. U okviru ostalih prigovora su bila sporna pitanja izvršenja sudskih odluka i redosljed u namirenju po rješenju o izvršenju, izdavanje različitih vrsta suglasnosti, potvrda i izvoda, pitanja iz oblasti nasljeđivanja. Česti upiti korisnika odnose se na vremensko razdoblje izdavanja različitih vrsta suglasnosti i potvrda, postupak odobravanja kredita, korištenje osobnih podataka, bankarsku tajnu.

U ovom izvještajnom razdoblju 4 prigovora su se odnosila na djelatnost leasinga u vezi sa spornim obračunom potraživanja iz ugovora o financijskom leasingu, evidencija u CRK-a i naplata iz predmeta leasinga.

III. EVIDENCIJA O UPITIMA I MOLBAMA KORISNIKA FINANCIJSKIH USLUGA

Pored prigovora i zahtjeva u pisanoj formi, korisnici financijskih usluga se obraćaju s upitima i molbama u vezi s pravima i obvezama, novom zakonskom regulativom i različitim financijskim proizvodima. U izvještajnom razdoblju zaprimljeno je 89 različitih upita, molbi i zahtjeva, na koje su dani obrazloženi odgovori, informacije i upute.

Sukladno izvanrednom stanju i naloženim mjerama uzrokovanim COVID-19 pandemijom, kretanje je ograničeno, pa su korisnici u većem opsegu koristili direktne elektroničke kanale komunikacije tj. dostavljali su upite najvećim dijelom elektroničkom poštom.

Možemo zaključiti da je značajan dio vremena u radu ombudsmana usmjeren na informiranje i odgovore koji su omogućili korisnicima da lakše razumiju svoj položaj, prava i obveze iz mogućih pravnih situacija u kojima su se našli, kao i pitanja iz ugovornih odnosa, pregovarački položaj u predugovornoj fazi, vrstu i visinu kamate, kao i odgovornosti drugih osoba koje garantiraju za ispunjenje obveze.

IV. SURADNJA S AGENCIJOM ZA BANKARSTVO FBiH

U izvještajnom razdoblju nastavljena je kontinuirana suradnja s nadležnim sektorima Agencije u vezi s kontrolama subjekata bankovnog sustava i njihovog usklađivanja s odredbama Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga, drugih zakona i propisa.

Razmjena informacija s nadležnim sektorima Agencije je prisutna od početka rada Ombudsmana, kao što su prijedlozi na unaprjeđenju regulatornog okvira, dok se pojedinačni prigovori/zahtjevi koji ukazuju na eventualna kršenja određenih prava korisnika od strane subjekata bankovnog sustava dostavljaju nadležnim sektorima Agencije radi provjere i poduzimanja određenih mjera u okviru supervizorskih nadležnosti.

U ovom izvještajnom razdoblju, nakon provedenog postupka i informacija do kojih smo došli na temelju prigovora ili po službenoj dužnosti, 5 predmeta smo dostavili s mišljenjem i prijedlozima nadležnim sektorima Agencije.

U normativnom dijelu suradnja s Agencijom je nastavljena kroz izradu komentara na „Nacrt izmjena i dopuna Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga“ dostavljen od Federalnog ministarstva financija.

V. SURADNJA S DRUGIM ORGANIZACIJAMA S CILJEM UNAPRJEĐENJA ZAKONSKOG OKVIRA I FINANCIJSKE EDUKACIJE

Suradnja s institucijama i organizacijama podrazumijeva, s jedne strane, suradnju Ombudsmana sa subjektima bankovnog sustava neophodnu za rad po prigovorima/zahtjevima korisnika, a s druge strane, suradnju s drugim institucijama u promoviranju finansijskih prava korisnika i stvaranju normativnih uvjeta za njihovo ostvarivanje. U izvještajnom razdoblju smo realizirali sljedeće aktivnosti:

- Kao član radne grupe EU integracija za poglavlje 28. Zaštita potrošača i zdravlja, Ombudsman je aktivno sudjelovao na sastancima s ciljem usuglašavanja liste prioriteta EU propisa i domaćeg zakonodavstva kao i nacrtu Plana aktivnosti za naredne faze izrade Programa integriranja Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju;
- 29. travnja 2021. Ombudsman je sudjelovao kao član žirija na online debati za srednjoškolce: „Iznos novčanih doznaka iz inozemstva građanima BiH će biti veći u odnosu na razdoblje prije pandemije“;
- Sudjelovanje putem videokonferencije 29. rujna 2021. na 14. godišnjoj konferenciji međunarodne mreže programa ombudsmana za finansijske usluge (INFO mreža);
- U suradnji sa BHRT-om organiziran je intervju s ombudsmanom na temu „žiranti i sudužnici, prava i obveze“.

Sukladno Programu rada za 2021. godinu i zakonskoj regulativi, Ombudsman je nastavio suradnju sa subjektima bankovnog sustava, kako bi efikasnije rješavali prigovore/zahtjeve korisnika i jamaca, kao i probleme i poteškoće u ostvarivanju njihovih prava.

ZAKLJUČAK

Na temelju svih podataka sadržanih u ovom izvješću za 2021. godinu, konstatiramo da je došlo do povećanja broja podnesaka i drugih obraćanja građana u cilju zaštite njihovih finansijskih prava. Kriza uzrokovana pandemijom je ukazala na važnost digitalne infrastrukture bankarskog sektora zbog čega je došlo do značajnog rasta korisnika platnih usluga i drugih online kanala komunikacije.

Međutim, promijenjene okolnosti i veći stupanj korištenja elektroničkih instrumenata plaćanja ukazuju na potrebu za pojačanom informiranosti i edukacijom građana.

Ombudsman je mišljenja da i subjekti bankovnog sustava trebaju dati svoj doprinos u komunikaciji s korisnicima u cilju ublažavanja posljedica i iznalaženja mogućnosti za odabir odgovarajućeg modela podrške u nastavku izmirenja postojećih obveza građana kao jedan od preduvjeta za daljnji nastavak uspješnog daljnjeg korištenja kreditnih proizvoda. Provođenjem i promoviranjem edukativnih aktivnosti istovremeno se doprinosi stabilnosti finansijskog sektora i tržišta kao cjeline.

Možemo konstatirati da razina zaštite korisnika, koja je prisutna u našem bankovnom sustavu, nužno zahtijeva unaprjeđenje zakonske regulative u ovoj oblasti u procesu harmonizacije sa zakonskom regulativom Europske unije.

Naš zadatak je da kontinuirano radimo na promociji uloge i značaja instituta Ombudsmana, edukaciji korisnika finansijskih usluga, upoznavanju o različitim finansijskim proizvodima i uslugama na finansijskom tržištu, načinu korištenja kao i njihovim prednostima.

OMBUDSMAN ZA BANKOVNI SUSTAV:

Lejla Smajović, v.r.